

မုံရွာမြို့၊
မဟာလယ်တီတိုက်
ကျေးဇူးတော်ရင် ကမ္ဘာကျော်
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး
ပြုစုတော်မူသော

ကမ္မဋ္ဌာနိပဒ်

ဒုတိယ အကြိမ်
မုံရွာမြို့၊ လယ်တီရောင်ခြည် ကွန်ပျူတာစာပေ
ရန်ကုန်မြို့၊ မိခင်ဇရာဝတီ စာအုပ်တိုက်

ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ

မာတိကာ

အဘိယာစကနှင့် ပဋိညာဉ်

ဒုလ္လဘဟူသော အက္ခရာတံဆိပ်ကြီး

မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘကို ပြဆိုခြင်း

နခသိခသုတ္တန်

သုဂတိ ဒုဂ္ဂတိနှစ်ရပ်

ကာဏကစ္ဆပေါပမသုတ္တန်

အဘိဓမ္မာ ဉာဏဝိဘင်း အဋ္ဌကထာအရ ပြဆိုပုံ

ဒိဋ္ဌိကို စွန့်ခွာရန်

ဉာဏ်ဆီမီးရှာရန်

ရေ၌ချအပ်သော ကျောက်ကြီးဥပမာ

လူ့ပြည် လူ့ရွာ ဘဝပဒေသာ

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ် ဒုလ္လဘကို ပြဆိုခြင်း

ဘုရားဖြစ်ရန် ခဲယဉ်းပုံ

ဘုရားနှင့် သာသနာကို ကြုံတွေ့ခဲပုံ

ဘုရားသာသနာနှင့် လူ့အဖြစ်

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ပြဆိုခြင်း

ရူပက္ခန္ဓာ

ဝေါဟာရမြေ

ပရမတ်မြေ

မာဆတ်သော ပရမတ်

အလွန်နူးညံ့သော မုဒု ပရမတ်

ဝိကာရ ရူပနုအပျက်

ဓာတ်မျက်လုံးမရှိသူ၏ အပြစ်

ဝါယောဓာတ်၏ လှည့်ပတ်ပုံ

ပရမတ်လေကို ဖျက်ရန်

ရေမြှုပ်ပမာ ရုပ်ခန္ဓာ၏အပြစ်

မဟာဘုတ်လေးပါး မြွေအလား

သူသတ်ရိုးရာ ဘုတ်လေးဖြာ
လေးပါးသော ဓာတုဘာဝနာ ပြီးမှု
ဝေဒနာက္ခန္ဓာစသည်ကို ပြဆိုခြင်း
တကျာ၏ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း
ဝေဒနာသုံး၀၌ အနိစ္စရှုပုံ
စေတသိကဝေဒနာတို့၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်
အလုပ်ဖွင့်ပုံ
ဝေဒနာသုံးချက် ရေပွက်ပမာ
ပုထုဇဉ်တို့၏ သူနှမ်းနှင့်တူပုံ
ဝေဒနာသုံးပါး သင်တုံးသွားနှင့် တရားဆင်ပုံ
သညာက္ခန္ဓာကို ပြဆိုခြင်း
သညာ၏ဓမ္မတာ လက္ခဏာ
ပညတ်သဘာဝ သဏ္ဌာန, သန္တတိ
တံလျှပ်နှင့်သမင် ဥပမာ

လူ နတ် ဗြဟ္မာ ဘုံသုံးရွာနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပုံ
နာမ် ရုပ်ဟူသရွေ့ ဘုံခလေးကိုငြီးငွေ့ရန်
သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို ပြဆိုခြင်း

သင်္ခါရသဘာဝ အမျိုးမျိုး

ဂါဟနှင့် စပ်ဖက်၍ မာန်တက်ပုံ

ငှက်ပျောတော ဥပမာ

သတ္တဝါ ပုထုဇဉ်နှင့် ဆက်ဆံသော ဥပမေယျ

အဝိဇ္ဇာကို မကြောက်၍ ဘေးရောက်ရပုံ

သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုချစ်၍ဘေးဖြစ်ပုံ

ပရိယတ္တိဉာဏ် ဘေးမကယ်နိုင်ပုံ

သင်္ခါရဓမ္မ ဖျက်လွယ်ပုံ

ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို ပြဆိုခြင်း

ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးတို့၏ မှောက်မှားပုံ

ဝိညာဏ်ခြောက်ရပ်နှင့် မျက်လှည့်ဥပမာ

ပုထုဇ္ဇန်များ မျက်လှည့်ဆရာနှင့် ပေါင်းပုံ
ဓာတ်မျက်မှန်ဖြင့် ရုပ်နာမ်ကို ကြည့်ရှုရန်
အတွင်းအာယတန ခြောက်ပါး
ဘီလူးရှိသည့် ရွာဆိုးကုန်း ဥပမာ
ဣန္ဒြေမစောင့်၍ မှောက်မှားရပုံ
အပြင်အာယတန ခြောက်ပါးတို့ကို ပြဆိုခြင်း
ရွာဖျက်ဓားပြ ဥပမာ
ဗောဓိပက္ခိယကို ဓားပြဖျက်ပုံ
ဓာတ် ၁၈-ပါးကို ပြဆိုခြင်း
ဓာတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး
တဏှာသင်္ခယ သုတ္တန်
ဓာတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ခွဲနည်း
ဓာတ်အိမ် ဓာတ်အိုး
စက္ခုဝိညာဏဓာတ်ကို သိရန်

စက္ခုနှင့် ဟဒယဓာတ်
ဓာတ်တို့၏ ဆန်းကြယ်ပုံ
ရုပ်အကြည် ငါးရပ်နှင့် ဝိညာဏဓာတ်
ဟဒယဝတ္ထု၌ ထိသိမှုအထွေထွေ
ရုပ်ဓာတ် နာမ်ဓာတ် နှစ်ရပ်
ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းရှုရန်
စက္ခုဝိညာဏဓာတ်၏သဘော
သဒ္ဓါစသော ဓာတ်အများ
ဝိပဿနာအားထုတ်ခြင်း၏အကျိုး
မီးခြစ်နှင့် မီးခြစ်တံ ဥပမာ
ကံသုံးလီ၏ အဓိပ္ပါယ်
မိန်းမ၏ အဆင်းဓာတ် လက်နက်စူးဝင်ပုံ
ကံသုံးပါးတို့၏ ဗီဇမူလကို ဖြတ်ရန်
လက္ခဏာရေး သုံးပါး ဝိမောက္ခမုခဉာဏ် သုံးပါး
လက္ခဏာဝိမောက္ခ ရောပြွမ်းပုံ

ဝိမောက္ခသုံးဖြာနှင့် လက္ခဏာသုံးသွယ်

ဝိပဿနာသုံးပါး၌ အချက်ကျ၊ မကျ

ကိလေသာ၏ နိုင်ငံကြီးသုံးရပ်

နိမိတ္တမြို့ကြီး၌ အုပ်စိုးသော မာနကိုပယ်ရန်

ပဏိဟိတမြို့၌ တဏှာ

အတ္တဇီဝဒိဋ္ဌိကို ပယ်ပုံ

နိုင်ငံကြီး သုံးချက်ကို ဖြိုဖျက်ရန်

နိဂုံး

ကမ္ဘာ့နာမည်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အဘိယာဓကနှင့် ပဋိညာဉ်

သက္ကရာဇ် ၁၂၆၅-ခု၊ ဝါဆိုလအတွင်း၊ ရန်ကုန်မြို့မှ မုံရွာမြို့သို့ လာရောက်၍ မုံရွာမြို့ အနောက်တောင် ခရီးမြန်မာ တစ်တိုင်ကျော် အကွာ လက်ပံတောင်းတောင် ဝါဆိုစင်ကြီးကျောင်း၌ ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး ဥပုသ် စောင့်ထိန်းလျက် သမထဝိပဿနာ တရားများကို ကြိုးစားအား ထုတ်၍နေသူ၊ ရန်ကုန်မြို့ ပုဇွန်တောင် တောင်လုံးပြန်ရပ်နေ **ဓာတ် ဆရာကြီး ဆရာမြို့**သည် “ရံခါရံခါ မိမိနာခံမှတ်သားရသော တရားဓမ္မများကို မိမိကဲ့သို့ပညာရှိသူတော်ကောင်းအများတို့လည်း ကြားနာသိမှတ်ကြ စေရန် စာအုပ် ရေးတင် စီရင်ချီးမြှင့်ပါစေလိုကြောင်း” နှင့် တောင်းပန် လျှောက်ထားအပ်သည်ဖြစ်၍ ဒုလ္လဘတရားငါးပါး၊ ခန္ဓာငါးပါး၏ ဥပမာအကျယ်၊ အတွင်းအာယတနငါးပါး၊ အပအာယတန ငါးပါးတို့၏ ဥပမာအကျယ်-စသည်ဖြင့် အထက်ရိုက်ထုတ်သော စာအုပ် များမှာမပါ။ ကျန်ရှိသော တရားအချက်များကို ရေးသားပြဆိုပေအံ့ သတည်း။

ဒုလ္လဘဟူသော အက္ခရာတံဆိပ်ကြီး

ဒုလ္လဘတရားငါးပါး ဆိုသည်ကား- အကြင်မူလတရား ငါးပါးကိုတွေ့ကြုံရရှိခဲ့သည်ရှိသော် အလွန်မြင့်မြတ်ကြီးကျယ်သော အကျိုးအာနိ သံသ အနန္တကို ရယူနိုင်၏။ ထိုမူလတရားငါးပါးကို

ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီကျမ်း

၂

လောက၌အများကြား သိ သတိရရှိစေကြရန် ကမ္မာတန်းဆာ အက္ခရာတံဆိပ်ကြီးပြု၍ ဘုရား အစရှိသော ပညာရှိကြီးတို့ ဒုလ္လဘ တရားငါးပါး-ဟု နတ်, လူအများ သိထင်ရှားအောင် ထုတ်ဖော် မြွက်ကြားတော်မူကြကုန်၏။ ထိုမူလ တရားကြီး ငါးပါးကို ဒုလ္လဘ တရားငါးပါးဆိုသည်။

အကျိုးအာနိသံသအနန္တကို အရယူနိုင်ကြရန်ထုတ်ဖော် မြွက် ကြား ထားတော်မူခဲ့ရင်း ဖြစ်၍လည်း ထိုအကျိုးအာနိသံသ အနန္တကို ရယူနိုင် ကြသော သူတို့သည်သာလျှင် ထိုထိုဒုလ္လဘကို တွေ့ကြုံကြရသူ မည် ကုန်၏။ အကျိုးအာနိသံသ အနန္တကို မရယူနိုင်ကြသော သူတို့သည် ထိုထိုဒုလ္လဘကို တွေ့ကြုံကြရသူဟူ၍ မဆိုစလောက်ကုန်။

ဒုလ္လဘတရား ငါးပါးတို့တွင် မနုဿတ္တဒုလ္လဘကို ရှေ့ဦးစွာပြ ဆိုရာ၏။

- လူအဖြစ် အဘယ်သို့ ရခဲသနည်း။
- လူအဖြစ်ကို ရရှိခဲ့သည်ရှိသော် အဘယ်အကျိုးအာနိသံသ အနန္တကို ရယူနိုင်ကြသနည်း။

အမေးပုစ္ဆာ ၂-ချက်။

မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘကို ပြဆိုခြင်း

နခသိခသုတ္တန်

“လူ၏အဖြစ်ကို အဘယ်သို့ ရခဲသနည်း”၏။ အဖြေကား-
မြတ်စွာဘုရားသည် လက်သည်းတော်ပေါ်၌ မြေမှုန့်ငယ်တို့ကို တင် ထားတော်မူ၍ -

“ရဟန်းတို့- မဟာပထဝီမြေကြီးပေါ်မှာ ရှိနေသော မြေမှုန့်စုနှင့် ငါ၏ လက်သည်းပေါ်တွင် တင်ရှိသော မြေမှုန့်စုသည် အဘယ်က များသနည်း”

ဟုမေးတော်မူ၏။

“နှိုင်းယှဉ်ခြင်းငှါပင် မထိုက်၊ လက်သည်းတော်ပေါ်ရှိ မြေမှုန့်စုကား အလွန်နည်းလှပါ၏။ မဟာပထဝီမှာရှိနေသော မြေမှုန့်စုကား အလွန်တရာ များလှပါ၏”

ဟု လျှောက်ကြကုန်၏။ ထိုအခါ-

“ရဟန်းတို့ သုဂတိဘုံမှ စုတေကြသူအပေါင်းတို့တွင် သုဂတိဘုံသို့ ရောက်နိုင်သူတို့ကား လက်သည်းတော်ပေါ်တွင် တင်ရှိသော မြေမှုန့်အလားကဲ့သို့ အလွန်နည်းပါးလှ၏။ အပါယ်ဘုံသို့ရောက်ကြသူတို့ကား မဟာပထဝီမြေမှုန့် အလား ကဲ့သို့ အလွန်တရာ များလှ၏”

ဟု ဟောတော်မူပေ၏။

ဤသုတ္တန်ကို **“နခသီခသုတ်”** ဟုခေါ်တွင်ထင်ရှား၏။ အလွန်တရာ များပြားလှသည့်အတွက်ကြောင့် မဟာပထဝီရှိ မြေမှုန့်ကို ဥပမာပြုတော်မူသည်-ဟု သိရာ၏။

ဤသုတ်ကိုမြော်ထောက်၍ တစ်ယောက်တစ်ယောက်သော သတ္တဝါ၏ အနုမတဂ္ဂ အတိတ်သံသရာ၌ ကျင်လည်၍လာခဲ့ရာ သုဂတိဒုဂ္ဂတိဘဝ အလားကိုလည်း သိမြင်နိုင်ရာ၏။ အဘယ်ကဲ့သို့ သိမြင်နိုင်ရာသနည်း ၊ သုဂတိဘုံ၌ ငါဖြစ်ခဲ့သော ဘဝစုကား လက်သည်းတော်ပေါ်ရှိ မြေမှုန့်အလားကဲ့သို့ အလွန်နည်းပါးလှ၏။ ဒုဂ္ဂတိဘုံ၌ ငါဖြစ်ခဲ့သော ဘဝတို့ကား မဟာပထဝီရှိ မြေမှုန့်အလားကဲ့သို့ အလွန်များပြား

လှကုန်၏-ဟုသိမြင်နိုင်ရာ၏။

ထိုစကားမှန်၏။ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ကျင်လည်၍လာခဲ့သော တစ်ယောက်တစ်ယောက်သော သတ္တဝါ၏ သုဂတိဘဝသည် ဤမျှ လောက် နည်းပါးသည့်အတွက်ကြောင့်သာလျှင် သုဂတိဘုံရှိ သတ္တဝါ ခပ်သိမ်းကို အကုန်ပေါင်းစု၍ အချုပ်တရား ဟောကြားရာ၌ သုဂတိဘဝ သို့ ရောက်နိုင်သူ ထိုမျှလောက်နည်းပါးခြင်း ဖြစ်နိုင်လေသတည်း။ အနာဂတ်သံသရာမှာ ကျင်လည်ကြရာ၌လည်း ဤနည်းအတူ သိကြ လေ။

ဤကား နသသိခသုတ္တန် ဒေသနာတော်အရကို ဖော်ပြသော အချက်တည်း။

ထိုသုတ္တန် ဒေသနာတော်အတိုင်း သိမြင်ယုံကြည်နိုင်ရန် အချက် ကိုပြဆိုအံ့။ ။စိတ္တက္ခဏမည်သည် မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြတ် ခန့်ကာလ၌ ကုဋေတစ်သိန်းမက အဖြစ်မြန်သည်ဟူ၍ ကျမ်းဂန်ဆိုရိုး ရှိ၏။

သဗ္ဗေ တေ အဓောဂင်္ဂမနီယာ၊

သဗ္ဗေ တေ ဥပရိဘာဂင်္ဂမနီယာ။

(သလ္လေခသုတ် ပါဠိတော်)

သဗ္ဗေ=အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ=ထိုအကုသိုလ်ဟူသမျှတို့သည်၊
အဓောဂင်္ဂမနီယာ= အောက်သို့စုန်ဖို့ချည်း ဖြစ်ကြကုန်၏။

သဗ္ဗေ=အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ=ထိုကုသိုလ်ဟူသမျှတို့သည်၊
ဥပရိဘာဂင်္ဂမနီယာ=အထက်သို့ ဆန်ဖို့ချည်းဖြစ်ကြကုန်၏။

ဇနကသတ္တိ အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥပနိဿယသတ္တိအားဖြင့် လည်းကောင်း အကုသိုလ်ဖြစ်အံ့၊ တစ်ခု၊ တစ်ခုသော စိတ္တက္ခဏသည် တစ်ခု၊ တစ်ခုသော ဒုဂ္ဂတိဘဝကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ ။ကုသိုလ်ဖြစ်အံ့၊

တစ်ခု တစ်ခုသော စိတ္တက္ခဏသည် တစ်ခု၊ တစ်ခုသော သုဂတိဘဝ ကိုဖြစ်စေနိုင်၏။ ဤကား အဘိဓမ္မာအရိုးတည်း။

သုဂတိဘုံ၌ရှိကြကုန်သော လူ၊ နတ်၊ သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ စိတ်ကို အမှန်းအဆအားဖြင့် အကုန်ပေါင်းစု၍ ထောက်မြော်သည် ရှိသော် ကုသိုလ်စိတ္တက္ခဏသည် လက်သည်းတော်ပေါ်ရှိ မြေမှုန့်အစု အလား အလွန်နည်းပါးရာ၏။ အကုသိုလ် စိတ္တက္ခဏသည် မဟာပထဝီ မှာ ရှိနေသော မြေမှုန့်အစုအလား အလွန်များပြားရာ၏။ ။အနမတဂ္ဂ ဘဝသံသရာ တစ်ခုလုံးမှာ ဤနည်းတူချည်းမှတ်။

မိမိ မိမိတို့ကိုယ်မှာ တစ်နေ့၊ တစ်နေ့ အဖို့တွင် ခြောက်ဒွါရတို့၌ အချည်းနှီးသော မြင်မှု၊ ကြားမှုစသည်နှင့် အကျိုးရှိသော မြင်မှု၊ ကြားမှု စသည်သည် အဘယ်ကအလွန်များသနည်း-ဟု စေ့စေ့စပ်စပ် ရှုမြော် ချင့်ချိန်၍ စမ်းလျှင် သိသာထင်ရှားပါ၏။

ဤကား ကုသိုလ်ဖြစ်မှု အကုသိုလ်ဖြစ်မှုနှင့် ထောက်မြော်၍ နာသိခသုတ္တန် ဒေသနာတော်အတိုင်း သိမြင်ယုံကြည်နိုင်ရန် အချက်တည်း။

သုဂတိ ဒုဂ္ဂတိနှစ်ရပ်

သုဂတိဘုံမှာရှိနေသော သတ္တဝါစုနှင့် ဒုဂ္ဂတိဘုံမှာရှိနေသော သတ္တဝါစုကို ထောက်မျှော်၍လည်း သိမြင်ယုံကြည်နိုင်ရာ၏။ ။ သုဂတိဘုံ၌ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့၏ ကိုယ်သဏ္ဌာန်သည် သုံးဂါဝုတ်မျှ ရှိ၏။ မြန်မာတိုင်အားဖြင့် လေးတိုင်ခွဲကို သုံးဂါဝုတ်ဆိုသည်။ ။ ဘုံဗိမာန် တို့ကား ၁၂- ယူဇနာ၊ ၁၅- ယူဇနာ၊ ယူဇနာ-၂၀၊ ယူဇနာ-၃၀၊ ယူဇနာ-၆၀၊စသည်ရှိ၏။ တစ်ခု၊ တစ်ခုသော ဘုံဗိမာန်သည် ငါတို့ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အလုံမြို့ကြီး၊ ဒီပဲရင်းနယ်မြို့ကြီး တစ်ခု၊ တစ်ခုမျှမက ကြီးကျယ်၏။

နေဗိမာန်တစ်ခုသည်ပင်လျှင် ငါတို့မြန်မာနိုင်ငံမက ကြီးကျယ်၏။ ထို့ကြောင့်သုဂတိဘုံသည် ဘုံနယ်သာ အလွန်ကျယ်၍ ဘုံနေ သတ္တဝါ အရေအတွက်ကား အလွန်နည်းပါး၏။

ဒုဂ္ဂတိဘုံသည်ကား ဘုံနယ်လည်း အလွန်ကျယ်၏။ ။ဘုံနေ သတ္တဝါ အရေအတွက်လည်း အလွန်များပြား၏။ လူ့ဘုံ၊ နတ်ပြည် ၆- ထပ်၊ ရူပဗြဟ္မာ ၁၆- ဘုံ၊ အရူပဗြဟ္မာ ၄- ဘုံ အလုံးစုံကို ပေါင်းသော် သုဂတိ ၂၇- ဘုံ ဖြစ်၏။ ငါတို့စကြဝဠာတွင် သုဂတိ ၂၇- ဘုံရှိ သတ္တဝါ တို့ကို တစ်ယောက်မကျန် အကုန်ရေတွက်သော်လည်း ငါတို့ မြန်မာ နိုင်ငံတွင်းရှိ ပုရွက်ဆိတ်ခေါ်သော သတ္တဝါတစ်မျိုးကိုမျှ အရေအတွက် အားဖြင့် မမှီနိုင်ရာ။ ။ ပုရွက်ဆိတ်သတ္တဝါမျိုးမှတစ်ပါး ငါတို့ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း၌ အညာပြည် အောက်ပြည် ရေသတ္တဝါအမျိုး အနန္တ ကုန်းသတ္တဝါအမျိုး အနန္တကျန်ရှိသေး၏။

ငါတို့ မြန်မာနိုင်ငံမှအလွတ် ငါတို့စကြဝဠာတွင်းရှိ ကျွန်းကြီး လေးကျွန်း ကျွန်းငယ်၊ နှစ်ထောင် တောင်ကြီး၊ တောင်ငယ် အနန္တ၊ တောကြီး၊ တောငယ် အနန္တ၊ မြို့နယ်၊ ရွာနယ် အနန္တတို့၌ ရှိနေကြသော ကုန်းသတ္တဝါ တိရစ္ဆာန်အမျိုး အနန္တ အနန္တတို့သည်လည်းကောင်း၊ အိုင်ကြီး အိုင်ငယ် အနန္တ၊ မြစ်ကြီး မြစ်ငယ်၊ ချောင်းကြီး ချောင်းငယ်၊ မြောင်းကြီး မြောင်းငယ်၊ တွင်းကြီးတွင်းငယ်အနန္တ၊ မဟာသမုဒ္ဒရာကြီး လေးစင်း၊ သီတာသမုဒ္ဒရာကြီးခုနစ်စင်းတို့၌ ရှိနေကြကုန်သော ရေသတ္တဝါ တိရစ္ဆာန်အမျိုး အနန္တ အနန္တတို့သည်လည်းကောင်း ကျန်ရှိ ကုန်သေး၏။

တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါတို့နှင့် နှိုင်းစာ၍ ကြည့်ခဲ့လျှင်ပင် သုဂတိ ၂၇- ဘုံရှိ သတ္တဝါစုသည် လက်သည်းတော်ပေါ်တွင် တင်ရှိသော မြေမှုန့်စု အလား အလွန်နည်းပါးပုံ၊ တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့သည်မူကား မဟာ ပထဝီ

မှာရှိနေသော မြေမှုန့်စုအလား အလွန်တရာများပြားပုံများကို ယုံကြည်နိုင်ရာ၏။

ထိုမှတစ်ပါး ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းကြီးကဲ့သို့ ယူဇနာတစ်သောင်း၊ တစ်သောင်းစီ အကျယ်ရှိ၍ အထက်အောက် ယူဇနာတစ်သောင်း ငါးထောင်စီ ကွာခြားလျက် တည်ရှိကြသော ငရဲကြီးရှစ်ပြည်ထောင်တို့တွင် အောက်ဆုံးဖြစ်သော ငရဲကြီးကား မဟာအဝီစိ ငရဲကြီးတည်း။

အဘယ့်ကြောင့် မဟာအဝီစိခေါ်သနည်းဆိုသော် ဝါးကျီတောက်အတွင်း၌ သိပ်နှက်၍ထားအပ်သော မုန့်ညှင်းစေ့တို့ကဲ့သို့ ငရဲသူငရဲသား သတ္တဝါတို့၏ အခြား အကွက်လပ် မရှိ၊ ပြည့်နှက်၍ နေသောကြောင့် အဝီစိငရဲ ခေါ်သည်- ဟု အဋ္ဌကထာကြီးတို့၌ ဖွင့်ကြကုန်၏။

ထိုအဝီစိငရဲကြီးကိုမူကား အကုသိုလ်ကံကြီးလှသော သူတို့မှသာ ကျရောက်ကြကုန်၏။ ။ အကုသိုလ်ကံကြီးလှသော သူတို့မှ ကျရောက်ကြကုန်ရာ မဟာအဝီစိငရဲကြီးမှာပင် ငရဲသူ သတ္တဝါတို့ ထိုမျှလောက် ပြည့်လေ၏။ ။ ထိုအောက် ပေါ့လျော့သော အကုသိုလ်ကံ သာမန်တို့နှင့်ပင် ကျရောက်နိုင်ကြရာ ဖြစ်ကုန်သော အထက်ထက်သော ငရဲကြီး ခုနစ်ပြည်ထောင်တို့မူကား ငရဲသူသတ္တဝါတို့ အဘယ်မျှလောက် ပြည့်နှက်လျက် ရှိနေကြကုန်သနည်း-ဟု ဆင်ခြင်မိကုန်ရာ၏။

ထိုမှတစ်ပါး ထိုထို တောအနန္တ တောင်အနန္တတို့၌ ရှိကြကုန်သော ငရဲဘုံစု၊ သမုဒ္ဒရာအလယ် ကျွန်းငယ်တို့၌ ရှိကြကုန်သော ငရဲဘုံစု၊ စကြဝဠာ သုံးခုတို့၏ဆိုင်ရာ အပေါက်အကြား၌ ရှိကြကုန်သော လောကန္တရိုက်ငရဲဘုံစု ကျန်ရှိကုန်သေး၏။ ။ ထိုအတူ ပြိတ္တာဘုံ အနန္တအသူရကာယ်ဘုံ အနန္တတို့သည် ကျန်ရှိကုန်သေး၏။ ။

ဤသို့သော မျက်မြင်ဒိဋ္ဌအလား ထင်ရှားသောအချက်ကြီး
တွေကို တွေ့မြင်ကြားသိကြရကုန်သဖြင့် သုဂတိ ၂၇- ဘုံရှိ သတ္တဝါ
တို့ကား လက်သည်းတော်ပေါ်တွင် တင်ရှိသော မြေမှုန့်စုအလား အလွန်
နည်းပါး လှကုန်၏။ အပါယ်ဒုဂ္ဂတိ လေးဘုံရှိ သတ္တဝါတို့သည်မူကား
မဟာပထဝီ မြေကြီးမှာရှိနေသော မြေမှုန့်စုအလား အလွန်တရာ များပြား
လှကုန်၏- ဟု သိမြင်ယုံကြည်နိုင်ရာသည်။ အနမတဂ္ဂသံသရာ ကမ္ဘာ
တိုင်း ကမ္ဘာတိုင်းတို့၌လည်း ဤနည်းတူပင် သိမြင်ယုံကြည်နိုင်ကုန်ရာ
သည်။

ထိုသို့ သိမြင်ယုံကြည်ကြကုန်သည်ရှိသော် အနမတဂ္ဂ သံသရာ
တွင် တစ်ယောက်၊ တစ်ယောက်သော သတ္တဝါအားလည်း သုဂတိဘုံမှာ
ဖြစ်ရသော ဘဝအရေအတွက်ကား လက်သည်းတော်ပေါ်တွင် တင်ရှိ
သော မြေမှုန့်စုအလား အလွန်နည်းပါးလှ၏။ ဒုဂ္ဂတိဘုံမှာဖြစ်ရသော
ဘဝအရေအတွက်တို့သည်ကား မဟာပထဝီမှာရှိနေသော မြေမှုန့်တို့အလား
အလွန်တရာ များပြားလှကုန်၏- ဟု သိမြင်ယုံကြည်ကြကုန်ရာသည်။

ဤကား နခသီခသုတ္တန်ဒေသနာတော်ဖြင့် သိအပ်သော မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘအရ
လူအဖြစ် ရခဲပုံကို ပြဆိုချက်တည်း။

ကာဏကစ္ဆပေါပမသုတ္တန်

ယခုအခါ မဇ္ဈိမနိကာယ်ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်
ဗာလပဏ္ဍိတ သုတ္တန်ဒေသနာတော်၌ လိပ်ကန်းထမ်းပိုး ဥပမာဖြင့်
ဟောတော်မူသော မနုဿတ္တဒုလ္လဘကို ပြဆိုပေအံ့၊ အဘယ်သို့
ဟောတော်မူသနည်း ဟူမူကား-

“ရဟန်းတို့- ဥပမာဆိုသည် ရှိသော်ကား ကျွန်းကြီး
လေးကျွန်း၊ ကျွန်းငယ်နှစ်ထောင်တို့၏ ပြင်ဖက်၌တည်ရှိသော

အနက်ယူနောရှစ် သောင်း နှစ်ထောင်၊ အနံယူနော ရှစ်သောင်း နှစ်ထောင်၊ အလျားယူနော သုံးသန်း ခြောက်သိန်းကျော်ရှိသော မဟာသမုဒ္ဒရာကြီးသည်ရှိ၏။ ။

ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၏ တောင်ဖက်မျက်နှာ မဟာသမုဒ္ဒရာ၏ အလယ်၌ အပေါက်တစ်ခုသာရှိသော ရထားထမ်းပိုးငယ် တစ်ခုသည် ရှိလေရာ၏။ ထိုထမ်း ပိုးငယ်သည် အရပ်လေး မျက်နှာသို့ လေဆောင်ယူရာ မျောပါ လွင့်ပါး၍နေလေရာ၏။ ဥတ္တရကုရုကျွန်း၏ မြောက်ဖက်မျက်နှာ မဟာသမုဒ္ဒရာ၏ အလယ်၌ မျက်စေ့နှစ်ဖက် အစုံပျက်သော လိပ်ငယ်တစ်ခု သည် ရှိလေရာ၏။ သမုဒ္ဒရာ၏အတွင်း၌ ရောက်မိရောက်ရာ သွားလာ၍ နေလေရာ၏။ အနှစ်တစ်ရာမှ တစ်ခါ၊ အနှစ် တစ် ထောင်မှ တစ်ခါ သမုဒ္ဒရာ ရေမျက်နှာသို့ ဦးခေါင်း ပေါ်လေရာ ၏။ ထိုသို့ လိပ်ကန်းငယ်၏ ဦးခေါင်းသည် ထိုထမ်းပိုးငယ်၏ အပေါက်မှာ စွတ်မိရာသော အခွင့်သည်ရှိ၏လော”

ဟု ရဟန်းတို့ကို မေးတော်မူ၏။ ။

“စွပ်မိရာသော အခွင့်ပင် မရှိနိုင်ရာပါ။ သို့သော်လည်း ကမ္ဘာမည်သည် အလွန်တရာ ရှည်ကြာလှသည်ဖြစ်ပါ၍ လိပ်ကန်းငယ်လည်း မသေမပျောက်ပါမူ၊ ထမ်းပိုးငယ်လည်း မပုပ်မဆွေး တည်ရှိပါမူ နှစ်ပေါင်း အသင်္ချေ ကြာမြင့်လေရာ တစ်ရံတစ်ခါ၌ စွပ်မိသော် စွပ်မိရာပါသေး၏ဘုရား” -

ဟု လျှောက်ထားကြကုန်၏။

“ရဟန်းတို့ ဤအမှုထက် ခဲယဉ်းသော အမှုသည် ရှိလေ၏။ ဤလူ့ပြည်မှ စုတေ သေလွန်၍ အပါယ်သို့ ကျရောက်သော

သူ၏ ဤလူ့ပြည်သို့ တစ်ဖန် ပြန်လာရန် အရေးသည် ထို လိပ်ကန်း ထမ်းပိုးစွပ်မိရာ အရေးထက် အဆအရာမက အဆအထောင်မက ခဲယဉ်းလှချေ၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း ဆိုသော် အပါယ်ဘုံတို့၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုခြင်း မည်သည် မရှိ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဟူ၍ပင် မသိကြကုန်၊ အချင်းချင်း နိုင်ရာနိုင်ရာ သတ်ဖြတ်ညှဉ်းပန်းမှု၊ နိုင်ရာနိုင်ရာ ဖမ်းယူ ကိုက်စားမှုတို့သည်သာ ရှိကြကုန်ရာ၏”

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

ဤဒေသနာတော်ဝယ် သိမြင် ယုံကြည်နိုင်ကြရန် ယုတ္တိကား လောက၌ အကြင်သတ္တဝါတို့သည် ကုသိုလ်ကို စော၍ သေကုန်၏။ ထို သတ္တဝါတို့သည် သုဂတိဘုံသို့ လားကြရကုန်၏။ အကြင် သတ္တဝါတို့သည် အကုသိုလ်ကို စော၍ သေကုန်၏။ ထိုသတ္တဝါတို့သည် ဒုဂ္ဂတိဘုံသို့ လားရကုန်၏။ ။ ဤကား အဘိဓမ္မာရိုးရာတည်း။

မသေမှီ ရှေးအဖို့၌ ထိုထိုကုသိုလ်ကို လေ့ကျက်၍ နေကြကုန် သောသူတို့သည်ပင်လျှင် သေရန်ဒုက္ခနှင့် တွေ့ကြုံသောအခါ၌ ကုသိုလ်ကို စောနိုင်ကြရန် အလွန်ခဲယဉ်းကြကုန်သေး၏။ မသေမှီ ရှေးအဖို့၌ ကုသိုလ်ဟူ၍ပင် မသိကြကုန်မူ၍ လောဘစိတ်၊ ဒေါသစိတ်၊ မောဟ စိတ်တို့နှင့်သာ နေ့၊ ရက်၊ နှစ်၊ လ ကုန်ရှာကြကုန်သော အပါယ်ဘုံသား တို့အား ကုသိုလ်ကိုသာစော၍ သေနိုင်ရန်အခွင့် ဘယ်မှာ ရှိကုန်တော့ အံ့နည်း။ ။

ငါတို့မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း၌ တစ်နေ့၊ တစ်နေ့တွင် သေဆုံးကြ ကုန်သော ကုန်းသတ္တဝါတို့သည် အသင်္ချေများစွာ ရှိကုန်ရာ၏။ ရေ တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့သည် အသင်္ချေများစွာ ရှိကုန်ရာ၏။ ထိုသတ္တဝါ

အပေါင်းတို့၌ ကုသိုလ်ကိုစော၍ သေနိုင်ရာသော သတ္တဝါမည်သည်ကား ရှာကြံ၍မရ ရှားပါးလှ၏။

အပါယ်ဘုံသို့ ရောက်ကြကုန်သော သူတို့မည်သည် ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာဟူသော ကုသိုလ်ဓမ္မတို့နှင့် တစ်ဘဝထက်၊ တစ်ဘဝ ကွာဝေး၍ သွားကြကုန်၏။ အကုသိုလ်ဓမ္မတို့သည် တစ်ဘဝထက်၊ တစ်ဘဝ ဝန်လေး၍ သွားကြကုန်၏။ တစ်ဘဝထက်၊ တစ်ဘဝ မိုက်မဲ တွေ ဝေ၍သာ သွားကြကုန်၏။ တစ်ဘဝထက်၊ တစ်ဘဝ နစ်၍ နစ်၍သာ သွားကြကုန်၏။ တစ်ဘဝထက်၊ တစ်ဘဝ မြုပ်မြုပ်၍သာ သွားကြကုန်၏။

ဥပမာဆိုသည် ရှိသော်ကား သိန်း သန်း ကုဋေမျှသော ကျောက် တိုင် ကျောက်လုံးတွေကို မဟာသမုဒ္ဒရာ ရေအပြင်မှာ ပစ်ချအပ် ကုန်သည်ရှိသော် အစဉ်အတိုင်းသာ နစ်ကြလေကုန်ရာ၏။ မြုပ်ကြလေ ကုန်ရာ၏။ တစ်ခုသော ကျောက်တိုင်ကျောက်လုံးမျှ ပေါ်တက်၍ လာသည်ဟု မရှိနိုင်လေရာ။ ။ ဤသို့သော ဥပမာကို ပြဆိုရာ၏။

ပါရမီသမ္ဘာရ ရင့်သန်တော်မူကြပေကုန်သော အလောင်း အလျာကြီးများကို ချန်ထား၍ တစ်ပါးသော သတ္တဝါတို့သည် အပါယ် သို့သာ ကျရောက်ကုန်သည်ရှိသော် ဘဝတစ်ထောင်နှင့်လည်း လူဘုံသို့ ပြန်ခွင့်မရ၊ ဘဝတစ်သောင်းနှင့်လည်း ပြန်ခွင့်မရ၊ ဘဝတစ်သိန်းနှင့်လည်း ပြန်ခွင့်မရ၊ ဘဝတစ်သန်းနှင့်လည်း ပြန်ခွင့်မရ၊ ဘဝ အကုဋေ၊ ဘဝ အသင်္ချေ မရေမတွက်နိုင်ကြာမြင့်လှမှ လူ့ဘုံ၊ လူ့ဘဝသို့ ပြန်ခွင့်ရနိုင်ကုန် ရာသတည်း။

ဤသို့သော ယုတ္တိကို ထောက်ထားသဖြင့်လည်း အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ကျင်လည်၍လာခဲ့သော တစ်ယောက်၊ တစ်ယောက်သော သတ္တဝါမှာ သုဂတိဘုံ ကျင်လည်ခဲ့ရသော ဘဝအရေအတွက်ကား

လက်သည်းတော်ပေါ်မှာ တင်ရှိသော မြေမှုန့်စုအလား အလွန် နည်းပါး လှချေ၏။ ။ ဒုဂ္ဂတိဘုံ၌ ကျင်လည်ခဲ့ရသော ဘဝအရေ အတွက်တို့ သည်ကား မဟာပထဝီမှာ ရှိနေသော မြေမှုန့်တို့အလား အလွန်တရာ များပြားလှကုန်ရာ၏-ဟူသော အချက်ကိုလည်း ထင်မြင်ယုံကြည် နိုင်ကြ ကုန်ရာသတည်း။

ဤကား လိပ်ကန်းဥပမာ ဒေသနာတော်ဖြင့် ပြဆိုအပ်သော မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘ အချက်တည်း။

အဘိဓမ္မာ ဉာဏဝိဘင်း အဋ္ဌကထာအရ ပြဆိုပုံ

ယခုအခါ အဘိဓမ္မာ ဉာဏဝိဘင်း အဋ္ဌကထာကြီး၌ ဖွင့်ပြသော အချက်ကို ပြဆိုဦးအံ့။ ။ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ကျင်လည်၍ နေကြကုန်သော ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့အား သူတော်ကောင်းတရားနှင့် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ လုံခြုံချောမောသောဘဝမည်သည် အလွန်နည်းပါး၏။ အပါယ်ဘဝ၊ မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိဘဝ၊ ဒုစ္စရိုက်ဘဝတို့သည်ကား မဟာပထဝီ မြေမှုန့်ပမာ အလွန်တရာ များပြားလှ၏။

အကုသိုလ်မှုမည်သည် တစ်နေ့၊ တစ်နေ့ အဖို့မှာပင် ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ အလားအားဖြင့် သိန်း သန်း ကုဋေမက ဖြစ်ပွားနိုင်၏။ တစ်လ၊ တစ်လ အဖို့ တစ်နှစ်၊ တစ်နှစ်အဖို့ တစ်သက်၊ တစ်သက်အဖို့မှာ ဆိုဖွယ်မရှိ၊ စိတ္တက္ခဏတစ်ခု၊ တစ်ခုလျှင် တစ်ဘဝ၊ တစ်ဘဝ အပါယ်သို့ ပစ်ချသဖြင့် အပါယ်ဒုက္ခကိုခံရ၍ ပြေငြိမ်းပြီးသော ကံတို့လည်း တစ်ယောက် တစ်ယောက်မှာပင် အသင်္ချေချေ မရေမတွက်နိုင် များပြားလှလေကုန်ပြီ။

အပါယ်သို့ ပစ်ချရန် အလှည့်အခွင့်ကို မရသေးသဖြင့် သက္ကာယ

ဒိဋ္ဌိ၌ တွယ်တာလျက် သတ္တဝါတို့၏ ရင်တွင်း စိတ်နှလုံးတွင်း၌ အသိုက် အအုံ စုပုံဖွဲ့စည်း၍ ဖြစ်လေရာရာ အစဉ်တစိုက်လိုက်ကာ ပါ၍ နေကြကုန်သော ဒုစရိုက်ကံတို့သည်လည်း တစ်ယောက်၊ တစ်ယောက် သော သတ္တဝါမှာပင် အသင်္ချေချေ မရေမတွက်နိုင် များပြားလှလေကုန်၏။ မဟာအဝီစိ ငရဲကြီးသို့ ပစ်ချရန် ကံပေါင်းပင် အသင်္ချေ၊ တာပနငရဲကြီးသို့ ပစ်ချရန် ကံပေါင်းပင် အသင်္ချေစသည်ဖြင့် အကျယ် ဝေဖန်၍ မြော်လေ။

ထို့ကြောင့် တစ်စုံတစ်ခုသော ကုသိုလ်ကံ အခွင့်သာသဖြင့် လူ့ရွာ၊ လူ့ပြည်၌ ကြုံကြိုက်ကြကုန်သော သူဌေး၊ သူကြွယ်၊ ပဒေသရာဇ်၊ ဧကရာဇ်မင်း၊ စကြာမန္တာတ်မင်း၊ နတ်ရွာ၊ နတ်ပြည်၌ ကြုံကြိုက် ကြကုန်သော နတ်မင်း၊ သိကြားမင်း- ဗြဟ္မာရွာ၊ ဗြဟ္မာပြည်၌ ကြုံကြိုက် ကြကုန်သော ဗြဟ္မာမင်းတို့သည်ပင်သော်လည်း ရှေးရှေးဘဝတို့၌ ကမ္မပထမြောက်ပြီး၊ အဝီစိအစရှိသော ထိုထိုအပါယ် စာရင်းပေါက်ပြီး၊ ရှေ့သို့ အခွင့်ရရာဘဝ၌ ပစ်ချရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီး၊ အမှုကြီးပေါင်း ကျွေးဟောင်း အနန္တ မိမိတို့အဇ္ဈတ္တ၌ ပါရှိနေသည်များကို အကုန်အစင် သိမြင်ကြပါမူကား တစ်ခါတစ်ရံမျှ ပြီးနိုင်ကြဖွယ်၊ ရွှင်နိုင်ကြဖွယ် မရှိလေကုန်၊ အရှူအရှိုက် အလှိုက်အလှဲ အသည်းအသံ ငိုပွဲခံ၍ အုံး အုံးညံ နေကြကုန်ရာသတည်း။

ဒိဋ္ဌိကို စွန့်ခွာရန်

ထို့ကြောင့် သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်၌-

သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော၊ သယုမာနောဝ မတ္ထကေ။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနာယ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ -

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

သတ္တိယာ=လုံမကြီးသည်။ ဩမဋ္ဌောဝိယ=ရင်ညွန့် ရင်ဝ၌ စူးစိုက်မြုပ်မြန်း တန်းလန်းရှိနေသော ယောက်ျားကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မတ္ထကေ=ဦးခေါင်းတစ်ခုလုံး၌၊ သယုမာနောဝ= လောင်မီးစက်ကွင်း အတင်းကျမှုန်း တဟုန်းဟုန်း လောင်၍နေသော ယောက်ျား ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခု=သံသရာဘေး အပါယ်ရေးကို မြှော်တွေးမြင်သူ ရှင်လူရဟန်းသည်၊ သတော=မမေ့မလျော့ မပေါ့သာပဲ မြဲသောသတိ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနာယ=သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ခြင်းငှါ၊ ပရိပ္ပဇေ= သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာများကို ခန္ဓာအသက် မငဲ့ကွက်ပဲ ရက်ရက်ရဲရဲ တသွင်ထဲ အားထုတ်ရာသတည်း။

ဤဥပမာနှစ်ပါးသည် ဟိန္ဒူပမာသာတည်း။ ။ ထိုသူနှစ်ဦး၌ လက်ငင်း တွေ့ရှိ၍နေသော လုံမဘေး၊ မီးဘေးများသည် မသေမိကာလ တစ်ခဏသာ နှိပ်စက်နိုင်၏။ ။ အကုသိုလ်ကံဟောင်း အနန္တတို့ကို လက်ကိုင်ပွေ့ပိုက် အုပ်ချုပ် ထိန်းသိမ်း၍ သတ္တဝါတို့၏ ရင်တွင်းနှလုံး တွင်း၌ တင်းလင်းရှိသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိဘေးကြီးသည်သာ ကြီးကျယ် လှစွာသတည်း။ ။ ထို့ကြောင့် ထိုနှစ်ဦးသောသူသည် တတ်စွမ်းခွင့်ရပါမူ မိမိ၌ စူးစိုက်လောင်မြိုက်၍နေသော ထိုလုံမ လောင်မီးများကိုပင် အလေးမပြု လျစ်လျူရှု၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပယ်သတ်မှု ကိုသာ အလျင်စလို အားထုတ်ရာ၏။

ဉာဏ်ဆီမီးရှာရန်

ဓမ္မပဒပါဠိတော် ၌လည်း-

ကိန္နု ဟာသော ကိမာနန္ဓော၊ နိစ္စံ ပဇ္ဇလိတေ သတိ။

အန္တကာရေန ဩနဒ္ဓါ၊ ပဒီပံ န ဂဝေသထ-

ဟူ၍ဟောတော်မူ၏။

နိစ္စံ=ဖြစ်လေရာရာ အစဉ်တစိုက် အမြဲလိုက်သည်ဖြစ်၍၊
ပဇ္ဇလိတေ-ပဇ္ဇလိတာနံ=ရှေ့သို့ အပါယ်ကျရောက်ဖို့အပြီး အမှုပူကြီးတွေ
အနန္တ ရင်ထဲ နှလုံးထဲ၌ ရဲရဲတောက် ပါရှိလျက် နေကြကုန်သည်။ သတိ-
သတိ=ဖြစ်ကြကုန်သော၊ တုမှာကံ=သင်တို့အား၊ ဟာသော=ပြီးဖွယ်၊
ရွှင်ဖွယ်သည်။ ကိန္နု အတ္ထိ=အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း၊ အာနန္ဒော=နှစ်သက်
ပျော်မြူးဖွယ်သည်။ ကိန္နု အတ္ထိ=အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း၊ အန္တကာရေန=
အဝိဇ္ဇာမှောင်တိုက် အမှိုက်ထူကြီးသည်။ ဩနဒ္ဓါ=မိမိကိုယ်တွင် အစဉ်ပါ၍
ရှိနေသော ပူပန်ဖွယ်တွေ အနန္တကိုမျှ မသိရလေအောင် ပိတ်လှောင်
မြှေးယှက်အပ်ကုန်သော၊ တုမှေ=သင်တို့သည်၊ ပဒီပံ=ပညာတည်းဟူသော
ဆီမီးအလင်းကို၊ ကံ=အဘယ့်ကြောင့်၊ န ဂဝေသထ=မရှာကြကုန်သနည်း။

ထိုသူဌေး သူကြွယ်အစရှိသော လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့အား
အပါယ်ဘဝသို့ တလှည့်တပတ် ကျရောက်ပြန်ကြသောအခါ၌ ထို
ကံဟောင်း အနန္တတို့သည် အကုန်လုံး အခွင့်သာကြလေကုန်၏။ ။
ကြီးစွာသော သစ်ပင်၏အပေါ်မှ မြေသို့ကျ၍ ကြောင်တစ်ထောင်၊
ကြောင်တစ်သောင်း အလယ်သို့ ပြေးဝင်မိသော ရှဉ့်သူငယ်ကို ကြောင်
တို့ လုယက် နှိပ်စက် ကိုက်စားခွင့် သာသကဲ့သို့တည်း။ ။

အနည်းငယ်မျှ အကုသိုလ်ကြောင့် လူနှင့်နီးစပ်သော နွား၊ ကျွဲ၊
ခွေး၊ ဝက်၊ ကြောင်၊ ကြက် စသည်ဖြစ်လေရာ အခွင့်သာသော ထိုကံ
ဟောင်းတို့သည် တစ်ခုပြီးလျှင် တစ်ခု ဘဝအဆက်ဆက် နက်သည်
ထက်နက်သော အပါယ်ဘဝသို့ ပစ်ချ၍ သွားကြသဖြင့် ပြိတ္တာငယ်၊
ပြိတ္တာကြီး၊ ငရဲငယ်၊ ငရဲကြီး အဆင့်ဆင့် နစ်မြုပ်လေ၍ မဟာအဝီစိ
ငရဲကြီးသို့ဆိုက်၍ ကမ္ဘာပျက်သောအခါမှ ကျွတ်လွတ်ခွင့် ရလေ၏။

ဤကဲ့သို့သော သတ္တဝါတို့သည် ငရဲ၊ ပြိတ္တာတို့၌ အသင်္ချေချေ

မရေတွက်နိုင် ရှိကြကုန်၏-ဟူ၍ အဘိဓမ္မာ ဉာဏဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ ကြီး၌ ဖွင့်ဆိုပေသည်။

ယခုဘဝ၌ များလှစွာသော အကုသိုလ်ကံသမားတို့၏လည်းကောင်း၊ ကြီးလှစွာသော အကုသိုလ်ကံသမားတို့၏လည်းကောင်း အပါယ်သို့ ကျရောက်ကြရာ၌ ဆိုဖွယ်ပင် မရှိချေပြီ။

ဤအဋ္ဌကထာကြီး ဖွင့်ဆိုသောစကားကို ထောက်ထားသဖြင့် လည်း အနုမတဂ္ဂသံသရာ၌ ကျင်လည်သော တစ်ယောက် တစ်ယောက် သော သတ္တဝါအား သုဂတိဘဝသည် လက်သည်းတော်ပေါ်တွင် တင်ရှိသော မြေမှုန့်အလား အလွန်နည်းပါးလှချေ၏။ ဒုဂ္ဂတိဘဝတို့သည် မူကား မဟာပထဝီမြေကြီးရှိ မြေမှုန့်အလား အလွန်တရာ များပြား လှချေ၏-ဟု ထင်မြင် ယုံကြည်နိုင်ရာသတည်း။

ဤကား အဋ္ဌကထာကြီးမှလာသော နည်းအားဖြင့် မနုဿသတ္တဒုလ္လဘကို ပြချက်တည်း။

အပါယ်သို့ တလှည့်တပတ် ကျရောက်လေသော သူ့အား လိပ်ကန်း ထမ်းပိုးဥပမာ ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့် ကုသိုလ်အစ အနနှင့် တစ်ဘဝထက်၊ တစ်ဘဝ ဝေးကွာ၍ အသစ်၊ အသစ်ဖြစ်ပွား၍ သွားသော အကုသိုလ်ဗလဝတို့၏ တစ်ဘဝထက် တစ်ဘဝ ဝန်လေး၍ သွားရသဖြင့် လူ့ဘဝကို တစ်ဖန် ပြန်နိုင်ရန်အရေး အလွန်ကွာဝေးမှုကို ပြဆိုတော် မူသည်။ ။ အဋ္ဌကထာနည်းအားဖြင့် ကုသိုလ်အစအနနှင့် တစ်ဘဝထက်၊ တစ်ဘဝ ဝေးကွာ၍ ရှေးသံသရာ ဘဝအဆက်ဆက်ထဲက အစဉ်ပါရှိ၍ နေသော အကုသိုလ်အနန္တတို့၏ အခွင့်ရမှုကြောင့် လူ့ဘဝသို့ တစ်ဖန် ပြန်နိုင်ရန်အရေး အလွန်ကွာဝေးမှုကို ပြဆိုတော် မူသည်။

ရေ၌ချအပ်သော ကျောက်ကြီးဥပမာ

ပါဠိတော်နည်း အဋ္ဌကထာနည်း နှစ်ရပ် နှစ်ပါး အလိုအားဖြင့် သုဂတိဘုံမှ အပါယ်ဘုံသို့ကျရောက်ကြလေကုန်သော သူတို့အား ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် သမုဒ္ဒရာအပြင်၌ ပစ်ချအပ်သော ကျောက်တိုင် ကျောက်လုံးတို့ကဲ့သို့ တစ်ဘဝထက်၊ တစ်ဘဝ နစ်၍နစ်၍သာ သွားကြကုန်မြဲ၊ တစ်ဘဝထက်၊ တစ်ဘဝ မြုပ်၍မြုပ်၍သာ သွားကြကုန်မြဲ၊ အပါယ်သံသရာ၌သာ ဘဝအသင်္ချေချေ မျောပါးနစ်မွန်း၍ နေမြဲဟူသော ဓမ္မတာသဘောကို သိအပ်ကုန်သတည်း။ ။ ဤသို့ သိအပ်သဖြင့် လူ့ဘဝ၏ ရခဲပုံအခွင့်အလမ်းကိုလည်းကောင်း ဤသံသရာကြီး၏ အလွန်ကြောက်မက်ဖွယ် ကြီးကျယ်ပုံကိုလည်းကောင်း ထင်မြင်ယုံကြည် နိုင်ကြကုန်ရာသည်။

ဤတွင်ရှေ့ကား လူ့အဖြစ်ကို အဘယ်သို့ ရခဲသနည်း၏ အဖြေပြီး၏။

လူ့ပြည် လူ့ရွာ ဘဝပဒေသာ

“ယခုအခါ လူ့အဖြစ်ကို ရခဲသည်ရှိသော် အဘယ်သို့သော အကျိုးအာနိသံသ အနန္တတို့ကို ရယူနိုင်ကြလေသနည်း”

၏ အဖြေကို ပြဆိုပေအံ့။

နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် နတ်မင်း၊ သိကြားမင်းတို့၏ အသက်ခန္ဓာ စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့သည် လူ့ပြည်မှာ အမြစ်စိုက်ကြကုန်၏။ လူဖြစ်စဉ် အခါ၌ မိမိတို့ စိတ်နှလုံးထဲဝယ် နတ်မျိုး၊ သိကြားမျိုးကို စိုက်ပျိုးမွေးမြူမှ နောက်နောက်ဘဝတို့၌ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်မှာ နတ်အဖြစ်ကို သိကြား အဖြစ်ကို ရနိုင်ကြကုန်၏။

ဗြဟ္မာပြည်နှစ်ဆယ်၌ ဗြဟ္မာမင်းတို့၏ အသက်ခန္ဓာ ဘုန်းတန်ခိုး ကုဒ္ဓိပါဒ် ချမ်းသာတို့သည်လည်း လူ့ပြည်မှာ အမြစ်စိုက်ကြကုန်၏။ လူဖြစ်စဉ်အခါ၌ မိမိတို့ စိတ်နှလုံးထဲမှာ ဗြဟ္မာမျိုးတို့ကို စိုက်ပျိုးမွေးမြူမှု နောက်ဘဝ၌ ထိုထိုဗြဟ္မာမင်းအဖြစ်ကို ရနိုင်ကြကုန်၏။

လူပြည် သူဌေး၊ သူကြွယ်၊ ပဒေသရာဇ်၊ ဧကရာဇ်၊ စကြာမန္တာတ် အသက်ခန္ဓာစည်းစိမ် ချမ်းသာတို့သည်လည်း လူ့ပြည်၌ အမြစ်စိုက်ကြ ကုန်၏။ လူဖြစ်စဉ်အခါ၌ မိမိတို့ စိတ်နှလုံးထဲ၌ သူဌေးမျိုး၊ သူကြွယ်မျိုး၊ ပဒေသရာဇ်မျိုး၊ ဧကရာဇ်မျိုး၊ စကြာမန္တာတ်မျိုးတို့ကို စိုက်ပျိုးမွေးမြူကြမှ နောက်နောက်ဘဝ၌ သူဌေးအဖြစ်၊ သူကြွယ်အဖြစ်၊ ပဒေသရာဇ်၊ ဧကရာဇ်၊ စကြာမန္တာတ်အဖြစ်ကို ရနိုင်ကြကုန်၏။

အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်၍ သာဝက ဗောဓိရှင် ပစ္စေကဗောဓိရှင် သဗ္ဗညုဗောဓိရှင် ဖြစ်ကြပေကုန်သော လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ အရိယာသူမြတ် ပရမတ် ဝိဇ္ဇာဓိရ် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော် အပေါင်း တို့သည်လည်း လူ့ပြည်၌ အမြစ်စိုက်ကြကုန်၏။ လူဖြစ်စဉ်အခါ မိမိတို့ စိတ်နှလုံးထဲ၌ ထိုထိုဗောဓိမျိုးတို့ကို စိုက်ပျိုးမွေးမြူကြမှ ထိုထို အရိယာ သူမြတ် ပရမတ် ဝိဇ္ဇာဓိရ် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်အဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ဤလူ့ပြည် လူ့ရွာသည် ဘဝပဒေသာပင်ကြီး မည်၏။ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ လောကီ လောကုတ္တရာချမ်းသာ ခပ်သိမ်းတို့သည် လူ့ပြည် လူ့ရွာ ဘဝပဒေသာပင်ကြီးမှ ထွက်သော အသီးအရွက် အတိုင်း အခက်တို့သာတည်း။

လူ့ဘဝ၌မူကား ဘဝသမ္ပတ္တိ၊ ဘောဂသမ္ပတ္တိ နှစ်ပါးရှိ၏။ လူ့ရုပ်၊ လူ့နာမ်၊ လူ့ခန္ဓာစုသည် ဘဝသမ္ပတ္တိ မည်၏။ သား၊ မယားနှင့် စီးပွားဥစ္စာ၊ လယ် ယာ၊ မိုးမြေ၊ ရွှေ၊ ငွေ၊ ရတနာ ပြည်ရွာ၊ တိုင်းကား အစရှိသည်ဟု

ဆိုအပ်သော သူဌေး၊ သူကြွယ်၊ ပဒေသရာဇ်၊ ဧကရာဇ်၊ စကြာမန္တာတ် စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့သည် ဘောဂသမ္ပတ္တိမည်၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ဘဝသမ္ပတ္တိကို ခင်မင်ကြကုန်သော သူတို့သည် ဘောဂသမ္ပတ္တိကို အဆုံး ခံကြရကုန်၏။ ဘောဂသမ္ပတ္တိကို ခင်မင်သော သူတို့သည် ဘဝသမ္ပတ္တိကို အဆုံးအရှုံး ခံကြရကုန်၏။

အဘယ်သို့လျှင် ဘဝသမ္ပတ္တိကို ခင်မင်ကြကုန်သော သူတို့သည် ဘောဂသမ္ပတ္တိကို အဆုံးခံကြရကုန်သနည်းဟူမူကား- အကြင်ပညာရှိ အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းအားဖြင့် လူအဖြစ်၏ ရခဲမှုကို သိမြင်ကုန်၏။ ဤသံသရာဝဋ်ကြီး၏ အလွန် ကြောက်မက်ဖွယ် ကြီးကျယ်မှုကို သိမြင်ကုန်၏။ လူ့ဘဝ၏ ပဒေသာပင် ကြီးဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သိမြင်ကြကုန်၏။

ထိုပညာရှိအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့အား ငါတို့သည် ယခုရရှိ ၍နေသော သူဌေး၊ သူကြွယ်၊ ပဒေသရာဇ်၊ ဧကရာဇ်၊ စကြာမန္တာတ် စည်းစိမ်ချမ်းသာကို အထွဋ်အမြတ် ထင်မြင် ခင်တွယ်မက်မော၍ နေ့၊ ရက်၊ နှစ်၊ လ၊ ကုန်လွန်ကြကုန်သည်ရှိသော် အလွန်ရခဲစွာလှ ရရှိ၍နေကြ သော ဤလူ့ဘဝ၊ လူ့ခန္ဓာ ပဒေသာပင်ကြီးသည် အညွန့်မပေါက် အခက်မပေါက် မတ်တတ်သေ၊ မတ်တတ်ခြောက် ကွယ်ပျောက်ဆုံးရှုံး၍ သွားလေရာ၏။ ယခုရရှိသော ဘောဂသမ္ပတ္တိကို စွန့်လွှတ်၍ ယခုရရှိ သော ဘဝပဒေသာပင်ကြီးကို တစ်နေ့တစ်ခြား ပွါးစီးစည်ပင်လေအောင် ပျိုးထောင်ပြုစုလျက် နေ့၊ ရက်၊ နှစ်၊ လ၊ ကုန်လွန်ကြကုန်သည်ရှိသော် ငါတို့ယခုရရှိသော ဘဝသမ္ပတ္တိ၊ ဘောဂသမ္ပတ္တိမျိုးတို့ကို နောင်ဘဝ တစ်ထောင်မက၊ ဘဝတစ်သောင်းမက ရကြကုန်လတ္တံ့။ ဤမျှမကသော နတ်မင်းစည်းစိမ်၊ သိကြားမင်းစည်းစိမ်တို့ကိုလည်း နောင်ဘဝ

တစ်ထောင်မက၊ ဘဝတစ်သောင်းမက၊ ရကြကုန်လတ္တံ့။

ဤမျှမကသော မဟာကမ္ဘာများစွာ သက်ရှည်ချမ်းသာ စည်ပင် လှသော ဗြဟ္မာမင်း စည်းစိမ်ကိုလည်း ရကြကုန်လတ္တံ့။

ဤမျှမက မြင့်မြတ်လှသော သာဝကဗောဓိဉာဏ်၊ ပစ္စေကဗောဓိ ဉာဏ်၊ သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ်ကိုလည်း ရကြကုန်လတ္တံ့-ဟု မြော်မြင်မိကြ ကုန်၏။ ထိုပညာရှိသူတော်ကောင်း အပေါင်းတို့သည် ထိုသို့ မြော်မြင် မိကြသောအခါမှစ၍ နေ့ ရက်၊ နှစ်၊ လ၊ ကို များစွာအကုန် မခံကြ ကုန်မူ၍- အချို့သောသူတို့သည် မိမိလက်ရှိဖြစ်သော သူဌေး၊ သူကြွယ်၊ ပဒေသရာဇ်၊ ဧကရာဇ်၊ စကြာမန္တာတ် စည်းစိမ် ချမ်းသာတို့ကို တံတွေး ပေါက်ကဲ့သို့ မငဲ့မကွက် ရက်ရက်စွန့်ပစ်၍ ရသေ့ ရဟန်းအဖြစ်နှင့် တောထွက်ကြလေကုန်၏။

အချို့သောသူတို့သည် ပကတိသော လူ့အဖြစ်၌ တည်ကြ ကုန်၍ နိစ္စအာဇီဝဌမကသီလ၊ ဥပေါသထသီလတို့ကို ခိုင်မြဲစွာ အားထုတ်၍ လက်ရှိစည်းစိမ်ချမ်းသာတို့ကို ခင်တွယ်မက်မောခြင်း မရှိကြကုန် ဘိသကဲ့သို့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား တွင်တွင်ပေးကမ်း လှူဒါန်းစွန့်ကြ၍ နေ့၊ ရက်၊ လ၊ နှစ်ကို ကုန်လွန်စေကြကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ဘဝသမ္ပတ္တိကို ခင်မင်ကြကုန်သောသူတို့သည် ဘောဂသမ္ပတ္တိကို အဆုံးအရှုံး ခံကြ ကုန်၏။

အဘယ်သို့လျှင် ဘောဂသမ္ပတ္တိကို ခင်မင်ကြကုန်သော သူတို့သည် ဘဝသမ္ပတ္တိကို အဆုံးအရှုံး ခံကြရကုန်သနည်းဟူမူကား- အကြင် သူတို့အား လူ့အဖြစ် ရခဲမှုကိုလည်းကောင်း၊ သံသရာဘေးဘယကို လည်းကောင်း၊ ဘဝပဒေသာပင်ကြီး၏ အခြင်းအရာကိုလည်းကောင်း၊ ကောင်းကောင်း မြော်မြင်နိုင်သော ဉာဏ်ပညာကား မရှိ၊ ဉာဏ်မျက်စေ့

မပေါက်၊ ထိုသူတို့သည် ယခုဘဝရရှိကြသော ဘောဂသမ္ပတ္တိတို့ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု ပွားများအောင် ကြံဆောင်မှု၊ ခံစားမှု၊ စံစားမှု တို့နှင့်သာ နေ့၊ ရက်၊ နှစ်၊ လကို ကုန်လွန်စေရာ၏။ ထိုအမှုတွေ တန်းလန်း နှင့်ပင် သေဆုံးကြရကုန်၏။ ထိုသူတို့အား လူ့ဘဝ၊ လူ့ခန္ဓာ ပဒေသာပင် ကြီးသည် အညွန့်မပေါက် အခက်မပေါက် မတ်တတ်ခြောက် မတ်တတ် သေ ဆုံးရှုံး၍ သွားလေကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ဘောဂသမ္ပတ္တိကို ခင်မင် ကြကုန်သော သူတို့သည် ဘဝသမ္ပတ္တိကို အဆုံးအရှုံးခံကြရကုန်၏။

ဘဝကို အလေးပြုကြကုန်သော သူတို့သည် ဒါန၊ သီလ၊ ဗဟုသုတဓမ္မ အစီးအပွားတို့ကို အလေးပြုကြကုန်၏။ ဘောဂကို အလေးပြုကြကုန်သော သူတို့သည် လောကီစီးပွားကို အလေးပြုကြ ကုန်၏။

- ဓမ္မစီးပွား၌ စိတ်များ၍ လောကီစီးပွား၌ စိတ်နည်းသော သူ၊
- လောကီစီးပွား၌ စိတ်များ၍ ဓမ္မစီးပွား၌ စိတ်နည်းသော သူ၊
- စီးပွားနှစ်ဖက်၌ စိတ်ထက်ဝက်စီရှိသော သူ၊
- စီးပွားနှစ်ပါးမှ အလွတ်ဖြစ်၍ အကျိုးမရှိသော အလေ့အကျင့် နှင့် နေ့၊ ရက်၊ နှစ်၊ လကို ကုန်စေသော သူ-

ဟူ၍ လူလေးမျိုး ရှိကြကုန်၏။

ယခုအခါ၌မူကား စီးပွားနှစ်ဖက်၌ စိတ်ထက်ဝက်စီ ရှိပေလျှင် ပင် ချီးမွမ်းလောက်လှပေပြီ။ ဓမ္မစီးပွား၌ စိတ်များသူကိုကား ဆိုဖွယ်မရှိ။ လောကီစီးပွား၌ စိတ်များသူသည်ကား မနုဿတ္တဒုလ္လဘကို အမြင်နည်း လှသေးသောသူပေတည်း။ စီးပွားနှစ်ဖက်မှ အလွတ်ဖြစ်သော သူသည် ကား လောကမျက်စေ့၊ ဓမ္မမျက်စေ့ နှစ်ဖက်ကန်းမည်၏။ ဒုစရိုက်၌ လေ့ကျက်ကုန်သော သူတို့မူကား လူအရေအတွက်၌ မသွင်းရကုန် ဤသို့

လည်း သိကြကုန်ရာ၏။

ဘုရားလက်ထက်တော်၌လည်းကောင်း၊ ဇာတ်တော် နိပါတ်တော်တို့၌ လည်းကောင်း၊ သူဌေး၊ သူကြွယ်၊ ပဒေသရာဇ်၊ ဧကရာဇ်၊ ထီးနန်းစည်းစိမ်တို့ကို တံတွေးပေါက်ကဲ့သို့ စွန့်ပစ်၍ တစ်အိမ်လုံး၊ တစ်ရွာလုံး၊ တစ်မြို့လုံး၊ တစ်ပြည်ထောင်လုံး တောထွက်ကြကုန်သော သူတို့သည် မနုဿတ္တဒုလ္လဘကို ကောင်းကောင်း သိကြကုန်သော သူတို့ပေတည်း။

ဤသို့လျှင် အလွန်တရာ ရခဲလှစွာသော မနုဿတ္တကို တရံ တခါ အခွင့်သာ၍ ကောင်းစွာရရှိကြကုန်သောအခါ၌ ဘောဂသမ္ပတ္တိ ကို အဆုံးခံ၍ ဘဝသမ္ပတ္တိကို ခင်မင်ကြကုန်လျက် ဘဝပဒေသာပင် ကြီးမှထွက်သော မြင့်မြတ်ကြီးကျယ်စွာသော အကျိုးအာနိသံသ အနန္တတို့ကို မိမိတို့ ကာယဗလ၊ ဉာဏဗလ အခွင့်ရှိသမျှ အရအမီ ယူနိုင်ကြကုန်သော သူတို့သာလျှင် မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘကို ရကြသော သူတို့ဟူ၍ ဆိုထိုက်ပေသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘဟူသည် ထိုအကျိုးအာနိသံသ အနန္တတို့အတွက် ထုတ်ဖော်ကြော်ငြာအပ်သော ကမ္ဘာ့တံဆိပ်တော်ကြီး ဖြစ်ပေသောကြောင့်တည်း။

ဤကား သာသနာပဉ် လူ့အဖြစ်ကို ရကြကုန်သော သူတို့နှင့် လျော်စွာပြဆိုလိုက်သော မနုဿတ္တဒုလ္လဘ အဓိပ္ပါယ်တည်း။

သာသနာတွင်း၌ ကြုံကြိုက်ကြကုန်သော သူတို့အား ရထိုက်ယူထိုက်သော အကျိုးအာနိသံသ အနန္တသည်မူကား- ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒဒုလ္လဘ၏ အကျိုးအာနိသံသ အနန္တမှာ အတွင်းဝင်၍ ပါလတ္တံ့သတည်း။

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ ခုလ္လဘကို ပြဆိုခြင်း
ဘုရားဖြစ်ရန် ခဲယဉ်းပုံ

ယခုအခါ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒခုလ္လဘကို ပြဆိုပေအံ့။ ဘုရားအဖြစ်ကို ကြံကြိုက်ခဲမှုသည် ကမ္ဘာ၌ ကြံကြိုက်ခဲမှု၊ အသီးအသီးသော မိမိ မိမိတို့၏ ကြံကြိုက်ခဲမှု-ဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။

- အဘယ်သို့လျှင် ဘုရားအဖြစ်ကို ကမ္ဘာ၌ ကြံကြိုက်ခဲလေ သနည်း။

- အဘယ်သို့လျှင် အသီးအသီးသော မိမိ မိမိတို့ ကြံကြိုက်ခဲ လေသနည်း။

အမေးနှစ်ချက်။

ပထမအမေး၌ အဖြေကို ပြပေအံ့။ ။

တစ်ခုသော မဟာကမ္ဘာကြီးမည်သည် အဘယ်မျှ နှစ်ကာလ ရှည်လျားသနည်းဆိုသော် အလျား တစ်ယူဇနာ၊ အနံ တစ်ယူဇနာ၊ အမြင့် တစ်ယူဇနာရှိသော တစ်ခဲနက် ကျောက်အတိပြီးသော ကျောက် တောင်ကြီးသည် ရှိရာ၏။ ထိုကျောက်တောင်ကြီးကို နူးညံ့လှစွာသော လဲဝါဝွမ်းဖြင့် အနှစ်တစ်ရာမှ တစ်ခါ၊ အနှစ်တစ်ထောင်မှ တစ်ခါ ပွတ်တိုက်ဖန် များလတ်သော် ထိုကျောက်တောင်ကြီးသည် ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်လေရာ၏။ တစ်ခု၊ တစ်ခုသော မဟာကမ္ဘာကြီး၏ နှစ်ကာလ သည် မကုန်လေရာ၊ တစ်ခု၊ တစ်ခုသော မဟာကမ္ဘာကြီး၏ အသက် သည် ဤမျှလောက် ရှည်၏ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

လောက၌ ဘုရားပွင့်မှုမည်သည် ထိုမျှလောက်သော မဟာ ကမ္ဘာကြီးပေါင်း တစ်ရာလွန်မှ တစ်ခါသာ ကြံကြိုက်၏။ တစ်ထောင် လွန်မှ တစ်ခါသာ ကြံကြိုက်၏။ တစ်သောင်းလွန်မှ တစ်သိန်းလွန်မှ

တစ်ခါသာ ကြံကြိုက်၏။ ရံခါရံခါ၌ ထိုမျှလောက်သော မဟာကမ္မာကြီးပေါင်း အသင်္ချေလွန်မှ ကြံကြိုက်၏။ အသင်္ချေဆိုသည်ကား- ကုဋေကို (၁)ဂဏန်းပြု၍ မဟာကမ္မာကြီးပေါင်း တစ်ကုဋေလျှင် (၁)၊ နှစ်ကုဋေလျှင် (၂)စသည်ဖြင့် ရေတွက်သော်လည်း ဂဏန်း ဝေါဟာရသည်သာ ကုန်လေရာ၏။ ဘုရားဖြစ်မှုမှ ဆိတ်ကင်းသော မဟာကမ္မာကြီး အစဉ်မူကား မကုန်လေရာ၊ ဤမျှလောက်ရှည်ကြာသော သုညကမ္မာကြီးတွေ အစဉ်တစ်ခုကို အသင်္ချေတစ်ခု ခေါ်သတည်း။

ထိုမျှသော သုညကမ္မာကြီးတွေ အသင်္ချေလွန်မှ တစ်ခါသာ ကြံကြိုက်၏။ ကြံကြိုက်သော ကမ္မာမှာလည်း ကမ္မာ၏ နှစ်ကာလမည်သည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ကျောက်တောင်ကြီး ဥပမာနှင့်အညီ အသင်္ချေတွေ အသင်္ချေတွေ အသင်္ချေအနန္တရှည်လျား၏။ ဘုရားပွင့်ရာ သာသနာတည်ရှိသော နှစ်ကာလမည်သည် အလွန်ဆုံးအားဖြင့် တစ်သိန်းတမ်းတွင် ပွင့်ခဲ့လျှင် သာသနာနှစ်ပေါင်း နှစ်သိန်း၊ သုံးသိန်းမျှသာ တည်ရှိ၏။ ထိုကမ္မာ၌ ကျန်ရှိသော နှစ်အသင်္ချေ အသင်္ချေတွေသည်ကား သုညနှစ်တွေသာတည်း။

ဤကား ဘုရားပွင့်မှု၏ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ကြံကြိုက်ခဲ့မှုကို ပြဆိုချက်တည်း။

ဘုရားနှင့် သာသနာကို ကြံတွေ့ခဲ့ပုံ

ဒုတိယပုစ္ဆာ၏ အဖြေကို ပြဆိုပေအံ့။ ။

အဘယ်သို့လျှင် မိမိ၊မိမိဟုဆိုအပ်သော တစ်ယောက်၊တစ်ယောက်သောသတ္တဝါ၏ ကြံကြိုက်ခဲ့မှုသည် ဖြစ်လေသနည်းဟူမူကား ဘုရားပွင့်ရာ စကြဝဠာသည်ကား ဤစကြဝဠာတစ်ခုသာရှိ၏။ စကြဝဠာအနန္တကျန်ရှိ၏။ သတ္တဝါတို့မည်သည် ဤသူ ဤသူတို့ကား ဤစကြဝဠာ

၌သာ အမြဲကျင်လည်ကုန်သည်ဟူ၍ မရှိကုန်၊ ဤဇမ္ဗူဒီ ပါကျွန်းမှာ ဘဝများစွာ ကျင်လည်ကြသော သူတို့သည်၊ ဤသူ ဤသူ တို့ကား ဤမြို့၊ ဤရွာတွင်သာ အမြဲကျင်လည်ကုန်သည် ဟူ၍ မရှိကုန် သကဲ့သို့တည်း၊

မြင့်လှစွာသော ကောင်းကင်၌ ဝဲ၍နေကြကုန်သော လင်းတငှက်တို့သည် မိမိတို့၏ အောက်၌ အသောင်း အသိန်းမကသော လယ်ကွက် ယာကွက်တွေကို မြင်ကြလေဘိသကဲ့သို့ အထက်ဗြဟ္မာပြည်၌ နေကြကုန်သော ဗြဟ္မာတို့သည် မိမိတို့အောက်၌ များစွာသော စကြဝဠာတွေကို ပကတိမျက်စိနှင့်ပင် မြင်နိုင်ကြကုန်၏၊ ဗြဟ္မာပြည်တို့သည် စကြဝဠာ အနန္တပေါ်တွင် တပြင်တည်း တည်ရှိကုန်၏၊ ထိုထိုဗြဟ္မာပြည်မှ စုတေကြကုန်သောအခါ မြင်ရှိ၍နေရာ စကြဝဠာတို့တွင် ရောက်မိရောက်ရာ ရောက်ကြလေကုန်၏၊ ရောက်မိရောက်ရာ စကြဝဠာ၌ နိကန္တိ အခြေစိုက်သဖြင့် ထိုစကြဝဠာ၌ပင် ဘဝများစွာ ကမ္ဘာများစွာ ကျင်လည်ရပြန်၏။

ဤနည်းအတူ အဆင့်ဆင့် လွင့်ပါး၍နေကြကုန်၏၊ နိယတဗျာဒိတ်ရပြီး အလောင်းတော်ကြီးများသည်သာ ဤစကြဝဠာ၌ မြဲကြရ၏၊ ဘုရားပွင့်ခိုက် ကြုံကြိုက်ကြမှုကား ဤစကြဝဠာမှဝန်းကျင် စကြဝဠာပေါင်း တစ်သောင်းအတွင်းရှိကြကုန်သော နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့သည် ကျွတ်နိုင်ကြကုန်၏၊ ပြင်ပစကြဝဠာရှိ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့ကား ကျွတ်ခြင်း မရှိကြကုန်၊ လူဖြစ်ခဲ့မှုကား ဤဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းသူတို့သာ ကျွတ်ခွင့်ရကြကုန်၏၊ သုံးကျွန်းသူ၊ တစ်ပါးစကြဝဠာသူတို့ကား ကျွတ်ခွင့် မရကြကုန်။

ဤသို့သောအလားများကို ထောက်ထားမြော်မြင်ကြသဖြင့် တစ်ယောက်၊ တစ်ယောက်သော သတ္တဝါအား လူ့အဖြစ်ကို ရခဲ့မှုထက် ဘုရားပွင့်ရာ သာသနာ၌ တွေ့ကြုံရန်အမှုသည် အသိန်းအသန်းမက

သာလွန်၍ ခဲယဉ်းလှလေသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာပေါ်၌ ဘုရားပွင့်မှု ကြုံကြိုက်ခဲသည်ထက် တစ်ယောက်၊ တစ်ယောက်သော သတ္တဝါ၏ ဘုရားသာသနာနှင့် ကြုံကြိုက်ရန်အမှုသည် အဆ အသိန်း အသန်းမက သာလွန်၍ ခဲယဉ်းလှသည်ဟူ၍လည်းကောင်း မှတ်ယူ ယုံကြည်ကြကုန်ရာသည်၊ ပွင့်ခဲလှစွာသော ဘုရားပေါင်းဆူရေ အသိန်း အသန်းပင် ပွင့်သော်လည်း စကြဝဠာတစ်ပါး၌ လွင့်ပါးကျင်လည်၍ နေခိုက် ကြုံချေက တွေ့ကြုံမည်ဝေးစွာ သတင်းမှ မကြားရ ဟူလိုသည်။

ဤစကြဝဠာမှာ ကျင်လည်ခိုက် ကြုံကြိုက်သော်လည်း ဘုရား သာသနာနှင့် အလွန်တွေ့ကြုံခဲလှ၏။ ဘုရားမပွင့်သော ကမ္ဘာတို့နှင့် ကြုံကြိုက်ပြန်လျှင်လည်း ဘုရားသာသနာနှင့် မတွေ့ရ၊ ဘုရားပွင့်သော ကမ္ဘာပင်ဖြစ်သော်လည်း ဘုရားသာသနာတည်ထွန်းရာ ခဏသည် အလွန်တိုလှ၏။ ကမ္ဘာအသက်ရှည်ပုံနှင့် ချင့်တွက်သော် မျက်တောင် တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြက်မျှကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

ဘုရားသာသနာ တည်ဆဲအခါ၌ မိမိက တိရစ္ဆာန်ဘဝတို့၌ နှစ် မျော၍နေခိုက် ကြုံကြိုက်သဖြင့် တစ်သာသနာလွန်၍ သွားပြန်၏။ သာသနာကွယ်ပ၍ မှောင်အတိဖြစ်သောအခါမှ လူ့ဘဝသို့ရောက် လာ၏။ နောင်ကမ္ဘာကြီးများစွာလွန်၍ ဘုရားသာသနာ တစ်လှည့် ပေါ်ခိုက် ကြုံပြန်သော် မိမိက ငရဲဘဝတို့၌ နှစ်မျော၍နေခိုက် ကြုံကြိုက် သဖြင့် တစ်သာသနာလွန်၍ သွားပြန်၏။ ဤနည်းအတိုင်း ဘုရား သာသနာ ပေါ်ရှိခိုက် မိမိက ရပ်ပြစ်ရှစ်ဌာန၌ ကြုံကြိုက်၍နေသဖြင့် ဘုရားပေါင်း အသိန်းအသန်းပင် ပွင့်သော်လည်း တစ်လှည့် တစ်ကြိမ်မျှ တွေ့ကြုံခွင့်မရ အလွန်တရာ ခဲယဉ်းလှလေသတည်း။

အာဠာရ ရသေ့သည် အသေစော၍ ၇-ရက်မျှကွာသည့် အတွက်

တစ်သာသနာ ပြီးလေ၏။ ဥဒက ရသေ့သည် ရှေ့သန်းခေါင် နောက်သန်းခေါင်မျှ ကွာသည့်အတွက် တစ်သာသနာပြီးလေ၏။ ထိုရသေ့တို့သည် အရူပဘုံ၌ ဖြစ်ကြလေကုန်၍ လူ့ဘုံတစ်ဖန် ရောက်ပြန်သောအခါ သုညကမ္ဘာကြီးတွေ အတွင်း၌ ကျရောက်ကုန်လတ္တံ့။ တစ်သန်းခေါင်မျှ ချော်သည့်အတွက် ဤမျှလောက် တာသွား၏။

ဤသို့လျှင် လွန်ခဲ့ပြီးသော အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဘုရားပေါင်း ဂင်္ဂါသဲလုံးမျှမက ပွင့်ကုန်ကြရာ ဘုရားအသိန်း အသန်းတွင် တစ်ဆူကျကိုမျှ လှလှမတွေ့ဖူးကြသည့်အတွက် ယနေ့ထက်တိုင် သံသရာ၌ နှစ်မွန်းလျက် ရှိနေကြကုန်သည်။ ဤစကား၌ “လှလှ မတွေ့ကြ” ဆိုသည်ကား ကျွတ်လွတ်လောက်အောင်လည်း မတွေ့ဖူးကြ၊ နိယာတဗျာဒိတ် ရလောက်အောင်မျှလည်း မတွေ့ဖူးကြသည်ကို ဆိုလိုသည်။

ဤသို့ လှလှမတွေ့ကြကုန်မူ၍ ယောင်တီးယောင်တ အတုအပ တွေ့ကြုံကြကုန်သော သူတို့သည်ကား တွေ့ရှိသော ဘုရားသာသနာကို ကောင်းစွာ မတွယ်နိုင်ကြသည့်အတွက် နောက်ဘုရားကို အားကိုးယောင်ယောင်၊ နောက်ဘုရားမှာမှ နေရာကျလိမ့်ယောင်ယောင် ရှောင်သာတိမ်းသာ နေသာထိုင်သာ ရှိကြရုံ စိတ်ဖြစ်ကြမြဲပေတည်း။

ထိုသို့ ဖြစ်ကြသော်လည်း ထိုနောက်ဘုရားနှင့် လွဲနိုင်ရန် ဘုရားတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်တွင်း၌ အသင်္ချေအနန္တ ပါရှိလျက်နေကြကုန်သောကြောင့် ထိုနောက်ဘုရားတစ်ဆူကို မဆိုထားဘိဦး၊ နောက်နောက် ဘုရားပေါင်း အသိန်းအသန်းကိုပင် လွဲကြပြန်ကုန်ရာ၏။ ယခုအခါ၌လည်း တွေ့ရှိ၍နေသော ဤဘုရားသာသနာကို စွန့်စွန့် စားစား မတွယ်တာနိုင်ကြသည့်အတွက် နောက်မေတ္တေယျဘုရားကို အားကိုးယောင်ယောင်- နောက်မေတ္တေယျဘုရားမှာမှ နေရာကျလိမ့်မည် ယောင်

ယောင် ရှောင်သာတိမ်းသာ နေထိုင်သာ ဓမ္မတာလမ်းရိုးကြီးအတိုင်း စိတ်ဖြစ်မြဲ ဖြစ်ကြကုန်၏။

နောက်မေတ္တေယျ တစ်ဆူကို မဆိုထားဘိဦး၊ နောက်နောက် ဘုရားပေါင်း အသိန်းအသန်းကိုပင် လွဲနိုင်ကြရန် အခွင့်အလမ်းကို မထင် မမြင်နိုင်ကြလေကုန်၊ အခွင့်အလမ်းတွေ ဆိုသည်ကား--**နသီခ သုတ္တန် ဒေသနာတော်** နည်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ **ကာဏကစ္ဆပေါပမ သုတ္တန်ဒေသနာတော်** နည်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ **အဘိဓမ္မာ ဉာဏဝိဘင်းအဋ္ဌကထာကြီး၌** ပြဆိုအပ်သော နည်းအားဖြင့်လည်းကောင်း သိအပ်သော အခွင့်အလမ်းစုပေတည်း။

ဤမှတစ်ပါးလည်း မိမိသန္တာန်၌ ယခုရှိနေကြသော သဒ္ဓါ၊ ပညာ အစရှိသော ကုသိုလ်တရားတို့၏ နှံ့နှေးမှု၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ အစရှိသော အကုသိုလ်တရားတို့၏ ထက်သန်မှု အစရှိသည်ဖြင့် သိအပ်သော အခွင့်အလမ်း အလွန်များပြား၏။ ဤသည်ကား မနုဿတ္တဒုလ္လဘထက်လည်းကောင်း၊ ကမ္မာမြေပေါ်၌ ဘုရားပွင့်ခွင့် ကြုံကြိုက်ခဲမှုထက်လည်းကောင်း တစ်ယောက်၊ တစ်ယောက်သော သတ္တဝါ၏ ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံခဲမှုသည် အသိန်းအသန်းမက သာလွန်၍ ခဲယဉ်းသည်ကို ပြဆိုသော အခန်းတည်း။

“ဘုရားအဖြစ်ကို အဘယ်သို့ ကြုံကြိုက်ခဲပါသနည်း”-ဟူသော ပုစ္ဆာ၏

အဖြေ ပြီး၏။

ဘုရားသာသနာနှင့် လူ့အဖြစ်

“ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံရသည်ရှိသော် အဘယ်သို့သော အကျိုးအာနိသံသ အနန္တတို့ကို ရနိုင်ပါသနည်း” -

ဟူသော ဒုတိယပုစ္ဆာ၏ အဖြေကို ပြဆိုပေအံ့။ ။

မနုဿတ္တဒုလ္လဘတွင် မဟာအဋ္ဌကထာကြီးနည်းအားဖြင့် ပြဆိုခဲ့သည်အတိုင်း အကြင်သတ္တဝါတို့အား ရုပ်, နာမ်တရားတို့ကို ငါ၏ အတ္တ-ဟု ထင်မြင်ခိုင်မြဲ စွဲယူမှောက်မှားသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိတရားသည် ရှိနေ၏။

ထိုသတ္တဝါတို့အား ရှေးရှေးသော အတိတ်ဘဝ, အတိတ်ကမ္ဘာ, အတိတ်သံသရာတို့၌ မိုက်ခဲ့သမျှ, မှားခဲ့သမျှသော ဒုစရိုက်ကံပေါင်း အမှုဟောင်းအနန္တတို့သည် ရင်တွင်း, စိတ်နှလုံးတွင်းမှာ အစဉ်အမြဲ တစ်လုံး တစ်ခဲတည်း ပါရှိ၍နေကုန်၏။

ထိုဒုစရိုက်ကံပေါင်း ကျွေးဟောင်း, မြီဟောင်း, အမှုဟောင်း ကြီးတွေ အစဉ်အမြဲ တစ်လုံးတစ်ခဲတည်း ပါရှိ၍ နေကြသည့်အတွက် ဘဝဂ်ဘုံမှာ ဗြဟ္မာကြီးပင် ဖြစ်ကြကုန်သော်လည်း မိမိ, မိမိတို့၏ စိတ်နှလုံးမှာ အခိုင်အမြဲ အကြပ်အတည်း ဖွဲ့ချည်တည်ရှိကုန်သော အပါယ်ကြိုး, အပါယ်လွန်၊ အဝီစိကြိုး, အဝီစိလွန် တန်းလန်းတွေ အနန္တတို့နှင့်သာ နေကြကုန်၏။

ထို့အတူ ထိုသတ္တဝါတို့အား ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး အနာဂတ်ကာလ ကျင်လည်ရာဘဝတို့၌ တွေ့ရှိသမျှသော အမိုက်မျိုး အနန္တတို့ကို မိုက်မဲကြရန်၊ အမှားမျိုးအနန္တတို့ကို မှောက်မှားကြရန် ကိလေသာအညစ် အမြစ်ဗီဇ အနန္တတို့သည် ရင်တွင်း စိတ်နှလုံးတွင်းမှာ အစဉ်အမြဲ တစ်လုံးတစ်ခဲတည်း ပါရှိ၍ နေကြကုန်၏။ အကြင်အခါ၌ အနတ္တလက္ခဏာရေးကို ကောင်းစွာထင်မြင်သဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် အပြီးတိုင်ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်လေ၏။ ထိုအခါ၌ ထိုအတိတ်ဒုစရိုက် ကံပေါင်း အမှုဟောင်းအနန္တတို့သည်လည်းကောင်း၊ နောက်နောက် အနာဂတ်ကာလတို့၌ ပါပဒုစရိုက် အမိုက်မျိုးဗီဇ အနန္တ အမှောက်

အမှားမျိုးငါး အနန္တတို့သည်လည်းကောင်း၊ တစ်ပြိုင်နက် တစ်ချက်တည်း အပြီးတိုင် ကွယ်ပကြလေကုန်၏။

ထိုသူမှာ အပါယ်သံသရာကြီးလည်း အနမတဂ္ဂ ဘဝသံသရာ ကာလပတ်လုံးအပြီးတိုင်ကျွတ်လွတ်လေ၏။ အပါယ်သံသရာသည်သာ မဟုတ်သေး၊ ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါးလည်း အပြီးတိုင်ကျွတ်လွတ်လေ၏။ ဘုန်းတန်ခိုး စည်းစိမ် အလိမ်အမာ ယုတ်ညံ့စွာသော လူ့ဇာတိမျိုး၊ နတ်ဇာတိမျိုး၊ ဗြဟ္မာဇာတိမျိုးလည်း အပြီးတိုင်ကျွတ်လွတ်လေ၏။ ဘုန်းတန်ခိုး စည်းစိမ် အလိမ်အမာ ကြီးမြတ်စွာသော လူ့အရိယာဇာတိ၊ နတ်အရိယာဇာတိ၊ ဗြဟ္မာအရိယာဇာတိတို့သာ ကျန်ရှိကုန်တော့သည်။

ဤသည်ကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် ခပ်သိမ်းသောအတိတ် ဒုစရိုက်ကံအနန္တ ပစ္စုပ္ပန်ဒုစရိုက်ကံအနန္တ၊ အနာဂတ်ဒုစရိုက်ကံအနန္တတို့၏ အချုပ်အခြာ ဖြစ်ပုံတည်း။

သာသနာပဉ္စ ဖြစ်ကြကုန်သော ခပ်သိမ်းကုန်သော လူပညာရှိ၊ နတ်ပညာရှိ၊ ဗြဟ္မာပညာရှိအပေါင်းတို့သည် ထိုဒုစရိုက်ကံတို့၏ ရှေ့အလား နောက်အလားတို့ကို မိမိတို့ဉာဏ်စွမ်းရှိသမျှ မြော်မြင်နိုင်ကြကုန်၏။ အချုပ်အခြာဖြစ်သော အမှုသည်ရင်းကိုမူကား ပိတ်ပိတ်သားမသိနိုင်ကြ မမြင်နိုင်ကြလေကုန်၊ မြတ်စွာဘုရား အလောင်းတော်ကြီး များမှသော်လည်း မသိနိုင်ကြ၊ မမြင်နိုင်ကြကုန်၊ ဗောဓိပင်နှင့် ရွှေပလ္လင်ပေါ်သို့ရောက်၍ ဘုရားဖြစ်ခါနီးမှပင် သိကြ မြင်ကြကုန်သည်။

ထိုလူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ ပညာရှိအပေါင်းတို့သည်မူကား သာသနာနှင့် တွေ့ကြုံကြမှ ထိုဒုက္ခဝဋ်ကြီး အပြီးတိုင် လွတ်ငြိမ်းနိုင်ကြမည်-ဟု သိမြင်နိုင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ သိနိုင်သမျှသော ဘဝတိုင်း၊ ဘဝတိုင်းတို့၌ ဘုရားကိုသာ မျှော်ကြရကုန်၏။ ဘုရားတရားတော်ကိုသာ မျှော်ကြရကုန်၏။ ဘုရားသာသနာတော်ကိုသာ မျှော်ကြရကုန်၏။ “ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ

ဒုလ္လဘော”-ဟူသော အက္ခရာတံဆိပ်ကြီးကို ကမ္ဘာပေါ်၌ ထုတ်ဖော်ကြော်ငြာ၍ ထားကြကုန်၏။

ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံကြသောအခါ၌ ဇောတိကသူဌေး၊ ဇဋ္ဌိလသူဌေး စသောသူတို့သည်ပင်လျှင် သူဌေးစည်းစိမ်ကိုပစ်၍ ဘုရားသာသနာကို အရအမီ တွယ်ကြရကုန်၏။ ဘဒ္ဒိယမင်း၊ ပက္ကုသာတိမင်း၊ မဟာကပ္ပိနမင်း အစရှိသော သူတို့ပင်လျှင် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို စွန့်ပစ်၍ ဘုရားသာသနာကို အရအမီ တွယ်ကြရကုန်၏။ လေးကျွန်း လုံးကို အစိုးရသော စကြာမင်းကြီးတို့သည်လည်း လေးကျွန်း စည်းစိမ်ကို စွန့်ပစ်၍ ဘုရားသာသနာကို အရအမီ တွယ်ကြရကုန်၏။

အဘယ်ကြောင့်နည်းဆိုသော် ထိုသူဌေးစည်းစိမ်၊ မင်းစည်းစိမ်တို့သည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အမှူးရှိသော အတိတ် အနာဂတ် ဒုစရိုက်ကံ အနန္တတို့၏ အပင်းအသင်းတို့သာ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုသူဌေးစည်းစိမ် မင်းစည်းစိမ်တို့သည် မသေမီကာလ၌သာ မြင်တိုင်းမြင်တိုင်း ကြည်လင် ရွှင်လန်းဖွယ် ဖြစ်ကုန်၏။ သေမည်ပြုသော အခါ၌မူကား မမြင်ဝံ့၊ မရှုဝံ့တို့သာတည်း။ မြင်မိ ရှုမိမည်ကို အလွန်ကြောက်ကြရကုန်၏။ မြင်၍ ရှု၍ သေလျှင် အပါယ်သို့ကျရကုန်၏။

ဘုရားသာသနာကို အရအမီ တွယ်နိုင်ကုန်ကြသော သူတို့သည်မူကား အနုမတဂ္ဂသံသရာ၌ ဖြစ်လေရာရာ အစဉ်အမြဲ ပါရှိ၍နေကြကုန်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အမှူးရှိသော ဒုစရိုက်ကံ အနန္တတို့၏ အပြီးတိုင် ချုပ်ငြိမ်းခြင်းဟူသော အတုမရှိ ကြီးမြတ်လှသော ချမ်းသာသုခကြီးကို ရကြလေကုန်၏။ ဤဘဝနောက်၌ အပါယ်သံသရာကြီးမှလည်းကောင်း၊ မိစ္ဆာဒုစရိုက် အမှိုက်ခပ်သိမ်းတို့မှလည်းကောင်း အမျိုး၏ ယုတ်ညံ့ခြင်း၊ အနွယ်၏ယုတ်ညံ့ခြင်း၊ အဆင်းသဏ္ဌာန် ကြင်အင်လက္ခဏာ၏ ယုတ်ညံ့

ခြင်း၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ၏ ယုတ်ညံ့ခြင်း၊ အကျင့်အာစာရ၏ယုတ်ညံ့ခြင်း၊ အသိအလိမ်မာ၏ ယုတ်ညံ့ခြင်း အစရှိသော ယုတ်ညံ့ခြင်း ခပ်သိမ်းတို့မှ လည်းကောင်း အပြီးတိုင်လွတ်ငြိမ်းခွင့်ကို ရကြလေကုန်၏။

ဘုရားသာသနာတော်ကို အရအမီ တွယ်တာမှု ဆိုသည်ကား- လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို ကြိုးစားအားခဲ မြဲစွဲ အားထုတ်သဖြင့် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ တရားတို့ကို ငါ၏ကိုယ်၊ ငါ၏အတ္တ-ဟု ထင်မြင်စွဲလမ်း၍ရှိနေသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ရောက်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော် အစစ်၊ သမီးတော်အစစ်၊ အရိယာဇာတိအဖြစ်သို့ ရောက်သည်တိုင် အောင် တွယ်တာမှုကိုဆိုသတည်း။

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော်အစစ်၊ သမီးတော်အစစ်၊ အရိယာအဖြစ်သို့ ရောက်ကြကုန်သော သူတို့သည်ကား ယခုဘဝမှစ၍ ဖြစ်လေရာရာ ဘဝများစွာ ကမ္မာအဆက်ဆက်တို့၌ ဓမ္မစက္ခု အမြဲပါ သဖြင့် သာသနာပသောဘဝ၊ သာသနာပသောကမ္မာ၊ သာသနာပသော အခါဟူ၍ တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ မရှိကြကုန်ပြီ။ ထိုသူတို့အား အဆုံးစွန် နိဗ္ဗာန် ရသည်တိုင်အောင် ပရိယတ္တိသာသနာတော်မြတ်ကြီးလည်း အစဉ်အမြဲ ပါရှိလေတော့သည်။ ပဋိပတ္တိသာသနာတော်မြတ်ကြီးလည်း အစဉ်အမြဲ ပါရှိလေတော့သည်။ ပဋိဝေသောသာသနာတော်မြတ်ကြီးလည်း အစဉ်အမြဲ ပါရှိလေတော့သည်။ မိမိတို့၏အတွက်နှင့်မူကား နောက်နောက် သာသနာ ကို မျှော်ဖွယ်ကိစ္စ မရှိကြကုန်ပြီ။ ဘုရားကိုမျှော်ရသောဒုက္ခ၊ သာသနာ တော်ကိုမျှော်ရသော ဒုက္ခမှ အရှင်းလွတ်ငြိမ်းကြလေကုန်၏။

ဤသို့လျှင် ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံကြသည်ရှိသော် ဤကဲ့သို့ မြင့်မြတ်ကြီးကျယ်လှသော အကျိုးအာနိသံသ အနန္တကို ရနိုင်လေ သတည်း။ ဤကဲ့သို့သော အကျိုးအာနိသံသ အနန္တကို ရကြကုန်သော

သူတို့သည်သာလျှင် ဘုရားသာသနာတော်ကို တွေ့ကြုံ ကြရသော သူတို့ မည်ကုန်၏။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ် ဒုလ္လဘဟူသည် ထိုကဲ့သို့သော အကျိုးအာနိသံသ အနန္တတို့အတွက် ကမ္ဘာပေါ်၌ ထုတ်ဖော်ကြော်ငြာသော အက္ခရာတံဆိပ်ကြီး ဖြစ်ပေသောကြောင့်တည်း။

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ် ဒုလ္လဘ ပြီး၏။

[ကြွင်းသော ဒုလ္လဘသုံးပါး၏ အကျိုးအာနိသံသနှင့်တကွ အကျယ်ဝိတ္ထာရ အစီအရင် ကိုမူကား မန္တလေးမြို့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာသာသနာပြုအသင်း စက္ကရီတေရီ ပညာရုံး စာရေးကြီး မောင်သော်ဆိုသူ မေးလျှောက်ချက်ပုစ္ဆာတို့ကို ငါတို့ဖြေဆိုရာဖြစ်သော “ဥစ္စမပုရိသဒီပနီ” ဓမ္မပဒေသာအမည်ရှိသော စာအုပ်အဆုံး ဩဝါဒကထာမှာ ကြည့်ရှု၍ယူလေ။]

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ပြဆိုခြင်း

ယခုအခါ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဥပမာအကျယ် အဓိပ္ပါယ်များကို ပြဆိုပေအံ့-

ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ ရူပံ၊ ဝေဒနာ ပုဗ္ဗဠုပမာ။

မရီစိကူပမာ သညာ၊ သင်္ခါရာ ကဒလူပမာ။

မာယူပမဉ္စ ဝိညာဏံ၊ ဒေသိတာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။

ရူပံ= ရူပက္ခန္ဓာကို၊ ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ= ရေမြုပ်စိုင် ရေမြုပ်ခဲနှင့်တူစွာ၊ ဒဌဗွံ= ရှုအပ်၏၊ ဝေဒနာ= ဝေဒနာက္ခန္ဓာကို၊ ပုဗ္ဗဠုပမာ= ရေပွက်နှင့် တူစွာ၊ ဒဌဗွာ= ရှုအပ်၏၊ သညာ= သညာက္ခန္ဓာကို၊ မရီစိကူပမာ= တံလုပ်နှင့်တူစွာ၊ ဒဌဗွာ= ရှုအပ်၏၊ သင်္ခါရာ= သင်္ခါရက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ကဒလူပမာ= ငှက်ပျောတုံး၊ လက်ပံတုံးနှင့်တူစွာ၊ ဒဌဗွာ= ရှုအပ်ကုန်၏၊ ဝိညာဏံ= ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို၊ မာယူပမံ= မျက်လှည့်အမှုနှင့်တူစွာ၊ ဒဌဗွံ= ရှုအပ်၏၊ ဣတိ= ဤသို့၊ အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ= နေမင်း၏အနွယ် ဖြစ်တော်မူသော ငါဘုရားသည်၊ ဒေသိတံ= ဟောတော်မူအပ်၏။

ရူပက္ခန္ဓာ

ကိဉ္စ ဘိက္ခဝေ ရူပံ ဝဒေထ၊ ရူပတိ ရူပတီတိ ခေါ
ဘိက္ခဝေ တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတိ။ ကေန ရူပတိ၊ သီတေနပိ
ရူပတိ၊ ဥဏှေနပိ ရူပတိ၊ ဇိယန္တယပိ ရူပတိ၊ ပိပါသာယတိ
ရူပတိ၊ ခံသ မကသ ဝါတာတပ သရီသပ သမ္ပဿေနပိ
ရူပတိ။ ရူပတိ ရူပတီတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ တသ္မာ ရူပန္တိ
ဝုစ္စတိ။

ခန္ဓဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော်၊ နှာ-၇၁။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့၊ ကိဉ္စ=အဘယ့်ကြောင့်လျှင်၊ ရူပံ=ရုပ်ဟူ၍၊
ဝဒေထ=ဆိုကြကုန်မည်နည်း၊ ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့၊ ခေါ=စင်စစ်လျှင်၊
ရူပတိ=အတည်အမြဲ အနဲနဲလျှင် ဖောက်လဲဖောက်ပြန် ဖြစ်တတ်၏၊ ရူပတိ=
ခဏချင်းလျှင် ယိုယွင်းယိုင်ရွေ့ မြေ့မြေ့ကြွေမွ့ ရွရွကြေကွဲ အနဲနဲ
ဖောက်ပြန်တတ်၏၊ ဣတိတသ္မာ=ထိုကြောင့်၊ ရူပန္တိ=ရုပ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ=
ဆိုအပ်၏၊ ကေန=အဘယ်အကြောင်းများကြောင့်၊ ရူပတိ=ဖောက်ပြန်
တတ်သနည်းဟူမူကား၊ သီတေနပိ=သီတတေဇောနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်
လည်း၊ ရူပတိ=ဖောက်ပြန်တတ်၏၊ ဥဏှေနပိ=ဥဏှတေဇောနှင့် တွေ့ခြင်း
ကြောင့်လည်း၊ ရူပတိ=ဖောက်ပြန်တတ်၏၊ ဇိယန္တယပိ=ဆာလောင်
ပူပန်သော တေဇောနှောင့်ယှက်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ ရူပတိ=ဖောက်ပြန်
တတ်၏၊ ပိပါသာယပိ=မွတ်သိပ်ပူပန်သော တေဇောနှောင့်ယှက်ခြင်း
ကြောင့်လည်း၊ ရူပတိ=ဖောက်ပြန်တတ်၏၊ ခံသသမ္ပဿေနပိ=ခြင်ဆိပ်
တေဇောနှင့်တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း၊ ရူပတိ=ဖောက်ပြန်တတ်၏၊ မကသ
သမ္ပဿေနပိ=မှက်ဆိပ်တေဇောနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း၊ ရူပတိ=
ဖောက်ပြန်တတ်၏၊ ဝါတသမ္ပဿေနပိ=လေစိမ်းမှာပါသော သီတဥဏှ

တေဇောအစိမ်းနှင့်တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း၊ ရူပတိ=ဖောက်ပြန်တတ်၏။ အာတပသမ္မဿေနပိ=နေပူတေဖောနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း၊ ရူပတိ=ဖောက်ပြန်တတ်၏။ သရီသပသမ္မဿေနပိ=မြွေဆိပ် ကင်းဆိပ်ဟူသော သီတဥဏှ တေဇောနှင့်တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း၊ ရူပတိ=ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့၊ ခေါ=စင်စစ်လျှင်၊ ရူပတိ=ဖရိဖရဲ ဖောက်လဲ ဖောက်ပြန်ဖြစ်တတ်၏။ ရူပတိ=ဖရိဖရဲ ပြိုကွဲ ပျက်ပြားတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ=ထိုကြောင့်၊ ရူပန္တိ=ရုပ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ=ဆိုတတ်၏။

ဝေါဟာရမြေ

ဤပါဠိတော်မြတ်၌ “သီတေနပိ ရူပတိ၊ ဥဏှေနပိ ရူပတိ”

-အရကို သိသာရုံမျှဆိုဦးအံ့။ မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီးဟူသော ဓာတ်ကြီး လေးပါးတို့တွင် မြေဓာတ်သည်-

- လောကဝေါဟာရမြေ၊
- အဘိဓမ္မာ၌ ဟောတော်မူသော ပရမတ်မြေ-

ဟူ၍ မြေ ၂-မျိုးရှိ၏။

ထိုတွင် ဝေါဟာရမြေဆိုသည်ကား-ပရမာဏုမြူ၊ အဏုမြူ၊ တဇ္ဇာရီမြူ၊ ရထရေဏုမြူ၊ ကညစ်စာ၊ သန်းဥ၊ သန်းဖျ၊ သန်းမ၊ နှမ်းဆန်၊ မုယောတို့မှစ၍ မဟာပထဝီ မြင့်မိုရ်တောင်စသည်တိုင်အောင် အစိုင် အခဲရှိနေသော ဝတ္ထုမျိုးကို ဝေါဟာရမြေဆိုသည်။ သတ္တဝါ၏ သဏ္ဌာန် ၌လည်း ဆံပင်၊ မွေးညင်းအစရှိသော အထည်သဏ္ဌာန်နှင့် မျက်စိမြင် ကောင်းသော ဝတ္ထုမျိုးသည် ဝေါဟာရမြေသာတည်း။

ဝေါဟာရမြေ ဟူသမျှသည် မြေဓာတ် အစစ်မဟုတ်သေး၊ မုချမြေ မဟုတ်သေး၊ လက္ခဏာရေးသုံးပါး၏ သက်ဆိုင်ရာ မဟုတ်သေး၊

ဝိပဿနာဉာဏ်မည်သည် ပရမတ္ထဓမ္မကိုအာရုံပြု၍ ဖြစ်မြဲ၊ ထိုမြေစုကား ပရမတ်မြေအစစ်မဟုတ်၊ ဝေါဟာရပညတ်မြေမျိုးသာတည်း၊ ဝေါဟာရ ပညတ်ဆိုသည်ကား မုချစင်စစ် အမှန်ရှိရင်း တရားကိုမထိ၊ အဟုတ်ရှိရင်း တရားကို မထိ၊ ဧကန်ရှိရင်း သဘောသို့ မဆိုက်၊ တကယ်ရှိရင်းဖြစ်သော ဓာတ်ရင်းသို့မရောက်၊ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာဉာဏ်၏ အရာမဟုတ်။

ပရမတ်မြေဆိုသည်ကား- ခက်မာခြင်းကြိယာ အမူအရာ သက် သက်သာတည်း၊ ထိုထိုဝတ္ထုကို ဆုတ်ကိုင် ဖိနှိပ် တီးခေါက်၍ စမ်းကြရာ၌ နူးညံ့သည် ခက်မာသည်ဟု- လူတိုင်းပင် သိကြကုန်၏၊ ထိုသို့သိကြ ကုန်ရာ၌ ပညတ်သိ၊ ပရမတ်သိ ၂-မျိုးရှိ၏။

နူးညံ့သော ဝတ္ထု၌ နူးညံ့မှုကြိယာနှင့် ထိုဝတ္ထု တစ်ခုလုံးကို တစ်ပေါင်းတည်းပြု၍ တစ်ခုတည်းပြု၍ သိကြသည်ကား ပညတ်သိ တည်း၊ ပရမတ်သိ မဟုတ်၊ စိတ်သိ၊ သညာသိတည်း၊ ဉာဏ်သိ မဟုတ်၊ ထိုဝတ္ထု၌ နူးညံ့မှုကြိယာသက်သက်ကို သီးသန့် ကွက်ခြား၍ သိသည်ကား ပရမတ်သိတည်း၊ ပညတ်သိမဟုတ် ဉာဏ်သိတည်း၊ စိတ်သိ သညာသိ မဟုတ်။

သီးသန့် ကွက်ခြား၍ သိမှု ဆိုသည်ကား- ထိုဝတ္ထု၌ မြေဓာတ်မှ တစ်ပါး ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ်၊ လေဓာတ်၊ အဆင်းဓာတ်၊ အနံ့ဓာတ်၊ ရသဓာတ် ဩဇာဓာတ်ဟူ၍ ဓာတ် ၇-မျိုး ရှိကြသေး၏၊ ရော၍မပါရ အောင် ဝတ္ထုတစ်လုံးကို အကုန်ခြုံ၍ ဤဝတ္ထုသည် နူးညံ့၏ ဟုဆို သည်ရှိသော် ထိုဓာတ်ခုနစ်မျိုးပါ အကုန်နူးညံ့ခြင်းဟူသော မြေဓာတ် တစ်ခုပြု၍ သိမှု၊ ပြောမှု ဖြစ်၏။

ဤဝတ္ထုသည်၊ ဤအဏုမြူသည်၊ ဤမွေးလင်းသည် အစရှိ သည်ဖြင့် အထည်ခြပ် ပညတ်သဏ္ဌာန်ကို စိတ်၌ထင်မြင်၍ သိမှု၊ ပြောမှု

ဖြစ်သည့်အတွက် ပညတ်သိသာဖြစ်၏။ ဓာတ် ၇-ပါးကို အဟုတ် သိသည်လည်း မဟုတ်၊ စမ်းသပ်လိုက်သောအခါ၌ ကာယဝိညာဏ် သည်ကား မြေဓာတ်သက်သက်ကိုသာ သိ၏။ ပရမတ်မြေဓာတ် သက် သက်ကို သီးသန့်ကွက်ခြား၍ ယူသေး၏။ ထိုအခါ ဓာတ် ၇-ပါးတို့ မပါကုန်သေး၊ ပညတ်လည်း မဟုတ်သေး၊ နောက်လိုက် မနောဝိညာဏ် တို့သည်ကား ကာယဝိညာဏ် သိသော မြေဓာတ်နူးညံ့မှု သက်သက်ကို ထိုဝတ္ထုဒြပ် ပညတ်အထည် နူးညံ့မှုပြုလုပ်၍ သိကြကုန်၏။ ကာယ ဝိညာဏ်သိကား မပြဋ္ဌာန်းနိုင်၊ မနောဝိညာဏ် သိတို့သည်ကား ပြဋ္ဌာန်း၍ နေကုန်၏။ မနောဝိညာဏ်သိအတိုင်းသာ လူတို့က အဟုတ်မှတ်ထင် အသိအမြင် ပြု၍နေကြကုန်၏။

မီးရထားစီး၍ သွားကြရာ၌ လယ်ကွင်း၊ ယာကွင်း၊ သစ်ပင်၊ ချုံနွယ်၊ တော၊ တောင်တို့ကို မျှော်ရှုကြရာ၌ စက္ခုဝိညာဏ်သည်ကား ထိုဝတ္ထုတို့ တည်ရှိကြသည့်အတိုင်းသာ မြင်ပေ၏။ နောက်လိုက် မနော ဝိညာဏ်တို့မဟုတ်မယမ်း ဆန်းပြားပွေလီမှုအတွက် ချာချာလည်ဝိုင်း ခုန်စိုင်းပြေသွား အမှောက်အမှား ထင်မြင်ချက် ပြဋ္ဌာန်းလျက်ရှိနေ ကြသကဲ့သို့တည်း။ စက္ခုဒွါရ၌ လူတိုင်းဒိဋ္ဌမျက်မြင် ဥပမာတည်း။ မဟုတ်မှန်းသိလျက်နှင့် မနောဝိညာဏ်တို့ ပြဋ္ဌာန်းလှသည့်အတွက် ကြောင့် ချာချာလည်ဝိုင်း ခုန်စိုင်းပြေသွား အမှောက်အမှား ထင်မြင် ချက်ကြီးကို ဖျက်သိမ်း၍ပင် မရကြလေ။

ရထားမစီးမီက သိရှိရင်းဖြစ်ကြ၍သာလျှင် ထိုဝတ္ထုတို့ကား မပြေးမသွားသည် အမှန်၊ ရထားသည်သာ ပြေးသွား၏ဟု ဉာဏ်သိ ပေါ်နိုင်ကြသေး၏။ ဓာတ်သဘာဝအရာတို့၌ကား အနုမတဂ္ဂ သံသရာမှာ တစ်ခါမှ သိရှိရင်း မဟုတ်ကြသောကြောင့် ဉာဏ်သိဟူ၍ မပေါ်နိုင်ကြပြီ။

ဤကားနူးညံ့သော ဝတ္ထု၌ နူးညံ့ခြင်းကြိယာဟူ၍ ဆတ်ဆတ်သော ပရမတ် မြေဓာတ်ကို ဝတ္ထုခြစ်တည်းဟူသော ပညတ်မှ ဉာဏ်ဖြင့် အသီး ထုတ်၍ သီးသန့်ကွက်ခြား၍ သိမြင်ပုံတည်း။

ထိုဝတ္ထုမှာ နူးညံ့မှုကြိယာကို ပရမတ်မြေဓာတ်အစစ် ဆိုရာ၌ လည်း ထိုဝတ္ထုတစ်ခုလုံး၌ နူးညံ့မှုအားလုံးကို တစ်ခုသော ပရမတ် မြေဓာတ်ဟု ဆိုသည်မဟုတ်၊ အကယ်၍ တစ်ခုသော မြေဓာတ်ဖြစ်ခဲ့ငြားအံ့ အစိတ်အစိတ် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းသည်သာ ဖြစ်ရာ၏။

ပရမတ်မြေ

တစ်ခုသော ပရမတ္ထတရားမည်သည် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်၍ မရကောင်း၊ အစိတ်အစိတ်ခွဲ၍ မရကောင်း၊ မျက်မြင် လက်စမ်း တွေ့ရှိအောင် လှုပ်ရှား၍ အမှုအရာ ပြောင်းလဲသည်ဟူ၍ မရှိ၊ ရှေးရှေး အမှုဟောင်း ကွယ်ပျောက် နောက်နောက် အမှုသစ်တစ်မျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်သည်ကို လောက၌ လှုပ်သည်၊ ရှားသည်၊ ကြွေသည်၊ ထသည်၊ ရွှေ့ရှားသည်ဟု ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြသည်။

ပရမတ္ထတရားမည်သည် ကြိယာအမှုအရာ သက်သက်မျှ ဖြစ်၍ ရှေးရှေးအမှုဟောင်း ကွယ်ပျောက်မှုဆိုသည်ကား--ရှေးရှေးပရမတ် ဓာတ်ဟောင်းတို့ ချုပ်ပျက်သေဆုံးမှုပေတည်း၊ နောက်နောက် အမှုသစ် တစ်မျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်မှုဆိုသည်ကား- နောက်နောက် ပရမတ် ဓာတ်သစ်တို့ တစ်မျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်မှုပေတည်း၊ ဓာတ်သစ်၊ ဓာတ် ဟောင်း၊ ပရမတ်သစ်၊ ပရမတ်ဟောင်း ပြောင်းလဲကြရာ၌ အပိုင်းအခြား အာကာသသည်ရှိ၏၊ မျက်စိနှင့်ကား မမြင်ရ၊ ပရမတ်ကြိယာ သဘာဝကို မြင်တတ်သော ဉာဏ်နှင့်သာလျှင် ထိုအပိုင်းအခြားကို မြင်နိုင်၏။

အပိုင်းအခြား ဆိုသည်ကား-- ရှေးရှေးတရား၏ ဘင်စွန်းနှင့် နောက်
နောက်တရား၏ ဥပါဒ်စွန်း အကြားတည်း၊ ကောင်းကောင်း မြင်အောင်
ကြည့်ကြကုန်ရာ၏။

**နူးညံ့မှု ပထဝီမြေဓာတ် စစ်ခန်းပြီး၏၊ ခက်မာမှု ပထဝီမြေဓာတ်မှာလည်း
ဤနည်းကိုမှီ၍ သိလေ။**

ဝေါဟာရမြေ ပရမတ်မြေ ခွဲခန်းပြီး၏။

မာဆတ်သော ပရမတ်

အေးမြလှစွာသော သံတုံး၊ သံခဲကို အားကြီးလှစွာသော ရှားမီး
ကြီးစုအတွင်း၌ ထည့်၍ ဖိုများစွာဆိုင်၍ အပြိုင်အားတိုက်ထိုး၍
အရည်ကျိုရာ၌ သံတုံးခဲ၌ နဂိုရံ ပကတိရှိနေသော ခက်မာမှု အခြင်းအရာ
အမူအရာသည် ဥဏှမီးပူ အပြင်းအထန် နှိပ်စက်ဖိစီးမှုကြောင့် ရှေး
ရှေးအမူအရာ ပျက်၍ပျက်၍ အမူအရာသစ် တစ်မျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်၍
အရည်ကြည်ကြည် ဖြစ်ရ၏။ ခက်မာမှု အမူအရာဟောင်း အဆင့်ဆင့်
ချုပ်ပျက်ကွယ်ဆုံးပုံ နူးညံ့သော အမူအရာသစ် အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်ပုံကို
မြင်အောင်ကြည့်လေ။ သံခဲ၊ သံတုံးအတွင်းအပြင် တစ်ခုလုံး ပျက်မှု၊
ဖြစ်မှု ရွရွ၊ ရွရွနေပုံကို မြင်လိမ့်မည်။ ရေမြှုပ်ဆိုင်၊ ရေမြှုပ်ခဲနှင့်
အနှစ်မရှိခြင်း တူလှပုံကို မြင်လိမ့်မည်။ ဉာဏ်၌ အတုံးကြီး၊ အခဲကြီး
ဟူသော သဏ္ဌာန်ဒြပ်ပညတ်ကြီးပေါ်ရှိ ခုခံပိတ်ဆီး၍ မနေစေနှင့်။
အတွင်း၌ ခက်မာမှုတွေ တရွရွနေသည်ကို ဉာဏ်နှင့် စူးစိုက်ထိုးထွင်း၍
မြင်အောင်ကြည့်လေ။ တစ်ဖန် ထိုသံရည်ကို ရေအေး သီတဉာဏ်နှင့်
လောင်း၍ အရည်ကြည်ကြည်မှ ပကတိ ခဲမြဲခဲ မာမြဲမာပြန်ရာ၌လည်း
နူးညံ့သော ပထဝီတွေ အဆင့်ဆင့် ချုပ်ကွယ်သေဆုံး၍ ခက်မာသော

ပထဝီတွေ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်လာရာ၌လည်း နည်းတူသိအပ်ကုန် ရာ၏။

ခက်မာမှုဟူသော ပရမတ်မြေဓာတ်လက္ခဏာ၌ အမာကြီး အဆင့်ဆင့်၊ အမာနု အဆင့်ဆင့် ရှိပြန်၏။ အမာနုကို နူးညံ့မှုဆိုသည်။ မဟာပထဝီမြေကြီး၊ မြင့်မိုရ်တောင်၊ စကြဝဠာတောင်၊ သတ္တရဘန် တောင်ကြီးတွေကို ကမ္ဘာမီးအပြင်းအထန် နှိပ်စက်ဖိစီး၍ လောင်ရာ၌ အတွင်းပရမတ် မြေဓာတ်အမူအရာ ကြိယာစုကို စူးစိုက်ထိုးထွင်း၍ ကြည့်နိုင်ပါမူ ရေမြှုပ်ခဲကြီးတွေနှင့် တူပုံထင်ရှားပေါ်လိမ့်မည်။

ဤကား အနုမတဂ္ဂ သံသရာ၌ တစ်ခါမျှ မပေါ်ပေါက်ဖူးသေးသော ဓာတ်မျက်စိ ဓာတ်မျက်လုံး ပေါ်ပေါက်အောင် အစစွာ ထူထောင်ပုံ စံနစ်တည်း

ဤမျက်စိကို ပါဠိတော်တို့၌ “ဓမ္မစက္ခု ဥဒပါဒိ”-ဟူ၍ ဟောတော် မူသည်။ ဤမျက်စိပေါက်မှသာ ဘုရားကို မြင်နိုင်သူမည်သည်။ တရားကို မြင်နိုင်သူမည်သည်။ သာသနာတော်ကို တွေ့ရသူမည်သည်။

ထို့ကြောင့်-

ယော ခေါ ဝက္ကလိ ဓမ္မံ ပဿတိ၊ သော မံ ပဿတိ။

ယော မံ ပဿတိ၊ သော ဓမ္မံ ပဿတိ ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

ဝက္ကလိ=ဝက္ကလိရဟန်း၊ ယော=အကြင်သူသည်၊ ဓမ္မံ=သမ္မုတိ ပညတ်ဒြပ်သဏ္ဌာန်တွင်းမှ ဉာဏ်ဖြင့်သီးသန့်ကွက်ခြား၍ ထုတ်ဖော် ရှုမြင်အပ်သော ပရမတ္ထသဘောကို၊ ပဿတိ=ဉာဏ်မျက်စိဖြင့်မြင်နိုင်၏၊ သော=ထိုသူသည်၊ မံ=ငါဘုရားကို၊ ပဿတိ=တွေ့မြင်ရသောသူမည်၏၊ ယော=အကြင်သူသည်၊ မံ=ငါဘုရားကို၊ ပဿတိ=တွေ့မြင်၏၊ သော= ထိုသူသည်၊ ဓမ္မံ=သမ္မုတိပညတ် ဒြပ်သဏ္ဌာန်တွင်းမှ ဉာဏ်ဖြင့်

သီးသန့်ကွက်ခြား၍ ထုတ်ဖော်ရှုမြင်အပ်သော ပရမတ္ထသဘောကို၊
ပဿတိ=ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် တွေ့မြင်ရသောသူမည်နိုင်၏။

ဤကား အလွန်ဆုံးသောခက်မာမှုကို ပြဆိုချက်တည်း။

အလွန်နူးညံ့သော မုဒု ပရမတ်

ယခုအခါ၌ အလွန်နူးညံ့သိမ်မွေ့သော ပရမတ်ပထဝီကို ပြဆိုပေ
အံ့ ။ ။ လဝန်းသဏ္ဌာန်မှထွက်၍ မြေပြင်သို့ရောက်အောင်
သက်ဆင်းလွင့်ပါး ရွေ့ရှားပြေးသန်း၍ ကျရောက်လာသော လရောင်တို့၌
လည်းကောင်း၊ ရှိန်ရှိန်၊ ရှိန်ရှိန်၊ လူလူ၊ လူလူတောက်ထ၍နေသော
မီးတောက် မီးလျှံတို့၌လည်းကောင်း၊ ရွေ့ရွေ့၊ ရွေ့ရွေ့စီးသွား၍နေသော
မြစ်ရေအလျင်တို့၌လည်းကောင်း၊ တစ်ခဏမျှ ရပ်တန့်တည်နေခွင့် မရပဲ
ရုပ်ကြိယာ ရုပ်အမူအရာ အပျက်အဖြစ် အရွှေ့အပြောင်း လျင်မြန်မှုကို
မြင်ကြသဖြင့် ထိုဝတ္ထုတို့၌ အလွန်နူးညံ့စွာပါရှိသော ပရမတ်မြေဓာတ်၏
အဖြစ်အပျက်ကို မြင်နိုင်ရာ၏။

ဤကား အလွန်သိမ်မွေ့နူးညံ့သော ပထဝီကိုပြဆိုချက်တည်း။ အမာဆုံး၊
အနုဆုံး နှစ်ချက်ကို ပြဆိုလိုက်သဖြင့် အလယ်အလတ်ဖြစ်သော
ပထဝီတို့ကိုမူကား သိမြင် နိုင်ကြကုန်ရာပြီ။

ဝိကာရ ရူပနအပျက်

သတ္တဝါတို့၏သန္တာန်၌မူကား သီတဥဏှ အတက်၊ အသက်
ခဏမစဲရှိနေ၏။ ဥတုသုံးပါး အပွားအဆုတ်၊ ရတုခြောက်ပါး အပွား
အဆုတ်၊ ဆယ့်နှစ်ရာသီခေါ်သော ဓာတ်မီးဆယ့်နှစ်ပါး အပွား အဆုတ်၊
လဆန်းလဆုတ် တနင်္ဂနွေတနင်္လာစသော ခုနစ်နေ့ဟုဆိုအပ်သော
ဓာတ်မီးခုနစ်ပါးတို့၏ အစဉ်အတိုင်း အတက်အဆုတ်၊ နေ့နာရီ၊ ညနာရီ

ခေါ်သော ဥဏှသီတဓာတ်မီးတို့၏ အပွားအဆုတ်တို့ကို မျက်မြင် ရှိကြ သည့်အတိုင်း မိမိမိမိတို့၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှာလည်း ရွရွ၊ ရွရွ ခဏမစဲ မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်ထာဝရ အတက်အသက် ရုပ်ကြိယာ ရုပ်အမူ အရာတွေ ရွေ့ရွေ့၊ရွေ့ရွေ့ ပြောင်းလဲ၍ နေကြပုံကိုလည်း မြင်အောင် ရှုရာ၏။

ဣရိယာပုထ်ကြီးလေးပါး ခပ်သိမ်းသောကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားမှု တို့၌လည်းကောင်း၊ အာဟာရဓာတ်မီး အာဟာရဓာတ်ဆီတို့၏ အတက် အဆုတ်တို့၌လည်းကောင်း ထို့အတူ မြင်အောင်ရှုရာ၏။ မိမိသန္တာန်မှာ တစ်ခု၊ တစ်ခုသော အင်္ဂါ၌ထင်မြင်အောင် ထူထောင်၍ တစ်ကိုယ်လုံး ဓာတ်မျက်လုံးပေါက်အောင် စွဲမြဲကြလေ။

မိမိသန္တာန်တစ်ခု၌ ဓာတ်မျက်လုံးလှလှပေါက်လျှင် ခပ်သိမ်း သော သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ သစ်ပင်၊ တော၊ တောင် စသော ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်တို့၌လည်းကောင်း ဓာတ်မျက်လုံးပေါက်တော့ သည်။ ခပ်သိမ်းသောရုပ်ဟူသမျှသည် ပထဝီ၌မှီတွယ်၍ ဖြစ်ကြရ၏။ ခပ်သိမ်း သော ပဉ္စဝေါကာရနာမ်ခန္ဓာဟူသမျှသည် ရုပ်၌မှီတွယ်၍ ဖြစ်ကြရ၏။ ပထဝီ၏ ဖြစ်မှုပျက်မှု ဥဒယဗ္ဗယအချက်ကို ထင်မြင်နိုင်ပါလျှင် ကြွင်း သောရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှု ဥဒယဗ္ဗယ အချက်အစုကိုလည်း ထင်မြင် ခြင်းငှါ လွယ်လှ၏။

ဤကား ပရမတ်မြေဓာတ်၌ ဓာတ်မျက်လုံး တည်ထောင်ပုံတည်း။

ပရမတ်မြေဓာတ်၌လည်းကောင်း၊ ပရမတ္ထမီးဓာတ်၌လည်းကောင်း ပရမတ် မြေဓာတ်၌လည်းကောင်း ဓာတ်မျက်လုံးဖော်မှုကိုကား ငါတို့ရေးသားစီရင်သော “ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ” စာအုပ်မှာယူလေ။

ဓာတ်မျက်လုံးအမြင် စင်ကြယ်စွာပေါက်သော အခါ၌မူကား-

မိမိရူပကာယ ကိုယ်ခန္ဓာ၊ သူတစ်ပါးတို့၏ရူပကာယကိုယ်ခန္ဓာ၊ ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန် ရုပ်ခန္ဓာတို့ကိုဓာတ်မျက်လုံးကျယ်သမျှ ချိန်ရွယ်စူးစိုက်၍ ရှုမျှော်လိုက်သည့်အခါ ဖြစ်မှုပျက်မှုတွေ တရွရွနေသည်ကို မြင်ကြ ကုန်လတ္တံ့။ ရုပ်တုံးရုပ်ခဲဟူသမျှသည် အနှစ်သာရမရှိသော ရေမြှုပ် ခဲတွေ နှင့် တူလှစွာ၏ဟု မြက်ဆိုကြရလတ္တံ့။ ထို့ကြောင့် **“ဟေက ပိဏ္ဍူပမံ ရူပံ”**-ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသည်တကား ဟု မြတ်စွာဘုရားကိုလည်း တွေ့မြင်ကြရလတ္တံ့။

ဓာတ်မျက်လုံးမရှိသူ၏ အပြစ်

ဓာတ်မျက်လုံးမပေါက်မှု၍ ခွေး၊ ဝက်၊ ကြက်၊ ငှက်တို့မှာ ပင်ရှိကြ သော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အင်္ဂါကြီးငယ် ဆံပင်၊ မွေးညင်း၊ ခြေသည် လက်သည်းစသည်ကိုသာမြင်တတ်သော ပညတ်မျက်လုံးအတိုင်းနှင့် ရှိနေကြမှုကား-ဘုရားကိုတွေ့မြင်သူ မဆိုရချေ။ အနှစ်သာရ မရှိသည့် အတွက် ရေမြှုပ်နှင့်တူသည်ဟူ၍ ဟောတော်မူသဖြင့် ရူပက္ခန္ဓာ၏ ကြီးစွာသောအာဒိနဝ၊ ရူပက္ခန္ဓာ၏အနိစ္စ၊ ရူပက္ခန္ဓာ၏ဒုက္ခ၊ ရူပက္ခန္ဓာ၏ အနတ္တကို ပြတော်မူလိုရင်းဖြစ်သတည်း။

အနှစ်သာရမရှိသည့်အတွက် ရေမြှုပ်နှင့်တူသည်ဟု ဟော တော်မူသဖြင့် အဘယ်သို့လျှင် ရူပက္ခန္ဓာ၏ကြီးစွာသောအာဒိနဝကို ပြတော်မူသနည်းဟူမူကား အနှစ်သာရရှိသည်ဟု ထင်မှတ်စွဲလမ်းသော သူတို့အား အနှစ်သာရ မရှိမှုသည် ကြီးစွာသောအပြစ်ဒေါသအာဒိနဝ မှကြီးဖြစ်၏ ရူပက္ခန္ဓာသည်ဓာတ်မျက်စိမရှိသောအန္ဓဗာလပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့အား အနှစ်သာရအနေနှင့် လှည့်ပတ်၍ ကြီးစွာသောအပြစ် ဒုက္ခကို ဖြစ်စေ၏။

အဘယ်သို့ အနှစ်သာရအနေနှင့် လှည့်ပတ်သနည်းဟူမူကား

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ခက်မာမှုကြိယာသက်သက်မျှသာဖြစ်သော မြေဓာတ် ဟူသော ရူပက္ခန္ဓာသည် အသင်္ချေအနန္တ စုဆောင်းမှုဟူသော သမူဟ သဏ္ဌာနပညတ်ကိုပြ၍လည်းကောင်း၊ မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ အစဉ် ဆက်စပ် မပြတ်ဖြစ်ပွားမှုဟူသော သန္တတိပညတ်ကို ပြ၍လည်းကောင်း အနှစ်သာရမရှိသော မိမိသဘောကို ဖုံးဝှက်၏။ အနှစ်သာရရှိသည် ထင်မြင်စွဲလမ်းရအောင်ပြ၏။ ပရမာဏုမြူမျှ အထည်ခြပ်မရှိသော မြေဓာတ်ကိုပင် အထည်ခြပ်ကြီး ထင်မြင်ရ၏။

ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ ထင်မြင်ရ၏။ မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ နတ်သား၊ နတ်သမီး ထင်မြင်ရ၏။ ပထဝီသက်သက် မြေသက်သက်ကိုပင် ဆင်၊ မြင်း၊ ကျွဲ၊ နွား ထင်မြင်ရ၏။ လူ ထင်ရ၏။ နတ် ထင်ရ၏။ သိကြားထင်ရ၏။ ဗြဟ္မာထင်ရ၏။ ဦးခေါင်း၊ ခြေ၊ လက်၊ မျက်နှာ၊ ခံတွင်း၊ လည်ပင်း၊ ရင်ဝ ထင်ရ၏။ အိမ်ရာ၊ ကျောင်းကန်၊ ဗိမာန်၊ ဘုံနန်းထင်ရ၏။ ရွှေ၊ ငွေ၊ ရတနာ ထင်ရ၏။ အဝတ်ပုဆိုး၊ အိုးအင်၊ တင်းတောင်း၊ ညောင်စောင်း၊ ခုတင် ထင်ရ၏။ တော၊ တောင် ထင်ရ၏။ သစ်ပင်အမျိုးမျိုး၊ ချုံနွယ်အမျိုးမျိုး ထင်ရ၏။

ဤကား သမူဟပညတ်မှုတည်း။

မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြက်မျှ အသက်မရှည် အတည် မမြဲ ပြိုကွဲပျက်ပြား ဆုံးပါးချုပ်သေ၍ နေရသော မြေဓာတ်သည် မိမိကိုယ်ကို တစ်ရက်၊ တစ်လ၊ တစ်နှစ်စသည် အသက်ရှည်သမျှခိုင်မြဲ သည်ဟုပြ၏။ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့၌ တစ်ရက်၊ တစ်လ၊ တစ်နှစ် စသည်ရှည်နိုင်သော အသက်ဧကန္တရှိသည်ဟု ထင်ရ၏။

ဤကား သန္တတိပညတ်မှုတည်း။

ပထဝီသည် အကယ်မဟုတ်သော ထိုပညတ်နှစ်ပါးကို မျက် လှည့်

အယောင် ထူထောင်ဖန်ဆင်း၍ အမြဲထား၏။ အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ တစ်ခါတစ်ရံမျှ ဓာတ်မျက်လုံး မပေါက်ဖူးကြကုန်သေးသော အန္ဓဗာလ ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့သည် ရေမြုပ်နှင့်တူလှသော သဘာဝဓာတ်ရင်းကို အိပ်မက်တွင်မျှ မမြင်ဖူးကြ၊ မသိဖူးကြ၊ မဟုတ်တယုတ် လုပ်ကြံလှည့်ပတ် ပညတ်ကြီးနှစ်ပါးနယ်၌သာ အကယ်ထင်စွဲ အခဲအကြိတ် စိတ်အလိုက် မာန်အလိုက် အရိုးစိုက်၍ နေကြကုန်၏။ ခပ်သိမ်းသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟူသမျှ သည် ထိုနယ်ကြီးနှစ်ပါးမှ ဖြစ်ပွား၏။ ခပ်သိမ်းသော ဒုစရိုက်မှုဟူ သမျှသည် ခပ်သိမ်းသော အပါယ်ဘေး ဟူသမျှသည် ထိုနယ်ကြီးနှစ်ပါးမှ ဖြစ်ပွား၏။

ထိုနယ်ကြီးသူ၊ နယ်ကြီးသား ဖြစ်ကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အစီးအပွား၊ ဒုစရိုက် အစီးအပွား၊ အပါယ်ဒုက္ခ အစီးအပွား တို့ကိုပင် ကိုယ်ကျိုး ကိုယ်စီးပွား ပြုလုပ်၍ ဗာလဿုတ္တ အမှုတို့နှင့်သာ နေ့ရက်၊ နှစ်၊ လ ဘဝသံသရာတွေ ကုန်ခဲ့ကြကုန်၏။ စိတ်တွေ ဉာဏ်တွေ ကုန်ခဲ့ကြကုန်၏။ ခန္ဓာတွေ၊ အသက်တွေ ကုန်ခဲ့ကြကုန်၏။ ဂင်္ဂါသဲမျှ ပွင့်ကြကုန်သော ဘုရားသာသနာတော်တွေကို ကျောပေး၍ ကျောပေး၍ အလွတ်ရှောင်၍ ရှောင်၍ လာခဲ့ကြကုန်၏။ ယခုတွေ့ကြုံ၍ နေကြသော ဘုရားသာသနာတော်ကိုလည်း အရအမီ တွယ်တာမည်ဟု မကြံ၊ နောက် ဘုရားကို ကိုးစားလေဟန် ကျောပေးဉာဏ် ကိုယ်စီနှင့် ရှိနေကြကုန်၏။

ဤကား ဓာတ်မျက်လုံး မရှိကြသော အန္ဓဗာလတို့၏ အပေါ်၌ ပထဝီ ဟူသော မြေဓာတ်လှည့်ပတ် တည်ထောင်၍ထားသော ကြီးကျယ်လှစွာသော အပြစ်ဒေါသအာဒိနဝကြီးပေတည်း။ အာပေါဟူသော ရေဓာတ်၊ တေဇော ဟူသော ဖီးဓာတ်၊ ဝါယောဟူသော လေဓာတ်တို့ကိုလည်း ဤနည်းတူ သိမြင်လေ။

ဝါယောဓာတ်၏ လှည့်ပတ်ပုံ

လောက၌ ဓာတ်မျက်လုံး မရှိကုန်သော သူတို့၏အပေါ်၌ ဝါယော လေဓာတ်သည် အလွန်ဆန်းကြယ်စွာပြုလုပ်၍ လှည့်ပတ် နိုင်ကြကုန်၏။ ပွဲဦးထွက် ကြိုးစုံရုပ်သေးရုပ်ကို ကြိုးစုံဆွဲက၍ ပြသကဲ့သို့ ရုပ်ခန္ဓာတွေကို သတ္တဝါအရှင်တွေ မှတ်ထင်စွဲလမ်းရအောင် လျောင်း၍ ပြ၏။ ထိုင်၍ ပြ၏။ ထ၍ ပြ၏။ သွား၍ ပြ၏။ လာ၍ ပြ၏။ အင်္ဂါကြီး ငယ်တို့မှ အမျိုးမျိုးသော လှုပ်ရှားမှုကြိယာတွေကို ကြိုးစုံဆွဲ၍ပြ၏။ ကုန်းသတ္တဝါ ရေသတ္တဝါ ကောင်းကင်ပျံသတ္တဝါ ရုပ်ခန္ဓာတွေကို ကမ္ဘာ မြေပေါ်၌ နေ့နေ့ညည တရုံးရုံးတသောသော နေကြအောင် လုပ် ဆောင်၍ ပြ၏။ ကာယကံ၊ ဝစီကံ ဒုစရိုက်မှုမျိုးတို့ကို စိတ်အလိုရှိတိုင်း ပြီးစီးအောင် လုပ်ဆောင်၍ နေကြ၏။

ဤကား ဝါယောဓာတ်၏ အခွင့်အထူး အရာအထူးတို့ကို အနည်းငယ်မျှ ဖော်ပြ ချက်တည်း။

ပရမတ်လေကို ဖျက်ရန်

စင်စစ်အမှန်အားဖြင့်မူကား ဓာတ်မျက်လုံးမရှိ၍ သန္တတိပညတ် ကိုသာ မြင်ကြသော အန္ဓဗာလတို့၏ သန္တတိပညတ် နိုင်ငံကြီးမှာသာလျှင် ထိုကဲ့သို့သော လှုပ်ရှားမှုရှိ၏။ ပရမတ်နိုင်ငံ၌ မရှိ၊ ပရမတ္ထဓမ္မတို့မည် သည် ကြိယာအမူအရာသက်သက်မျှဖြစ်ကြ၍ မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်းမှာပင် ဖြစ်မှုပျက်မှု ရှေ့နောက် အကြိမ်ပေါင်း အထောင်မက ဆက်လက်ရအောင် အသက်တိုလှကုန်၏။

ဥပါဒ်နှင့် ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော တစ်ခုသော ပရမတ်တရားသည် ချုပ်ကွယ်ခြင်းသို့ မရောက်မီအကြား၌ လောကလှုပ်ရှားမှုမျိုးအားဖြင့် လှုပ်ရှားမှုအမူအရာ ပြောင်းလဲမှုဟူ၍ မရှိ၊ အမူအရာပြောင်းလဲလျှင်

တရားလည်း ပြောင်းလဲတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ပရမတ်နိုင်ငံ၌ လောကလှုပ်ရှားမှုမျိုးဟူ၍ မရှိ၊ ဖြစ်ရာဌာနက ပြောင်းရွှေ့ခြင်းဟူ၍ မြူခြမ်းမျှမရှိ၊ အာကာသဓာတ်အခြား၊ ဥပါဒ်အခြား၊ ဘင်အခြားတို့နှင့်အပေါင်း ရှေ့နောက်အားဖြင့် သိန်း၊ သန်း၊ ကုဋေ၊ အသင်္ချေမျှသော တရားတွေကို ဘယ်ဝတ္ထုတစ်ခု၊ ဘယ်အမှုတစ်ခုဟု တစ်ခုတည်း ထင်မြင်ကြသော သမူဟသန္တတိနိုင်ငံတို့၌သာ လှုပ်ရှားမှု ရွှေ့ရှားမှုဟူ၍ ရှိလေသတည်း။ ဤကား ဝါယောဓာတ် မျက်လှည့်မှုကို ဓာတ်မျက်မှန်နှင့် ဖျက်ပုံတည်း၊ ဓာတ်မျက်မှန် ကြည်လှမှ မြင်နိုင်မည်။ ထိုသို့ပင် အနုကြီး အစိတ်ကြီး အတိုင်း မမြင်နိုင်ကြသော်လည်း တစ်နာရီ၊ တစ်နာရီအတွင်းမှာ တစ်ကိုယ်လုံး တစ်ကောင်လုံး အခါများစွာ ဓာတ်သေမှု ဓာတ်ချုပ်မှုကို ကောင်းကောင်းမြင်နိုင်ကြလျှင်ပင် အနိစ္စဓာတ်မျက်လုံး ပေါက်တော့သည်။

ဤတွင်ရွှေ့ကား ရူပက္ခန္ဓာ၏ ကြီးစွာသော အာဒိနဝဒုက္ခကို ပြဆိုချက်တည်း။

ရေမြှုပ်ပမာ ရုပ်ခန္ဓာ၏အပြစ်

“အနှစ်မရှိသည့်အတွက် ရေမြှုပ်နှင့်တူသည်ဟူ၍ ဟောတော်မူသဖြင့် ထိုရူပက္ခန္ဓာ၏အနိစ္စအချက်ကို အဘယ်သို့ ပြတော်မူသနည်း”-ဟူသောမေးခွန်း၌ ရှေးဦးပထဝီ၏ အမာဆုံးဖြစ်သော သံတုံး၊ သံခဲ ဥဒါဟရုဏ် ပထဝီ၏ အနူးညံ့ဆုံးဖြစ်သော လရောင်၊ မြစ်ရေ ဥဒါဟရုဏ်တို့နှင့် အနှစ်မရှိပုံ ရေမြှုပ်နှင့်တူပုံကို ကြံသာရုံမျှ ပြဆိုခဲ့သော အချက်စုသည် အနိစ္စလက္ခဏာကို ပြဆိုချက်ပင်ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဆိုသော် အနှစ်မရှိမှုနှင့် အမြဲမရှိမှုသည် တစ်ထပ်တည်း ကျလေသော

ကြောင့်တည်း၊

ဤမှတစ်ပါးလည်း ရူပက္ခန္ဓာ၏ အနိစ္စလက္ခဏာမှများကို “ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ”
စာအုပ်“အာဟာရဒီပနီ” စာအုပ်တို့မှာ အတန်ငယ် အကျယ်ပါရှိလေပြီ။

အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန “ဟူသောပါဌ်နှင့်အညီ **“ဖေဏ
ဝိဇ္ဇာပမံ ရူပံ”** ဟူသော ပါဠိတော်မြတ်နှင့် အနတ္တလက္ခဏာကို
တိုက်ရိုက် ပြဆိုရင်းဖြစ်သတည်း။ ထို့ကြောင့် ရေမြုပ်နှင့်တူသည့်ဟူ
ဟောတော်မူ မှုသည် အနှစ်မရှိ၊ အနိစ္စ၊ အနတ္တ၊ ဤသုံးရပ်ကို
တစ်ချက်တည်းပြ တော်မူပေတည်း။

အဘယ်သို့ ဤသုံးရပ်ကို တစ်ချက်တည်း ပြတော်မူခြင်း ဖြစ်ပေ
သနည်းဟူမူကား ရုပ်တရားတို့မည်သည် မျက်တောင်တစ်ခတ်
လျှပ်တစ်ပြက်မျှ မချုပ်မပျက်ပဲခိုင်မြဲစွာ တည်နေနိုင်သော တရားမျိုး
မဟုတ်၊ မီးတောက်မီးလျှံ ရုပ်ကလာပ်တို့၌ပါရှိသော ပထဝီစသော
ရုပ်ခုနစ်ခုတို့သည် သဟဇာတ်မီးဓာတ် လောင်မြိုက်သဖြင့် ခဏချင်း
ခဏချင်း ကုန်ဆုံးကြကုန်သကဲ့သို့ ခပ်သိမ်းသောရုပ်ကလာပ်တို့သည်
သဟဇာတ်မီး လောင်မြိုက်သဖြင့် ခဏချင်းခဏချင်း ကုန်ဆုံးကြရ ကုန်၏။
ခပ်သိမ်းသော ရုပ်ကလာပ်တို့၌ အမာခံအနေနှင့် ပါရှိသော ပထဝီသည်
သဟဇာတ်တေဇော၏ မီးစာပေတည်း။

၁။ မီးစာရှိမှ မီးရှိမြဲ ဓမ္မတာတည်း။

၂။ မီးစာကို လှလှစွဲမိမှ မီးပွားမြဲ ဓမ္မတာတည်း။

၃။ မီးစာကုန်လျှင် မီးသေမြဲ ဓမ္မတာတည်း။

(ဓမ္မတာသုံးချက်)

သဟဇာတ် တေဇောသည် သဟဇာတ် ပထဝီကို ဌီသို့ရောက်
လျှင် လှလှစွဲလေ၏။ ထိုအခါ မီးပွားလေ၏။ မီးပွားမှုဆိုသည်ကား

သားသမီးရုပ်ကလာပ် ပေါက်ဖွားမှုကို ဆိုသတည်း၊ ထိုကြောင့် ခပ်သိမ်းသော ရုပ်ကလာပ်တို့သည် သဟဇာတ်မီးဘေးအမြဲသင့်ကြသဖြင့် သတ္တရသာယုကထက် ပိုမို၍ မျက်တောင်တစ်ခတ်မျှ တည်နေနိုင်သော အခိုင်အမာ အနှစ်သာရမျိုး မဟုတ်ကုန်၊ အနှစ်သာရမျိုး မဟုတ်က နိစ္စမျိုး၊ ဓုဝမျိုး၊ ထာဝရမျိုး အမှန်ဟုတ်နိုင်တော့အံ့နည်း၊ အနိစ္စမျိုးသာ အမှန်ဖြစ်ကြကုန်၏။

အတ္တ ဆိုသည်ကား-ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဧရာတည်၊ အထည်ခံ၊ အမာခံကို လောက၌ အတ္တဆိုသည်၊ သတ္တဝါ၏ ဧရာတည်၊အထည်ခံ၊ အမာခံကို လောက၌ အတ္တဆိုသည်။

အမာခံ ဆိုသည်ကား-သူ့အသက်ရှည်၍ တည်နေသမျှကာလပတ်လုံး ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အသက်ရှည်၍ တည်နေရ၏၊ သူသေဆုံးမှ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သေဆုံး၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သေဆုံးမှပင် သူသေဆုံး၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မသေဆုံးပဲအနှစ်တစ်ရာ အသက်ရှည်လျှင် သူလည်း အနှစ်တစ်ရာ အသက်ရှည်သည်-ဟု သိရ၏။

ဤကားအတ္တသာရ အချက်တည်း။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ခက်မာမှု အမှုအရာမျှသာဖြစ်သော ပထဝီကို ပုဂ္ဂိုလ်၏ အတ္တ၊ သတ္တဝါ၏ အတ္တဟုစွဲလမ်းကြ၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏အနှစ်သာရ၊ သတ္တဝါ၏ အနှစ်သာရဟု စွဲလမ်းကြ၏၊ “စွဲလမ်းကြပုံကား ဘယ်ဟာကို ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုသနည်း၊ သတ္တဝါဆိုသနည်း”မေးခဲ့လျှင် သည်ဟာကိုဆိုသည်ဟု ရုပ်ခန္ဓာကို ပြကြကုန်လတ္တံ့၊ “ငါ၊ ငါ-ဟု သင်ဆို၏၊ ဘယ်ဟာကို ငါဆိုသနည်း”-ဟုမေးခဲ့လျှင် မိမိရုပ်ခန္ဓာကို ပြကြကုန်လတ္တံ့၊ သင်သည် ရုပ်ခန္ဓာကို ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ငါ-ဟုပြ၏၊ “ရုပ်ခန္ဓာသည် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ငါ အသက်ရှည်သမျှ အသက်ရှည်နိုင်သော အနှစ်သာရမျိုး ဟုတ်ပါ၏

လော”-ဟု မေးရာ၏။ ဟုတ်ပါ၏။ ရုပ်ခန္ဓာ အသက်ရှည်သမျှကာလ ပတ်လုံး ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ငါ အသက်ရှည်သည်ကား မျက်မြင်ဒိဋ္ဌတည်း။

ရုပ်ခန္ဓာ ပျက်ဆုံးမှပင် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ငါ ပျက်ဆုံးရသည်- ဟုပြောပေလတ္တံ့။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါသည် တစ်ဘဝတွင် အစ၌ တစ်ခါသာ ဖြစ်မှု ပဋိသန္ဓေနေမှု ရှိ၏။ အဆုံး၌ တစ်ခါသာပျက်မှု သေမှုရှိ၏။ “ရုပ်ခန္ဓာ သည်လည်း တစ်ဘဝတွင် တစ်ခါသာ ဖြစ်မှု ပဋိသန္ဓေနေမှု ရှိသလော၊ အဆုံး၌ တစ်ခါသာ ပျက်မှု သေမှု ရှိသလော”-မေးရာ၏။ ရုပ်ခန္ဓာသည် တစ်ဘဝတွင် အစ၌ တစ်ခါသာ ဖြစ်မှုရှိ၏။ အဆုံး၌ တစ်ခါသာ ပျက်မှုရှိ ၏-ဟု ပြောပေလတ္တံ့။

ဤကား ဓာတ်မျက်စိ မရှိကြကုန်သော အန္ဓဗာလတို့အား ရုပ်ခန္ဓာကို အတ္တသာရစွဲလမ်းကြပုံ အကြမ်းတည်း။

တစ်နှစ်တွင်း၌ ပုဂ္ဂိုလ်သည် တစ်နှစ်ပတ်လုံး တည်နေ၏။ “ရုပ်ခန္ဓာသည် တစ်နှစ်ပတ်လုံး တည်နေ၏လော”-စသည်ဖြင့် နာရီ၊ မိနစ် မျက်တောင်တစ်ခတ်တိုင်အောင် အမေးထုတ်လေ၊ ခြေလှုပ်ခြင်း၊ လက်လှုပ်ခြင်း အစရှိသော တစ်ခု၊ တစ်ခုသော လောကမျက်မျက်မြင် ကြိယာစုတို့၌လည်း တစ်ခု၊ တစ်ခုသော ကြိယာကို ပိုင်းခြား၍ အမေး ထုတ်လေ၊ မေးတိုင်း တည်နေပါ၏-ဟု ပြောပေလတ္တံ့။

ဤကား စွဲလမ်းပုံအလတ်တည်း။

ဓာတ်မျက်စိပေါက်သူကို မေးခဲ့လျှင် တစ်ခု၊ တစ်ခုသော ရုပ်ခန္ဓာ သည် တစ်နာရီ၊ တစ်မိနစ် လက်ဖျစ်တစ်တွက် လျှပ်တစ်ပြက်မျှ အသက် ရှည်၍ တည်နေနိုင်သည်ကို ဉာဏ်၌မမြင် တစ်ထိုင်အတွင်းမှာပင် အခါများစွာ ဓာတ်၏သေခြင်းဖြင့် သေဆုံးမှု ဓာတ်အသစ်အသစ် ပဋိသန္ဓေနေခြင်းဖြင့် ဖြစ်ပေါ်မှုတို့ကိုသာ ဉာဏ်၌မြင်သဖြင့် ရုပ်နှင့်ပုဂ္ဂိုလ်

ယှဉ်ဖက်၍ အကြမ်းမေးနည်း အလတ်မေးနည်း နှစ်မျိုးလုံး၌ပင် ပုဂ္ဂိုလ်တည်နေသကဲ့သို့ ရုပ်ခန္ဓာ မတည်နိုင်ဟု ဖြေဆိုလတ္တံ့၊ အဇ္ဈတ္တ သန္တာန်တွင်း၌ ဉာဏ်စူးစိုက်သဖြင့် တကယ်မြင်၍ ဖြေဆိုမှု မှန်ခဲ့လျှင် အနတ္တဓာတ်မျက်လုံးပေါက်ပေပြီဟု သိရာ၏၊ ဤသို့မြင်သော အခါ၌ ကား ရုပ်ခန္ဓာသည် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၏ အထည်ခံ အမာခံ အနှစ်သာရ အတ္တ ဖြစ်နိုင်မည်ဝေးစွ၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါကိုမျှ ရှာကြံမရ ရှိလတ္တံ့၊

ဤကား ရူပက္ခာသည် ရေမြှုပ်နှင့်တူသည်ဟု ဟောတော်မူသဖြင့်အသာရ အနိစ္စ အနတ္တ တစ်ချက်တည်း ပြီးစီးပုံတည်း။

“အနှစ်သာရမျိုး မဟုတ်သည့်အတွက် ရေမြှုပ်နှင့်တူသည်ဟု ဟောတော်မူသဖြင့် ရုပ်ခန္ဓာဒုက္ခကို အဘယ်သို့ပြတော်မူသနည်း”- မေးခွန်း၌ “ဘယဌေန ဒုက္ခံ”-ဟူသည်နှင့်အညီ အကြင်တရားမျိုးသည် မိမိကိုတွယ်တာသော သူတို့အား များစွာသောဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ ထိုတရားမျိုးသည် ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းလှသော ဘေးဘယမျိုး စစ်စစ်ဖြစ်၍ ဒုက္ခတရားမျိုးမည်၏၊ ရှေ့၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း အသာရ အနိစ္စ အနတ္တစစ်စစ်ဖြစ်သော မြေဓာတ်ကို ဦးခေါင်းအင်္ဂါပြု၍ တွယ်တာ မှုအတွက် မျက်စိအင်္ဂါ၊ နားအင်္ဂါ၊ နှာခေါင်းအင်္ဂါ၊ ခံတွင်းအင်္ဂါ၊ ဦးနှောက် အင်္ဂါ၊ လည်ပင်းအင်္ဂါ၊ အသည်း-အဆုတ်-နှလုံး သည်းပွတ် အင်္ဂါစသည် ပြု၍ တွယ်တာမှုအတွက် အသက်မွေးမှု ဒုက္ခဘေးကြီး အမြဲကပ်သင့် ၍နေ၏၊ ကုန်းသတ္တဝါ၊ ရေသတ္တဝါ၊ ကျေးငှက်ဟုဆိုအပ်သော ကောင်း ကင်ပျံသတ္တဝါတို့၏ အသက်မွေးမှု ဘေးကြီး အမြဲကပ်တိုက်၍ နေပုံကို အကုန်မျှော်လေ။

အနမတဂ္ဂသံသရာ၌လည်း ဤနည်းအတိုင်းပင် အသက်မွေးမှု ကဲ့သို့ကြီးကျယ်သော အပါယ်ဒုက္ခဘေးကြီးမည်သည်မရှိ၊ ဤကား

အနှစ်သာရမရှိသော ရေမြုပ်နှင့်တူသော မြေဓာတ်ကို ကိုယ်ထည် ပြုလုပ်၍ တွယ်တယ်မှုကြောင့် အနမတဂ္ဂသံသရာနှင့်အမျှ အသင့်ခံ၍ နေကြရသော အထင်ရှားဆုံးသော ဒုက္ခဘေးကြီးစုကို ပြဆိုချက်တည်း။ ရှေး၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အာဒိနဝအချက်စုသည်လည်း ပထဝီမြေဓာတ်၏ ဒုက္ခအချက်စုပင်တည်း။

ဤမှတစ်ပါးသော ဒုက္ခအချက်စုကား “အာဟာရဒီပနီ” “အနတ္တဒီပနီ” “စတုသစ္စဒီပနီ” စာအုပ်တို့၌ပါရှိလေပြီ။ ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ်၊ လေဓာတ် တို့၌လည်း ထိုနည်းတူသိလေ။

မဟာဘူတလေးပါး မြွေအလား

ဤအရာ၌

စတ္တာရော အာသီဝိသာ ဥဂ္ဂတေဇာ ယောရဝိသာတိ ခေါ
ဘိက္ခဝေ စတုန္နေတံ မဟာဘူတာနံ အဓိဝစနံ-
ဟူသော ပါဠိတော်ကို ပြဆိုရ၏။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့၊ အာသီဝိသာ=လျှင်သောအဆိပ်ရှိကုန်ထ
သော၊ ဥဂ္ဂတေဇာ=ထက်သန်သော တန်ခိုးရှိကုန်ထသော၊ ယောရဝိသာ=
ကြမ်းတမ်းသော အဆိပ်ရှိကုန်ထသော၊ စတ္တာရော=မြွေနဂါးကြီး လေးမျိုး
တို့ဟူသည်၊ စတုန္နံ=လေးပါးကုန်သော၊ မဟာဘူတာနံ=မဟာဘူတ်တို့၏၊
အဓိဝစနံ=အမည်တည်း။

မြွေနဂါးကြီးလေးခုတို့၏ အထူးကိုမူကား-

၁။ ပတ္ထဒွေါ ဘဝတိ ကာယော၊ သုဋ္ဌော ကဋ္ဌမုခေန ဝါ။
ပထဝီဓာတု ပကောပေန၊ ဟောတိ ကဋ္ဌမုခေဝ
သော။

၂။ ပူတိကော ဘဝတိ ကာယော၊ သုဋ္ဌော ပူတိမုခေန

ဝါ။

အာပေါဓါတု ပကောပေန၊ ဟောတိ ပူတိမုခေဝ
သော။

၃။ သန္တက္ခော ဘဝတိ ကာယော၊ ခုဋ္ဌော အဂ္ဂိမုခေန
ဝါ။

တေဇောဒါတု ပကောပေန၊ ဟောတိ အဂ္ဂိမုခေဝ
သော။

၄။ သဗ္ဗိန္ဒော ဘဝတိ ကာယော၊ ခုဋ္ဌော သတ္ထမုခေန
ဝါ။

ဝါယောဓာတု ပကောပေန၊ ဟောတိ သတ္ထမုခေဝ
သော။

(အဋ္ဌကထာပါဌ်)

၁။ ယော ကာယော-အကြင်ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ကဋ္ဌမုခေန ဝါ-
ကဋ္ဌမုခ မြွေမျိုးသည်လည်း၊ ခုဋ္ဌော-ကိုက်အပ်၏၊ သော ကာယော-
ထိုခန္ဓာကိုယ်သည်၊ ပတ္ထဒ္ဓေါ-ထင်းချောင်းသဏ္ဌာန် ခက်ထန်တောင့်
တင်း၍ သေရသည်၊ ဘဝတိ= ဖြစ်၏၊ သတ္တာနံ=သတ္တဝါတို့၏၊ ကာယေ=
ကိုယ်၌၊ ပထဝီဓာတု ပကောပေန=မြေဓာတ်စောင်းမာန် ခက်ထန်အဓမ္မ
ထကြသောင်းကျန်းခဲ့သည်ရှိသော်၊ သော ကာယော=ထိုခန္ဓာကိုယ်သည်၊
ကဋ္ဌမုခေဝ= ကဋ္ဌမုခ မြွေကိုက်သော ကိုယ်၌ကဲ့သို့၊ ပတ္ထဒ္ဓေါ=ထင်းချောင်း
သဏ္ဌာန် ခက်ထန်တောင့်တင်း၍ သေရသည်၊ ဟောတိ=ဖြစ်၏။

၂။ ယော ကာယော=အကြင်ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ပူတိမုခေန ဝါ=ပူတိမုခ
မြွေမျိုးသည်လည်း၊ ခုဋ္ဌော=ကိုက်အပ်၏၊ သော ကာယော=ထိုခန္ဓာ
ကိုယ်သည်၊ ပူတိကော=ဒွါရထိုထို အရည်ယိုလျက် စိုစိုရွဲ့ရွဲ့ ညိုမဲမည်း

မှောင် ညီဟောင်နံစော် အပုပ်ပျော်၍ သေရသည်။ ဘဝတိ=ဖြစ်၏။ သတ္တာနံ=သတ္တဝါတို့၏။ ကာယေပိ=ကိုယ်၌လည်း၊ အာပေါဓာတု ပကောပေန=ရေဓာတ်စောင်းမာန် ခက်ထန်အဓမ္မ ထကြွသောင်းကျန်း ခဲ့သည်ရှိသော်၊ သော ကာယော=ထိုခန္ဓာကိုယ်သည်၊ ပူတိမုခေဝ= ပူတိမုခမြွေကိုက်သော ကိုယ်၌ကဲ့သို့၊ ပူတိကော=ဒွါရထိုထို အရည်ယို လျက် စိုစ်ရွှဲ၍ ညိုမဲမည်းမှောင် ညီဟောင်နံစော် အပုပ်ပျော်၍ သေရ သည်၊ ဟောတိ=ဖြစ်၏။

၃။ ယော ကာယော=အကြင်ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ အဂ္ဂိမုခေန ဝါ= အဂ္ဂိမုခမြွေမျိုးသည်လည်း၊ ခုဋ္ဌော=ကိုက်အပ်၏။ သော ကာယော= ထိုခန္ဓာကိုယ်သည်၊ သန္တတ္ထော=အလူးအလဲ အသည်းအထန် ပူပန်လောင် ကျွမ်း၍သေရသည်၊ ဘဝတိ=ဖြစ်၏။ သတ္တာနံ= သတ္တဝါတို့၏။ ကာယေပိ= ကိုယ်၌လည်း၊ တေဇောဓာတု ပကောပေန=မီးဓာတ်စောင်းမာန် ခက်ထန် အဓမ္မ ထကြွသောင်းကျန်းခဲ့သည်ရှိသော်၊ သော ကာယော=ထိုခန္ဓာ ကိုယ်သည်၊ အဂ္ဂိမုခေဝ=အဂ္ဂိမုခ မြွေကိုက်သော ကိုယ်၌ကဲ့သို့၊ သန္တတ္ထော= အလူးအလဲ အသည်းအထန် ပူပန်လောင်ကျွမ်း၍ သေရသည်၊ ဟောတိ= ဖြစ်၏။

၄။ ယော ကာယော=အကြင်ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ သတ္တမုခေန ဝါ= ဓားလက်နက်နှင့်တူသော သတ္တမုခမြွေမျိုးသည်လည်း၊ ခုဋ္ဌော=ကိုက်အပ် ၏။ သော ကာယော= ထိုခန္ဓာကိုယ်သည်၊ သဒ္ဓိန္နော=ရင်းတွင်း၊ ဝမ်း တွင်း၊ နှလုံးတွင်း၌ အရင်းအမြစ် အဆစ်အစပ် သွေးကြောပြတ်၍ မတ်တပ်တိမ်းလဲ ရုတ်ခနဲချင်း သေတုံလျှင်းသည်၊ ဘဝတိ=ဖြစ်၏။ သတ္တာနံ=သတ္တဝါတို့၏။ ကာယေပိ=ကိုယ်၌လည်း၊ ဝါယောဓာတု ပကောပေန=လေဓာတ်စောင်းမာန် ခက်ထန်အဓမ္မ ထကြွသောင်းကျန်း

ခဲ့သည်ရှိသော်၊ သော ကာယော=ထိုခန္ဓာကိုယ်သည်၊ သတ္တမုခေဝ=သတ္တမုခမြွေကိုက်သော ကိုယ်၌ကဲ့သို့၊ သမ္ဘိန္နော=ရင်းတွင်း၊ ဝမ်းတွင်း၊ နှလုံးတွင်း၌ အရင်းအမြစ် အဆစ်အစပ် သွေးကြောပြတ်၍ မတ်တပ်တိမ်းလဲ ရုတ်ခနဲချင်း သေတုံလျှင်းသည်၊ ဟောတိ=ဖြစ်၏။

(ထင်ရှားရာကို ထုတ်ဖော်၍ပြလိုက်သော အနက်တည်း)

သေသည်ဖြစ်စေ မသေသည်ဖြစ်စေ ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ အနာရောဂါ မအီမသာ ဖြစ်ကြသမျှသည် ထိုမြွေတို့ကို ကိုက်မှုချည်းပင်တည်း၊ တစ်ကိုယ်လုံး၌ တည်ရှိကြကုန်သော မြွေကြီးလေးမျိုးတို့သည် မလျှော်သော ဥတုအာဟာရသည် ထိခိုက်သဖြင့် အမျက်စောင်းမာန် အပြင်းအထန် ထကြွသောင်းကျန်းကြသည်ရှိသော် တစ်ကိုယ်လုံး၌ အခိုးအလှံလွှတ်ခြင်း လေဆိုး၊ မိုးဆိုးကျစေခြင်း စသည်ကိုပြု၍ အဖျားအနာရောဂါ ဥပဒ်တို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။

ရူပကာယတို့၌ ဖောဋ္ဌဗ္ဗအစွယ်ချက်၊ နာမကာယတို့၌ ဖဿအစွယ်ချက်ကိုပေး၍ ဒုက္ခဝေဒနာတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။

- ဦးခေါင်း၌ တည်ရှိကြကုန်သော မြွေကြီးလေးမျိုးတို့သည် ဦးခေါင်းကို ကိုက်၍ ဦးခေါင်းနာအမျိုးမျိုးတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။
- ရင်၌ တည်ရှိကြကုန်သော မြွေကြီးလေးမျိုးတို့သည် ရင်တွင်းရှိ နှလုံးသည်းပွတ်တို့ကိုကိုက်၍ ရင်နာအမျိုးမျိုးတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။
- မျက်စိ၌ တည်ရှိကြကုန်သော မြွေကြီးလေးမျိုးတို့သည် မျက်လုံးကို ကိုက်၍ မျက်စိနာအမျိုးမျိုးတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။
- ထိုနည်းအတူ နား၌ တည်ရှိကြကုန်သော ဓာတ်ကြီးတို့သည်

နားနာ အမျိုးမျိုးတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။

- နှာခေါင်း၌ တည်ရှိကြကုန်သော ဓာတ်ကြီးတို့သည် နှာခေါင်းနာ အမျိုးမျိုးတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။

- ခံတွင်း၌ တည်ရှိကြကုန်သော ဓာတ်ကြီးတို့သည် ခံတွင်းနာ အမျိုးမျိုးတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။

ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် တစ်ကိုယ်လုံးအနှံ့အပြား မြင်လေ။

သူသတ်ရိုးရာ ဘုတ်လေးဖြာ

လောက၌ အနာရောဂါဖြစ်မှုဟူသမျှ၊ သေဆုံးမှုဟူသမျှသည် ဓာတ်ကြီးလေးပါး လှုပ်ရှားမှုနှင့်ကင်း၍ ဖြစ်သည်မရှိ၊ အဇ္ဈတ္တဓာတ်ကြီး လေးပါး လှုပ်ရှားဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိခဲ့သည်ရှိသော် မိုးကြိုးပင်ပစ် သော်လည်း နာကျင်မှု သေဆုံးမှု မရှိလေရာ၊ မိုးကြိုးပစ်၍ သေဆုံးမှု၊ ဗုံးဆန်၊ အမြောက်ဆန်၊ သေနတ်ဆန်ထိမှန်၍ သေဆုံးမှု၊ ဓားလှံထိ၍ သေဆုံးမှု၊ မြွေဆိုး၊ ကင်းဆိုး ကိုက်၍ သေဆုံးမှု၊ အလုံးစုံ တို့၌ပင်လျှင် အဇ္ဈတ္တဓာတ်ကြီးလေးပါး လှုပ်ရှားဖောက်ပြန်၍ သေဆုံးမှုကြီးသာတည်း၊ အပအန္တရာယ်တို့သည်ကား ထိုအဇ္ဈတ္တဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့ကို တို့မီးစ၊ ရှို့မီးစတို့သာတည်း၊ သေကြသမျှအလုံးစုံတို့၌ အဇ္ဈတ္တဓာတ်ကြီးလေးပါး တို့သည်သာ ဧကန်မုချ အစဉ်ထာဝရ သူသတ် လက်သည် ရိုးရာကြီးတို့ ပေတည်း၊ ထို့ကြောင့် သံယုတ်ပါဠိတော်၌-

၁။ ယော ဘိက္ခဝေ ပထဝီဓာတုယာ ဥပ္ပါဒေါ ဌိတိ
အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ပါတုဘာဝေါ၊ ဒုက္ခဿေသော ဥပ္ပါဒေါ၊
ရောဂါနံ ဌိတိ၊ ဇရာမရဏဿ ပါတုဘာဝေါ။
ယော အာပေါဓာတုယာ ဥပ္ပါဒေါ ဌိတိ၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ

ပါတုဘာဝေါ၊ ဒုက္ခဿေသော ဥပ္ပါဒေါ၊ ရောဂါနံ ဌိတိ၊
ဇရာမရဏဿ ပါတုဘာဝေါ။

ယော တေဇောဓာတုယာ ဥပ္ပါဒေါ ဌိတိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ
ပါတုဘာဝေါ၊ ဒုက္ခဿေသော ဥပ္ပါဒေါ၊ ရောဂါနံ ဌိတိ၊
ဇရာမရဏဿ ပါတုဘာဝေါ။

ယော ဝါယောဓာတုယာ ဥပ္ပါဒေါ ဌိတိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ
ပါတုဘာဝေါ၊ ဒုက္ခဿေသော ဥပ္ပါဒေါ၊ ရောဂါနံ ဌိတိ၊
ဇရာမရဏဿ ပါတုဘာဝေါ -

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့၊ ပထဝီဓာတုယာ=ခက်မာမှုသဘော၏၊
ယောဥပ္ပါဒေါ=အကြင်ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဖြစ်လာခြင်းသည်၊ ယာ ဌိတိ=
အကြင်တည်ထောင်၍နေခြင်းသည်၊ ယာ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ=အကြင်လွန်စွာ
ဖြစ်ပွားခြင်းသည်၊ ယော ပါတုဘာဝေါ=အကြင်ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပွားခြင်း
သည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ ဧသော=ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌ ပထဝီဓာတ်၏ ဖြစ်ပေါ်
မှုသည်၊ ဒုက္ခဿ= ဒုက္ခခပ်သိမ်း၏၊ ဥပ္ပါဒေါ= ဖြစ်လာမှုပင်တည်း၊ ယာ
ဌိတိ=အကြင်ပထဝီဓာတ်၏ တည်ထောင်၍နေမှုသည်၊ ရောဂါနံ=ရောဂါ
အမျိုးမျိုးတို့၏၊ ဌိတိ=ပဋိသန္ဓေ တည်နေသည်မှစ၍ များသော အထု
တည်ထောင်မှုပင်တည်း၊ သော ပါတုဘာဝေါ= ထိုပထဝီဓာတ်၏ ထင်ရှား
ဖြစ်ပေါ်မှုသည်၊ ဇရာမရဏဿ=အိုမှု သေမှု၏၊ ပါတုဘာဝေါ=ပဋိသန္ဓေ
တည်နေသည်မှစ၍ များလျားထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်မှုပင်တည်း။

အာပေါဓာတုယာ=ဖွဲ့စည်းမှု၊ ယိုစည်းမှုသဘော၏၊ ယော ဥပ္ပါဒေါ=
အကြင်ပဋိသန္ဓေအခါ၌ဖြစ်လာခြင်းသည်၊ ယာ ဌိတိ=အကြင် တည်
ထောင်၍နေခြင်းသည်၊ ယာ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ=အကြင် လွန်စွာဖြစ်ပွားခြင်း

သည်။ ယော ပါတုဘာဝေါ=အကြင်ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပွားခြင်းသည်။ အတ္တိ=ရှိ၏။ ဧသော=ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌ အာပေါဓာတ်၏ ဖြစ်ပေါ်မှုသည်။ ဒုက္ခဿ=ဒုက္ခခပ်သိမ်း၏။ ဥပ္ပါဒေါ=ဖြစ်လာမှုပင်တည်း။ ယာ ဌိတိ=အကြင် အာပေါဓာတ်၏ တည်ထောင်၍ နေတော်မူသည်။ ရောဂါနံ=ရောဂါအမျိုးမျိုးတို့၏။ ဌိတိ=ပဋိသန္ဓေ တည်နေသည်မှစ၍ များသော အထုတည် ထောင်မှုပင်တည်း။ သော ပါတုဘာဝေါ=ထို အာပေါဓာတ်၏ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်မှုသည်။ ဇရာ မရဏဿ=အိုမှု သေမှု၏။ ပါတုဘာဝေါ=ပဋိသန္ဓေ တည်နေသည်မှစ၍ များလျားထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်မှုပင်တည်း။

တေဇောဓာတုယာ=ပူမှု အေးမှုသဘော၏။ ယော ဥပ္ပါဒေါ=အကြင်ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဖြစ်လာခြင်းသည်။ ယာ ဌိတိ=အကြင်တည်ထောင်၍နေခြင်းသည်။ ယာ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ= အကြင်လွန်စွာ ဖြစ်ပွားခြင်းသည်။ ယော ပါတုဘာဝေါ=အကြင်ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပွားခြင်းသည်။ အတ္တိ=ရှိ၏။ ဧသော=ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌ တေဇောဓာတ်၏ ဖြစ်ပေါ်မှုသည်။ ဒုက္ခဿ=ဒုက္ခခပ်သိမ်း၏။ ဥပ္ပါဒေါ=ဖြစ်လာမှုပင်တည်း။ ယာ ဌိတိ=အကြင်တေဇောဓာတ်၏ တည်ထောင်၍နေမှုသည်။ ရောဂါနံ=ရောဂါအမျိုးမျိုးတို့၏။ ဌိတိ=ပဋိသန္ဓေတည်နေသည်မှစ၍ များသော အထုတည်ထောင်မှုပင်တည်း။ သော ပါတုဘာဝေါ=ထို တေဇောဓာတ်၏ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်မှုသည်။ ဇရာမရဏဿ=အိုမှု သေမှု၏။ ပါတုဘာဝေါ=ပဋိသန္ဓေတည်နေသည်မှစ၍ များလျားထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်မှုပင်တည်း။

ဝါယောဓာတုယာ=လှုပ်ရှားမှု၊ ထောက်ပံ့မှု၊ ပို့ဆောင်မှု သဘော၏။ ယော ဥပ္ပါဒေါ=အကြင်ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဖြစ်လာခြင်းသည်။ ယာ ဌိတိ=အကြင်တည်ထောင်၍နေခြင်းသည်။ ယာ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ=အကြင်လွန်စွာ ဖြစ်ပွားခြင်းသည်။ ယော ပါတုဘာဝေါ=အကြင်ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပွားခြင်း

သည်။ အတ္တိ=ရှိ၏။ ဧသော=ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဝါယောဓာတ်၏ ဖြစ်ပေါ်မှုသည်။ ဒုက္ခဿ=ဒုက္ခခပ်သိမ်း၏။ ဥပ္ပါဒေါ=ဖြစ်လာမှုပင်တည်း။ ယာ ဌိတိ=အကြင်ဝါယောဓာတ်၏ တည်ထောင်၍နေမှုသည်။ ရောဂါနံ=ရောဂါအမျိုးမျိုးတို့၏။ ဌိတိ=ပဋိသန္ဓေတည်နေသည်မှစ၍ များသောအထူ တည်ထောင်မှုပင်တည်း။ သော ပါတုဘာဝေါ=ထို ဝါယောဓာတ်၏ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်မှုသည်။ ဇရာမရဏဿ=အိုမှု သေမှု၏။ ပါတုဘာဝေါ= ပဋိသန္ဓေတည်နေသည်မှစ၍ များလျားထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်မှုပင်တည်း။

ဤသတ္တဝါတို့၌ ပဋိသန္ဓေအခါ ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဖြစ်ပေါ်သည် နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ယခုဘဝ၌ တွေ့ကြုံရလတ္တံ့သော ဒုက္ခခပ်သိမ်းတို့သည် ဖြစ်ပေါ်ပြီးမည်ကုန်၏။ ရောဂါကြီးငယ် ခပ်သိမ်းတို့သည် တည်ထောင်ပြီး မည်ကုန်၏။ အိုမှု သေမှု ခပ်သိမ်းတို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ပြီး မည်ကုန်၏ ဟူလိုသည်။

ဤသို့သော အရာအချက်များကို မျှော်မြင်မိကြကုန်သည်ရှိသော် လောက၌ ဝိရူပက္ခ၊ ဧရာပထ အစရှိကုန်သော မြွေနဂါးမျိုးတို့ကို အာသိဝိဿ၊ ယောရဝိဿ၊ ဥဂ္ဂတေဇဟူ၍ မဆိုလောက်ကြလေကုန်။ ထို မြွေနဂါးမျိုးတို့ထက် တန်ခိုးရှိန်ဝါ ကြီးကျယ်စွာသော ဂဠုန်မင်း၊ နတ်မင်း၊ သိကြားမင်း၊ ဗြဟ္မာမင်းတို့မှ မလွတ်ရအောင် နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲ အမြဲကိုက် သတ်၍နေသော အဇ္ဈတ္တဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့ကိုသာလျှင် အာသိဝိဿ၊ ယောရဝိဿ၊ ဥဂ္ဂတေဇဟူ၍ ခေါ်ဆိုလောက်ကြပေကုန်သတည်း။

ထို့ကြောင့် **“စတ္တာရော အာသိဝိဿ ဥဂ္ဂတေဇာ ယောရ ဝိဿ ခေါ ဘိက္ခဝေ စတုဇ္ဇေတံ မဟာဘူတာနံ အဓိဝစနံ”**- ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသည်။

ဤဒေသနာတော်ဖြင့် ဓာတ်ကြီးလေးပါးဟူသော ရူပက္ခန္ဓာ၏

ကြောက်မက်ဖွယ်သော ဒုက္ခလက္ခဏာသည် အလွန်ထင်ရှားလှ၏။
ထိုကဲ့သို့ ဆန့်ကျင်ဖက်အကြောင်းနှင့် တိုက်ဆိုင်ခဲ့သည်ရှိသော် မိမိ
ပကတိအနေကို ချက်ခြင်းစွန့်ကြကုန်၏။ ပထဝီ၏ထင်းချောင်းကဲ့သို့
ဖောက်ပြန်မှု၊ အာပေါ၏ အပုပ်ပျော်၍ စီးယိုမှု၊ တေဇော၏လောင်ခြစ်မှု၊
ဝါယော၏ဖြတ်သတ်မှုတို့သည် ရေမြုပ်ကဲ့သို့ အနှစ်မရှိကြကုန်သည့်
အတွက် အကာသက်သက်တို့သာတည်း။ ထို့ကြောင့် **“ဖေဏ ပိဏ္ဍုပမ်
ရူပံ”** -ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသတည်း။

လေးပါးသော ဓာတုဘာဝနာ ပြီးမှု

ရုပ် အဋ္ဌဝီသ ဟုဆိုအပ်သော ရူပက္ခန္ဓာတရား အများရှိပါလျက်
ဓာတ် ၄-ပါးကိုသာ ပြဆိုသည်မှာမူကား-ဓာတ် ၄-ပါးနှင့်ပင် ဝိပဿနာ
ကိစ္စ ပြီးစီးနိုင်ကြောင်းကို **စတုတ္ထအင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော် (နာ-၄၃၈)**
၌ ဟောတော်မူချက် ရှိသောကြောင့်တည်း။

၁။ အထ ခေါ် အာယသွာ ရာဟုလော ယေန ဘဂဝါ
တေနုပသင်္ကမိ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိသါဒေတွာ
ဧကမန္တံ နိသိဒိ၊ ဧကမန္တံ နိသိန္တံ ခေါ အာယသွန္တံ ရာဟုလံ
ဘဂဝါ ဧတဒေဝေါစ။ ယာ စ ရာဟုလ အဇ္ဈတ္တိကာ
ပထဝီဓာတု ယာ စ ဗာဟိရာ ပထဝီဓာတု။ ပထဝီ
ရေဝေသာ၊ နေတံ မမ၊ နေသာဟ မသ္မိ နေသော မေ
အတ္တာတိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္ပပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။
ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္ပပ္ပညာယ ဒိသွာ ပထဝီ
ဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ ပထဝီဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

၂။ ယာ စ ရာဟုလ အဇ္ဈတ္တိကာ အာပေါဓာတု။
ယာ စ ဗာဟိရာ အာပေါဓာတု၊ အာပေါရေဝေသာ၊ နေတံ
မမ၊ နေသောဟမသ္မိ။ နေသော မေ အတ္တာတိ၊ ဧဝမေတံ
ယထာဘူတံ သမ္ပပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ
သမ္ပပ္ပညာယ ဒိသ္မာ အာပေါဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္နတိ။ အာပေါ
ဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

၃။ ယာ စ ရာဟုလ အဇ္ဈတ္တိကာ တေဇောဓာတု၊ ယာ
စ ဗာဟိရာ တေဇောဓာတု၊ တေဇောရေဝေသာ၊ နေတံ
မမ၊ နေသော ဟမသ္မိ၊ နေသော မေ အတ္တာတိ၊ ဧဝမေတံ
ယထာဘူတံ သမ္ပပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ
သမ္ပပ္ပညာယ ဒိသ္မာ တေဇောဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္နတိ၊ တေဇော
ဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

၄။ ယာ စ ရာဟုလ အဇ္ဈတ္တိကာ ဝါယောဓာတု၊ ယာ
စ ဗာဟိရာ ဝါယောဓာတု၊ ဝါယောရေဝေသာ၊ နေတံ
မမ၊ နေသော ဟမသ္မိ၊ နေသော မေ အတ္တာတိ၊ ဧဝမေတံ
ယထာဘူတံ သမ္ပပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ
သမ္ပပ္ပညာယ ဒိသ္မာ ဝါယောဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္နတိ၊ ဝါယော
ဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

ယတော ခေါ ရာဟုလ ဘိက္ခု၊ ဣမာသု စတူသု
ဓာတူသု နေဝတ္တာနံ န အတ္တနိယံ သမနုပဿတိ၊ အယံ
ဝုစ္စတိ ရာဟုလ သမ္ပဒေသော ဘိက္ခု၊ အစ္ဆေစ္ဆိ တဏှံ
ဝိဝတ္တယိ သံယောဇနံ၊ သမ္မာ မာနာဘိသမယာ

အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာတိ။

၁။ အထ ခေါ်=ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ ရာဟုလော=အရှင် ရာဟုလာသည်၊ ယေန=အကြင်အရပ်၌၊ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အတ္ထိ=ရှိတော်မူ၏၊ တေန=ထိုဘုရားရှိတော်မူရာအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ= ကပ်လေ၏၊ ဥပသင်္ကမိတွာ=ကပ်လေပြီး၍၊ ဘဂဝန္တံ=မြတ်စွာဘုရားကို၊ အဘိဝါဒေတွာ=ရှိခိုးပြီး၍၊ ဧကမန္တံ=သင့်တင့်သော အရပ်၌၊ နိသီဒိ=နေ၏၊ ဧကမန္တံ=သင့်တင့်သောအရပ်၌၊ နိသိန္တံ ခေါ်=နေပြီးသော၊ အာယသ္မန္တံ ရာဟုလံ=အရှင်ရာဟုလာကို၊ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧတံ=ဤဆို လတ္တံသော စကားတော်ကို၊ အဝေါစ=မိန့်တော်မူ၏။

ရာဟုလ=ရာဟုလာ၊ အဇ္ဈတ္တိကာ=အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော၊ ယာ စ ပထဝီဓာတု=အကြင် ပထဝီဓာတ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ ဗာဟိရာ= အပသန္တာန်၌ဖြစ်သော၊ ယာ စ ပထဝီဓာတု=အကြင် ပထဝီဓာတ်သည် လည်း၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ ဧသာ=ဤပထဝီဓာတ်နှစ်ပါးသည်၊ ပထဝီဓာတု= မြေသဘောသက်သက်သာတည်း၊ ဧတံ=ဤပထဝီဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးသည်၊ န မမ=ငါပိုင်ဥစ္စာ မဟုတ်၊ ဧသော=ဤပထဝီဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးသည်၊ န အဟမသ္မိ=ငါ မဟုတ်၊ ဧသော=ဤပထဝီဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးသည်၊ န မေ အတ္တာ=ငါ၏အတ္တ မဟုတ်၊ ဣတိ ဧဝံ=ဤသို့၊ ဧတံ=ဤပထဝီဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးကို၊ ယထာဘူတံ= ဟုတ်မှန်သည်အတိုင်း၊ သမ္မာ= ကောင်းစွာ၊ ပညာယ=ဝိပဿနာပညာဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ=ရှုအပ်၏၊ ဧဝံ=ဤသို့၊ ဧတံ= ဤပထဝီဓာတ်ကို၊ ယထာဘူတံ=ဟုတ်မှန်သည်အတိုင်း၊ သမ္မာ= ကောင်းစွာ၊ ပညာယ=ဝိပဿနာပညာဖြင့်၊ ဒိသ္မာ=မြင်၍၊ ပထဝီ ဓာတုယာ=ပထဝီဓာတ်၌၊ နိဗ္ဗိန္ဒတိ=ငြီးငွေ့၏၊ ပထဝီဓာတုယာ=ပထဝီ ဓာတ်၌၊ စိတ္တံ=စိတ်သည်၊ ဝိရောဇေတိ= တပ်ခြင်းကင်း၏။

၂။ ရာဟုလ=ရာဟုလာ၊ အဇ္ဈတ္တိကာ=အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော၊
ယာ စ အာပေါဓာတု= အကြင် အာပေါဓာတ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ= ရှိ၏၊
ဗာဟိရာ=အပသန္တာန်၌ဖြစ်သော၊ ယာစ အာပေါဓာတု= အကြင်အာပေါ
ဓာတ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ ဒေသ=ဤအာပေါဓာတ်နှစ်ပါးသည်၊
အာပေါရေဝ=ရေသဘောသက်သက်သာတည်း၊ ဧတံ=ဤအာပေါဓာတ်
နှစ်မျိုးလုံးသည်၊ န မမ= ငါပိုင်ဥစ္စာမဟုတ်၊ ဒေသ=ဤအာပေါဓာတ်
နှစ်မျိုးလုံးသည်၊ န အဟမသ္မိ=ငါမဟုတ်၊ ဒေသ=ဤအာပေါဓာတ်
နှစ်မျိုးလုံးသည်၊ န မေ အတ္တာ=ငါ၏အတ္တမဟုတ်၊ ဣတိဧဝံ=ဤသို့၊
ဧတံ=ဤအာပေါဓာတ်နှစ်မျိုးလုံးကို၊ ယထာဘူတံ=ဟုတ်မှန်သည်အတိုင်း၊
သမ္မာ=ကောင်းစွာ၊ ပညာယ=ဝိပဿနာပညာဖြင့်၊ ဒဌဗ္ဗံ-ရှုအပ်၏၊ ဧဝံ=
ဤသို့၊ ဧတံ=ဤအာပေါဓာတ်နှစ်မျိုးလုံးကို၊ ဟထာဘူတံ=ဟုတ်မှန်
သည်တိုင်း၊ သမ္မာ=ကောင်းစွာ၊ ပညာယ=ဝိပဿနာပညာဖြင့်၊ ဒိသ္မာ=
မြင်၍၊ အာပေါဓာတုယာ= အာပေါဓာတ်၌၊ နိဗ္ဗိန္ဒတိ= ပြီးငွေ့၏၊ အာပေါ
ဓာတုယာ=အာပေါဓာတ်၌၊ စိတ္တံ=စိတ်သည်၊ ဝိရာဇေတိ=တပ်ခြင်း
ကင်း၏။

၃။ ရာဟုလ= ရာဟုလာ၊ အဇ္ဈတ္တိကာ=အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော၊
ယာ စ တေဇောဓာတု= အကြင်တေဇောဓာတ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ= ရှိ၏။
ဗာဟိရာ=အပသန္တာန်၌ဖြစ်သော၊ ယာ စ တေဇောဓာတု=အကြင်
တေဇောဓာတ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ= ရှိ၏။ ဒေသ=ဤတေဇောဓာတ်နှစ်ပါး
သည်၊ တေဇောရေဝ=မီးသဘောသက်သက်သာတည်း၊ ဧတံ=ဤ
တေဇောနှစ်မျိုးလုံးသည်၊ န မမ=ငါပိုင်ဥစ္စာမဟုတ်၊ ဒေသ=ဤ
တေဇောနှစ်မျိုးလုံးသည်၊ န အဟမသ္မိ=ငါမဟုတ်၊ ဒေသ=ဤတေဇော
နှစ်မျိုးလုံးသည်၊ န မေ အတ္တာ=ငါ၏အတ္တမဟုတ်၊ ဣတိ ဧဝံ=ဤသို့၊

ဧတံ=ဤတေဇောဓာတ်နှစ်မျိုးလုံးကို၊ ယထာဘူတံ=ဟုတ်မှန်သည် အတိုင်း၊ သမ္မာ=ကောင်းစွာ၊ ပညာယ=ဝိပဿနာပညာဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ= ရှုအပ်၏၊ ဧဝံ=ဤသို့၊ ဧတံ=ဤတေဇောဓာတ်နှစ်မျိုးလုံးကို၊ ယထာဘူတံ= ဟုတ်မှန်သည်အတိုင်း၊ သမ္မာ=ကောင်းစွာ၊ ပညာယ=ဝိပဿနာပညာဖြင့်၊ ဒိသွာ=မြင်၍၊ တေဇောဓာတုယာ၊ တေဇောဓာတ်၌=နိဗ္ဗိန္ဒတိ ငြီးငွေ့၏၊ တေဇောဓာတုယာ=တေဇောဓာတ်၌၊ စိတ္တံ=စိတ်သည်၊ ဝိရာဇေတိ= တပ်ခြင်းကင်း၏။

၄။ ရာဟုလ=ရာဟုလာ၊ အဇ္ဈတ္တိကာ=အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်သော၊ ယာ ၈ ဝါယောဓာတု=အကြင်ဝါယောဓာတ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ ဗာဟိရာ=အပသန္တာန်၌ဖြစ်သော၊ ယာ ၈ ဝါယောဓာတု= အကြင် ဝါယော ဓာတ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ ဒေသာ=ဤဝါယောဓာတ်နှစ်ပါးသည်၊ ဝါယောရေဝ=လေသဘောသက်သက်သာတည်း၊ ဧတံ= ဤဝါယောဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးသည်၊ န မမ=ငါပိုင်ဥစ္စာမဟုတ်၊ ဒေသာ=ဤဝါယောဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးသည်၊ န အဟမသ္မိ=ငါမဟုတ်၊ ဒေသာ=ဤဝါယောဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးသည်၊ န မေ အတ္တာ=ငါ၏ အတ္တမဟုတ်၊ ဣတိဧဝံ=ဤသို့၊ ဧတံ=ဤဝါယောဓာတ်နှစ်မျိုးလုံးကို၊ ယထာဘူတံ=ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း၊ သမ္မာ=ကောင်းစွာ၊ ပညာယ=ဝိပဿနာပညာဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ=ရှုအပ်၏၊ ဧဝံ= ဤသို့၊ ဧတံ=ဤဝါယောဓာတ်နှစ်မျိုးလုံးကို၊ ယထာဘူတံ=ဟုတ်မှန် သည့်အတိုင်း၊ သမ္မာ=ကောင်းစွာ၊ ပညာယ=ဝိပဿနာပညာဖြင့်၊ ဒိသွာ=မြင်၍၊ ဝါယောဓာတုယာ=ဝါယောဓာတ်၌၊ နိဗ္ဗိန္ဒတိ=ငြီးငွေ့၏၊ ဝါယောဓာတုယာ=ဝါယောဓာတ်၌၊ စိတ္တံ=စိတ်သည်၊ ဝိရာဇေတိ= တပ်ခြင်းကင်း၏။

ရာဟုလ=ရာဟုလာ၊ ယတော=အကြင်အခါ၌၊ ဘိက္ခု=ရဟန်း သည်၊

စတူသု=လေးပါးကုန်သော၊ ဣမာသု ဓာတူသု=ဤဓာတ်တို့၌၊
နေဝတ္တာနံ=အနှစ်သာရ အတ္တမဟုတ်သည်ကို၊ န အတ္တနိယံ=ကိုယ်နှင့်
မစပ်သည်ကို၊ သမနုပဿတိ=ကောင်းစွာမြင်၏၊ ရာဟုလ=ရာဟုလာ၊
အယံဘိက္ခု= ဤသို့မြင်သောရဟန်းကို၊ သမ္မဒသော=ကောင်းစွာမြင်သော
ရဟန်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ=ဆိုအပ်၏၊ တဏှာ=တဏှာသည်၊ အစ္ဆေဇ္ဇိ=ပြတ်ပြီ၊
သံယောဇနံ=သံယောဇဉ်သည်၊ ဝိဝတ္တယိ=ပြီးပြတ်ပြီ၊ သမ္မာ=ကောင်းစွာ၊
မာနာဘိသမယာ=မာနကိုပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ခဿ=အမျိုးမျိုးသော
ဝဋ်ဆင်းရဲ၏၊ အန္တံ=အဆုံးကို၊ အကာသိ=ပြုနိုင်၏။

ပထဝီရေဝေသာ ပါဌ်၌ အဓိပ္ပါယ်ကား- မြေကြီး၊ တော၊ တောင်
စသည်တို့၌ရှိသော ဗာဟိရပထဝီသည်လည်း ငါပိုင်ဥစ္စာမဟုတ်၊ ငါလည်း
မဟုတ်၊ ငါ့အတ္တလည်း မဟုတ်-ဟု ထင်ရှား၏သို့ ထို့အတူ မိမိမိမိတို့၏
အဇ္ဈတ္တသဏ္ဌာန်၌ရှိသော ခက်မာမှုကြိယာကိုလည်း ငါပိုင်ဥစ္စာ မဟုတ်၊
ငါလည်းမဟုတ်၊ ငါ၏အတ္တလည်း မဟုတ်-ဟု ဉာဏ်အမြင်၌ ထင်ရှားစေ
ရမည်၊ ပထဝီနှစ်မျိုးထပ်တူကျစေရမည်၊ အဇ္ဈတ္တပထဝီကို ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊
ငါဖြစ်၍ မနေစေနှင့်၊ ငါ၏ဥစ္စာဖြစ်၍ မနေစေနှင့်၊ ငါ၏အတ္တ ဖြစ်၍
မနေစေနှင့်-ဟု ဧဝကျောက်ကန် လျှာလိပ်သံပြင်းပြင်းနှင့် ခပ်တင်းတင်း
ဟောတော်မူပေတည်း။

ဤတွင်ရွှေကား ဖေဏပိဏ္ဍာပမံ ရူပံဟူသော ဒေသနာတော်မြတ်အရ
ဖော်ပြသောအခန်း ပြီး၏။

ဝေဒနာက္ခန္ဓာစသည်ကို ပြဆိုခြင်း

တဏှာ၏ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း

ဘန္တေ ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်ကြီးသောမြတ်စွာဘုရား၊ ကိတ္တာ

ဝတာ=အဘယ်မျှလောက်သော အကျင့်ဖြင့်၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းသည်၊ သံခိတ္တေန=အကျဉ်းအားဖြင့်၊ တဏှာသင်္ခယ ဝိမုတ္တော= တဏှာ၏ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ကျွတ်လွတ်၍သွားသည်၊ ဟောတိ န ခေါ်=ဖြစ်ပါသည်။

(သိကြားမင်း မေးလျှောက်ချက်)

ဒေဝါနမိန္ဒ=သိကြားမင်း၊ ယံကိဉ္စိ=အလုံးစုံသော၊ သုခံ ဝါ= သုခလည်းဖြစ်သော၊ ဒုက္ခံ ဝါ=ဒုက္ခလည်းဖြစ်သော၊ အဒုက္ခ မသုခံ ဝါ=သုခဒုက္ခမှ အလွတ်ဥပေက္ခာလည်းဖြစ်သော၊ ဝေဒယိတံ= ခံစားမှုကို၊ ဝေဒေတိ=ခံစား၏၊ တာသု ဝေဒနာသု=ထိုသုံးပါးသော ခံစားမှုတို့၌၊ အနိစ္စာနုပဿီ=အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟရတိ=နေ၏၊ တာသု ဝေဒနာသု=ထိုသုံးပါးသောဝေဒနာတို့၌၊ အနိစ္စာနုပဿီ= အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟရတော=နေသောသူသည်၊ လောကေ=လောက၌၊ ကိဉ္စိ=တစ်စုံတစ်ခုသော အာရုံကို၊ န ဥပါဒိယတိ=မစွဲလမ်း၊ အနုပါဒိယံ-အနုပါဒိယန္တော= မစွဲလမ်းသည်ရှိသော်၊ န ပရိတဿတိ=မတောင့်တ၊ အပရိတဿံ-အပရိတဿန္တော=မတောင့်တသည်ရှိသော်၊ ပစ္စတ္တဉ္ဇေဝ= မျက်မှောက် ဘဝ၌ပင်လျှင်၊ ပရိနိဗ္ဗာယတိ=ကိလေသာမီး ငြိမ်းအေး၏။

ဒေဝါနမိန္ဒ=သိကြားမင်း၊ ဧတ္တာဝတာ=ဤမျှလောက်သော အကျင့်ဖြင့်၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းသည်၊ သံခိတ္တေန=အကျဉ်းအားဖြင့်၊ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တော=တဏှာ၏ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်သို့ ကျွတ်လွတ်၍သွားသည်၊ ဟောတိ=ဖြစ်၏။

(မြတ်စွာဘုရား ဖြေကြားတော်မူချက်)

ဝေဒနာသုံးပါး၌ အနိစ္စကောင်းကောင်း ထင်မြင်နိုင်ပါလျှင် ဤဘဝမှာပင် နိဗ္ဗာန်သို့ ပေါက်ရောက်နိုင်၏ဟူလိုသည်။

(စူဠတဏှာသင်္ခယသုတ် ပါဠိတော်)

ဝေဒနာသုံးဝဉ္စ အနိစ္စရှုပုံ

ဝေဒနာသုံးပါး၌ အနိစ္စအလုပ်ဖွင့်နည်းကို ပြဆိုလိုက်အံ့။ ။
ဝေဒနာသုံးပါးတို့တွင် ဒုက္ခဝေဒနာသည် အထင်ရှားဆုံးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
ဒုက္ခဝေဒနာ၌ အနိစ္စရှုနည်းကို ရှေးဦးစွာ ပြဆိုရာ၏။ ဒုက္ခဝေဒနာသည်
ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာ၊ စေတသိကဒုက္ခဝေဒနာ-ဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။
ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာသည် အတွင်းအပတ်ကိုယ်လုံး
၌ အနံ့အပြားဖြစ်ပေါ်နိုင်၏။ စေတသိကဒုက္ခဝေဒနာသည် စိတ်နှလုံး
တွင်းမှာသာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏။

ကာယိယဒုက္ခဝေဒနာဆိုသည်ကား- မခံသာသော ပူမှု၊ အိုက်
မှု၊ အေးမှု၊ ချမ်းမှု၊ နာမှု၊ ကျင်မှု၊ ကိုက်မှု၊ ခဲမှုအစရှိသည်သည်ကာယိက
ဒုက္ခဝေဒနာသည် မည်၏။

စေတသိကဒုက္ခဝေဒနာဆိုသည်ကား- စိတ်နှလုံးမချမ်းသာမှု၊
စိတ်နှလုံးမသက်သာမှု၊ စိတ်နှလုံးပူပန်မှု၊ စိတ်နှလုံးပင်ပန်းမှု၊ စိတ်နှလုံး
ညှိုးနွမ်းမှုစသည် စေတသိကဒုက္ခဝေဒနာမည်၏။ ဒုက္ခဝေဒနာ နှစ်ပါး
ခွဲနည်းပြီး၏။

ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ။ ။ ဖဿပစ္စယာ=ထိုထိုကိုယ်အင်္ဂါ
အစိတ်၌သော်လည်းကောင်း၊ စိတ်နှလုံး၌သော်လည်းကောင်း ထိုထို
အာရုံတို့၏ ထိခိုက်မှုကြောင့်၊ ဝေဒနာ=ဝေဒနာဟူသော ဓာတ်ဝိသေသ
သည်၊ သမ္ဘဝတိ=တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၏။

ဤပါဌ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုမူကား ဓာတ်ရုပ်ကြီးဥပမာဖြင့် ထင်ရှား
စေရာ၏။ ပြဒါး၊ စိန်၊ ဆေးဒန်းအစရှိသော ဓာတ်သေတ္တာမျိုးတို့၌

အလွန်ဆန်းကြယ်စွာ ပြုလုပ်အပ်သော လူ့သဏ္ဌာန်ပမာဏရှိသော မီးဓာတ်ရုပ်ကြီးတစ်ခု ရှိသတော်။ ထိုဓာတ်ရုပ်ကြီး၌ ဘယ်နေရာမှာမဆို တစ်စုံတစ်ခုသော ဝတ္ထုဖြင့် ထိခဲ့သည်ရှိသော် ထိရာတိုင်း ထိရာတိုင်းမှာ ရဲခနဲ ရဲခနဲ မီးပေါ်၏။ ထိုမှု လွတ်ကွာပြန်လျှင် ထိုမီး သေပျောက်ပြန်၏။ ပြင်ပမှ မီးရှိန်ထိရာ၊ နေရှိန်ထိရာ၊ လေထိရာ၊ ရေထိရာ၌လည်း ထို အတူပင်။

လူတို့၌ ဥတုပြောင်း ဥတုလဲကြိမ်၍ ဓာတ်လေးပါးလှုပ်ရှားခြင်း ဖြစ်ကြလျှင်လည်း ထိုဓာတ်ရုပ်ကြီး၏အတွင်းရှိ ဓာတ်သားတို့သည် လှုပ်ရှားကြွရွခြင်း ရှိကြကုန်၏။ အတွင်းရှိဓာတ်သားတို့ လှုပ်ရှားကြွရွရာ ဌာနတို့၌ ဓာတ်သားချင်းချင်း ခိုက်မှု တိုက်မှု တိုးဝှေ့မှုရှိတိုင်းရှိတိုင်း ရဲခနဲ ရဲခနဲ မီးပေါ်၏။ လူတို့ကဲ့သို့ ခြေအင်္ဂါ၊ လက်အင်္ဂါ၊ ဦးခေါင်းအင်္ဂါ၊ ကိုယ်အင်္ဂါ၊ လှုပ်ရှားမှု ထိုင်မှု ထမှု သွားမှုတို့ကို ထိုဓာတ်ရုပ်ကြီး ပြုလုပ်သောအခါ အတွင်းအပလှုပ်ရှားရာဌာနတို့၌ မီးပေါ်၏။ ထိုဓာတ် ရုပ်ကြီး၏ ကျောက်ကုန်းသား တစ်ပြင်လုံး၌ မီးရှိန်နေရှိန်စသည် တစ်ပြိုင် နက် ထိခိုက်ရာ ကျောက်ကုန်းသား တစ်ပြင်လုံး တစ်ပြိုင် နက် မီးပေါ်၏။ ကြွင်းသော အတွင်းအပဓာတ်သားတို့၌လည်း ဤနည်း တူသိလေ။

ထိုမီးသည် ဓာတ်ရုပ်ကြီး၏ ဓာတ်သားကို လောင်မှုမရှိ၊ ဓာတ်သားကို စွဲမှီရုံမျှသာ ဖြစ်၏။ မီးရှိန်၊ နေရှိန်စသည် ထိခိုက်မှု စဲကင်းပြန်လျှင် ထိုမီးသည် ခဏချင်းသေဆုံးကွယ်ပျောက်၏။ ထိုနေရာမှာ ပကတိဓာတ်သားအတိုင်းသာ တည်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုမီးသည် ဓာတ်ရုပ်ကြီး၏ အတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်သော်လည်း ဓာတ်ရုပ်ကြီး၏ဆိုင်ရာ မဟုတ်။ ခဏခဏဖြစ်ပေါ်၍ ခဏခဏသေဆုံးသော အာဂန္တုမီး

သက်သက်သာတည်းဟု ဉာဏ်တွင်ထင်မြင် ပိုင်းခြားနိုင်ရာ၏။

ဤကား ဓာတ်ရုပ်ကြီး ဥပမာတည်း။

ဥပမေယျ၌ သတ္တဝါ၏ကိုယ်ခန္ဓာကြီးသည် ဓာတ်ရုပ်ကြီးနှင့် တူ၏။ သတ္တဝါ၏ ကိုယ်ခန္ဓာကြီးမှာ ခြေဖဝါးအပြင်မှစ၍ ဆံပင်ဖျားတိုင် ကိုယ်ခန္ဓာကြီး၌ရှိသော ရုပ်ခန္ဓာစုသည် ထိုဓာတ်ရုပ်ကြီး တစ်ခုလုံးရှိ ဓာတ်သားစုနှင့်တူ၏။ ထိုဓာတ်ရုပ်ကြီး၌ ဘယ်နေရာမှာမဆို တစ်စုံတစ်ခုသော ဝတ္ထုနှင့် ထိခိုက်မှု ထိပါးမှုတို့နှင့် သတ္တဝါ၏ကိုယ်ခန္ဓာ၌ ဘယ်နေရာမှာ မဆို မီးရှိန်၊ နေရှိန်၊ လေ၊ ရေ၊ အဝတ်အရုံ၊ အခင်းအနှီး၊ မြေကြီး၊ ကျောက်၊ အုတ်၊ တုတ်၊ ဓား၊ ဆူး၊ ငြောင့်စသော တစ်စုံတစ်ခုသောဝတ္ထုနှင့် ထိခိုက်ထိပါးမှုဟူသော ဖဿတရားနှင့်တူ၏။ ခြေဖဝါး တစ်ပြင်လုံး တစ်ပြိုင်နက် ထိပါးခဲ့ပါလျှင် ခြေဖဝါးတစ်ပြင်လုံး တစ်ပြိုင်နက်ကဲ့သို့ ဖဿဓာတ်တွေဖြစ်ပေါ်၏။ ဖဿပစ္စယာဝေဒနာဟူ၍ ယောတော်မူသောကြောင့် ဖဿဓာတ်ဖြစ်ပေါ်သမျှ နေရာစဉ်၌ ဒုက္ခဝေဒနာဓာတ်လည်း အပြည့်ဖြစ်ပေါ်၏။ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ဤနည်းအတိုင်း သိလေ။

တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ထိုထိုနေရာ၌ ဝေဒနာဓာတ် ဖြစ်ပေါ်မှုသည် ဓာတ်ရုပ်ကြီးမှာ ထိုထိုနေရာ၌ မီးပေါ်မှုနှင့်တူ၏။ ဓာတ်ရုပ်ကြီးမှာ ကိုယ်တွင်းရှိ ဓာတ်သားတို့ လှုပ်ရှားထကြွရာဌာနတို့၌ ဓာတ်သားအချင်းချင်း ခိုက်မှုတိုက်မှု တိုးဝှေ့မှုတို့ဖြစ်ကြသောအခါ ခိုက်ရာ တိုက်ရာ တိုးဝှေ့ရာဌာနတို့၌ မီးဖြစ်ပေါ်ခြင်းကဲ့သို့ သတ္တဝါ၏ကိုယ်ခန္ဓာမှာ ကိုယ်တွင်းရှိ ဓာတ်လေးပါးတို့ လှုပ်ရှားထကြွရာဌာနတို့၌ အတွင်းဓာတ်ချင်းချင်း တိုက်မှု ခိုက်မှု တိုးဝှေ့မှု ဖြစ်ကြသောအခါ ခိုက်ရာ တိုက်ရာ တိုးဝှေ့ရာဌာနတို့၌ ဒုက္ခဝေဒနာဓာတ် ဖြစ်ပေါ်၏။ တိုက်ခိုက် တိုးဝှေ့မှု

ဒဏ်ဟုန် ပြေပျောက်လျှင် ထိုမီးသည် သေဆုံးကွယ်ပျောက်လေသကဲ့သို့ သတ္တဝါ၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှာလည်း နေရှိန်၊ မီးရှိန် စသည်ထိခိုက်ရာဌာနတို့၌ ဖြစ်ပေါ်သော ဒုက္ခဝေဒနာတို့သည် ထိခိုက်မှုဒဏ်ဟုန် ပြေပျောက်လျှင် အကုန်လုံးသေဆုံး ကွယ်ပျောက်ကြလေကုန်၏။

အထူးကား ဓာတ်ရုပ်ကြီးမှာ နှစ်နေရာ သုံးနေရာ လေးနေရာ စသည်တို့၌ မီးတို့သည် ပြိုင်၍ပေါ်နိုင်ကုန်၏။ သတ္တဝါ၏ ကိုယ်ခန္ဓာ၌ မူကား ထိုသို့ပြိုင်၍ ဝေဒနာဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိ၊ တစ်ခုသောကိုယ်အင်္ဂါမှာ ဝေဒနာဓာတ်ဖြစ်ပေါ်ခိုက် ကြွင်းကျန်သော တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း မရှိ၊ ဤကား အထူးတည်း။

ဓာတ်ရုပ်ကြီး၌ ထိုမီး၏ ခဏခဏပျက်ဆုံးကွယ်ပျောက်မှု ဟူသော အနိစ္စကို ဒိဋ္ဌမျက်မြင်ရအပ်သကဲ့သို့ သတ္တဝါ၏ကိုယ်ခန္ဓာ တစ်ခုလုံးမှာ ထိုထိုနေရာ၌ ထိုဒုက္ခဝေဒနာဓာတ်၏ ခဏခဏဖြစ်ပေါ်၍ ခဏခဏ သေပျောက်ချုပ်ကွယ်မှုဟူသော အနိစ္စအချက်ကိုလည်း ကိုယ်တွေ့ ဉာဏ်တွေ့ ဒိဋ္ဌမျက်မြင် ထင်နိုင်ရာသတည်း။

သိမှတ်ဖွယ်အထူးကား- မိမိကိုယ်ခန္ဓာ၌ အနိဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့ကြုံ လာမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဒုက္ခဝေဒနာဓာတ်ကြီးသည် ရံဖန်ရံခါသာ ဖြစ်၏။ အမြဲရှုကြည့်ရန် ကိုယ်ခန္ဓာမှာ မပြတ်မစဲ ဖြစ်ပေါ်၍နေသည် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို စွဲမြဲလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိကိုယ်ခန္ဓာ ကိုယ်အင်္ဂါ၌ ဒုက္ခဝေဒနာဓာတ်ကြီးကို ဉာဏ်နှင့်ဖော်၍ ကြည့်ရှုပွားများရာ၏။ အဘယ်သို့ ဉာဏ်နှင့်ဖော်ရ သနည်းဟူမူ-

- မိမိကိုယ်အင်္ဂါ၌ မီးရှိန်ထိခဲ့လျှင် ဘယ်လိုပူသည်။
- နေရှိန် ထိခဲ့လျှင် ဘယ်လိုပူသည်။

- တစ်စုံတစ်ခုသော အုတ်၊ ကျောက်၊ သစ်၊ ဝါး၊ တုတ်၊ ဓား၊ လှံတို့ဖြင့် အပြင်းအထန်ထိခိုက်ခဲ့လျှင် ဘယ်လိုကျင်နာသည်- ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ ဒုက္ခဝေဒနာဓာတ်ကြီး ဖြစ်မှု အမျိုးမျိုးတွေကို အတိတ်၌လည်း တွေ့ဖူး၊ ကြုံဖူး ခံရဖူး လှကြပြီ။ အနာဂတ်၌လည်း တွေ့ကြ၊ ကြုံကြ ခံကြရလတ္တံ့။ ထိုသို့ တွေ့ဖူး ကြုံဖူး တွေ့ရ ကြုံရလတ္တံ့သော နာမှု၊ ကျင်မှု၊ ပူမှု၊ အေးမှု၊ အစရှိသော ဒုက္ခဝေဒနာဓာတ်တွေကြီးကို ယခုကိုယ်အင်္ဂါအတွင်းမှာ ဉာဏ်နှင့် ဖော်၍ကြည့်ရမည်။

အဘယ်သို့ ကြည့်ရမည်နည်းဟူမူ ခြေဖဝါးအပြင်၌ အပြင်း အထန် တုတ်၊ လှံတံ ထိခိုက်မိသည်ရှိသော် ထိခိုက်ရာဌာနမှာ ဘယ်လိုနာ လတ္တံ့၊ ဘယ်လိုအနာဖြစ်ပေါ်၍ လာလတ္တံ့-ဟု ဉာဏ်နှင့်ကြံဖန်၍ ဖော်ရာ၏။ မထိခိုက်မီ ခြေဖဝါးအပြင်မှာ ထိုကျင်နာမှု မရှိ၊ ထိခိုက်သော အခါမှ ထိုကျင်နာမှုဖြစ်ပေါ်၍ လာသည်ကိုကား လူတိုင်းသိကြ၏။ ခြေဖဝါးအပြင်သည်ကား ရူပက္ခန္ဓာကြီးတည်း။ ထိုခြေဖဝါးအပြင်မှာ ယခုဖြစ်ပေါ်၍လာသော ကျင်နာမှုကား ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးတည်း-ဟု ခြားနား၍မူကား မသိကြ။ ထိုကျင်နာမှုကား ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးတည်း။

သညာက္ခန္ဓာကြီး၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာကြီး၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာကြီးသုံးပါး တို့သည်လည်း ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးနှင့် ဖြစ်အတူ ပျက်အတူ မကွေမကွာ အတူပါမြဲဓမ္မတာဖြစ်ရကား ထိုကျင်နာမှုမှာ နာမက္ခန္ဓာကြီးလေးပါး ဖြစ်ပေါ်မှုပင်ဖြစ်၏။ ခြေဖဝါးအပြင်ဟူသော ရူပက္ခန္ဓာကြီးနှင့်ပေါင်းသည် ရှိသော် ထိုကျင်နာရာဌာနမှာ ခန္ဓာကြီးငါးပါး ပေါင်းဆုံမိကြ၏။ ထိုအခိုက် အတန်၌ ထိုကျင်ရာဌာနမှ ကြွင်းကျန်သမျှ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ရူပက္ခန္ဓာ ကြီးတစ်ခု ရှိမြဲဓမ္မတာတည်း။ နာမက္ခန္ဓာကြီးလေးပါး အတူတကွ

ပေါ်ရှိကြသော်လည်း ဝေဒနာက္ခန္ဓာသည်သာ အထင်ရှားဆုံးဖြစ်၏။ ယခုပြဆိုခဲ့ပြီးသော အလုပ်ကလည်း ဝေဒနာက္ခန္ဓာအလုပ်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကျင်နာမှုဟူသော ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးတစ်ခုကိုသာ လိုရင်းပြု၍ ပြဆိုခဲ့ပေသတည်း။

ကျင်နာမှုဟူသော ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးကို မျက်စိနှင့်မြင်သကဲ့သို့ ဉာဏ်နှင့်ပြက်ပြက်ထင်ထင် မြင်အောင်ရှု၊ ခြေဖဝါးအပြင်ဟူသော ရူပက္ခန္ဓာကြီးနှင့် ထွေး၍မနေစေလင့်၊ လောက၌မူကား ခြေဖဝါး နာသည်ဟူ၍ ခြေဖဝါးနှင့်နာမှု တစ်ခုတည်းပြု၍ ထားကြ၏။ ခြေဖဝါး ကား ရူပက္ခန္ဓာကြီးတည်း၊ နာမှုကား ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးတည်း ဟု ခန္ဓာကြီးနှစ်ပါး ခွဲခြမ်း၍မသိကြ၊ ခြေဖဝါးအပြင်ကား ရုပ်တရားတည်း၊ နာမှုကား နာမ်တရားတည်း၊ ကြည်လင်လှစွာသော ရေရှိသော ရေအိုင် ထဲမှာ ရေပိုး၊ ရေမွှား ပြေးသွား၍ နေကြသည်ကို ကြည့်ရှုကြရာ၌ ရေတစ် ခြား၊ ပိုးမွှားတစ်ခြား ခြားနား၍ မြင်ကြသကဲ့သို့ ခြေဖဝါးအပြင် ဟူသော ရုပ်ခန္ဓာကြီးကား တစ်ခြား၊ ကျင်နာမှုဟူသော နာမ်ခန္ဓာကြီးကား တစ်ခြား ခြားနား၍ ထင်မြင်အောင်ရှု။

ဤကား ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးကို ဉာဏ်နှင့်မိအောင်

ဖမ်းယူသောအခန်းတည်း။

ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးကို ဉာဏ်၌လှလှဖမ်းမိ၍ ကောင်းကောင်းကြီး ထင်မြင်နိုင်သောအခါ -

- (၁) ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ဥဒယမှုကို ဒိဋ္ဌမြင်အောင်ရှုရာ၏။
  - (၂) ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ဝယမှုကို မြင်အောင်ရှုရာ၏
- ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ဥဒယမှု ဆိုသည်ကား- အပြင်းအထန် တုတ်လှံတံ

ထိခိုက်မှုကြောင့် ထိုနာကျင်မှု ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်မှုသည် ဥဒယမှုမည်၏။

ထိုနေရာ၌ ထိခိုက်မှုဒဏ်ဟုန် ပြေပျောက်သောအခါ ထိုနာမှု ဟူသော ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ချုပ်ပျောက် ပျက်ဆုံးမှုသည် ဝယမှုမည်၏။

ဥဒယမှုကား ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ရှေ့အစွန်းတည်း။ ဝယမှုကား ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ နောက်အစွန်းတည်း။ ဤကား ခြေဖဝါးအပြင်၌ ဒုက္ခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး ဖြစ်ပေါ်ရာ၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်ပုံ အစီအရင် တည်း။

ဤခြေဖဝါးမှာ ဖြစ်ပေါ်သော ဒုက္ခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၌ ဥဒဗ္ဗယ ဉာဏ် လှလှတတည်ထောင်မိသောအခါ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ထိုနည်းတူ ဒုက္ခဝေဒနာကြီးကို ဉာဏ်နှင့်လုပ်ကြံထုတ်ဖော်၍ ကြည့်ရှုတိုင်း၊ ကြည့်ရှု တိုင်း ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို ရနိုင်လတ္တံ့။ ဤဒုက္ခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးကို တစ်ကိုယ်လုံးမှာ အတွင်းအပ အပ်သွားရာမျှ မလပ်ရအောင် အထပ်ထပ် ဖော်၍ရှုလေ။

ဒုက္ခဝေဒနာ၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အလုပ်ဖွင့်နည်း ပြီး၏။

ယခုအခါ သုခဝေဒနာ၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အလုပ်ဖွင့်နည်းကို ပြဆိုပေအံ့။

သုခဝေဒနာ ဆိုသည်ကား- ခံ၍ကောင်းသော အမှုတည်း။ ဤခံ၍ ကောင်းသောအမှုကို ချမ်းသာမှုဆိုသည်။ ပူအိုက်သောအခါ ထိုခြေဖဝါး အပြင်မှာ အေးမြစွာသောရေကို သွန်းလောင်းခဲ့အံ့။ ခြေဖဝါး အပြင်မှာ အေးမြစွာသော ရေ၏တွေ့ခြင်းထိခြင်းဟူသော ဖဿတရား ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကြောင့် ခံ၍ကောင်းခြင်းဟူသော သုခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး သည် တဖွားဖွား ဖြစ်ရာ၏။ ထိုအေးမြစွာသော ရေ၏တွေ့ခြင်းထိခြင်း

ဟူသော ဖဿတရား ကုန်ခန်းကွယ်ပျောက်၍ သွားသောအခါ ထိုခံ၍ ကောင်းခြင်းဟူသော သုခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးသည် ချုပ်ပျောက်ကွယ်ဆုံး လေ၏။

- (၁) ခြေဖဝါးအပြင်ဟူသော ရူပက္ခန္ဓာကြီးနှင့်တစ်ခုတည်း ထင်မြင်မှု ကွယ်ပျောက်ရန် သုခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးကို သီးသန့်ခြားနားစွာ ဉာဏ်၌ထင်မြင်အောင်ရှုမှု။
- (၂) ထိုသုခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ဥဒယစွန်းကို ဉာဏ်၌ ထင်မြင် အောင်ရှုမှု။
- (၃) ထိုသုခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ဝယစွန်းကို ဉာဏ်၌ ထင်မြင် အောင်ရှုမှု။

ဤသုံးချက်ကို လှလှမိအောင် အားထုတ်လေ။ ဤနည်းအတိုင်း တစ်ကိုယ်လုံးမှာ အတွင်းအပ အပ်သွားရာမျှ မကျန်ရအောင် တွေ့ဖူး သမျှ ကြုံဖူးသမျှ သုခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးတွေကို ဉာဏ်နှင့်ထုတ်ဖော်၍ ကြည့်ရှုလေ။

ဓာတ်ရုပ်ကြီးပမာဏနှင့်တကွ ဒုက္ခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးမှာ ပြဆိုခဲ့ သမျှ အလုံးစုံကိုလည်း ဤသုခဝေဒနာ၌ ယူဆောင်၍သိလေ။

သုခဝေဒနာ၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အလုပ်ဖွင့်နည်းကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

**စေတသိကဝေဒနာတို့၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်
အလုပ်ဖွင့်ပုံ**

ယခုအခါ စေတသိကဒုက္ခဝေဒနာ စေတသိက သုခဝေဒနာတို့၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အလုပ်ဖွင့်နည်းကို ပြဆိုပေအံ့။ ။ အနိဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌမူ၊ အနိဋ္ဌဝတ္ထုတို့နှင့် တွေ့ကြုံ၍ စိတ်မသာခြင်း စိတ်ပင်ပန်းခြင်းအမှုသည်

စေတသိကဒုက္ခမည်၏။ ထိုဒုက္ခဝေဒနာသည် ရင်ချိုင့်အတွင်းမှာ တည်ရှိသော နှလုံးအိမ်တွင်းရှိ နှလုံးသွေးအတွင်းမှာ တဖွားဖွားဖြစ် ပေါ်၏။

ဤနှလုံးသွေး၏ အတွင်း၌လည်း ထိုဝေဒနာသည်-

- ရံခါ ရှေ့အဖို့၌ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ ထိုဖြစ်ပေါ်ရာဌာန၌ပင် ချုပ်ပျောက်ကွယ်ဆုံး၏။
- ရံခါ နောက်အဖို့၌ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ ထိုဖြစ်ပေါ်ရာဌာန၌ပင် ချုပ်ပျောက်ကွယ်ဆုံး၏။
- ရံခါ လက်ျာအဖို့၌ ဖြစ်ပေါ်၍ ထိုဖြစ်ပေါ်ရာဌာန၌ပင် ချုပ်ပျောက် ကွယ်ဆုံး၏။
- ရံခါ လက်ဝဲအဖို့၌ ဖြစ်ပေါ်၍ ထိုဖြစ်ပေါ်ရာဌာန၌ပင် ချုပ်ပျောက်ကွယ်ဆုံး၏။
- ရံခါ အလယ်တည့်တည့်အဖို့၌ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ ထိုဖြစ်ပေါ်ရာဌာန၌ပင် ချုပ်ပျောက်ကွယ်ဆုံး၏။

ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ဌာနအများပင်ရှိ၏။ နှလုံးသွေးသည် ရူပက္ခန္ဓာကြီးတည်း၊ နှလုံးမသာမူ၊ စိတ်မချမ်းသာမူသည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးတည်း။

ဤကား ခန္ဓာခွဲခန်းတည်း။

ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ အနိဋ္ဌာရုံ ထိခိုက်မှုကြောင့် တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍နေမှုသည် ဥဒယမှုတည်း။ ။ အနိဋ္ဌာရုံထိခိုက်မှု ပျောက်ကင်းပြန်လျှင် ထိုနေရာ၌ပင်လျှင် အကုန်ပျောက်ကွယ် သေဆုံးမှုသည် ဝယမှုတည်း။ ထိုနှလုံးမသာမူ စိတ်မချမ်းသာမူဟူသော ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးနှင့်တကွ ထိုခန္ဓာကြီး၏ ဖြစ်ပေါ်မှု ပျက်ဆုံးမှုကို မျက်စိနှင့်မြင်ရသကဲ့သို့ ဉာဏ်၌ဒိဌထင်မြင်အောင်ရှုရာ၏။

**ဤကား စေတသိကဒုက္ခဝေဒနာ၏ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်
အလုပ်ဖွင့်ပုံ နည်းလမ်းကို ပြဆိုခန်းတည်း။**

မိမိအလိုရှိအပ် ချစ်မြတ်နိုးအပ်သော ကုဋ္ဌာရုံ၊ ကုဋ္ဌဝတ္ထု၊
ကုဋ္ဌမှုတို့နှင့် တွေ့ကြုံဆဲအခါ၌ စိတ်နှလုံး ရွှင်လန်းမှု၊ စိတ်နှလုံး ချမ်းသာ
မှုသည် စေတသိကသုခဝေဒနာမည်၏။ အကြွင်းမှာ စေတသိကဒုက္ခ
ဝေဒနာ၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းလမ်းအတိုင်း အကုန်ချဲ့၍သိလေ။

**ဤကား စေတသိကသုခဝေဒနာ၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်
အလုပ်လမ်းဖွင့်ပုံနည်းလမ်းကို ပြဆိုခန်းတည်း။**

ထင်ပေါ်ထိခိုက်လာသော ကုဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံကို အာရုံပြု၍ လျစ်လျူရှု
ခြင်းဟူသော ဥပေက္ခာဝေဒနာသည်ကား- စက္ခုဒွါရ၊ သောတဒွါရ၊
ယာနဒွါရ၊ ဇိဝှိဒွါရ၊ မနောဒွါရဟူသော ငါးဒွါရတို့၌ ဖြစ်၏။

- မျက်စိနှင့် ထိုထိုဝတ္ထုကို မြင်ဆဲအခါ၌ မျက်စိထဲမှာ တဖွား
ဖွား ဖြစ်ပေါ်၏။
- နားနှင့် ထိုထိုအသံကို ကြားဆဲအခါ၌ နားတွင်း၌ တစ်ဖွားဖွား
ဖြစ်ပေါ်၏။
- နှာခေါင်းနှင့် ထိုထိုအနံ့ကို နံဆဲအခါ၌ နှာခေါင်းတွင်းမှာ
တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၏။
- လျှာနှင့် ထိုထိုရသာရုံကို သိသောအခါ လျှာပေါ်မှာ တစ်ဖွား
ဖွား ဖြစ်ပေါ်၏။
- စိတ်နှင့် ထိုထိုအာရုံကို ကြံမိသောအခါ၌ နှလုံးသွေးအတွင်း
မှာ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၏။

ဤဥပေက္ခာဝေဒနာ၌လည်း တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်၏။ “တဖွားဖွား
ဖြစ်ပေါ်၏”-ဟူသော စကားကို စိတ်နှလုံး၌ အမြဲအစွဲထား၍ မျက်စိ

အစရှိသော ငါးဒွါရ ငါးဌာနတို့၌ အလှည့်အလည်အားဖြင့် တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်မှု၊ ရဲရဲငြိသော သံတွေ့ခဲအပေါ်၌ တစ်ဖွားဖွားကျသော နှင်းပေါက် ငယ်တို့၏ ခဏချင်းခဏချင်း ကုန်ခန်းကွယ်ပျောက်ခြင်းကဲ့သို့ ထို့အတူ ထိုထိုနေရာ၌ တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်သော ဝေဒနာဓာတ်ကြီးတို့၏ ခဏချင်း ခဏချင်း ကုန်ခန်းသေဆုံးမှုတို့ကို ထင်မြင်အောင်ရှုလေ။

ဥပေက္ခာဝေဒနာမည်သည် သုခဝေဒနာဒုက္ခဝေဒနာတို့ကဲ့သို့ ထင်ရှားလှသော ဝေဒနာမဟုတ်၊ ခန္ဓာခွဲမှုမှပင် ဉာဏ်၌ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာကို မိမိရရ ထင်မြင်ခဲ၏။ ဖြစ်မှုပျက်မှုတို့၌ကား သာ၍ထင်မြင်ခဲ တော့သည်။ ထိုကြောင့် ဥပေက္ခာဝေဒနာကို ရှုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်-

- မျက်စိ၌ အမြင်ဓာတ် ပေါ်မှု ချုပ်မှု၊
- နာ၌ အကြားဓာတ် ပေါ်မှု ချုပ်မှု၊
- နှာခေါင်း၌ အနံ့ဓာတ် ပေါ်မှု ချုပ်မှု၊
- လျှာ၌ ရသဓာတ် ပေါ်မှု ချုပ်မှု၊
- မနော၌ ထိုထိုအာရုံကိုအကြံဓာတ်အသိဓာတ် ပေါ်မှုချုပ်မှု

တို့နှင့်ဖက်တွဲ၍ ဥပေက္ခာဝေဒနာကွန္ဓာကြီး၏ ဖြစ်ပေါ်မှု ချုပ်မှု ပျက်မှုကို ထင်မြင်အောင်ရှုလေ၊ အဋ္ဌကထာတို့၌ကား-

ဥပေက္ခာဝေဒနာမည်သည် မထင်ရှားလှသော ဝေဒနာ ဖြစ်၍ ထိုထိုဝေဒနာကို ဉာဏ်နှင့် ဦးတိုက် ဖမ်းယူခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း၊ မိဂပဒဝဠုန နည်းအားဖြင့်သာ ဖမ်းယူရ၏။

ဟု မိန့်ဆိုကြပေကုန်၏။

မိဂပဒဝဠုန နည်းအားဖြင့်သာ ဖမ်းယူပုံကား-- မျက်စိနှင့် တစ်စုံတစ်ခုသောဝတ္ထုကို ကြည့်ရှုထင်မြင်၍ နေဆဲအခါ၌ ကိုယ်

အင်္ဂါမှာလည်းကောင်း၊ စိတ်နှလုံးမှာလည်းကောင်း သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်ပေါ်၍ လာသည်ဖြစ်၏။ သုခ၊ ဒုက္ခ ဖြစ်ပေါ်ဆဲအခါ မျက်စိရှိ ဝေဒနာချုပ်ကွယ်ရာ၏။ မျက်စိမှာ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်ဆဲ အခါ ထိုသုခ၊ ဒုက္ခချုပ်ကွယ်ရာ၏။ ဤကဲ့သို့ အလှည့်အလည်အားဖြင့် ဖြစ်မြဲဓမ္မတာပေတည်း။

ထိုသို့ ဖြစ်ရာ၌ ကာယ၊ဟဒယတို့၌ သုခ၊ ဒုက္ခဖြစ်ပေါ်မှုကား ထင်ရှား၏။ အကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်ပေါ်သော သုခ၊ ဒုက္ခတို့၏ အကြားအကြား ခဏတို့၌ မျက်စိမှာ ဥပေက္ခာဝေဒနာ၏ ဖြစ်ပေါ်မှု ချုပ်ကွယ်မှု သဘာဝ မှုတို့ကို ဉာဏ်နှင့်ဆ၍ သိရာ၏။ မျက်စိနှင့် ကြည့်မြင်၍နေဆဲမှာပင် ခြေဖဝါး၌ သုခ ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်မှု ထင်ရှားသိသာနိုင်လာခဲ့လျှင် မျက်စိရှိ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ချုပ်ကွယ်မှုကို ဉာဏ်နှင့်ဆ၍ သိရာ၏။ မျက်စိနှင့် ကြည့်မြင်၍နေဆဲအခါ ထိုထိုကိုယ်အင်္ဂါတို့၌ သုခ၊ ဒုက္ခ ဖြစ်ပေါ်လာရာတို့၌လည်း ထိုနည်းအတူမှတ်။

ထိုထိုအသံကို ကြား၍ နေဆဲအခါ ထိုထိုအနံ့ကို နံ၍ နေဆဲအခါ ထိုထိုအရသာကိုခံစား၍ နေဆဲအခါ ထိုထိုကိုယ်အင်္ဂါ၌ သုခဝေဒနာ ဒုက္ခ ဝေဒနာကြားချပ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာရာတို့၌လည်း ထိုနည်းအတူမှတ်လေ။

ဤကား ဖိဝပဒဝဋ္ဌနနည်းအားဖြင့် ဥပေက္ခာဝေဒနာ၌ ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ် အလုပ်ဖွင့်ပုံ နည်းလမ်းကို ပြဆိုချက်တည်း။ ဝေဒနာသုံးပါးတို့၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဟူသော အနိစ္စဉာဏ် အလုပ်ဖွင့်ပုံနည်းလမ်းကို ပြဆို ချက် အမြွက်စကားပြီ၏။

အစ၌ ထုတ်ပြခဲ့သော တဏှာသင်္ခယသုတ် အလုပ်ဖွင့်နည်း

ဤတွင် ပြီး၏။

ဝေဒနာသုံးချက် ရေပွက်ပမာ

“ဝေဒနာ ပုဗ္ဗုဠပမာ” - ဟူသော ဝေဒနာတော်မြတ်၌ ရေပွက် ဥပမာကို ရှေးဦးစွာ ပြဆိုပေအံ့။ ရေတို့ဖြင့် ပြည့်သော အင်းအပြင်၊ အိုင်အပြင်၊ ရေကန်အပြင်တို့၌ လေငြိမ်လျက်သာ ကြီးစွာသော မိုးပေါက် တို့ဖြင့် မိုးကြီး သည်းထန်စွာ ရွာသောအခါ အင်းအပြင်၊ အိုင်အပြင်၊ ကန်အပြင်တို့မှာ ငွေကြယ်ပွင့်တွေ စီခြယ်၍ ထားဘိသကဲ့သို့ ဖွေးဖွေး ဖြူသော ရေပွက်ကြီးငယ်တို့သည် အပြည့်ဖြစ်ပေကုန်၏။ မိုးစဲသောအခါ၌ တစ်ခုမကျန် ကွယ်ပျောက်ကုန်၏။ ရေအပြင်သာ ကျန်ရှိကုန်၏။ မိုးရွာဆဲအခါ၌လည်း ဖြစ်ပျက်မစဲ ရှိကုန်၏။

ထိုရေပွက် ဖြစ်ပုံကား အဟုန်နှင့်တကွ ကျလာသော မိုးပေါက် ကြီးသည် အောက်ခံရေထဲသို့ စူးမြုပ်၍ သွားပြီးလျှင် ရေအချင်းချင်းဖြစ်၍ အောက်ရေနှင့်ရောမိကြ၏။ မိုးပေါက်နှင့် အတူပါသော လေသည်ကား ရေထဲမှာ ကျန်ရှိလေ၏။ လေမည်သည် အာကာသရှိမှ နေ၏။ ရေမည် သည် ယိုစီးမှု ရှိ၏။ အာကာသကို ဖျက်၏။ ထိုလေသည် နေရာမရှိ၊ မိုးပေါက်ကျရာလမ်းသို့ မီးခိုးလျှောက် တက်လာ၏။ ဖွဲ့စည်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော အာပေါသည် ထိုလေကို အုပ်ဆောင်းနှင့် အုပ်သကဲ့ သို့ အုပ်၏။ အုပ်သော်လည်း အောက်ရေဖိညှပ်သည့်အတွက် အတင်းတိုး တက်၍လာ၏။ ရေအပြင်ပေါ်သို့ရောက်၍ အောက်ရေဖိညှပ်မှု မရှိသော အခါမှ အာကာသအတည်ရသဖြင့် ရေလွှာအုပ်နိုင်လေ၏။ ရေပွက်ဖြစ် လေ၏။ အနှစ်အမာမရှိသည့် အတွက်ကြောင့် ခဏချင်းခဏချင်း ပျက်လေ၏။

စိတ်ပညာ မပြည့်ဝသော သူရူးသူနှမ်းတစ်ယောက်သည် ရှိလေ ရာ၏။ ရေပွက်ကို ငွေကြယ်ပွင့်ထင်မှတ်၍ အလွန်သာယာ စွဲလမ်းမှု

ရှိ၏။ ရေပွက်ကို ကြည့်၍မြင်၍ ကိုင်တွယ်ထိပါး၍ နေရမှ နေနိုင်၏။ ရေပွက်နှင့် ကင်းကွာလျှင် မနေတတ် မထိုင်တတ် စိတ်ငြီးငွေ့ ခြောက်ထပ် ပူပန်ခြင်း ဖြစ်၏။ မိုးရွာသောအခါ အင်း၊ အိုင်၊ ရေကန်သို့ သွား၍ ရေပွက်တို့ကို ကြည့်ရှု၍ ကိုင်တွယ်ထိပါး စုဆောင်း၍နေ၏။

တစ်နေ့လုံးမိုးရွာ၍ တစ်နေ့လုံးမနေမနား စုဆောင်းသော်လည်း တစ်ပဲ၊ တစ်ရွေးမျှ အသားမရ၊ လူသာ လွန်စွာပင်ပန်းရလေ၏။ သူနှင်း ဖြစ်၍ယူကောင်း ရကောင်းသော အနှစ်အသားမရှိဟု မသိ၊ မိုးမရွာသော အခါ ရေရှိရာသို့သွား၍ ရေအချင်းချင်းလောင်း၍ စုဆောင်း မြင်ရရုံ အတန်ငယ်မျှ ကိုင်ရရုံသာ ရှိ၏။ အသားတင်ကား မရ၊ မြင်ရလျက် အတန်ငယ် ထိရကိုင်ရလျက်ရှိသည့်အတွက်ကြောင့် အလွန်စွဲလမ်းချက် ရှိနေ၏။ မိမိတို့အိမ်၌ ရေတို့ကို အိုးတို့ဖြင့် များစွာထမ်းဆောင်၍ ထားရာ၏။ နေ့မဆို ညမဆို ထိုထိုစွဲလမ်းမှု လွှဲဆော် ပူပန်၍လာလျှင် ရေရှိရာသို့ချည်းကပ်၍ ရေပွက်ဖြစ်ရန် ပယောဂနှင့်နေရ၏။ အနှစ်တစ်ရာနေ၍ ထိုစွဲလမ်းမှု တန်းလမ်းနှင့်ပင် သေလွန်လေ၏။

အကယ်၍ရေပွက်သည် အနှစ်တစ်ရာတိုင် ခိုင်ခံ့သော အနှစ်သာရမျိုး ဖြစ်ခဲ့ငြားအံ့၊ မိုးကြီးရွာဆဲအခါ၌ တစ်ကြိမ်တစ်ခါ များစွာ စုဆောင်း ယူဆောင်၍ထားလိုက်လျှင် အနှစ်တစ်ရာပတ်လုံး ရေနှင့် စပ်သော ဒုက္ခမျိုးတို့မှ ငြိမ်းလေရာ၏။ အနှစ်သာရမျိုးမဟုတ် ခဏချင်း ခဏချင်း ချုပ်ပျက်မျိုးဖြစ်သည့်အတွက် ထိုရေပွက်ကို တွယ်တာ စွဲလမ်း မိသော သူနှင်းသည် ရေကို ဘယ်အခါမှာမှ မလွှတ်သာပြီ။ ရေနှင့် စပ်သောဒုက္ခမျိုး ရေပွက်ပေါ်အောင်စေ့ဆော်ရသော ပယောဂ ဒုက္ခမျိုး တို့သည် အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး ထိုသူနှင်းကို နေ့စဉ် နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းကုန်၏။ ထိုသူနှင်းအား အကြင်အခါ၌ အနှမ်းပျောက် ပြေသဖြင့်

ရေပွက်၌ တွယ်တာစွဲလမ်းမှုသည် ပျောက်ကင်းလေရာ၏။ ထိုအခါမှစ၍ ထိုဒုက္ခမျိုးစုသည် အကုန်ကျွတ်လွတ်လေရာ၏။

ဤကား ရေပွက်ဥပမာတည်း။

ပုထုဇဉ်တို့၏ သူနှမ်းနှင့်တူပုံ

လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ ပုထုဇဉ်သတ္တဝါစုသည် ထိုသူနှမ်းနှင့်တူ၏။ လူချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ဗြဟ္မာချမ်းသာဟုဆိုအပ်သော ပီတိသောမနဿသုခဝေဒနာစုသည် အနှစ်သာရမရှိသော ထိုရေပွက်တွေနှင့်တူ၏။ စက္ခုဒွါရခေါ်သောမျက်လုံး၊ သောတဒွါရခေါ်သောနား၊ ယာနဒွါရခေါ်သောနှာခေါင်း၊ ဇိဝှိဒွါရခေါ်သောလျှာ၊ ကာယဒွါရ ခေါ်သော အတွင်းအပ တစ်ကိုယ်လုံး၊ မနာဒွါရခေါ်သော စိတ်နှလုံး၊ ဤဒွါရခြောက်ပါးစုသည် အင်းအပြင် အိုင်အပြင် ရေကန်အပြင် ရေအင် ရေအိုးအခံရေစုနှင့်တူ၏။ ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ ဓမ္မာရုံဟူသော အာရုံခြောက်ပါးစုသည် အိုင်အပြင်စသည်တို့၌ ကျရောက်သော ရေပေါက်တို့နှင့်တူ၏။

- မျက်စိဥပစာ၌ရှိကြကုန်သော အဆင်းသဏ္ဌာန်ဟူသမျှတို့သည် မျက်စိအပြင်၌ တိုက်ဆိုက်ကျရောက်ကုန်၏။
- နားဥပစာ၌ဖြစ်လာကုန်သော အသံဟူသမျှတို့သည် နားအပြင်၌ တိုက်ဆိုက်ကျရောက်ကုန်၏။
- နှာခေါင်းဥပစာ၌ရှိကြကုန်သော အနံ့ဟူသမျှတို့သည် နှာခေါင်းအပြင်၌ တိုက်ဆိုက်ကျရောက်ကုန်၏။
- လျှာပေါ်၌ ရောက်လာကုန်သော အရသာဟူသမျှတို့သည် လျှာအပြင်၌ တိုက်ဆိုက်ကျရောက်ကုန်၏။
- ကိုယ်နှင့်ထိပါးကြသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဟူသမျှတို့သည် အတွင်း

အပကိုယ်အင်္ဂါအပြင်၌ တိုက်ဆိုက်ကျရောက်ကုန်၏။

- မိုက်ဂုဏ် လိမ်မာဂုဏ်အစရှိသော ဓမ္မာရုံဟူသမျှတို့သည် နှလုံးအပြင်၌တိုက်ဆိုက်ကျရောက်ကုန်၏။

ရေပွက်တို့မည်သည် မိုးသီးမိုးပေါက်ထိမှန်၍နေဆဲအခါ၌သာ အိုင်ပြင်၌ တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်၍နေကုန်၏။ မိုးပေါက်ပြတ်စဲ သွားခဲ့လျှင် ရေပွက်တို့သည် တစ်ခုမကျန် ချုပ်ပျက်ကွယ်ပျောက်ကုန်၏။ ထို့အတူ ထိုထိုအာရုံတို့သည် ထိုထိုဒွါရအပြင်၌ တိုက်ခိုက်ထိမှန်၍ နေဆဲအခါ၌ သာလျှင် ထိုထိုဒွါရအပြင်မှာ ခံစားမှု၊ ခံစားမှုဟူသော ဝေဒနာတို့သည် တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်၍နေကုန်၏။ ထိုထိုအာရုံနှင့် ကင်းကွာပြန်လျှင် ထိုဝေဒနာတို့သည် တစ်ခုမကျန် ချုပ်ပျက်ကွယ်ပျောက်ကုန်၏။

သူနွမ်းသည် ရေပွက်အကုန် ကွယ်ပျောက်ပြန်လျှင် မနေတတ် မထိုင်တတ် ခြောက်ထပ်ငြီးငွေ့ခြင်းသို့ ရောက်ပြန်သဖြင့် ရေရှိရာသို့ ကိုယ်တကြွကြွ ခေါင်းတမော့မော့ စိတ်တမော့မော့ ကြည့်မျှော် တသ၊ ပူပန်ရသကဲ့သို့ ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့သည် စိတ်ပျော်စရာအာရုံ ကင်းဆိတ် သဖြင့် ၆-ဒွါရမှာ သုခဝေဒနာအကုန်ကင်းကွာပြန်လျှင် မနေတတ် မထိုင်တတ် ခြောက်ထပ်ငြီးငွေ့ခြင်းသို့ ရောက်ကြသဖြင့် မိမိတို့ စိတ်ပျော်ရာ အာရုံရှိရာသို့ ကိုယ်တကြွကြွ ခေါင်းတမော့မော့ စိတ်တမော့ မော့ ကြည့်မျှော် တ၊ သ၊ ပူပန်ကြရကုန်၏။ ပူပန်မှု လှုံ့ဆော်ဖန် များလတ်သော် သူနွမ်းသည် နေ့မဆို ညဉ့်မဆို ရေရှိရာသို့ သွားရောက် ချဉ်းကပ်၍ ရေပွက်ဖြစ်ပေါ်ရန် ပယောဂနှင့် နေရသကဲ့သို့ သတ္တဝါ တို့သည် ပူပန်မှု လှုံ့ဆော်ဖန်များလတ်သော် အာရုံနှင့်ပေါင်းဆုံမှု ထိုထိုဒွါရမှာ ဝေဒနာဖြစ်ပေါ်ရန် ပယောဂနှင့်နေကြကုန်၏။

ရေပွက်၌ သာယာတွယ်တာသော သူနွမ်းသည် ရေပွက်ကြီးကြီး

မားမား များသည်ထက်များသည်ကိုသာ အလိုရှိ၏။ မိုးမည်သည် မိုးအခါတွင် ရံဖန်ရံခါ၌သာ ရွာ၏။ သူနှမ်းသည် ပူပန်မှု လှုံ့ဆော်ရာ ဘယ်အခါမဆို ရပွက်ကိုရနိုင်ရန် ရေကန်၊ ရေတွင်း၊ အိုင်၊ အင်း၊ အိုး၊ အင် ရေအများတို့ကို အမြဲထူထောင် ဝန်းရံ၍ထားသကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့သည် လိုသောအခါ ဝေဒနာကိုရနိုင်ကြရန် လူမိန်းမ၊ လူမိဖုရား၊ နတ်မိန်းမ၊ နတ်မိဖုရား ဝတ်စားတန်ဆာ ရတနာရွှေငွေအစရှိသော အာရုံဝတ္ထုတို့ကို စုဆောင်းထူထောင် သိမ်းပိုက်မွေးမြူ၍ ထားကြရကုန်၏။ ဝေဒနာကို သာယာတွယ်တာကြကုန်သော သတ္တဝါတို့မည်သည် သုခ ဝေဒနာ အလုံးအခဲ ကြီးသည်ထက်ကြီးမှု၊ များသည်ထက်များမှုကို အလိုရှိမြဲဖြစ်ကုန်၏။

“လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ ချမ်းသာ စည်းစိမ်”- ဟူသော စကား၌ ဇိဒ္ဓါရမှာ ဖြစ်ပွားသောဝေဒနာသည် လူချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ဗြဟ္မာချမ်းသာမည်၏။ လူမိန်းမ၊ လူမိဖုရား၊ နတ်မိန်းမ၊ နတ်မိဖုရား၊ ဝတ်စားတန်ဆာ၊ ရွှေငွေရတနာ၊ အိမ်ရာ၊ ဝင်းခြံ၊ ဘုံဗိမာန်အစရှိသော မိမိ မိမိတို့ ဆိုင်ပိုင်ရာ သက်ရှိသက်မဲ့အလုံးစုံသည် စည်းစိမ်မည်၏။ ရေသတ္တဝါ၊ ကုန်းသတ္တဝါ၊ ကောင်းကင်သတ္တဝါအများတို့၌ တရားသဖြင့် အသက်မွေးမှု၊ မတရားသဖြင့်အသက်မွေးမှု၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ရှာကြံ စုဆောင်း စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းမှုသည် သင်္ခါရဒုက္ခမှုမည်၏။

ဝေဒနာ ချမ်းသာကိုငါထင်၍ သာယာမှောက်မှားမှု ရှိကြသည့် အတွက် စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို ငါ၏ဥစ္စာထင်၍ သာယာမှောက်မှားမှု ရှိကြကုန်၏။ စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို ငါ၏ဥစ္စာထင်၍ သာယာမှောက်မှားမှု ရှိနေကြသည့်အတွက် ဆင်းရဲသားအလုပ်၊ သူကြွယ်အလုပ်၊ သူဌေးအလုပ်၊ မင်းစိုးရာဇာတို့အလုပ်ဟုဆိုအပ်သော သင်္ခါရဒုက္ခတို့ကိုလည်း

ကိုယ့်အလုပ်၊ ကိုယ့်အကိုင်၊ ကိုယ့်အရေး၊ ကိုယ့်အရာ၊ ကိုယ့်အကျိုး၊ ကိုယ့်စီးပွားထင်၍ သာယာမှောက်မှားမှု ရှိနေကြကုန်၏။

လောက၌ခပ်သိမ်းသော ဒုစရိုက်မှု၊ ခပ်သိမ်းသော အပါယ ဒုက္ခမှု၊ ခပ်သိမ်းသော ဝဋ္ဋဒုက္ခမှုတို့သည် ထိုမှောက်မှားခြင်း ၃-ချက်တို့မှ ဖြစ်ပွားကြကုန်၏။ သူနှမ်းသည် အနှစ်သာရမရှိသော ရေပွက်၌ သာယာ တွယ်တာခြင်းလျှင် အရင်းရှိသော ရေနှင့်စပ်ဆိုင်သော ဒုက္ခတွေ တန်းလန်းနှင့် သေဆုံးရလေသကဲ့သို့ ဤသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်လည်း အနှစ်သာရမရှိသော ဝေဒနာချမ်းသာကို သာယာတွယ်တာခြင်း ရှိနေကြ သည့်အတွက် အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ မှောက်မှားခြင်းသုံးပါး တန်းလန်း နှင့်ပင် ဘဝတိုင်းဘဝတိုင်း သေဆုံးခဲ့ကြရကုန်၏။

ဤကား ရေပွက်ကဲ့သို့ အနှစ်သာရမရှိသော အနိစ္စဓမ္မ၊ အနတ္တဓမ္မကို သာယာ တွယ်တာကြကုန်သော သတ္တဝါတို့၏ ဓမ္မတာထုံးတမ်း သွားမြဲလမ်းပေတည်း။

ဝေဒနာသုံးပါး သင်တုံးသွားနှင့် တရားဆင်ပုံ

အလွန်တွေ့ကြုံခဲလှစွာသော ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒုလ္လဘကို ရံဖန်ရံခါ တွေ့ကြုံ ကြကုန်သော်လည်း ဝေဒနာကိုသာယာခြင်းလျှင် အရင်းရှိသော မှောက်မှားခြင်း ၃-ချက် သင်တုံစက်ကြီး မိ၍နေကြသည့်အတွက် မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော်အစစ် သမီးတော်အစစ် ဖြစ်ကြရန်အရေးကို ကျောပေး၍ ပေး၍ချည်း လာခဲ့ကြကုန်၏။ ဤကားရေပွက်ကဲ့သို့ အနှစ်သာရမရှိသော အနိစ္စဓမ္မ၊ အနတ္တဓမ္မကို သာယာတွယ်တာ ကြကုန်သော သတ္တဝါတို့၏ ဓမ္မတာထုံးတမ်း သွားမြဲလမ်းပေတည်း။

အကြင်ပညာရှိတို့သည် ဤကဲ့သို့သော ဝေဒနာ၏အာဒိနဝ ဒုက္ခစက်ကြီးကို မျှော်မြင်မိကြကုန်၏။ ထိုပညာရှိတို့သည် အဝတ်ကောင်း

ဝတ်ခြင်း၊ အစားကောင်းစားခြင်း၊ ကျောင်းကောင်း၊ အိမ်ကောင်း၊ တိုက်ကောင်း၊ တာကောင်း အိပ်ရာကောင်း၊ နေရာကောင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်း လူအလယ် ရှင်အလယ်၌ တင့်တယ်သော ကျက်သရေကို ခံစားခြင်း အစရှိသော ဝေဒနာအစီးအပွားတို့ကို တတ်အားသမျှ ချိုးခြံ၍ ယခု တွေ့ရှိကြသော ဘုရားသာသနာ၌ ဘုရားသားတော်အစစ်၊ သမီးတော်အစစ် ဖြစ်ကြနိုင်ရန်အရေးကိုသာ အလေးဂရု ကိုယ့်စီးပွားပြုကြ လေကုန်၏။

ထိုပညာရှိသူ ရှင်လူအများ ယောက်ျား၊ မိန်းမအပေါင်းတို့သည် သာလျှင် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သတ္တဝါတို့၏ ဓမ္မတာထုံးတမ်း သွားမြဲလမ်းမှ ဆန်တက်ကြ၍ တွေ့ရှိသောသာသနာ၌ ဘုရားသားတော်အစစ်၊ သမီးတော်အစစ် ဖြစ်နိုင်ကြကုန်သဖြင့် အပါယဒုက္ခ၊ သံသရာဒုက္ခမှ ကျွတ်လွတ်ကြလေကုန်၏။

ဤကား ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ ရေပွက်နှင့်တူပုံကို အပြစ်ဒေါသအာဒိနဝနှင့်တကွ အကြမ်းအားဖြင့် ပြဆိုချက်တည်း။

အနုစိတ်အားဖြင့် ပြဆိုမှုကိုကား “**အနတ္တဒီပနီ**” စာအုပ်မှာ ဝေဒနာ၏အာဒိနဝခန်း၊ အနိစ္စခန်း၊ ဒုက္ခခန်းတို့၌ ပြဆိုပါရှိလေပြီ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာသည် အနှစ်မရှိသည့်အတွက် ရေပွက်နှင့်တူသည်ဟူ၍ ဟောတော်မူသဖြင့် သိအပ်သောဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏အနိစ္စ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ဒုက္ခ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏အနတ္တများကိုလည်း “**အနတ္တဒီပနီ**” စာအုပ်မှာပြည့်စုံစွာ ပြဆိုလျက်ပါရှိလေပြီ။

“ဝေဒနာ ပုဗ္ဗဠုပမာ”ဟူသော ဒေသနာတော်အရဖော်ပြချက်ကား ဤတွင်ပြီး၏။

သညာက္ခန္ဓာကို ပြဆိုခြင်း

သညာ၏ဓမ္မတာ လက္ခဏာ

“မရှိစိကူပမာ သညာ”-ဟူသော ဒေသနာတော်၌ သညာ ဆိုသည်ကား-အမှတ်ပြု၍ သိမှုတည်း-မှတ်မိသားမိမှုတည်း၊ မိမိ မိမိတို့၏ ဖြစ်ရာဘုံဓလေ့၊ အမျိုးဓလေ့၊ အရပ်ဓလေ့၊ မိရိုးဖလာဓလေ့ အလုံးစုံတို့၌ အကုန်ကျွမ်းကျင်မှုတည်း၊ တတ်သိလိမ်မာမှုတည်း။

ဤကား သညာဓာတ်လက္ခဏာတည်း။

- ဓာတ်နိုင်ငံကြီး တစ်ပါး၊
- ပညတ်နိုင်ငံကြီး တစ်ပါး-

ဟူ၍ နိုင်ငံကြီး နှစ်ပါးရှိကြ၏။

ဓာတ်နိုင်ငံကြီးဆိုသည်ကား-နူးညံ့ခက်မာသော အမူအရာ ကြိယာမှုသည် ပထဝီဓာတ်မည်၏။ ဖွဲ့တွယ်စေးကပ်၊ ပျောင်းအိ ယို စီးမှုသည် အာပေါဓာတ်မည်၏။ အေးချမ်းမှု၊ ပူလောင်မှုသည် တေဇော ဓာတ်မည်၏။ ထောက်ကန်မှု၊ လှုပ်ရှားမှုသည် ဝါယောဓာတ်မည်၏။ မျက်လုံး၌တည်သော အကြည်အလင်မှုသည် စက္ခုဓာတ်မည်၏။ နား၌ တည်သော အကြည်အလင်မှုသည် သောတဓာတ်မည်၏။ နှာခေါင်း၌ တည်သော အကြည်အလင်မှုသည် ယာနဓာတ်မည်၏။ လျှာ၌တည်သော အကြည်အလင်မှုသည် ဇိဝှါဓာတ်မည်၏။ အတွင်းအပတ်ကိုယ်လုံး၌ တည်သော အကြည်အလင်မှုသည် ကာယဓာတ်မည်၏။

အဆင်းသည်ရူပဓာတ်မည်၏- အသံသည် သဒ္ဒဓာတ်မည်၏ အနံ့သည် ဂန္ဓဓာတ်မည်၏။ အရသာသည် ရသဓာတ်မည်၏။ အတွေ့ အထိသည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်မည်၏။ ဤသို့အစရှိသော ရုပ်ဓာတ် အသိုက် အအုံစုသည်လည်းကောင်း။

ကြံမှုသိမှုသည် စိတ်ဓာတ်မည်၏။ အာရုံ၌ ခိုက်တိုက်မှုသည် ဖဿဓာတ်မည်၏။ ခံစားမှုသည် ဝေဒနာဓာတ်မည်၏။ မှတ်မှုသားမှုသည် သညာဓာတ်မည်၏။ စေ့ဆော်မှုသည် စေတနာဓာတ်မည်၏။ ကြံဖန်မှုသည် ဝိတက်ဓာတ်မည်၏။ အာရုံ၌ တရစ်ဝဲဝဲနေမှုသည် ဝိစာရဓာတ်မည်၏။ ဤသို့အစရှိသော နာမ်ဓာတ်အသိုက်အအုံစုသည် လည်းကောင်း ဓာတ်နိုင်ငံကြီးမည်၏။

ပညတ်သဘာဝ သဏ္ဌာန, သန္တတိ

သဏ္ဌာနပညတ်, သန္တတိပညတ်နှစ်ပါးသည် ပညတ်နိုင်ငံကြီးမည်၏။

သဏ္ဌာနပညတ်ဆိုသည်ကား- ဓာတ်တို့၏ပေါင်းဖွဲ့တည်ထောင်မှုကို အစွဲပြု၍ ဤကား အဏုမြူတစ်ခုတည်း၊ ဤကား ပရမာဏုမြူတစ်ခုတည်း အစရှိသည်ဖြင့် အကြီးအငယ် အရှည်အတို ခြင်္သဏ္ဌာန် ထင်မြင်ပြောဆိုကြသမျှ အလုံးစုံသည် သဏ္ဌာနပညတ်မည်၏။ အမူအရာကြိယာမူသက်သက်မျှသာဖြစ်ကြသော ဓာတ်နိုင်ငံကြီး ၌ကား ထိုကဲ့သို့ပရမာဏုမြူမျှ အကြီးအငယ် အရှည်အတို ခြင်္သဏ္ဌာန် ရကောင်းသောတရားဟူ၍ တစ်စုံတစ်ခုမျှမရှိ။

သန္တတိပညတ် ဆိုသည်ကား- ဓာတ်တို့၏ရှေ့ဖြစ်နောက်ဖြစ် အစဉ်အဆက်များစွာကို တစ်ခုတည်းပြု၍ ဤဝတ္ထုသည် ခဏများစွာတည်ရှိ၏။ ဤဝတ္ထုသည် ရှေ့ခဏမှ နောက်ခဏသို့ ရောက်လာ၏။ ဤဝတ္ထုသည် ငြိမ်ရာမှ လှုပ်၏။ လှုပ်ရာမှ ငြိမ်၏။ ဤမီးတောက်သည် လှုပ်၏၊ ထ၏၊ ကြွ၏၊ ဆုတ်၏၊ ကျ၏။ ဤရေသည် လှုပ်၏၊ ရှား၏၊ စီးသွား၏။ ဤလေသည် ထိုနေရာမှ ဤနေရာသို့ ရောက်လာ၏။

ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် ထင်မြင်ပြောဆိုကြသမျှ အလုံးစုံသည် သန္တတိ ပညတ် မည်၏။

မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြက်ခန့် ကာလအတွင်းမှာပင် ဓာတ်အမှုအရာကြိယာပေါင်း အကြိမ်တစ်ထောင် တစ်သောင်းမက ချုပ်ပျက်သဖြင့် အလွန်အသက်တိုလှသော ဓာတ်နိုင်ငံကြီး၌ကား လောကမျက်မြင်မှထင်ပြောဆိုကြသော တည်ရှိမှု၊ ထကြွမှု၊ လှုပ်ရှားမှု၊ ရွေ့ရှားမှုဟူ၍ တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိ၊ ဉာဏ်ဖြင့် ဓာတ်နိုင်ငံကြီးကို အလင်းဖွင့်ခဲ့လျှင် ပညတ်နိုင်ငံနှင့်စပ်သော ဝေါဟာရစုအကုန် ကွယ် ပျောက်၏။ မရှိ- မဟုတ် ဖြစ်၍ကုန်၏။ ဤသို့ မရှိ-မဟုတ် ဖြစ်၍ကုန် သည်ကို တုစ္ဆ သုညဆိုသတည်း။

ပညတ်နိုင်ငံကြီးကို ဖွင့်ခဲ့လျှင် ဓာတ်နိုင်ငံနှင့်စပ်သော အမှု ဟုတ်၊ အမှုမှန်စု အကုန်ဖုံးကွယ်၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့်မရှိ မဟုတ်ဟု ငြင်းပယ်ဖွယ် တွေ့သာ များ၏။ အမှတ်သညာရှိကြသည့်အလျောက် ပထဝီ၊ အာပေါ၊ စိတ်၊ ဝေဒနာ၊ ခက်မာမှု၊ ဖွဲ့စည်းမှု၊ ကြံဖန်မှု၊ ခံစားမှု စသည်ဖြင့် ပရမတ်စကား၊ ဓာတ်စကား ပြောဆိုကြရာ အစ၌ပရမတ်ကို ဦးတည်၍ စမိသောအခါ၌ မိမိတို့စိတ် ကျင်လည်နေကြဖြစ်သော ပညတ်နိုင်ငံကြီးသို့ ပေါလောပေါလော ဉာဏ်မျော၍ပါကြလေကုန်၏။ ဦးတည်ရာနိုင်ငံ၌ စူးစိုက်တန်စား ရပ်နားတည်ထောင်၍ မနေနိုင်ကြကုန်။

ဓာတ်နိုင်ငံကြီး၌ မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြက်ခန့်မျှ အသက်ရှည်၍ တည်နေနိုင်သော နိစ္စတရားဟူ၍ သုခတရားဟူ၍ အတ္တတရားဟူ၍ တစ်စုံတစ်ခုမျှမရှိ၊ ပညတ်နိုင်ငံကြီး၌သာ နိစ္စ သုခ အတ္တ ပါရှိ၍နေ၏။

ဤကား နိုင်ငံကြီးနှစ်ပါးခြားနားချက်တည်း။

ပကတိသော လူတို့၏အသိအမှတ် အတတ်အလိမ်မာခေါ်ကြသော သညာတရား၏ အနုမတဂ္ဂသံသရာကာလ၌ ထာဝရကျင်လည်ရာ ဌာနမူကား ပညတ်နိုင်ငံကြီးပေတည်း။

တံလျှပ်နှင့်သမင် ဥပမာ

ယခုအခါ တံလျှပ်ဥပမာကို ပြဆိုပေအံ့။ တံလျှပ်ဆိုသည်ကား အတွင်း၌ ရေဓာတ်အားကြီးစွာရှိနေသော အင်းအပြင်၊ အိုင်အပြင်၊ သဲသောင်အပြင်တို့မှာ ကောင်းကင်၌ မိုးရေမိုးပေါက်ဖြစ်ခြင်းငှါ သိမ်မွေ့စွာသော ရေအခိုးတို့သည် နေပြင်းထန်စွာ ပူသောအခါ၌ ထကြကုန်၏။ အထက်မှကျရောက်သော နေရောင်နှင့်ပေါင်းဆုံရောနှော မိကြရာ အဝေးမှကြည့်မျှော်ကြကုန်သောသူတို့အား ရေအပြင်၊ လှိုင်းအပြင်၊ ဂယက်အပြင်ကဲ့သို့ ဖွေးဖွေးဖြူထင်မြင်ကြကုန်၏။ ထိုနေရာသို့ ရောက်ကြလျှင် မမြင်ကြကုန်ပြီ။

တောကြီး၊ မြိုင်ကြီးအနီးအပါး၌ အင်းပြင်ကြီးတို့သည် ရှိကြကုန်၏။ နွေလအခါ၌ ရေကုန်ခန်း၏ တောကြီး၊ မြိုင်ကြီးအတွင်း ရှိကြသော ထုံးအိုင်ကြီးငယ်တို့၌ ရေကုန်ခန်းသဖြင့် အထောင် အသောင်း သားသမင် အပေါင်းတို့သည် ရေငတ်ခြင်းပြင်းထန်စွာ နှိပ်စက်သည်နှင့် ထိုအင်းပြင်ကြီးရှိရာသို့ ရေရှာပြေးလာကြကုန်၏။ ပူလှတုန်း ထည်းထည်း မွန်းတိမ်းကြီးအခါ၌ အင်းကမ်းပါးသို့ ဆိုက်ကြကုန်၍ အင်းအပြင်ကို ကြည့်မျှော်ကြကုန်သည်ရှိသော် အလယ်၌ ထ၍နေသော တံလျှပ်တို့ကို မြင်ကြကုန်၍ လှိုင်းဂယက် တဖွေးဖွေးနေသော ရေအပြင်ကြီးဟု မှတ်ထင်ကြကုန်သဖြင့် ကိုယ်၌ အပူအအိုက်၊ ဝမ်း၌ အမွတ်အသိပ်တို့ကို ပျောက်ငြိမ်းကြစေရန် အလျင်အမြန် ပြေးကြကုန်ရာ အလယ်သို့ ရောက်ကြလျှင် ကွယ်ပျောက်

၍ကုန်လေ၏။

တစ်ဖန်ကြည့်မျှော်ကြကုန်ပြန်သော် တစ်ခုသော ကမ်းအနီးမှာ မြင်ကြကုန်ပြန်၏။ ပြေးကြကုန်ပြန်၏။ ထိုနေရာသို့ ရောက်ကြလျှင် ကွယ်ပျောက်ပြန်လေ၏။ တစ်ဖန်ကြည့်မျှော်ကြပြန်ရာ တစ်ပါးသော နေရာမှာ မြင်ကြပြန်ကုန်၏။ ပြေးကြကုန်ပြန်၏။ ထိုနေရာသို့ ရောက်ကြလျှင် ကွယ်ပျောက်ပြန်လေ၏။ ပြေးဖန်များလေလေ ပူဆာငတ်မွတ် ပင်ပန်းခြင်း ပြင်းထန်လေလေ ဖြစ်ကုန်ကြ၍ အပူကြီး အငတ်ကြီး တင်းလင်းနှင့်ပင် အင်းပြင်မှာ မတ်တတ်လဲ၍ သေဆုံးကြလေကုန်၏။

ဤကား တံလျှပ်ဥပမာတည်း

လူ နတ် ဗြဟ္မာ ဘုံသုံးရွာနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပုံ

ဤဥပမာ၌ ဘုံသုံးပါးသည် အင်းပြင်ကြီးနှင့် တူ၏။ ဤသတ္တဝါ တို့သည် ရေငတ်သော တောသမင်တွေနှင့် တူ၏။ တဏှာသည် အပြင်း အထန် ပူပန်သော ငတ်မွတ်မှုနှင့်တူ၏။ ဓာတ်နိုင်ငံကြီးသည် ချိုး၍ သောက်၍ အပူအငတ် ပြေပျောက်ရန် အနှစ်သာရမရှိသော ပကတိ တံလျှပ်အစုနှင့် တူ၏။ ပညတ်နိုင်ငံကြီးသည် အခိုက်အတန့်အားဖြင့် ချိုး၍ သောက်၍ အပူအငတ် ပြေပျောက်ရန် အနှစ်သာရရှိသည်ဟု ထင်မြင် ကြသော လှိုင်းကြီး၊ လှိုင်းငယ်၊ ဂယက်ကြီး၊ ဂယက်ငယ်တို့ဖြင့် ခြယ်လှယ် သော ရေအပြင်ကြီးတွေနှင့် တူ၏။

မိမိ မိမိတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှစ၍ တစ်သက်လုံး တွေ့ရှိမှတ်သိ သမျှတို့ကို စိတ်နှင့်လည်းကောင်း၊ မျက်စိနှင့်လည်းကောင်း၊ ကြည့် မျှော် ကြသည်ရှိသော် တောတစ်ခွင်၊ တောင်တစ်ခွင်၊ မြေပြင်၊ လယ်ပြင်၊ ယာပြင် သစ်ပင်၊ တောချုံ၊ မြို့ရွာ၊ နိဂုံး၊ ကျောင်း၊ အိမ်၊ ဈေးလမ်း

အိမ်တန်း၊ ဝင်းခြံ အစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကုန်းသတ္တဝါ၊ ရေသတ္တဝါ မည်ဝါမည်သူ လူရှင်အများ ယောက်ျား မိန်းမ အစရှိသည် တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထင်မြင်ကြကုန်လတ္တံ့၊ မိမိ မိမိတို့ကိုယ်ခန္ဓာမှာလည်း ဦးခေါင်း၊ ခြေလက်၊ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ အစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း ဆံပင်၊ မွှေးညင်း၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်း အရေ၊ အသား အစရှိသည် ကိုလည်းကောင်း ထင်မြင်ကြကုန်လတ္တံ့၊ ဤအလုံးစုံကို ပညတ်နိုင်ငံ ကြီးဆိုသတည်း။

ထိုသမင်တို့သည် တံလျှပ်တွေကို ရေထင်လျက် အင်းအပြင်၌ တရုန်းရုန်း တအုန်းအုန်း လိုက်ကြကုန်သကဲ့သို့ ထိုအတူ ဤသတ္တဝါ တို့သည်လည်း စားမှု၊ ဝတ်မှု၊ ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်ဟူသောအကြောင်း ကြောင့် လုပ်မှု၊ ကိုင်မှု၊ သွားမှု၊ လာမှု၊ ရှာကြံမှုတို့ဖြင့် ကာယကံ တရုန်းရုန်း ဝစီကံတရုန်းရုန်း၊ မနောကံတရုန်းရုန်းနှင့်နေကြကုန်၏။ ထိုသမင်တို့သည် အပူ အငတ် တင်းလင်း၌ပင် အင်းအပြင်မှာ မတ်တတ် လဲ၍ သေဆုံးကြကုန်သကဲ့သို့ ထိုအတူ ဤသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် လည်း အနမတဂ္ဂသံသရာဖြစ်လေရာဘဝတို့၌ ပစ္စုပ္ပန်စီးပွား သံသရာစီးပွား လိုက်စားမှု တင်းလင်း ရလို့၊ ယူလို့၊ ခံစားလို့၊ စံစားလိုသော တဏှာ အငတ် တင်းလင်းနှင့်ပင် မတ်တတ်လဲ၍ သေဆုံးကြကုန်၏။

နာမ် ရုပ်ဟူသရွေ့ ဘုံလေ့ကိုငြီးငွေ့ရန်

ထိုသမင်တို့သည် ဉာဏ်နှင့်ကြည့်မျှော်တတ်ကြပါကုန်မှုကား တံလျှပ်ပကတိကို သိကြကုန်သဖြင့် ငါတို့၏ ပူမှု၊ အိုက်မှု၊ ငတ်မှု၊ မွတ်မှု၊ ပင်ပန်းမှုတို့ကို ပျောက်ငြိမ်းစေနိုင်သော ဝတ္ထုမျိုးမဟုတ် စင်စစ်မှုကား ပူမှု၊ အိုက်မှု၊ ငတ်မှု၊ မွတ်မှု၊ ပင်ပန်းမှုတို့ကို အဆင့်ဆင့် ပွားစီးစေလျက်

အသေသတ်မည့် ဝတ္ထုမျိုးသာ ဖြစ်ချေသည်ဟု သိကြကုန်၍ ထိုတံလျှပ်ကို ရှောင်ကွင်းလျက် မြစ်တစ်ပါး၊ ချောင်းတစ်ပါးသို့ သွားရောက် ချိုးသောက်ကြကုန်ရာ၏။

ထို့အတူ ဤလောက၌ ပညာရှိတို့သည် ဉာဏ်ပညာနှင့် ရှုမျှော်တတ်ကြပါကုန်မူကား ဓာတ်နိုင်ငံကြီး ပကတိကို သိမြင်ကြကုန်သဖြင့် ဤအနှစ်မရှိ အနိစ္စမျိုးဖြစ်သော ဓာတ်သဘာဝဓမ္မ အသိုက်အအုံစုသည် သင်္ခါရဒုက္ခဟူသော ပူမှု၊ အိုက်မှု တဏှာသုံးပါး တည်းဟူသော ငတ်မှု၊ မွတ်မှု၊ သောက ပရိဒေဝစသော ပင်ပန်းမှုတို့ကို ပျောက်ငြိမ်းစေနိုင်သော ဝတ္ထုမျိုးမဟုတ် စင်စစ်အားဖြင့်မူကား ထို ပူမှု၊ အိုက်မှု၊ ငတ်မှု၊ မွတ်မှု၊ ပင်ပန်းမှုတို့ကို အဆုံးမရှိ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာ အဆက်ဆက် ဆင့်ဆင့် ပွားစီးစေလျက် သေ၍မဆုံးနိုင်သောစခန်း အပါယဒုက္ခစခန်းသို့ သွေးဆောင်ဆွဲငင်၍ တွင်တွင်သတ်မည့် ဝတ္ထုမျိုးသာ ဖြစ်ချေသည်ဟု သိကြကုန်၍ အနိစ္စဉာဏ်၊ ဒုက္ခဉာဏ်၊ အနတ္တဉာဏ်တို့ဖြင့် ထိုဓမ္မတို့၌ တွယ်တာသော တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ကို ဖြတ်တောက် ရှောင်ကွင်းလျက် မြတ်စွာဘုရားသာသနာတည်းဟူသော အေးမြကြည်လင်သော ရေယဉ် မြစ်ချောင်းသို့ သွားရောက်ချိုးသောက်ကြကုန်ရာ သတည်း။

**သညာက္ခန္ဓာ၏ အနှစ်မရှိသည့်အတွက် တံလျှပ်နှင့်တူပုံကို
အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုချက်ပြီး၏။**

သညာက္ခန္ဓာသည် အနှစ်သာရ မရှိသည့်အတွက် တံလျှပ်နှင့်တူသည်ဟူ၍ ဟောတော်မူသဖြင့် သညာက္ခန္ဓာ၏ ကြီးစွာသော အာဒိနဝ သညာက္ခန္ဓာ၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တကို ပြတော်မူသည်ဟူသော အချက်

၌ အာဒီနဝကို ပြဆိုမှုမှာ တောသမင်ဥပမာနှင့်ပင် ထင်ရှားလေပြီ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ အစီအရင်မှာ “အာဟာရဒီပနီ” နောက်ပိုင်းမှာ ပါရှိလေပြီ။

ဤတွင်ရွှေကား “မရိစိကူပမာ သညာ”ဟူသော ဒေသနာတော် အရကို
ဖော်ပြခန်း ပြီး၏။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို ပြဆိုခြင်း

သင်္ခါရသဘာဝ အမျိုးမျိုး

“သင်္ခါရာ ကဒလူပမာ” ဟူသော ဒေသနာတော်မြတ်၌ သင်္ခါရ
ဆိုသည်ကား- အကျဉ်းအားဖြင့် -

- (၁) ဣရိယာပုထ်လေးဖြာ ကိုယ်အင်္ဂါ ပြုပြင်လှုပ်ရှား လုပ်ဆောင်
မှုဟူသော ကာယကံသင်္ခါရ တစ်ပါး၊
- (၂) နှုတ်လျှာ ပြုပြင်လှုပ်ရှား ပြောဆို လုပ်ဆောင်မှုဟူသော-
ဝစီကံသင်္ခါရ တစ်ပါး၊
- (၃) စိတ်အင်္ဂါ ပြုပြင်လှုပ်ရှား ကြံဖန် သိမြင် လုပ်ဆောင်မှု-ဟူ
သော မနောကံသင်္ခါရ တစ်ပါး-

ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

“စေတနာဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ဝဒါမိ”-ဟူသော ပါဠိတော်နှင့်
အညီ ပမာနတရားကိုယ်အားဖြင့် စေတနာစေတသိက်သာတည်း။

လျောင်းမှု၊ ထိုင်မှု၊ ရပ်မှု၊ သွားလာမှု၊ ဦးခေါင်း၊ လက်၊ ခြေ
အစရှိသော ထိုထိုကိုယ်အင်္ဂါ ပြုပြင်လှုပ်ရှား လုပ်ဆောင်မှုအမျိုးမျိုးတို့နှင့်
ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ ဆိုသည်ရှိသော် ကာယကံမှုသည် အလွန်များပြား
ကြီးကျယ်၏။ ထိုအတူ နှုတ်အင်္ဂါမှု၊ စိတ်အင်္ဂါမှုတို့သည်လည်း အသီး
အသီး များပြားကြီးကျယ်ကြကုန်၏။ အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့်မူကား-

သင်္ခါရတရားကိုယ် ငါးဆယ်အပြားရှိ၏။ ထိုငါးဆယ်တို့တွင် စေတနာ ကိုပြဆိုခဲ့ပြီ။ ကြွင်းသော ၄၉-ပါးတို့ကိုလည်း စေတနာကဲ့သို့ ကာယကံ အဖို့၊ ဝစီကံအဖို့၊ မနောကံအဖို့အားဖြင့် သုံးပါးသုံးပါးစီ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ရာ၏။

ထင်ရှားရာကို ရွေးကောက်၍ ဆိုမှုကား လောက၌ လောဘ၏ အချက်အရာဖြစ်သော ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှု၊ မနောကံမှုတို့သည် အလွန် ထင်ရှားများပြားကြီးကျယ်ကုန်၏။ ပါဏာတိပါတ အစရှိသော ဒေါသ၏ အချက်အရာ၊ မာန၏အချက်အရာ၊ ဒိဋ္ဌိ၏အချက်အရာ စသည်တို့ သည်လည်း အလွန်ထင်ရှား များပြားကြီးကျယ်ကုန်၏။ လုံ့လဝီရိယ၏ အချက်အရာတို့သည် တစ်လောကလုံး၌ အလွန်ထင်ရှားများပြား ကြီး ကျယ်လှကုန်၏။ သင်မှု၊ ကြားမှု၊ လောကရေး၊ ဓမ္မရေးတို့၌ တတ်သိ လိမ်မာ လုပ်ဆောင်မှုတို့သည်လည်း အလွန်ထင်ရှား များပြားကြီး ကျယ်ကုန်၏။

ဤကား-ထင်ရှားသော သင်္ခါရတို့ကို ပြဆိုချက်တည်း။

ဂါဟနှင့် စပ်ဖက်၍ မာန်တက်ပုံ

ဤသင်္ခါရဓာတ်မျိုးတို့သည် သတ္တဝါတို့အား တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ ဟူသော အပြင်းအထန် စွဲလမ်းဖမ်းတွယ်မှုဟုဆိုအပ်သော ဂါဟတရား သုံးပါးကို အလွန်ပွားစီး ကြီးမားမောက်မာစေတတ်ကုန်၏။ လုပ်အား၊ ကိုင်အား၊ ပြောအား၊ ဆိုအား၊ ကြံအား၊ စည်အား၊ တတ်သိလိမ်မာ အားတို့ကို အမှီပြု၍ ဤသတ္တဝါတို့၏စိတ်သည် သံတိုင်သံခဲ ကျောက်တိုင် ကျောက်ခဲကဲ့သို့ ခက်ထန်မောက်မာ၍နေ၏။ နေ့မဆို ညဉ့်မဆို သေ လွယ်ပျောက်လွယ်လှသော မရဏဘေး၊ အဝီစိအစရှိသာ အပါယ် ဘေး၊

သံသရာဘေးတို့နှင့် ခြိမ်းခြောက်သော်လည်း မန္တနာနိုင်ကြ သံဝေဂမကပ် နိုင်ကြ ရှိနေ၏။ သတ္တဝါတို့ကို ထိုသင်္ခါရဓာတ်တို့၏ မြှောက်စားချက် သည် အလွန်ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းလှ၏။

လူ့ဘုံ၊ နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ရှိနေကုန်သော ဆွေဂုဏ်၊ မျိုးဂုဏ်၊ ဥစ္စာဂုဏ်၊ ဓနဂုဏ်၊ သူရဂုဏ်၊ ကာယဗလဂုဏ်၊ ဉာဏဗလဂုဏ်၊ သီလဂုဏ်၊ ဗဟုသုတဂုဏ်၊ ပရိယတ္တိဂုဏ်၊ ပဋိပတ္တိဂုဏ်၊ ဣဿရိယဂုဏ်၊ မဟိဒ္ဓိကဂုဏ်၊ မဟာနုဘာဝဂုဏ်အစရှိကုန်သောဂုဏ်တို့သည်ကား မိုးဖျားစွင့်စွင့် မြင့်စွာဆောက်လုပ်၍ထားအပ်သော ငြိမ်းကြီးတို့မည်ကုန်၏။

သင်္ခါရဓာတ်တို့သည်ကား ထိုငြိမ်းကြီးအပေါ်၌ တည်၍ သတ္တဝါတို့၏စိတ်ကို အမြဲလျှင် လွှင့်တင်မြှောက်စားကုန်၏။ သံသရာ၌ ထိုသင်္ခါရဓာတ်တို့၏ မြှောက်စားချက်ကြောင့် ဘုရားကိုလည်း ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြလှလေပြီ။ တရားတော်ကိုလည်း ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြလှလေပြီ။ သံဃာကိုလည်း ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြလှလေပြီ။ သာသနာတော်ကိုလည်း ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြ လှလေပြီ။ ရသေ့ သူတော်ကောင်း၊ ရဟန်း သူတော်ကောင်းတို့ကိုလည်း နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းခဲ့ကြလှလေပြီ။

လောက၌ ရှိနေကြသော ဒုစွဲရိုက်အနန္တ၊ အမိုက်အမဲအနန္တ၊ အမှောက်အမှားအနန္တတို့သည် သင်္ခါရဓာတ်တို့၏ အမှုချည်းသာတည်း။ အပါယသံသရာကြီးသည် ဒိဋ္ဌိအမှူးရှိသော သင်္ခါရဓာတ်တို့၏ အစီးအပွားချည်းသာတည်း။

ဤအရာ၌ နိုင်ငံကြီးနှစ်ပါးကိုလည်း ခွဲခြမ်း၍ထားလေ။

ငှက်ပျောတော ဥပမာ

ငှက်ပျော ဥပမာကို ပြဆိုပေအံ့၊ တစ်ခုသော တောကြီး၌ ကြီးစွာသော ငှက်ပျောတောဥယျာဉ်သည် ရှိရာ၏။ ငှက်ပျောပင်၏ အခြင်းအရာကို အနည်းငယ်မျှ မသိတတ်သော သူနှင်းအများသည် ငှက်ပျောတောဥယျာဉ်ကြီးကို တွေ့မြင်ကြလေရာ အပင်သဏ္ဌာန် အရွက်သဏ္ဌာန် စေ့စပ်ချောမွေ့လှသည်အတွက်ကြောင့် အခေါက်အခွံမရှိပဲ သံတိုင်သံခဲကဲ့သို့ တစ်ခဲနက် အနှစ်အတိဖြစ်သော အလွန်ခက်မာခိုင်ခံ့လှစွာသော သစ်မျိုးဟု မှတ်ထင်ကြလေ၏။

ဤတောအတွင်း၌ ရှိနေကြကုန်သည်ရှိသော် တိုင်းရှင်၊ ပြည်ရှင်မင်းကိုပင် ထိမထင် ခုခံပုန်စားနိုင်၏။ တောဆင်ရိုင်းပေါင်း တစ်ထောင်ပင်လာသော်လည်း မတိုးဝှေ့နိုင်၊ မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်၌ ရန်သူတစ်ပါးတို့သည် အောင်ခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသော အယုဇ္ဈမြို့ကြီးနှင့် အလားတူ၏ဟု မှတ်ထင်ကြကုန်၏။ ငှက်ပျောပင်၏ အနှစ်ကိုဝေးစွာ အကာမရှိ အလွန်ပျော့ညံ့လှစွာသော အဖတ်အအူမျှရှိသည်ကို မသိကြ မောက်မာသောစိတ်ထား၊ မောက်မာသောစကားဖြင့် ငှက်ပျောပင်တွေကို သစ်တပ်မြို့ပြ၍ တည်ကြကုန်၏။ ပြည့်ရှင်မင်းကြီး ကြားသိလတ်သော် ရဲမက်တော်များကို စေလွှတ်၍ ပစ်ခတ်စေသော် ခဏချင်းအကုန်လုံး ပျက်ပြုန်း၍ သေဆုံးကြလေကုန်ရာ၏။

ဤကား ငှက်ပျောတော ဥပမာတည်း

သတ္တဝါ ပုထုဇဉ်နှင့် ဆက်ဆံသော ဥပမေယျ

သတ္တဝါတွေသည် သူနှင်းနှင့်တူ၏။ ကိုယ်ခန္ဓာတွေသည် ငှက်ပျောဥယျာဉ်တွေနှင့်တူ၏။ သင်္ခါရဓာတ်တွေသည် ငှက်ပျောပင်တွေနှင့်

တူ၏။ သေမင်းသည် ပြည့်ရှင်မင်းနှင့်တူ၏။ လောက၌ရှိသော အနာရောဂါစသော အဇ္ဈတ္တဘေးမျိုး၊ ဘီလူး၊ သံဘက်၊ မြွေ၊ ကင်း၊ သန်း၊ ဥတု၊ ငှက်၊ ခွေးစသော ဗဟိဒ္ဓဘေးမျိုးသည် ရဲမက်တော်သားစုနှင့် တူ၏။

ထိုသူနှစ်ဦးတို့သည် ငှက်ပျောသစ်တပ်ကို သိကြားမြို့ကဲ့သို့ ထင်မှတ်၍ ပြည့်ရှင်မင်းကိုမျှ ထိမထင် နေကြသကဲ့သို့ ဤသတ္တဝါတို့သည် အလိုရှိတိုင်းပြုနိုင်သော ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှု၊ မနောကံမှုဟူသော သင်္ခါရဓာတ်တို့၏ မြှောက်စားမှုအတွက်နှင့် ဘဝအဆက်ဆက်တို့၌ သေမင်းကိုမျှ ထိမထင် နေကြကုန်၏။

“ထိမထင်” ဆိုသည်ကား- အရွယ်မရောက်သေးက မိမိကိုယ်ကို သေနိုင်လိမ့်မည်မထင်ကြ၊ အရွယ်ရောက်၍ သေရမည်ကိုလည်း မစက်ဆုပ်ကြမှု၍ အများဓမ္မတာပေဟု အဖြေနှင့် ကျေအေး၍ နေကြသည်ကို ထိမထင်ဆိုသတည်း။

ရဲမက်တော်တို့ ပစ်ခတ်လာလျှင် ငှက်ပျောသစ်တပ်၏ ခုခံမှု မရှိခြင်းကြောင့် ဘယ်အခါမဆို သေးဆုံးကြကုန်ရာသကဲ့သို့ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သေမင်း၏ရဲမက်တို့ ဆိုက်ရောက်ဖျက်ဆီးခဲ့လျှင် အနှစ်သာရမရှိသော သင်္ခါရဓာတ်တို့က အနည်းငယ်မျှ ခုခံမှုမရှိခြင်းကြောင့် တစ်ယောက်တစ်ယောက်သော သတ္တဝါအား ကလလရေကြည် အခါ၌ သေခဲ့ရသော ဘဝပေါင်းလည်း မရေမတွက်နိုင်ရာပြီ၊ အမြှပ်အခါ၌ သေခဲ့ရသော ဘဝပေါင်းလည်း မရေမတွက်နိုင်ရာပြီ၊ ပဋိသန္ဓေ နေပြီးနောက် တွေ့ရှိကြသော ညစဉ်၊ နေ့စဉ်၊ နာရီစဉ် ခဏစဉ်ပေါင်းတို့တွင် မသေဖူးသေးသော ည၊ မသေဖူးသေးသောနေ့၊ မသေဖူးသေးသော နာရီ၊ မသေဖူးသေးသော ခဏဟူ၍ တစ်ခုမျှမရှိရာပြီ၊ တစ်ခု၊ တစ်ခုသော ခဏ၌ပင် အခါပေါင်းအနန္တ သေခဲ့လှလေရာပြီ။

ဤကား သေမင်းကို ထိမထင် ပြုကြသည့် အတွက်တည်း။

အဝိဇ္ဇာကို မကြောက်၍ ဘေးရောက်ရပုံ

တစ်နည်းကား အဝိဇ္ဇာသည် ပြည့်ရှင်မင်းနှင့်တူ၏။ ဇာတိဘေး၊ ဇရာဘေး၊ မရဏဘေး၊ သောကဘေး၊ ပရိဒေဝဘေး၊ ဒုက္ခဘေး၊ ဒေါမနဿဘေး၊ ဥပါယာသဘေးသည် ရဲမက်တော်နှင့်တူ၏။ သင်္ခါရ ဓာတ်တို့၏ မြှောက်စားမှုအတွက်နှင့် ဘဝအဆက်ဆက်တို့၌ အဝိဇ္ဇာ ကိုပင် ထိမထင် နေခဲ့ကြကုန်၏။

“အဝိဇ္ဇာကို ထိမထင်နေကြမှု” ဆိုသည်ကား- ယခုဘုရား သာသနာတွင်းမှာပင် တရားကျမ်းဂန် မဖတ်မှု၊ မသိမှု၊ မလိမ်မာမှု၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ မထင်နိုင်မှု၊ မမြင်နိုင်မှုသည် မိမိတို့၌ ငုတ်တုတ် ရှိနေကြ သည်ကို သိကြလျက်နှင့်ပင်လျှင် မပူမပင် ရွှင်ရွှင်ယုယု နေနိုင်ကြမှုကိုဆို သတည်း။

ဇာတိဘေး ဆိုသည်ကား-

၁။ ကိလေသာ ဇာတိဘေး၊

၂။ ကမ္မ ဇာတိဘေး၊

၃။ ဝိပါက ဇာတိဘေး-

ဟူ၍ သုံးမျိုးရှိ၏။

ဖြစ်ခွင့်ဆိုက်သည်ရှိသော် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ အစရှိ သော ကိလေသာအညစ်အညမ်းတို့၏ ဘယ်ခါမဆို ဖြစ်ပေါ်မှုသည် ကိလေသာဇာတိဘေးမည်၏။

ကိလေသာဖြစ်မှုရှိပြန်က ဒုစ္စရိုက်ကံတို့၏လည်း ဘယ်အခါမဆို ဖြစ်နိုင်သောအမှုသည် ကမ္မဇာတိဘေးမည်၏။

ဖြစ်ခွင့်ဆိုက်သည်ရှိသော် ကိုယ်ခန္ဓာ၌ စက္ခုရောဂါစသော ရောဂါဘေး အနာဘေးဖြစ်မှု၊ ဘယ်အခါမှာမဆို သေခဲ့လျှင် အပါယ ဇာတိ စသည်ဖြစ်မှုသည် ဝိပါကဇာတိဘေးမည်၏။

ဇရာဘေး ဆိုသည်ကား- ကြည်လင်ရွှင်လန်း ရှိနေသော ရုပ် နာမ် ခန္ဓာတို့၏ ညှိုးနွမ်းလျော့ပါးခွင့် ဆိုက်ခဲ့လျှင် ဘယ်အခါမှာမဆို ခဏချင်း ညှိုးနွမ်းလျော့ပါးမှုကိုလည်း ဇရာဘေးဆိုလေ။ မရဏဘေးကို ပြဆိုခဲ့ပြီ။ သောကဘေး စသည်ကိုလည်း ထိုနည်းတူသိလေ။

ထိုဘေးတို့သည် ဆိုက်ရောက်ခဲ့လျှင် သင်္ခါရဓာတ်တို့၏ ရေမြှုပ် ရေပွက်မျှ အနှစ်သာရမရှိမှု အခုအခံ မရှိမှုကြောင့် စင်း၍ခံနေကြရ တော့သည်။

ဤကား အနမတဝ္ဂသံသရာကာလ၌ အဝိဇ္ဇာကို ထိမထင် ပြုကြသည့်အတွက်တည်း

သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုချစ်၍ဘေးဖြစ်ပုံ

တစ်နည်းကား ယခုကာလအားလျော်စွာ ဆိုသည်ရှိသော် သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိသည် ပြည့်ရှင်မင်းနှင့်တူ၏။ ခပ်သိမ်းသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှ၊ ခပ်သိမ်းသော ဒုစရိုက်မှုတို့သည် ပြည့်ရှင်မင်း၏ ရဲမက်တော်သားနှင့် တူကုန်၏။

“ခပ်သိမ်းသော ဒုစရိုက်မှု” ဆိုသည်ကား- မနုဿတ္တဒုလ္လဘ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒုဒုလ္လဘအခန်းတို့၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ရှေးရှေးသောဘဝအဆက် ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက်တို့က မိုက်ခဲ့သမျှ၊ မဲခဲ့သမျှ၊ မှောက်ခဲ့သမျှ၊ မှားခဲ့သမျှ၊ အသိုက်မပျက်၊ အအုံမပျက် သတ္တဝါတို့၏ စိတ်နှစ်လုံးထဲမှာ အစဉ်ပါရှိ၍နေသော ဒုစရိုက်ကံဟောင်း အနန္တ၊ ရှေ့သို့ဖြစ်လတ္တံ့သော ဒုစရိုက်ကံသစ်အနန္တတို့ကို ခပ်သိမ်းသော ဒုစရိုက်မှု ဆိုသတည်း။

သင်္ခါရဓာတ်တို့၏ မြှောက်စားမှုအတွက်ကြောင့် ဘဝအဆက်

ဆက်တို့ကို မဆိုထားဘဲဦး၊ ယခုအခါ ဘုရားသာသနာအတွင်း၌ပင်လျှင် အပါယ်အိုးကြီး ငရဲအိုးကြီးဖြစ်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုပင် ထိမထင်ပြု၍ နေကြကုန်၏။

“သက္ကာယဒိဋ္ဌိ” ဆိုသည်ကား- အကြင်သူတို့သည် ဓာတ်နိုင်ငံကြီးသို့ တစ်ခါတစ်ခေါက်မျှ မရောက်ဖူး မပေါက်ဖူးကြကုန်၊ ထိုသူတို့သည် ခပ်သိမ်းသော ရုပ်ဓာတ် နာမ်ဓာတ်တို့ကို ပုဂ္ဂိုလ်ပြု၍ စွဲလမ်းကြကုန်၏။ သတ္တဝါပြု၍ စွဲလမ်းကြကုန်၏။ ငါပြု၍စွဲလမ်းကြကုန်၏။ စက္ခုဝိညာဏဓာတ် မြင်မှုကို ငါမြင်မှုပြု၍ စွဲလမ်းကြကုန်၏။ သောတဝိညာဏဓာတ် ကြားမှုကို ငါကြားမှုပြု၍ စွဲလမ်းကြကုန်၏။ မနောဝိညာဏဓာတ် ထွေထွေလာလာ ကြံမှု၊ သိမှုကို ငါကြံမှု၊ ငါသိမှုပြု၍ စွဲလမ်းကြကုန်၏။ လောဘဓာတ် ချစ်မှု၊ ခင်မှု၊ လိုချင်မှု၊ သာယာမှုကို ငါချစ်မှု၊ ငါခင်မှု၊ ငါလိုချင်မှု၊ ငါသာယာမှုပြု၍ စွဲလမ်းကြကုန်၏။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိစွဲလမ်းမှု အကျယ်ကိုမူကား ငါတို့စီရင်အပ်သော “ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အဓိပ္ပါယ်အကျယ်-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒီပနီ” စာအုပ်မှာယူလေ။

ဤသို့လျှင် ဓာတ်နိုင်ငံမှုတို့ကို ပညတ်နိုင်ငံ၏ အစွမ်းသတ္တိပြုလုပ်စွဲလမ်း မှောက်မှားခြင်းသည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိမည်၏။ ပညတ်နိုင်ငံ ပြုလုပ်သည့်အတွက် ဓာတ်အမှုစုသည် နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တသာရတွေ ဖြစ်၍ကုန်၏။ ခပ်သိမ်းသောဒိဋ္ဌိ၊ ခပ်သိမ်းသောကိလေသာ၊ ခပ်သိမ်းသော ဒုစရိုက်ဟူသမျှသည် ထိုနိစ္စဒိဋ္ဌိ၊ သုခဒိဋ္ဌိ၊ အတ္တဒိဋ္ဌိဟုဆိုအပ်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိမှ ပေါက်ဖွားကြကုန်၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် အပါယ်မျိုး အပါယ်မြစ်၊ ငရဲမျိုး ငရဲမြစ်၊ အဝီစိမျိုး အဝီစိမြစ်ကြီး စင်စစ်ဖြစ်၏။

ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုပင် ထိမထင်ပြု၍ နေကြပုံကား အလွန်အ

ဆိပ်ထန်လှစွာသော မြွေနဂါးကို ပွေ့ပိုက်ချီငင် အကျွမ်းဝင်ဘိသကဲ့သို့ ငါ မြင်သည်၊ ငါကြားသည် အစရှိသော အဝီစိမြစ်ကြီး စင်စစ်ဖြစ်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို အဟုတ်ပြင်ပြင် အကယ်ထင်လျက် အစဉ်ခြိုက်မြိုက် အရိုးစိုက်၍ နေကြသည်ကိုဆိုသတည်း။

ရဲမက်တော်ဖြစ်ကုန်သော ဒုစရိုက်ကံဟောင်းတို့သည် သတ္တဝါ အပေါင်းတို့ကို အပါယ်ငရဲသို့ နေ့မစဲ၊ ညဉ့်မစဲ အမြဲအစဉ် တွင်တွင်ကြီး ပစ်ချကုန်၏။ တွင်တွင်ကြီး ပစ်ချမှုကိုမူကား မနုဿတ္ထဒုလ္လဘ၌ ပြဆိုခဲ့ ပြီးသော **နခသီခသုတ် ဒေသနာတော်**ကိုလည်းကောင်း၊ အပါယ် လေးဘုံ ၌ သတ္တဝါအနန္တ များပြားလှပုံများကိုလည်းကောင်း ထောက် မျှော်၍ သိ အပ်၏။

အလွန်ကြီးကျယ်လှစွာသော လေပွေ့ကြီးသည် အနှစ်မရှိသော သစ် ရွက်ခြောက် မြက်ခြောက်တို့ကို ကောင်းကင်၌ မြှောက်တင်လွှင့်ထွေ ဝဲ၍နေစေဘိသကဲ့သို့ ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့၏စိတ်ကို တလူလူ တကြား ကြား ငါတကား သူတကား ထောင်လွှား မြှောက်မြင့်အောင် မြှောက်မြင့် လွှင့်တင် အစဉ်မြှောက်စား၍ နေကြကုန်သော သင်္ခါရဓာတ် အပေါင်း အဖော်တို့သည် အပါယ်ကျမှုကို ခုခံဖော်မရ ဝိုင်းညာ၍သာ ချလိုက်ကြ ကုန်၏။

ဤကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ထိမထင် ပြုကြသည့်အတွက်တည်း။

လိုရင်းအချုပ်ကား လောက၌ လျောင်းခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ သွားခြင်း၊ လာခြင်း၊ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ လှုပ်ရှားခြင်းဟူသော ကာယကံ မှုသည် ငှက်ပျောတောကြီးကဲ့သို့ အလွန်ထင်ရှားသော အမှုကြီးဖြစ်၏။ ထိုအမှုကြီး၌ အမှုသည် အမှန်ဖြစ်သော ဓာတ်နိုင်ငံကို ဖွင့်၍ကြည့်သည် ရှိသော် စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော သင်္ခါရဓာတ်တို့၏ အမှုသာဖြစ်၏။ ထိုသင်္ခါ

ရဓာတ်တို့သည် အဏုမြူမျှ အနှစ်အမာ မရှိကြကုန်။

ပရိယတ္တိဉာဏ် ဘေးမကယ်နိုင်ပုံ

အလွန်ကြီးကျယ်သော ပရိယတ္တိဉာဏ်တည်းဟူသော သင်္ခါရ ဓာတ်ကြီးနှင့် ပြည့်စုံသောသူပင်ဖြစ်သော်လည်း နာခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏချင်းနာ၏၊ ကျင့်ခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏချင်း ကျင့်၏၊ ပူခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏချင်း ပူမှုဒုက္ခရောက်၏၊ အေးခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏချင်း အေးမှုဒုက္ခ ရောက်၏၊ မူးခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏချင်း မူးမှုဒုက္ခရောက်၏၊ ဝေခွင့်ဆိုက် လျှင် ခဏချင်း ဝေမှုဒုက္ခ ရောက်၏၊ သေခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏချင်း သေ၏၊ သောကဖြစ်ခွင့်၊ ပရိဒေဝဖြစ်ခွင့် ကာယိကဒုက္ခ စေတသိကဒုက္ခဖြစ်ခွင့်၊ ဒေါမနဿဖြစ်ခွင့်၊ ဥပါယာသဖြစ်ခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏချင်း ဥပါယာသ ဒုက္ခရောက် ၏။

ထိုဉာဏ်ပညာတည်းဟူသော သင်္ခါရဓာတ်ကြီးသည် ထိုဒုက္ခတို့ ကိုယ်ခန္ဓာသို့ မကပ်နိုင်ကြအောင် ကိုယ်ခန္ဓာတွင်းမှ မျက်တောင်တစ်ခတ် မျှ တင်းတင်းကြံ့ခိုင်ခံ့ စောင့်ရှောက်၍နေနိုင်သော အနှစ်အမာမျိုး မဟုတ်၊ ထိုဉာဏ်ပညာတည်းဟူသော သင်္ခါရဓာတ်ကြီးကို ကြိဖန်ဝင် စား၍ နေဆဲအခါ ထိုဒုက္ခတို့ ဆိုက်ရောက်လာလျှင် ထိုသင်္ခါရဓာတ်ကြီး သည် ခဏချင်း ချုပ်ပျက်ကွယ်ပျောက်လေ၏၊ ကိုယ်သဏ္ဌာန်မှာ ဒုက္ခ ဓာတ်တွေ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍နေ၏၊ နာလေခြင်း၊ ကျင့်လေခြင်း၊ ပူလေခြင်း၊ အေးလေခြင်း အစရှိသဖြင့် စိတ်နောက် စိတ်ညစ်တွေ ပေါ်၍နေ၏၊ သင်ကြားလေ့လာ ကောင်းစွာတတ်မြောက်ပြီးသော ထိုပညာကြီးကို ကြံစည်ဝင်စား၍ နေလိုပါသော်လည်း ဘယ်ဒုက္ခရှိနေ၍ မတတ်နိုင်၊ ဘယ်သောကရှိနေ၍ မတတ်နိုင်ဟု ပြောဆိုကြရ၏၊ လောဘ

ဖြစ်ခွင့်ဆိုက်လျှင် ထိုပညာဓာတ် ချုပ်ပျောက်၍ ခဏချင်း လောဘဓာတ် ကပ်ရောက်၏။ ဒေါသ၊ မာန စသည်တို့လည်း နည်းတူ။

ဤသို့ ငှက်ပျောတုံးကြီး ငှက်ပျောတောကြီးကဲ့သို့ လောက အချက် ပညတ်နိုင်ငံဖက်၌ အလွန်ထင်ရှားလှသော ဉာဏ်ပညာခေါ် သော သင်္ခါရဓာတ်ကြီးသည်ပင်လျှင် အမှန်ရှိရင်းဖြစ်သော ဓာတ်သဘော အားဖြင့် အဏုမြူမျှ အခိုင်အမာ အနှစ်သာရမရှိချေ။ ထိုမှကြွင်းသော သင်္ခါရဓာတ်နုပင် ဓာတ်ဖွဲ့တို့မှာ ပြောဖွယ်ရာ မရှိပြီ။

သင်္ခါရဓမ္မ ပျက်လွယ်ပုံ

စိတ်သန္တာန်၌ ဝင်စား၍နေသော ထိုထိုကုသိုလ်သင်္ခါရဓာတ်တို့ သည် ထိုထိုအကုသိုလ်ဝင်လာလျှင် ခဏချင်း ပျောက်ပျက်ကုန်၏။ လှူအံ့၊ ဒါနိးအံ့၊ ပေးအံ့၊ ကမ်းအံ့ဟု ဖြစ်၍နေသော ဒါနကုသိုလ်မျိုးသည် မစ္ဆေရ လောဘဝင်လာလျှင် ခဏချင်း ပျောက်ပျက်၏။ သီလကုသိုလ်မျိုးသည် ဒုဿီလ အကုသိုလ် ဝင်လာလျှင် ခဏချင်း ပျောက်ပျက်၏။ သမထ ဘာဝနာ ဝိပဿနာဘာဝနာမူကို အာရုံပြု၍နေရာ ထိုထိုဝိတက် ဝိစာရ ဥဒ္ဓစ္စဝင်လာလျှင် ဘာဝနာသင်္ခါရ ခဏချင်း ကွယ်ပျောက်၍ စိတ်ရောက် မိ ရောက်ရာ ရောက်သွား၏။

ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် အလုံးစုံသော သင်္ခါရဓာတ်တို့၏ အနှစ် သာရ မရှိကြသည့်အတွက် လျှပ်အချက်ကဲ့သို့ ပျက်လွယ် ပျောက်လွယ် ဖြစ်၍ နေကြပုံကို မိမိသန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ လောက၌လည်းကောင်း ကိုယ်တွေ့ မျက်မြင် အထင်အရှား ဖြစ်၏။ အနံ့အပြား ထင်မြင်အောင် သာ ကြည့်ရှုကြလေ။

အလွန်ထက်သန် ကြီးမြတ်သော တန်ခိုးအဘိညာဉ်တည်း

ဟူသော သင်္ခါရဓာတ်ကြီးကို ဝင်စား၍ ကောင်းကင်၌ပျံသွား၍ နေစဉ်အခါ မာတုဂါမအဆင်း မာတုဂါမအသံတို့နှင့် တွေ့ကြသဖြင့် ခဏချင်း ကွယ်ပျောက်၍ ကောင်းကင်မှ မြေသို့ကျ၍ မာတုဂါမနှင့် အရှက်တကွဲ အကျိုးနဲ့ဖြစ်ရသော ဝတ္ထုများကိုလည်း မျှော်လေ။

ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ၊ သဒ္ဓါ၊ ပညာအစရှိသော သင်္ခါရဓာတ်တို့ ၏ အနှစ်သာရမရှိပဲ ဓာတ်နုတ်ဓာတ်ဖွဲ့တွေ ဖြစ်ကြသည့် အတွက်ကြောင့် အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ အခါခါရရှိသော လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ၊ ဗြဟ္မာဘဝ တို့လည်း ခဏမကြာ ရေမြုပ်ရေပွက်ကဲ့သို့ ကျေပျက်သေဆုံး၍ အပါယ်ငရဲသို့ တလဲလဲကျရောက်ခါ နေကြရကုန်သည်။ တစ်ယောက်၊ တစ်ယောက်သော သူမှပင် အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ဒါနသင်္ခါရဓာတ်မျိုး လည်း အနမတဂ္ဂဖြစ်ခဲ့လှလေပြီ။ ယခု တစ်တိုတစ်စမျှ အဖတ်ရှာ၍ မရ၊ လောကီသီလ သင်္ခါရဓာတ်မျိုးလည်း အနမတဂ္ဂဖြစ်ခဲ့လှလေပြီ။ ဈာန် အဘိညာဉ်သမာပတ်တည်းဟူသော လောကီဘာဝနာသင်္ခါရ ဓာတ်မျိုး လည်း အနမတဂ္ဂဖြစ်ခဲ့လှလေပြီ။ ယခုတစ်တိုတစ်စမျှ ရှာ၍မရ။

ဒါနလည်း မွဲလျက်ပင် ဖြစ်၏။ သီလလည်း မွဲလျက်ပင် ဖြစ်၏။ ဘာဝနာလည်း မွဲလျက်ပင် ဖြစ်၏။ အတတ် အသိ အလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာ လည်း မွဲလျက်ပင် ဖြစ်၏။ နောက်နောက်သံသရာ၌လည်း ဤနည်း အတိုင်း မြင်လေ။

ဤကား အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ဒါနငှက်ပျောတောကြီး၊ သီလ ငှက်ပျောတောကြီး၊ ဘာဝနာငှက်ပျောတောကြီး၊ အသိအလိမ္မာ ပညာ ငှက်ပျောတောကြီးကို ပြဆိုလိုက်သော အချက်တည်း။

ထို့ကြောင့် “သင်္ခါရာ ကဒလူပမာ” ဟူ၍ ဟောတော်မူ ပေသည်။

“သင်္ခါရက္ခန္ဓာသည် ငှက်ပျောတုံးနှင့်တူသည်ဟူ၍ ဟောတော်မူသဖြင့် သင်္ခါရက္ခန္ဓာကြီး၏ ကြီးကျယ်စွာသော အာဒိနဝသင်္ခါရက္ခန္ဓာ၏ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တကို အဘယ်သို့ပြတော်မူသနည်း” ဟူသော အမေး၌ အဖြေကိုမူကား “အဟာရဒီပနီ” စာအုပ် မနောသဉ္စေတနာ အာဟာရ၏ အာဒိနဝခန်း၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တခန်းမှာ အကျယ်ပြဆိုလျက်ရှိလေပြီ။

ဤတွင်ရှေ့ကား “ သင်္ခါရာ ကလဒလူပမာ ” ဟူသော ဒေသနာတော်ကို ထုတ်ဖော် ပြဆိုခန်းပြီး၏။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို ပြဆိုခြင်း

ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးတို့၏ မှောက်မှားပုံ

“မာယူပမဉ္စ ဝိညာဏံ”- ဟူသော ဒေသနာတော်မြတ်၌-

- စက္ခု၌ အဆင်းသဏ္ဌာန် အရိပ်အသွင်မျိုး ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲအခါမှာ စက္ခု၌ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်သော မြင်မှုသည် စက္ခုဝိညာဏဓာတ် မည်၏။
- နား၌ အသံအမျိုးမျိုး ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲအခါမှာ သောတ၌ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်သော ကြားမှုသည် သောတဝိညာဏဓာတ်မည်၏။
- နှာခေါင်း၌ အနံ့အမျိုးမျိုး ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲအခါမှာ ယာန၌ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်သော နံ့မှုသည် ယာနဝိညာဏဓာတ်မည်၏။
- လျှာ၌ အရသာအမျိုးမျိုး ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲအခါမှာ လျှာအပြင်၌ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်သော လျက်မှုအရသာ

ကို သိမှုသည် ဇိဝှိဝိညာဏဓာတ်မည်။

- ဦးထိပ်အပြင်မှ အောက်ခြေဖဝါးအပြင်တိုင်အောင် အတွင်းအပ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ထိတွေ့ရန် အမျိုးမျိုး ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲအခါမှာ ထိုထိုကိုယ်အင်္ဂါအရပ်၌ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်သော ထိမှု သိမှုသည် ကာယဝိညာဏဓာတ် မည်၏။
- စိတ်နှစ်လုံး၌ သိရှိသမျှသော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ထိုထိုအာရုံတို့ ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲအခါမှာ စိတ်နှစ်လုံး၌ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်သော ကြံမှု သိမှု အလုံးစုံသည် မနောဝိညာဏဓာတ် မည်၏။

ဤခြောက်ပါးသော ဝိညာဏ်တို့သည် မဓ္စစက္ခု မရှိကြကုန်သော အန္ဓဗာလ သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ တစ်ရံတစ်ခါမျှ အဟုတ်အမှန်ကို မသိစေ မမြင်စေမှု၍ မဟုတ်မမှန်သော ပညတ်နိုင်ငံကို လုပ်ကြံဖန်တီး အကြီးအကျယ် မွေ့လျော်ဖွယ် ထင်ရဲအောင် ဖော်ပြသမား တို့ပေတည်း။

ဝိညာဏ်ခြောက်ရပ်နှင့် မျက်လှည့်ဥပမာ

ထိုဝိညာဏဓာတ်ခြောက်ပါးသည် အဘယ်သို့ မျက်လှည့်အမှုနှင့် တူလေသနည်းဟူမူကား-တစ်ခုသောအရပ်၌ ရှားစောင်းတောကြီးတစ်ခု သည်ရှိ၏။ တစ်ယောက်သောသူသည် မျက်လှည့်အတတ်ဖြင့် ထိုရှား စောင်းတောကြီးကို ရွှေ့ပဒေသာပင်တွေ ပြုလုပ်၍ ပြုလေ၏။ တစ်ယောက်သောသူသည် အဟုတ်ရွှေ့ပဒေသာပင်တွေ မှတ်ထင်၏ ပင်စည်တို့ကိုလည်း ရွှေ့တုံးတွေထင်၏ အကိုင်ကြီး၊ အကိုင်ငယ်၊ အခက်

ကြီး၊ အခက်ငယ်တို့ကိုလည်း ရွှေသားအတိထင်၏။ အပွင့်အသီး တို့ကိုလည်း ရွှေပွင့် ရွှေသီးထင်၏။ ငါ၏ရှေးဘုန်း ရှေးကံကြောင့် ငါအား နတ်သိကြား ဖန်ဆင်း၍ ပေးသည်ဟု အလွန်ဝမ်းမြောက်၏။ ဤ ရွှေတို့ကိုယူ၍ ပန်းတိမ်ဖို့မှာ ရွှေအိုး၊ ရွှေခွက်၊ ရွှေဖလား၊ ရွှေနားသောင်း၊ ရွှေလည်ကပ်၊ ရွှေလက်စွပ်၊ ရွှေပုတီးစသည်ပြုလုပ်စေ၍ ရောင်းချ သည်ရှိသော် အကုဋေများစွာသော အပြာတို့ကိုရယူ၍ သူဌေးကြီး ဖြစ်ရပေတော့အံ့ဟု အကြံပြု၍ ရွှေပန်းတိမ်ဖို့၌ ချလေသော် ရွှေသား မဟုတ် ရှားစောင်းကြီးသားသာ အစစ်အမှန်ဖြစ်၍ ရွှေရည်မဖြစ် အသုံး မကျသော ပြာသက်သက်သာ ဖြစ်လေ၏။

ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အပင်၌မျက်မြင် ကြောင်တောင် ရွှေရောင် ရွှေရည်ရှိနေသည့်အတွက် ရွှေဇာတိပင် မှတ်ထင်ရင်းအတိုင်းကို မစွန့်နိုင် ပဲ သာယာစောင့်ရှောက်ဆဲမှာပင် အသက်ဝိညာဏ်ဆုံးရလေ၏။

ဥပမာ- ဘုံသုံးပါးသည် ရှားစောင်းတောကြီးနှင့်တူ၏။ ဝိညာဏ် ခြောက်ပါးသည် မျက်လှည့်ဆရာနှင့်တူ၏။ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာငါးပါးသည် ရှားစောင်းပင်ပကတိနှင့်တူ၏။ ဓာတ်နိုင်ငံကြီးသည် ရှားစောင်းပင် ပကတိ နှင့်တူ၏သော်လည်း ဆိုလေ၊ ပညတ်နိုင်ငံကြီးသည် မျက်လှည့်အတတ် နှင့် ထင်မြင်စေအပ်သော ရွှေပဒေသာပင်ကြီးနှင့်တူ၏။ ကိုယ်အင်္ဂါ ဦးခေါင်း၊ ခြေ၊ လက်အင်္ဂါ၊ မျက်စေ့၊ နှာခေါင်း အစရှိသော အင်္ဂါ၊ ဆံပင်၊ မွှေးညင်းအစရှိသော အင်္ဂါတို့သည် ရွှေပဒေသာပင်ကြီး၏ ပင်စည် ကိုင်းခက်အရွက်အပွင့်အသီးတို့နှင့် တူကုန်၏။ ထိုသူအား ရွှေပဒေသာ ပင်ကြီးကို တွေ့မြင်လေရာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ကြီးကျယ်စွာသော အကြံအစည်တွေ ဖြစ်သွားသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဤသတ္တဝါတို့အား ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပညတ်နိုင်ငံကြီးကို ထင်မြင်၍ နေကြသည့်အတွက်

ယရာဝါသ လောကတန္တိ လောကီစီးပွားတို့၌ စိတ်အားကိုယ်အား ရှိကြသမျှ ဘဝတိုင်း၊ ဘဝတိုင်း လုပ်ကြံလိုက်စား၍ နေကြကုန်၏။

မီးသို့ချလျှင် အသုံးမကျသော ပြာမှုန့်သက်သက် ဖြစ်သည်ကို မြင်ပါလျက် အပင်၌မျက်မြင်ကြောင်တောင် ရွှေ့ရောင်ရွှေ့ရည် ရှိနေသည့်အတွက် ရွှေ့ဇာတိပင်မှတ်ထင်ရင်း အတိုင်းကို မစွန့်နိုင်ပဲ သာယာစောင့်ရှောက်ဆဲမှာပင် အသက်ဝိညာဏ် ဆုံးလေဘိသကဲ့သို့ ထိုအတူကြီးကြီးငယ်ငယ် သေဆုံးကြ၍ အသုံးမကျ အချည်းနှီး မြေကြီး၏ အစီးအပွားဖြစ်၍ သွားကြသည်ကို တစ်သက်လုံး ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌ ဖြစ်ကြပါကုန်လျက် အသက်ဝိညာဏ်ရှိစဉ်အခါ၌ သူသူ ငါငါ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ထိုထိုဘဝသို့ကျင်လည် ပြောင်းသွားနိုင်ကြသူ လူပဲ နတ်ပဲ အထင်လွဲမှုကို မစွန့်နိုင်ကြကုန်မူ၍ သာယာစောင့်ရှောက်ဆဲမှာပင် အသက်ဝိညာဏ် ဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။

ထိုရှားစောင်းတောကြီးသည် အသုံးမကျသော တုစ္ဆ သုညမျိုး သာ အမှန်ဖြစ်၍ ဖိုမှာချသောအခါ၌လည်း အသုံးမကျသော တုစ္ဆ သုည အဖြစ်သို့ ရောက်လေသကဲ့သို့ ဤအဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာစုသည် အသုံးမကျသော တုစ္ဆမျိုး၊ သုညမျိုး၊ အသာရကမျိုး အစစ်အမှန်ဖြစ်၍ အဆုံးအဆုံး၌လည်း အသုံးမကျသော တုစ္ဆ သုညမြေကြီး အစီးအပွားသာ ဖြစ်လေကုန်၏။

ခန္ဓာငါးပါးကို အသုံးမကျသော တုစ္ဆမျိုး သုညမျိုး ဆိုသည်မှာ မူကား ဓာတ်နိုင်ငံကြီးကို ဖွင့်၍ ကြည့်သည်ရှိသော် လောက၌အဟုတ်ရှိ အကယ်ရှိ ထင်မြင်မှတ်ယူ သာယာစွဲလမ်း၍ နေကြသော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ဟူ၍၊ အင်္ဂါကြီး ငယ်ဟူ၍၊ မျက်တောင်တစ်ခက်မျှ အသက်ရှည်၍ တည်နေနိုင်သော ဝတ္ထုဟူ၍၊ တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိသည်ကို တုစ္ဆ သုည

ဆိုသတည်း။ ပကတိအခါကပင် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမဟုတ်၊ အင်္ဂါကြီးငယ်မဟုတ်၊ တူစ္ဆမျိုး၊ သုညမျိုး အစစ်အမှန် ဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့် အသုံးမကျ၊ နိရတ္တက တူစ္ဆ သုညဖြစ်သော အိုမှု၊ သေမှု မြေကြီး အစီးအပွါးဖြစ်မှုသို့ ရောက်လေမြဲဓမ္မတာ ဖြစ်လေသတည်း။

ဖြစ်လေရာ ဘဝတိုင်းတို့၌ ခန္ဓာတွေကို သာယာမှုနှင့် ပြုစုမွေးမြူအရေးယူမှု၊ အတင့်အတယ် အဖွယ်အရာကို လိုက်စားမှု၊ ခံစားမှု၊ စံစားမှု အလုံးစုံတို့သည် သေနေ့ သေရက်သို့ ဆိုက်ရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သဲထဲရေသွန် အဖတ်မရ အသုံးမကျ တူစ္ဆ သုညအဖြစ်သို့ ရောက်လေကုန်၏။ ရှားစောင်းပင်ကို ရွှေထင်၍ စောင့်ရှောက်ရာ၌ ထင်သလိုမဟုတ်သည်နှင့် အားထုတ်သမျှ အလုံးစုံသည် အကုန်တူစ္ဆ ဖြစ်လေသကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ် သတ္တဝါမဟုတ်၊ တူစ္ဆ သုညဖြစ်သော ဓာတ်နိုင်ငံကြီးကို ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အတ္တသာရထင်၍ ခင်မင်သာယာ တွယ်တာစောင့်ရှောက်ကြရာ၌ ထင်သလို မဟုတ်သည်နှင့် အားထုတ်သမျှ အားကျသမျှ အလုံးစုံသည် အကုန်တူစ္ဆ သုညဖြစ်ရလေ၏ဟု ဆိုလိုသည်။

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒုလ္လဘ၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း သူသူ ငါငါ သတ္တဝါတို့၏ ရင်တွင်းနှလုံးတွင်း၌ ဒုစရိုက် ကံဟောင်းတွေအနန္တ၊ အပါယ်ကြွေးဟောင်းတွေအနန္တ၊ နောက်ဘဝအဆက်ဆက် မိုက်မဲမှောက်မှားရန် ဓာတ်ဆိုးဓာတ်ဝါးကြီးတွေအနန္တရှိနေကြ၏။ ဘဝတွေ အနမတဂ္ဂ၊ ကမ္ဘာတွေအနမတဂ္ဂ၊ သံသရာတွေအနမတဂ္ဂ ကြာညောင်းကြသော်လည်း ကိုးကွယ်ရာတစ်ခုမျှ ယခုတိုင်မရှိကြပဲ ဒိဋ္ဌိကြီးတန်းလန်းနှင့် အပါယ်နှုတ်ခမ်းမှာ တူလူတူလူ ပင့်သက်ရှုလျက်နေကြမှုသည် တူစ္ဆသုည၏ ဒိဋ္ဌိသက်သေပင်တည်း။

ပုထုဇ္ဇန်များ မျက်လှည့်ဆရာနှင့် ပေါင်းပုံ

ယခုအခါ မျက်လှည့်သည်အသွင်ကဲ့သို့ ဝိညာဏ်ခြောက်ပါး အမှောက်အမှား လှည့်စား၍ နေပုံကိုပြဆိုပေအံ့။

အဟုတ်ရှိ တကယ်ရှိဖြစ်၍ အဟုတ်ဧကန် တကယ်မှန်သော ဓာတ်နိုင်ငံကြီးကိုမူကား ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက်တို့၌ အိမ် မက်တွင်မျှ မမြင်ဖူးကြ မသိဖူးကြကုန်မူ၍ မဟုတ်မမှန်သော သဏ္ဌာန်ဖြစ် ပညတ်ကြီးငယ်တို့ကိုသာလျှင် သိမြင်တွေ့ကြုံ၍ လာခဲ့ကြရကုန်၏။ မျက်စိ ဥပစာ၌ရှိသမျှသော ဝတ္ထုဖြစ်တို့ကို မျက်စိဖြင့်မြင်ကြရာ၌ အဟုတ်ရှိ တကယ်ရှိဖြစ်သော ဓာတ်သဘာဝကို မြင်ကြသည်မဟုတ်။ ဝိညာဏ် သည် မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံဖန်ဆင်း ခင်းကျင်းဖော်ပြသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ ဝတ်စားတန်ဆာ၊ အိမ်ရာ၊ ကျောင်းကန်၊ ဝင်းခြံ၊ တုံးတိုင်၊ ဖျာရိုင်၊ အိုးအင်၊ သစ်ပင်၊ ချုံနွယ် အစရှိသော အထည် ဖြစ် ပညတ်နိုင်ငံ၏ အဆောက်အဦတွေကိုသာ မြင်ကြရကုန်၏။

ဤအရာ၌ အဆင်းတည်းဟူသော ရူပဓာတ်ကို မြင်ကြသည် မဟုတ်လော၊ ရူပဓာတ်သည် ပရမတ္ထတရား အစစ်မဟုတ်လော၊ အဘယ် ကြောင့် မဟုတ်မမှန်ကို မြင်ကြကုန်၏ဟု ဆိုဘိသနည်းဟူငြားအံ့။

ရူပဓာတ်ကို မြင်ကြသည် မှန်ငြားသော်လည်း ရူပဓာတ်တစ်ခု တစ်ခုစီကို အသီးအသီး ခြားနား၍ မြင်ကြသည်မဟုတ်။ ရူပဓာတ်၏ ဥပါဒ် ဇာတိမှုကို မြင်ကြသည်မဟုတ်။ ရူပဓာတ်၏ ဇရာမှုကို မြင်ကြသည် မဟုတ်။ ရူပဓာတ်၏ ခယမှု၊ ဝယမှု မရဏမှုကို မြင်ကြသည်မဟုတ်။ ရူပဓာတ်၏ အနိစ္စအချက်ကို မြင်ကြသည်မဟုတ်။ ရူပဓာတ်၏ ဒုက္ခ အချက်ကို မြင်ကြသည် မဟုတ်။ ရူပဓာတ်၏ အနတ္တ အသာရ အချက်ကို မြင်ကြသည်မဟုတ်။ ရူပဓာတ်၏ သဟဇာတ်ဓာတ်အသိုက် အအုံကို

မြင်ကြသည်မဟုတ်။

စင်စစ်မူကား အဆင်းဟူသော ရူပဓာတ်ကိုမြင်ကြရာ၌ မျက်လှည့်သည် ဝိညာဏ်သည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဥပါဒ်ဇာတိမူအစရှိသော ဓာတ်နိုင်ငံလမ်းကို မဖွင့်၊ သဏ္ဌာန်ခြပ် ပညတ်နိုင်ငံလမ်းကိုသာ ဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် သတ္တဝါတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်၊ သတ္တဝါမဟုတ်၊ တစ်စုံတစ်ခုသော ဝတ္ထုအထည်မဟုတ်၊ တစ္ဆ သုညအဘာဝမျိုးဖြစ်သော ရူပဓာတ်ကို ငါမြင်သည်ဟု မဖြစ်ကြကုန်၊ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို မြင်သည်၊ မည်သည့် သတ္တဝါကို မြင်သည်၊ မည်သည့်အထည်ဝတ္ထုကို ငါမြင်သည်ဟု ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဤသို့သော မြင်မှုကို **စတုသစ္စအရာ၊ ဝိပဿနာအရာ**တို့၌ မဟုတ်မမှန်ကို မြင်ကြကုန်၏ဟု ဆိုသတည်း။

နားဥပစာ၌ ဖြစ်လာသမျှသော အသံစကားကို ကြားကြရာ၌ လည်းကောင်း၊ နှာခေါင်းဥပစာ၌ရှိနေသမျှသော အနံ့ကို နံကြရာ၌ လည်းကောင်း၊ လျှာပေါ်သို့ ရောက်သမျှသော အရသာကို သိကြရာ၌ လည်းကောင်း၊ ကိုယ်အင်္ဂါ၌ ထိမှု ခိုက်မှု ပူမှု အေးမှု စသည်ကို သိကြရာ၌လည်းကောင်း၊ စိတ်ထဲ၌ ထွေထွေလာလာ ကြံကြ သိကြရာ၌ လည်းကောင်း စက္ခုဒွါရအတိုင်း အမေးအဖြေထုတ်ဆိုလေ၊ ဤကား မျက်လှည့်သည် အသွင်ကဲ့သို့ ဝိညာဏ်ခြောက်ပါး အမှောက်အမှား လှည့်စား၍နေပုံကို သိသာရုံမျှ ပြဆိုလိုက်သော အချက်တည်း။

ဓာတ်မျက်မှန်ဖြင့် ရုပ်နာမ်ကို ကြည့်ရှုရန်

ရှားစောင်းတောဥပမာ၌ တစ်ယောက်သောသူသည် လူတို့၏ မျက်လှည့်အတတ် နတ်ဘီလူးတို့၏ မျက်လှည့်အတတ်တို့ကို အဖြောင့်အမှန် ပေါ်စေနိုင်သော နတ်ဆေး နတ်ဝါးဖြင့်ပြီးသော ဓာတ်မျက်မှန်ကို

ရရှိ၏။ ထိုသူသည် ထိုရှားစောင်းတောကို ပကတိသောမျက်စိဖြင့် ကြည့်သောအခါ ရွှေပဒေသာပင်တွေပင် ထင်မြင်၏။ တစ်ဖန် မျက်စိ၌ဓာတ်မှန်ကိုတတ်၍ ကြည့်သောအခါ ဆူးအပြည့်ရှိနေသော အလွန်ပူလောင် သော အစေးတို့ဖြင့်ပြည့်သော အနံ့အရသာဆိုးဝါးလှသော အနည်းငယ်မျှ အနှစ်သာရဟူ၍ မရှိသည့်အတွက် သက်သက်အသုံးမကျသော ရှားစောင်းတော ပကတိကို ထင်လျားစွာ မြင်လေ၏။

ထိုသူအား နောက်အခါ၌ ပကတိမျက်စိတွင် ရွှေဟုထင်ငြားသော်လည်း ဓာတ်မှန်နှင့် ရှင်းလင်းပြီးဖြစ်၍ သတ္တဝါအများတို့အား မှောက်မှားကြစေဖို့ ဥပဒ်ကြီးစွာ ဖြစ်ကြစေဖို့ ဖြစ်လာကြသော အမှုကြီးဖြစ်ချေသည် ဟု သိပြီး မြင်ပြီးဖြစ်သည်နှင့် မိမိမှာ ရွှေထင်သည့်အတွက် တစ်စုံတစ်ခုမျှ စွန်းငြိခြင်း မရှိမူ၍ မဟုတ်တရုတ်ကြီးကို မမြင်လိုမကြားလိုသဖြင့် လွတ်အောင်ရှောင်ရှားကာ နေလေတော့သည်။

ထိုဥပမာအတူ အသီးသီးသော ရုပ်ဓာတ် နာမ်ဓာတ်တို့ကိုလည်း ကောင်း၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာဓာတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အလင်းထင်မြင်စေနိုင်သော ဓမ္မစက္ခုကိုရရှိသောသူတို့အား ပကတိသောမျက်စိတွင် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါထင်မြင်ကြငြားသော်လည်း ဓမ္မစက္ခုနှင့် ရှင်းလင်းပြီးဖြစ်၍ သတ္တဝါအများတို့အား မှောက်မှားကြစေဖို့ ဒုစရိုက်တရားပွားများကြစေဖို့ အသုံးမကျသော တူစွ သုညပမာဒတရားပွားများကြစေဖို့ ဖြစ်နေသော အမှုကြီးဖြစ်ချေသည်ဟု သိပြီး မြင်ပြီးဖြစ်ကြသည်နှင့် မိမိတို့မှာ ပကတိမျက်မြင်တွင် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ထင်ကြသည့်အတွက် မှောက်မှု မှားမှု စွန်းငြိခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ။ ထိုသို့သော ဓမ္မစက္ခုကို ရရှိကြစေခြင်းငှါ “မာယူပမဉ္စ ဝိညာဏံ”-ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသည်။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည် အမှောက်အမှား လှည့်စားတတ်သော

မျက်လှည့်သည်နှင့် တူသည်ဟူ၍ ဟောတော်မူသဖြင့် မိမိဟုဆိုအပ် သော
ဝိညာဏ်ခြောက်ပါး၌ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တအနေနှင့် ထင်မြင်၍
နေကြမှုသည်လည်း မိမိလှည့်စားမှုပင် ဖြစ်၏။ ထင်မြင်၍နေကြသော
ဝိညာဏ်၏ နိစ္စမှုသည် ထင်မြင်တိုင်း အခိုင်အမာ အမှန်ရသော
အနှစ်သာရမျိုး မဟုတ်ဟု ပြတော်မူသည်ဖြစ်၍ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏
ကြီးစွာသော အာဒိနဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ အနစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တတို့ကို
ပြတော်မူလိုရင်း ဖြစ်၏။ **“အာဟာရဒီပနီ”** စာအုပ်တွင် ဝိညာဏာ
ဟာရကမ္မဋ္ဌာန်း အစီအရင်မှာ အတန်ငယ် အကျယ်ပါရှိလေပြီ။

ဤတွင်ရှေ့ကား **“မာယူပမဉ္စ ဝိညာဏံ”** ဟူသော

ဒေသနာ တော်အရကို ဖော်ပြခန်း ပြီး၏။

ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ ရူပံ၊ ဝေဒနာ ပုဗ္ဗုဠုပမာ။

မရီစိကူပမာ သညာ၊ သင်္ခါရာ ကဒလူပမာ။

မာယူပမဉ္စ ဝိညာဏံ၊ ဒေသိတာ ဒိစ္စဗန္ဓုနာ-

ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ္တ၊ ပါနာ-၁၁၆

ဟူသော ဒေသနာဂါထာ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြဆိုခန်းပြီး၏။

အတွင်းအာယတန ခြောက်ပါး

အဇ္ဈတ္တိကာယတနတို့၏ သဘာဝ

သုညော ဂါမောတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဆန္နေတံ-

အဇ္ဈတ္တိကာနံ အာယတနာနံ အဓိဝစနံ။

သဠာယတနသံယုတ္တ၊ ပါ၊ နှာ-၃၈၃

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့၊ သုညော ဂါမောတိ တေ=ရွာပျက်ကုန်းကြီး

ရွာဆိုးကုန်းကြီးဟူသော ဤအမည်သည်၊ ဆန္ဒ=ခြောက်ပါးကုန်သော၊ အဇ္ဈတ္တိကာနံ အာယတနယနံ=အတွင်းအာယတနတို့၏၊ ဓိဝစနံ= အမည်တည်း။

မျက်လုံးအိမ်တွင်း၌ ခဏမစဲ တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်၍နေသော ကမ္မဇမဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်မှုဖြစ်သော စက္ခုဓာတ်သည် စက္ခာယတနမည်၏။ ရေကြည် မှန်ကြည်မှာ မျက်နှာရိပ် ထင်ရသကဲ့သို့ ဤစက္ခုအကြည်မှာ အဆင်းသဏ္ဌာန် အရိပ်အသွင်ဟူသမျှ ထင်ရ၏။ စက္ခုအကြည်မှာ အဆင်းသဏ္ဌာန် အရိပ်အသွင် ထင်ပေါ်ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲအခါ ထိုစက္ခုအကြည်ထဲမှာ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍နေသော မြင်မှုသည် မနာယတနမည်၏။ ဤ၌ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်ကို မနာယတနဆိုသတည်း။

နားအိမ်တွင်း၌ ခဏမစဲ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍နေသော ကမ္မဇမဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်မှုဖြစ်သော သောတဓာတ်သည် သောတာယတနမည်၏။ ဤသောတာယတန၌ အသံဟူသမျှတို့သည် အရိပ်အသွင်ထင်ကြကုန်၏။ အသံအရိပ်အသွင် ထင်ပေါ်ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲအခါ ထိုသောတအကြည်ထဲမှာ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍နေသော ကြားမှုသည် မနာယတနမည်၏။ ဤ၌သောတဝိညာဏဓာတ်ကို မနာယတနဆိုသည်။

နှာခေါင်းအိမ်တွင်း၌ ခဏမစဲ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍နေသော ကမ္မဇမဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်မှုဖြစ်သော ဃာနဓာတ်သည် ဃာနာယတနမည်၏။ အနံ့ဟူသမျှတို့သည် ဤဃာနာယတန၌ ထိခိုက်ကြကုန်၏။ ထိခိုက်၍နေဆဲအခါ ဤဃာနအကြည်ထဲမှာ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍နေသော နံ့မှုသည် မနာယတနမည်၏။ ဤ၌ ဃာနဝိညာဏ

ဓာတ်ကို မနာယတနဆိုသည်။

လျှာပေါ်၌ ခဏမစဲ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍နေသော ကမ္မဇမဟာ ဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်မှုဖြစ်သော ဇိဝှိဓာတ်သည် ဇိဝှိယတနမည်၏။ အရသာမျိုးတို့သည် ဤဇိဝှိအကြည်၌ ထိခိုက်ကြကုန်၏။ ထိခိုက်ဆဲအခါ ဤဇိဝှိအကြည်ထဲမှာ တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်၍နေသော လျက်မှုသည် မနာယတနမည်၏။ ဤ၌ ဇိဝှိဝိညာဏဓာတ်ကို မနာယတနဆိုသည်။

အတွင်းအပဖြစ်သော တစ်ကိုယ်လုံး၌ ခဏမစဲ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍နေသော ကမ္မဇမဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်မှုဟူသော ကာယဓာတ်သည် ကာယာယတနမည်။ ပူမှု၊ အေးမှုအစရှိသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တို့သည် ဤကာယအကြည်၌ ထိခိုက်ကြကုန်၏။ ထိခိုက်ဆဲအခါ ဤကာယအကြည်ထဲမှာ တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်သော နာမ်၏တွေ့ထိမှုသည် မနာယတနမည်၏။ ဤ၌ကာယဝိညာဏဓာတ်ကို မနာယတနဆိုသည်။

ဤကာယဝိညာဏဓာတ်ခေါ်သော စိတ်သည်ကား အတွင်းအပ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် ထိခိုက်ရာဌာနတို့၌ ဖြစ်ပေါ်၏။ ခြေဖဝါး အပြင်မှာ ဆူးငြောင့်၊ ခလုတ်၊ အုတ်၊ ကျောက်၊ မီး၊ ရေအစရှိသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် ထိခိုက်လျှင် ထိခိုက်ရာခြေဖဝါးပြင်မှာ ဤဝိညာဏ် စိတ်ဖြစ်ပေါ်၏။ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ဘယ်နေရာ၌မဆို ပူသည်၊ အေးသည်၊ ယားသည်၊ ယံသည်၊ ညောင်းသည်၊ ညာသည်၊ နာသည်၊ ကျင်သည်၊ ကိုက်သည်၊ ခဲသည်၊ လှုပ်သည်၊ ရှားသည် အစရှိသည်တို့ကို သိကြ သမျှသည် ကာယဝိညာဏ်စိတ် ပေါ်ရာဌာနမှာမှသာ သိနိုင်ကြ၏။

ခြေဖဝါး၌ ကာယဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်မှ ခြေဖဝါး ပူသည်၊ အေးသည် အစရှိသည်ဖြင့် သိရသည်။ အူအတွင်း၊ အသည်းတွင်း၊

အဆုတ်တွင်းတို့၌ ကာယဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်မှ ဝမ်းထဲက ပူသည်၊ နာသည်၊ ရင်ထဲက ပူသည်၊ နာသည် အစရှိသဖြင့် သိကြရသည်။ ကျောက်ကုန်းတစ်ပြင်လုံး၌ နေပူဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗထိခိုက်လျှင် ကျောက်ကုန်းတစ်ပြင်လုံးမှာ ဤဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်၏။ ဤဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်ရာ ကျောက်ကုန်းအပြင်စုမှာ ဤနေရာ၌ ပူသည်၊ ထိုနေရာ၌ ပူသည်ဟု သိကြရ၏။ ဤနည်းအတိုင်း အတွင်းအပ တစ်ကိုယ်လုံးအနှံ့ သိအပ်ကုန်၏။

နှလုံးအိမ်အတွင်း၌ ခဏမစဲ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍နေသော ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို အမှီပြု၍ ခဏမစဲ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍နေသော အကြံအမျိုးမျိုး အသိအမျိုးမျိုးသည် သုဒ္ဓမနာယတနမည်၏။ ထိုမနာယတနသည်-

(၁) ဘဝင်မနော၊

(၂) ဇောမနော- ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။

(၁) ခန္ဓာကိုယ်ကို မသေမပျောက်ရုံမျှ စောင့်ရှောက်ချုပ်ထိန်းသော စိတ်မျိုးသည် ဘဝင်မနောမည်၏။

(၂) ကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားခြင်း၊ နှုတ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားခြင်း၊ စိတ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားခြင်း ကြံဖန်ခြင်းကို ပြုနိုင်သော စိတ်မျိုးသည် ဇောမနောမည်၏။

အတွင်းအာယတနခြောက်ပါး ခွဲဝေခန်းပြီး၏။

ဘီလူးရှိသည့် ရွာဆိုးကုန်း ဥပမာ

ရွာဆိုးကုန်း ဥပမာကို ပြဆိုသောအချက် ကာလအရှည် စည်ကား၍ လာခဲ့သော မြို့ရွာ နိဂုံးကြီးသည်ရှိရာ၏ ထိုမြို့ရွာ နိဂုံးကြီးသည်

နောက်အခါ၌ တစ်စုံတစ်ခုသော ဘေးကြီးကြောင့် ပျက်စီးလေ၏။ လူသူတစ်ဦး တစ်ယောက်မျှမရှိ အစိမ်းသူရဲ၊ ဘီးလူး၊ သံဘက်သို့သာ ကျန်ရှိကုန်၍ ရွာဆိုးကုန်းကြီး ဖြစ်လေ၏။ အဝေးက မြင်လျှင် အလွန်စည်ပင်သော မင်းနေပြည်ကြီး ထင်ရ၏။

အရပ်ကြီး ဒေသကြီးမှာ နေထိုင်လို၍ အရပ်ကြီး ဒေသကြီးကို ရှာကြံကြကုန်သော အဝေးနိုင်ငံသား ခရီးသည်တို့သည် နွေလအခါ၌ အလွန်ပင်ပန်းစွာ ကန္တာရခရီးဖြင့်လာခဲ့ကြရာ ထိုမြို့ရွာ နိဂုံးအနီးသို့ ရောက်၍ ညိုညိုမှိုင်းမှိုင်းကြီး မြင်ကြရာ အလွန်စည်ပင်သာယာသော မြို့ကြီးသို့ ငါတို့ရောက်ကြပေကုန်တော့သည်။ ဤမြို့ကြီးသို့ ရောက်ကြကုန်မှ ကောင်းမွန်စွာ စားသောက်ဝတ်ဆင်၍ ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ကြရ ပေကုန်တော့မည်ဟု အလွန်အားတက်သရော ရှိကြကုန်၏။

မြို့တွင်း ရွာတွင်းသို့ဝင်ရောက်ကြသောအခါ တစ်စုံတစ်ယောက် သောလူကိုမှ မတွေ့မမြင်ကြကုန်မှီ၍ အိမ်ပျက်၊ ရာပျက်၊ ဝင်းပျက်၊ ခြံပျက်တို့ကိုသာ တွေ့မြင်ကြလေကုန်၏။ ဆာလောင် မွပ်သိပ်ရှိကြ၍ အိမ်ရာ တိုက်ခန်းသို့ဝင်၍ ဖွင့်လှစ်ရှာကြို စမ်းသပ်ကြကုန်ရာ တစ်စုံ တစ်ခုသော စားရန်၊ သောက်ရန်ကိုမျှ မတွေ့၊ အသုံးသက်သက် မကျ သော အိုးကွဲ၊ အင်းကွဲ၊ ဖျာစုတ်၊ တောင်းစုတ်၊ အစရှိသော အမှိုက်အစု တို့ကိုသာ တွေ့ရှိကြကုန်၍ အဆာမပြေ၊ အမွတ်မပြေ ရှိနေကြရာ အချို့ သောသူတို့သည် သင်းချိုင်းပြင်ကြီးကဲ့သို့ ထင်ကြကုန်၏။

အိမ်ပေါ် တိုက်ပေါ်မှာ နေကြပြန်လျှင် အိမ်တွင်း တိုက်တွင်း အိမ်ကြိုအိမ်ကြား တိုက်ကြိုတိုက်ကြားတို့မှ အစိမ်း၊ သူရဲ၊ ဘီးလူး၊ သံဘက် တို့သည် ယခုပင်ထွက်၍ ဖမ်းယူအံ့ဟု ထင်ကြကုန်၏။ သစ်ပင်ကြီး၊ ဝါးပင်ကြီး အရိပ်၌ နေကြပြန်လျှင် သစ်ပင်ကြီး ဝါးပင်ကြီးတို့ အထက်မှ

အစိမ်းကြီး၊ သူရဲကြီး၊ ဘီးလူးကြီး သံဘက်ကြီးတို့သည် ယခုပင်ဆင်း၍
ဖမ်းယူအံ့ဟု ထင်ကြကုန်၏။ ညဉ့်အိပ်၍ မနေကြကုန်ပဲ အလျင်အမြန်
ထွက်၍ ပြေးကြလေကုန်၏။ အချို့သောသူတို့သည် အမှတ်မထင် ရှိကြ၍
မောပန်းလှသေးသည်ဟု အိပ်၍နေကြကုန်ရာ ညဉ့်အခါသို့ ရောက်
သဖြင့် ထိုရွာတွင် အစာငတ်မွတ်လျက် ရှိနေကြကုန်သော အစိမ်း၊ သူရဲ၊
ဘီလူး၊ သံဘက်တို့အစာ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

ဤဥပမာ၌ သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ -

- မျက်စိမြင်မှုသည် ရွာဆိုးကုန်းကြီး တစ်ခု၊
- နားကြားမှုသည် ရွာဆိုးကုန်းကြီး တစ်ခု၊
- နှာခေါင်းနံ့မှုသည် ရွာဆိုးကုန်းကြီး တစ်ခု၊
- လျှာလျှက်မှုသည် ရွာဆိုးကုန်းကြီး တစ်ခု၊
- ကိုယ်တွေ့ထိမှုသည် ရွာဆိုးကုန်းကြီး တစ်ခု၊
- မနောကြံမှု သိမှုသည် ရွာဆိုးကုန်းကြီး တစ်ခု၊

ဟူ၍ ရွာဆိုးကုန်းကြီး ခြောက်ဌာန ရှိကြ၏။

မျက်စိမြင်မှုသည် အဘယ်သို့ ရွာဆိုးကုန်းကြီးနှင့် တူသနည်းဟု
မူကား-မျက်စိဥပမာမည်သည် ကျယ်ဝန်း၏ အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ တော၊
တောင်၊ ရေ၊ မြေ၊ နေ၊ လ၊ နက္ခတ် အလုံးစုံတို့နှင့်တကွ မျက်စိဦးတည်ရာ
မျက်စိဥပစာ ထင်နိုင်မြင်နိုင်သော နယ်ပယ်သည် ကျယ်ဝန်းလှ၏။
ထိုမြင်မှုကြီးကို သတ္တဝါတို့သည် အလွန်ကြီးအားပြုကြကုန်၏။ ထိုမြင်မှု
ကြီးသည် သတ္တဝါတို့၏စိတ်ကို အလွန်မြှောက်စားနိုင်၏။ ထိုမြင်မှုကြီး
မြှောက်စားသည့်အတွက် သတ္တဝါတို့သည် သေမင်း၏ မျက်မှောက်၌
ဓားအောက်လည်ခံ ဖြစ်နေကြပါကုန်လျက် သေမင်းကိုပင် ထိမထင်ရှိ
နေကြကုန်၏။ အဝိဇ္ဇာမှောင်ကြီးကိုပင် ထိမထင်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီးကိုပင်

ထိမထင်၊ ရင်တွင်းနှလုံးတွင်း၌ ယခုငုတ်တုတ်ရှိလျက်နေကြသော အပါယ်ကြွေးဟောင်း အနန္တတို့ကိုပင် ထိမထင်၊ ရှေ့သို့ မိုက်မဲလတ္တံ့သော ဒုစရိုက်အနန္တတို့ကိုပင် ထိမထင်၊ အပါယ်သံသရာကြီးကိုပင် ထိမထင်၊ ရှိနေကြကုန်၏။ ထိုရွာဆိုးကုန်းကြီးကို အဝေးက မြင်ကြရ၍ကဲ့သို့တည်း။

ထိုသို့ထိမထင် ရှိနေကြကုန်သော်လည်း အဆက်ဆက်သေမှု အနန္တတင်းလင်း ရှိနေကြသော အပူကြီးကို အေးငြိမ်းကြစေရန် တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ ထိုမြင်မှုကြီးထဲမှာ ရှာကြံစမ်းသပ်၍ မရကြကုန်၊ အဝိဇ္ဇာမှောင်ကြီး ပျောက်ကင်း၍ အလင်းသို့ မြင်ကြရန် တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ ရှာကြံစမ်းသပ်၍ မရကြကုန်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအပါယ်မြစ်ကြီး ကျွတ်လွတ်ရန် တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ ရှာကြံစမ်းသပ်၍ မရကြကုန်၊ အပါယ်ကြွေးဟောင်းတွေအနန္တကို ပြေငြိမ်းကြစေရန် တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ ရှာကြံစမ်းသပ်၍ မရကြကုန်၊ ရှေ့သို့ ဒုစရိုက်အနန္တ ဖြစ်မှုတွေ လွတ်ငြိမ်းရန် တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ ရှာကြံ စမ်းသပ်၍ မရကြကုန်၊ ရှေ့သို့ကျရောက် လတ္တံ့သော အပါယ်သံသရာကြီး ကျွတ်လွတ်ရန် ထိုတစ်သက်လုံးမြင်မှု၊ ဘဝအဆက်ဆက် မြင်မှုတို့မှ တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ ရှာကြံစမ်းသပ်၍ မရကြကုန်၊ ထိုခရီးသည်တို့၏ ထိုရွာကြီးတွင်းသို့ ရောက်ကြ၍ တစ်စုံတစ်ခုသော အကောင်းအမွန်ဝတ္ထုကို ရှာကြံစမ်းသပ်၍ မရကြသကဲ့သို့တည်း။

ဣန္ဒြေမစောင့်၍ မှောက်မှားရပုံ

လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆေရ-အစရှိကုန်သော ကိလေသာအညစ်အညမ်း အကြမ်းအကြုတ် အယုတ်တမာကြီးတို့သည် ထိုမြင်မှုကြီးထဲမှာ ကြီးပွားစည်ကား၍ ရှိနေကြကုန်၏။ မျက်စိကိုဖွင့်၍ ကြည့်လိုက်တိုင်း ကြည့်လိုက်တိုင်း ထိုအကြမ်းအကြုတ် အယုတ်တမာတို့သည် ကပ်ရောက်ဝင်ပူး၍ အရူး

တိုက်လိုတိုက် အနှမ်းတိုက်လိုတိုက် အမိုက်မျိုးအနန္တ၊ အမဲမျိုးအနန္တ၊ အမှောက်အမှားမျိုးအနန္တတို့ကို တိုက်တွန်း၍ ကိလေသာကျွန်၊ ကိလေသာစားဖတ်၊ ဝါးဖတ် သုံးသပ်နင်းနယ်ရာ အဖြစ်သို့ ရောက်ကြ လေကုန်၏။ မျက်စိမြင်သူတို့မှ ဖြစ်နိုင်ကြသော ကိလေသာမှ ဒုစ္စရိုက်မှု တွေကို ရေသတ္တဝါ၊ ကုန်းသတ္တဝါတို့၌ မြင်အောင်ကြည့်အပ်ကုန်၏။ ထိုရွာဆိုးကုန်းကြီး၌ ညဉ့်အိပ်၍နေသူတို့ ဘီလူးအစာ ဖြစ်ကြလေကုန် သကဲ့သို့တည်း။

စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒေါနမဿာ ပါပကာ အကုသလာဓမ္မာ အနန္တာဿဝေယျံ။

သဋ္ဌာယတနဝဂ္ဂသံယုတ္ထ၊ ပါ၊ နှာ-၃၈၄

စက္ခုန္ဒြိယံ=စက္ခုန္ဒြေကို၊ အသံဝုတံ=မပိတ်မဆိုမှု၍၊ ဝိဟရန္တံ=နေ သောသူကို၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါနမဿာ=အဘိဇ္ဈာဒေါနမဿတို့သည်လည်း ကောင်း၊ ပါပကာ=အကြမ်းအကြုတ်အယုတ်တမာဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလာဓမ္မာ=မကောင်းဆိုးဝါး တရားအမိုက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အနန္တာဿဝေယျံ= မီးခိုးလျှောက်လျှင် ကပ်ရောက်ဝင်ပူး အရူးတိုက်ခြင်း စသည်ကို ပြုကြကုန်ရာ၏။

ဓာတ်နိုင်ငံကြီးသို့ အမြန်ကူးရောက် အမြင်ပေါက်ကုန်သော သူတို့သည် ထိုရွာတွင်း၌ ညဉ့်အိပ်ပဲ လွတ်ရာအရပ်သို့ ထွက်ပြေးသော သူတို့ နှင့် တူကုန်၏။ ပညတ်နိုင်ငံ၌ စိတ်လိုလိုက်နေကြသော သူတို့သည် ထိုရွာဆိုးကုန်းကြီး၌ ညဉ့်အိပ်၍ နေကြကုန်သော သူတို့နှင့်တူကုန်၏။ ဤကား စက္ခုဒွါရ၏ ရွာဆိုးကုန်းကြီးနှင့် တူပုံကို ပြဆိုချက်တည်း။

ထိုနည်းအတူ အသံအမျိုးမျိုးကို ကြားမှုဟူသော သောတ ဒွါရနယ်ကြီး၏ ရွာဆိုးကုန်းကြီးနှင့် တူပုံ၊ အနံအမျိုးမျိုးကို နံမှုဟူသော

ဃာန ဌါရနယ်ကြီး၏ ရွာဆိုးကုန်းကြီးနှင့် တူပုံ၊ အချို့၊ အချဉ်အစရှိသော အရသာ အမျိုးမျိုးကို ခံစားမှုဟူသော ဇိဝှါဒ္ဓါရနယ်ကြီး၏ ရွာဆိုးကုန်းကြီးနှင့် တူပုံ၊ အဝတ်အရုံ မေထုန်ကာမအစရှိသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗကို ခံစားမှုဟူသော ကာယဒ္ဓါရနယ်ကြီး၏ ရွာဆိုးကုန်းကြီးနှင့် တူပုံ၊ မနားမနေ အထွေထွေ အလာလာ ကြုံမှု သိမှုဟူသော မနောဒ္ဓါရ အနန္တ၏ ကြီးကျယ်လှစွာသော ရွာဆိုးကုန်းကြီးနှင့် တူပုံများကိုလည်း စက္ခုမာကဲ့သို့ အသီးအသီး အကျယ်နှင့်တကွ သိအပ်ကြကုန်၏။

သောတိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာ
ဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အနာဿဝေယျံ။
ဃာနိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာ
ဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အနာဿဝေယျံ။
ဇိဝှိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာ
ဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အနာဿဝေယျံ။
ကာယိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမ-
နဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အနာဿဝေယျံ။^၁
မနိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမန-
ဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အနာဿဝေယျံ။

သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ္ထ၊ ပါ၊ နှာ-၃၈၄

(စက္ခုန္ဒြိယံ ဝါကျကိုမှီး၍ ဝါကျဖော်ထားသည်)

သောတိန္ဒြိယံ=သောတိန္ဒြေကို၊ အသံဝုတံ=မပိတ်မဆိုမှု၍၊
ဝိဟရန္တံ=နေသောသူကို၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ=အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ
တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါပကာ=အကြမ်းအကြုတ် အယုတ်တမာဖြစ်ကုန်
သော၊ အကုသလာ ဓမ္မာ=မကောင်းဆိုးရွား တရားအမိုက်တို့သည်လည်း

ကောင်း၊ အန္ဓာဿဝေယျံ=မီးခိုးလျှောက်လျှင် ကပ်ရောက်ဝင်ပူး အရူးတိုက်ခြင်းစသည်ကို ပြုကြကုန်ရာ၏။

ဃာနိန္ဒြိယံ= ဃာနိန္ဒြေကို၊ အသံဝုတံ= မပိတ်မဆိုမှု၍၊ ဝိဟရန္တံ= နေသောသူကို၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ=အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါပကာ=အကြမ်းအကြုတ် အယုတ်တမာ ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလာဓမ္မာ=မကောင်းဆိုးရွား တရားအမိုက်တို့သည်လည်း ကောင်း၊ အန္ဓာဿဝေယျံ=မီးခိုးလျှောက်လျှင် ကပ်ရောက်ဝင်ပူး အရူးတိုက်ခြင်းစသည်ကို ပြုကြကုန်ရာ၏။

ဇိဝှိန္ဒြိယံ=ဇိဝှိန္ဒြေကို၊ အသံဝုတံ=မပိတ်မဆိုမှု၍၊ ဝိဟရန္တံ=နေသောသူကို၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ=အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါပကာ=အကြမ်းအကြုတ် အယုတ်တမာ ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလာဓမ္မာ=မကောင်းဆိုးရွား တရားအမိုက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အန္ဓာဿဝေယျံ=မီးခိုးလျှောက်လျှင် ကပ်ရောက်ဝင်ပူး အရူးတိုက်ခြင်းစသည်ကို ပြုကြကုန်ရာ၏။

ကာယိန္ဒြိယံ=ကာယိန္ဒြေကို၊ အသံဝုတံ=မပိတ်မဆိုမှု၍၊ ဝိဟရန္တံ=နေသောသူကို၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ=အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါပကာ=အကြမ်းအကြုတ် အယုတ်တမာဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလာ ဓမ္မာ=မကောင်းဆိုးရွား တရားအမိုက်တို့သည်လည်း ကောင်း၊ အန္ဓာဿဝေယျံ=မီးခိုးလျှောက်လျှင် ကပ်ရောက်ဝင်ပူး အရူးတိုက်ခြင်းစသည်ကို ပြုကြကုန်ရာ၏။

မနိန္ဒြိယံ=မနိန္ဒြေကို၊ အသံဝုတံ=မပိတ်မဆိုမှု၍၊ ဝိဟရန္တံ=နေသော သူကို၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ=အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါပကာ=အကြမ်းအကြုတ် အယုတ်တမာ ဖြစ်ကုန်သော၊

အကုသလာ ဓမ္မာ-မကောင်းဆိုးရွား တရားအမှိုက်တို့သည်လည်းကောင်း၊
အန္တာ သာဝေယျ-မီးခိုးလျှောက်လျှင် ကပ်ရောက်ဝင်ပူး အရူးတိုက်ခြင်း
စသည်ကို ပြုကြကုန်ရာ၏။

ဇရဲဘုံ၌ ရှိနေကြသော သတ္တဝါအနန္တ၊ တိရစ္ဆာန်ဘုံ၌ ရှိနေ
ကြသောသတ္တဝါအနန္တ၊ ပြိတ္တာဘုံ၌ရှိနေကြသော သတ္တဝါနန္တ၊ အသူရ
ကာယ်ဘုံ၌ရှိနေကြသော သတ္တဝါအနန္တတို့ကို ခြောက်ပုံခြောက်စု
ပြုသည်ရှိသော် တစ်ပုံတစ်စုသည် စက္ခုနယ်ကြီးမှ ဖြစ်သော ဥပဒ်နှင့်ကျ
ရောက်သူတို့တည်း၊ တစ်စုံတစ်စုသည် သောတနယ်ကြီးမှ ယာနု၊ ဇိဝှ၊
ကာယ၊ မနောနယ်ကြီးမှဖြစ်သော ဥပဒ်နှင့် ကျရောက်သူတို့တည်း၊
ထိုခြောက်ဌာနမှ အလွတ်ဟူ၍ မရှိပြီ။

ဤတွင်ရွှေကား “သုညော ဂါမောတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဆန္နေတံ အပ္ပတ္တိကာနံ
အာယတနာနံ အဓိဝစနံ” ဟူသော ပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အကျယ်
ဖော်ပြခန်း ပြီး၏။

အပြင်အာယတန ခြောက်ပါးတို့ကို ပြဆိုခြင်း

ဗာဟိရာယတန သဘာဝ

စောရာ ဂါမယာတကာတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဆန္နေတံ
ဗာဟိရာနံ အာယတနာနံ အဓိဝစနံ-

ဟူသောပါဠိတော်မြတ်၌ -

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့၊ ဂါမယာတကာ=ရွာကို တိုက်ဖျက်တတ်
ကုန်သော၊ စောရာ=ဓားပြတို့ဟူသည်။ ဆန္ဒ=ခြောက်ပါးကုန်သော၊
ဗာဟိရာနံအာယတနာနံ=အပအာယတနတို့၏၊ ဧတံ အဓိဝစနံ=ဤ
အမည်တည်း။

၁။ အဆင်းအမျိုးမျိုးဟူသော ရူပါယတန၊

- ၂။ အသံအမျိုးမျိုး ဟူသော သဒ္ဒါယတန၊
၃။ အနံ့ အမျိုးမျိုးဟူသော ဂန္ဓာယတန၊
၄။ အရသာအမျိုးမျိုးဟူသော ရသာယတန၊
၅။ ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယောဟုဆိုအပ်သော အတွေ့အထိ
အမျိုးမျိုးဟူသော ဖောဠဗ္ဗာယတန၊
၆။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဝေဒနာက္ခန္ဓာ သညာက္ခန္ဓာ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊
အတွင်းအာယတနခြောက်ပါးနှင့်တကွ လောကဂုဏ်၊
ဓမ္မဂုဏ်၊ အမိုက်ဂုဏ်၊ အလိမ္မာဂုဏ်ဟူသော ဓမ္မာယတန၊
ဤခြောက်ပါးသည် အတွင်းအာယတနခြောက်ပါးတို့မှ အပ
ဖြစ်သော ဗာဟိရာယတနခြောက်ပါးမည်ကုန်၏။

ရွာဖျက်ဓားပြ ဥပမာ

ထိုဗာဟိရာယတန ခြောက်ပါးတို့သည် မြို့ရွာတို့ကို တိုက်ခိုက်
လုယက်နှောင့်ယှက် ဖျက်ဆီးစားသောက်ပြီးလျှင် နေကြကုန်သော
တောအုပ် ဓားပြတပ်ကြီးတွေနှင့် တူကုန်၏။ အဘယ်သို့ တူကုန်သနည်း
ဟူမူကား ထိုထိုတောအုပ်တို့၏ အနီး၌ မြို့ရိုး၊ ကျုံးမြောင်း၊ သူရဲ၊ သူခက်၊
လက်နက်ကြိယာ၊ ဆူးစည်း၊ တံခါး၊ အစောင့်အရှောက်တို့မှ ကင်းကြ
ကုန်သော မြို့ရွာကြီးငယ်တို့သည် ရှိကြကုန်ရာ၏။ ထိုထိုတောအုပ်တို့၌
လည်း မြို့ရွာကို တိုက်ဖျက်လုယက်၍ အသက်မွေးကြ၊ အသောက်
အစားနှင့် လောင်းကစား ကြူးကြကုန်သော ငါးရာအစု တစ်ထောင်အစု
ရှိကြကုန်သော ဓားပြတို့သည် ရှိကြကုန်ရာ၏။

ထိုဓားပြတို့သည် နေမဆို ညဉ့်မဆို တိုက်ခိုက်လိုသောအခါ
နီးရာနီးရာ မြို့ရွာနိဂုံးတို့ကို ဝန်းဝိုင်းတိုက်ခိုက်၍ အလိုရှိရာ သက်ရှိ
သက်မဲ့ ဥစ္စာတို့ကို ယူဆောင်ကြလေကုန်၏။ ရွာနေလူတို့ကို ခေါ်ငင်၍

ချောပို့ဝန်ထမ်း ခိုင်းစေကြကုန်၏။ ထိုထိုမြို့ရွာသူတို့သည် လက်နက် ကြိယာမြို့ရိုး၊ ကျုံးမြောင်း၊ ဆူးဝင်း၊ စည်းတပ်၊ တံခါး၊ အစောင့်အကြပ် မရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ဓားပြတို့ အနှိပ်အစက်ကို အမြဲခံကြရကုန်၏။ ပစ္စည်း ဥစ္စာ ရှာကြိုလုပ်ဆောင် စုဆောင်း၍ ထားကြကုန်သော်လည်း အထုပ် အထည် အကြွယ်အဌေး မဖြစ်နိုင်ကြ၊ အမွဲအတီးဖြစ်၍ နေကြကုန်၏။ အချို့အချို့သော သူတို့သည် ပစ္စည်းဥစ္စာ စားရာမဲ့ ဝတ်ရာမဲ့ဖြစ်ကြ သဖြင့် ဓားပြတို့၏ အစီးအပွားကိုပင် အားရှိသမျှ သည်ပိုးရွက်ဆောင်၍ စားသောက်ခါ နေကြရကုန်၏။

ဗောဓိပုဂ္ဂိုလ်ကို ဓားပြဖျက်ပုံ

ဤဥပမာ၌ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာ၊ ဟီရိ၊ ဩတ္တပ္ပ တည်းဟူသော သူတော်ကောင်းဥစ္စာ ခုနှစ်ပါးသည် သံသရာ၌ ကျင်လည် ကြသူ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ဥစ္စာမည်ကုန်၏။ သာသနာတော် တွင်း၌ကား ဗောဓိပုဂ္ဂိုလ်တရား သုံးဆယ့်ခုနှစ်ပါးကို အတွင်းဥစ္စာ ဆိုလေ။

အတွင်းအာယတန ခြောက်ပါးတို့၏ အပေါင်းအစုဖြစ်ကြသော ဤကိုယ်ခန္ဓာစုသည် ထိုမြို့၊ ထိုရွာစုနှင့် တူကုန်၏။ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့၊ အဆင်း၊ သဏ္ဌာန်၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ အစရှိသော ဗာဟိရာယတန ခြောက်ပါးသည် ဓားပြတပ်တွေနှင့် တူကုန်၏။ အာဇီဝဌမကသီလ၊ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ၊ ကာယဂတာသတိ အစရှိသည်တို့မှ ကင်းလွတ် ကြကုန်သော ဗာလပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့သည် လက်နက်ကြိယာ၊ မြို့ရိုး၊ ကျုံးမြောင်း၊ ဆူးစည်း၊ တံခါးတို့မှ ကင်းကုန်ကြသော ထိုမြို့ ရွာသူတို့နှင့် တူကုန်၏။

ခြောက်ဒွါရ ဥပစာ၌ရှိနေကြကုန်သော အာရုံခြောက်ပါးတို့သည်

အမြဲအကြပ် စောင့်ထိန်းအပ်သော သီလသံဝရ ဆူးစည်း တံခါးလည်း မရှိကြကုန်သော အသုဘဘာဝနာ၊ ကာယဂတာသတိ အစရှိသော လက်နက်ကြိယာတို့မှလည်း ကင်းရှင်းကြကုန်သော ထိုထိုခန္ဓာ မြို့ရွာ နိဂုံးတို့ကို ဒွါရခြောက်သင်း ဟာလာဟင်းတို့မှ တစ်ထိုင်တွင်းမှာပင် အကြိမ်တစ်ရာမက အတင်းဝင်ရောက်ကြကုန်၍ ထိုထိုကုသိုလ်စိတ် ကုသိုလ်မနော ကောင်းသောအကြံအဖန်တည်းဟူသော ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကို အတင်းတိုက်ဖျက် လုယက်ဆုံးရှုံးစေကြကုန်၏။

ကောင်းသောမနောကို ဝင်စား၍ နေစဉ်အခါ၌ ခြောက်ဒွါရတွင် ခိုက်တိုက်လာသော ထိုထိုအာရုံသည် ထိုကုသိုလ်မနောကို အသေ သတ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို မိမိအထံသို့ တကြံကြံ တမော့မော့ နေအောင်ပြု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုကုသိုလ်အကြံကိုလွှတ်၍ ထိုအာရုံထံသို့ ရောက်ရ၏။ ထိုအာရုံ ဓားပြနောက်သို့ပါရလေ၏။ ထိုကုသိုလ်မနောသည် ဘယ်အခါမှ အားအင်ရှိစွာ ဘာဝနာအစစ် အထုပ်အထည်အဖြစ်သို့ရောက်အောင် တည်ထောင်စုဆောင်းမိသည်ဟု မရှိကြရကုန်။

ယခုဘုရားသာသနာတော်တွင်းမှာ ကြံကြိုက်ကြ၍ ဘုရား တကာ ကျောင်းတကာ ခံကြလျက် အသက်ခြောက်ဆယ် အသက်ခုနစ် ဆယ် အသက်ရှစ်ဆယ် ရှိသည်တိုင်အောင် အပအာရုံ ဓားပြတို့က ဥဒ္ဒစ္စ၊ ဝိတက်၊ လက်နက်ခပင်းနှင့် တဒိုင်းဒိုင်း ပစ်ခွင်းမှုမစဲ ရှိနေသောကြောင့် အာနာပါနဿတိ အစရှိသော ဘာဝနာအထုပ်အထည် လက်ကိုင်မရှိနိုင် ကြကုန်ပဲ မွဲလျက် တီးလျက်နှင့်ပင် နေကြသေကြရကုန်၏။

အနမတဂ္ဂဘဝသံသရာ ကြာညောင်းကြကုန်သော်လည်း အပါယ် ဒုက္ခစသည်တို့မှ အစဉ်ထာဝရ လွတ်ငြိမ်းစေနိုင်သော ဘာဝနာ ဓမ္မ ဓနဥစ္စာတို့နှင့် ကင်းကွာတုံလစ် လက်မဲ့ဖြစ်၍သာ လာခဲ့ကြသည့်

အတွက်ကြောင့် ယခုထက်တိုင် အဝိဇ္ဇာမှောင်းကြီး တန်းလန်း၊ သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ အမှောက်အမှားကြီးတန်းလန်း၊ ဒုစရိုက်ကံဟောင်း အနန္တတန်းလန်း၊ ဒုစရိုက်ကံသစ် ဖြစ်ခွင့်တန်းလန်း၊ အပါယ်ဘေးကြီးတန်းလန်း ရှိနေကြကုန်၏။

ဘဝတိုင်း၊ ဘဝတိုင်းတို့၌ ဘာဝနာတရား စားရမဲ့ ဝတ်ရမဲ့ ဖြစ်ကြကုန်၍ မျက်စိအာရုံဟူသော ဓားပြတပ်ကြီး၏ အစီးအပွါး၊ နားအာရုံ ဟူသော ဓားပြတပ်ကြီး၏ အစီးအပွါး၊ နှာခေါင်းအာရုံဟူသော ဓားပြတပ်ကြီး၏ အစီးအပွါး၊ လျှာအာရုံဟူသော ဓားပြတပ်ကြီး၏ အစီးအပွါး၊ ကိုယ်ခန္ဓာအာရုံဟူသော ဓားပြတပ်ကြီး၏ အစီးအပွါး၊ မနောအာရုံ ဟူသော ဓားပြတပ်ကြီး၏ အစီးအပွါးတို့ကို အင်အားရှိသမျှ အားထုတ် လုပ်ဆောင်ကာ လာကြရကုန်၏။

အာရုံခြောက်ပါး ဓားပြတို့၏ လက်နက်ကြိယာတို့ကား တစ်ထောင့်ငါးရာကိလေသာတည်းဟူသော မီးထုပ်လက်နက်စုပေတည်း။ အာရုံခြောက်ပါးတည်းဟူသော ဓားပြတို့သည် ထိုထိုသတ္တဝါ ကိုယ်ခန္ဓာတည်းဟူသော မြို့ရွာကို တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာတည်းဟူသော ဓာတ်မီးထုပ်တို့နှင့် မပြတ်မစဲ တိုက်ရှို့ကြကုန်၏။ ထိုခန္ဓာတည်းဟူသော မြို့ရွာတို့၌ သတိပဋ္ဌာန်စသော အနှစ်ဥစ္စာ ရတနာတို့သည် ဘယ်မှာ တည်နိုင်ကြကုန်အံ့နည်း။

ဤသို့သောအနက်ကို ပြခြင်းငှါ “စောရာ ဂါမယာတကာတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဆန္နေတံ ဗာဟိရာနံ အာယတနာနံ အဓိဝစနံ” ဟူ၍ ဟော တော်မူပေသည်။

ဤတွင်ရှေ့ကား ဗာဟိရာယတန ခြောက်ပါးကို ပြဆိုခန်းပြီး၏။

ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီကျမ်း

၁၂၈

ဓာတ် ၁၈-ပါးကို ပြဆိုခြင်း

ဓာတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး

ယခုအခါ ဓာတ် ၁၈-ပါးကို ပြဆိုပေအံ့။

- ၁။ သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ကဋ္ဌဉ္စ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ
ကဋ္ဌဂ္ဂိတွေဝ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ။
- ၂။ သကလိကဉ္စ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ သကလိကဂ္ဂိတွေဝ
သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ။
- ၃။ တိဏဉ္စ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ တိဏဂ္ဂိတွေဝ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ။
- ၄။ ဂေါမယဉ္စ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ ဂေါမယဂ္ဂိတွေဝ သင်္ချီ
ဂစ္ဆတိ။
- ၅။ ထုသဉ္စ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ ထုသဂ္ဂိတွေဝ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ။
- ၆။ သင်္ကာရဉ္စ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ သင်္ကာရဂ္ဂိတွေဝ သင်္ချီ
ဂစ္ဆတိ။
- ၁။ ဧဝမေဝ ခေါ ဘိက္ခဝေ စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ
ဝိညာဏံ စက္ခုဝိညာဏဇနွေ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ။
- ၂။ သောတဉ္စ ပဋိစ္စ သဒ္ဓေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိညာဏံ သောတ
ဝိညာဏဇနွေ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ။
- ၃။ ဃာနဉ္စ ပဋိစ္စ ဂန္ဓေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိညာဏံ ဃာန
ဝိညာဏဇနွေ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ။
- ၄။ ဇိဝှဉ္စ ပဋိစ္စ ရသေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိညာဏံ ဇိဝှါ
ဝိညာဏဇနွေ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ။
- ၅။ ကာယဉ္စ ပဋိစ္စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိညာဏံ ကာယ
ဝိညာဏဇနွေ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ။

၆။ မနဉ္စ ပဋိစ္စ ဓမ္မေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိညာဏံ မနော
ဝိညာဏဇ္ဇေဝ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ၊

(မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ် ပါဠိတော်)

၁။ ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့၊ သေယျထာပိ=ဥပမာဆိုသည်ရှိသော်
ကား၊ ကဋ္ဌဉ္စ=ထင်းသစ်သားကိုလည်း၊ ပဋိစ္စ=စွဲမှီ၍၊ ယော အဂ္ဂိ=အကြင်
မီးသည်၊ ဇလတိ=တောက်၏၊ သော အဂ္ဂိ=ထိုမီးသည်၊ ကဋ္ဌဂ္ဂိတွေဝ=
ထင်းမီးဟူ၍သာလျှင်၊ သင်္ချီ=ခေါ်ဆိုရေတွက်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ=ရောက်၏။

၂။ သကလိကဉ္စ=ထင်းပေါက်ကိုလည်း၊ ပဋိစ္စ=စွဲမှီ၍၊ ယော
အဂ္ဂိ=အကြင်မီးသည်၊ ဇလတိ=တောက်၏၊ သော အဂ္ဂိ=ထိုမီးသည်၊
သကလိကဂ္ဂိတွေဝ= ထင်းပေါက်မီးဟူ၍သာလျှင်၊ သင်္ချီ=ခေါ်ဆိုရေတွက်
ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ=ရောက်၏။

၃။ တိဏဉ္စ=မြက်ကိုလည်း၊ ပဋိစ္စ=စွဲမှီ၍၊ ယော အဂ္ဂိ=အကြင်
မီးသည်၊ ဇလတိ= တောက်၏၊ သော အဂ္ဂိ= ထိုမီးသည်၊ တိဏဂ္ဂိတွေဝ=
မြက်မီးဟူ၍သာလျှင်၊ သင်္ချီ= ခေါ်ဆိုရေတွက်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ=ရောက်၏။

၄။ ဂေါမယဉ္စ=နွားချေးကိုလည်း၊ ပဋိစ္စ=စွဲမှီ၍၊ ယော အဂ္ဂိ=
အကြင်မီးသည်၊ ဇလတိ= တောက်၏၊ သော အဂ္ဂိ=ထိုမီးသည်၊ ဂေါမယဂ္ဂိ
တွေဝ= နွားချေးမီးဟူ၍သာလျှင်၊ သင်္ချီ=ခေါ်ဆိုရေတွက်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ=
ရောက်၏။

၅။ ထုသဉ္စ=ဖွဲကိုလည်း၊ ပဋိစ္စ=စွဲမှီ၍၊ ယော အဂ္ဂိ=အကြင်မီးသည်၊
ဇလတိ=တောက်၏၊ သော အဂ္ဂိ=ထိုမီးသည်၊ ထုသဂ္ဂိတွေဝ=ဖွဲမီးဟူ၍
သာလျှင်၊ သင်္ချီ=ခေါ်ဆိုရေတွက်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ=ရောက်၏။

၆။ သင်္ကာရဉ္စ=အမှိုက်စုကိုလည်း၊ ပဋိစ္စ=စွဲမှီ၍၊ ယော အဂ္ဂိ=
အကြင်မီးသည်၊ ဇလတိ=တောက်၏၊ သော အဂ္ဂိ=ထိုမီးသည်၊ သင်္ကာရဂ္ဂိ

တွေဝ=အမှိုက်မီးဟူ၍သာလျှင်၊ သင်္ချိ=ခေါ်ဆိုရေတွက်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ=ရောက်၏။

၁။ ဘိက္ခုဝေ=ရဟန်းတို့၊ ဧဝမေဝခေါ= ဤအတူသာလျှင်၊ စက္ခုဉ္စ=စက္ခုဓာတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ရူပေ စ=အဆင်းအမျိုးမျိုးဟူသော ရူပဓာတ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ပဋိစ္စ=အစွဲပြု၍၊ ယံ ဝိညာဏံ=အကြင်ဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ=ဖြစ်ပေါ်၏၊ တံ ဝိညာဏံ=ထိုဝိညာဏဓာတ်သည်၊ စက္ခုဝိညာဏန္တေဝ=စက္ခုဝိညာဏဓာတ်ဟူ၍သာလျှင်၊ သင်္ချိ=ခေါ်ဆိုရေတွက်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ=ရောက်၏။

၂။ သောတဉ္စ=သောတဓာတ်ကိုလည်းကောင်း၊ သဒ္ဓေ စ=အသံအမျိုးမျိုးဟူသော သဒ္ဓဓာတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိစ္စ=အစွဲပြု၍၊ ယံ ဝိညာဏံ=အကြင်ဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ=ဖြစ်ပေါ်၏၊ တံ ဝိညာဏံ=ထိုဝိညာဏဓာတ်သည်၊ သောတဝိညာဏန္တေဝ=သောတဝိညာဏဓာတ်ဟူ၍သာလျှင်၊ သင်္ချိ=ခေါ်ဆိုရေတွက်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ=ရောက်၏။

၃။ ဃာနဉ္စ=ဃာနဓာတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဂန္တေ စ= အနံ့အမျိုးမျိုးဟူသော ဂန္တဓာတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိစ္စ=အစွဲပြု၍၊ ယံ ဝိညာဏံ=အကြင်ဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ=ဖြစ်ပေါ်၏၊ တံ ဝိညာဏံ=ထိုဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ဃာနဝိညာဏန္တေဝ=ဃာနဝိညာဏဓာတ်ဟူ၍သာလျှင်၊ သင်္ချိ=ခေါ်ဆိုရေတွက်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ=ရောက်၏။

၄။ ဇိဝုဉ္စ=ဇိဝုဓာတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ရသေ စ=ဖန်၊ ခါး၊ ချို၊ ငန်၊ ချဉ်၊ ပြန်၊ အစပ် ရသဓာတ်အမျိုးမျိုးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိစ္စ= အစွဲပြု၍၊ ယံ ဝိညာဏံ=အကြင်ဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ=ဖြစ်ပေါ်၏။ တံ ဝိညာဏံ=ထိုဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ဇိဝုဝိညာဏန္တေဝ=ဇိဝု ဝိညာဏ

ဓာတ်ဟူ၍သာလျှင်၊ သင်္ချီ=ခေါ်ဆိုရေတွက်ခြင်းကို၊ ဂစ္ဆတိ= ရောက်၏။

၅။ ကာယဉ္စ=ကာယဓာတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေစ= အတွေ့အထိ အမျိုးမျိုးဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိစ္စ=အစွဲပြု၍၊ ယံ ဝိညာဏံ=အကြင်ဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ= ဖြစ်ပေါ်၏။ တံ ဝိညာဏံ=ထိုဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ကာယဝိညာဏန္တေ= ကာယဝိညာဏဓာတ်ဟူ၍သာလျှင်၊ သင်္ချီ=ခေါ်ဆိုရေတွက်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ=ရောက်၏။

မနဉ္စ=ဘဝင်စိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ိ မေဓ္မ စ= ဖြေ-ပါး မေဓဓာတ် များတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိစ္စ=အစွဲပြု၍၊ ယံ ဝိညာဏံ=အကြင်ဝိညာဏ ဓာတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ= ဖြစ်ပေါ်၏။ တံဝိညာဏံ=ထိုဝိညာဏဓာတ်သည်၊ မနောဝိညာဏန္တေ=မနောဝိညာဏဓာတ် ဟူ၍သာလျှင်၊ သင်္ချီ= ခေါ်ဆို ရေတွက်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ=ရောက်၏။

စက္ခုဓာတ် - ၁၊ ရူပဓာတ် - ၁၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတ် - ၁၊
ဤဓာတ်သုံးပါး တစ်စုံ။

သောတဓာတ် - ၁၊ သဒ္ဓဓာတ် - ၁၊ သောတဝိညာဏဓာတ် - ၁၊
ဤဓာတ်သုံးပါး တစ်စုံ။

ဃာနဓာတ် - ၁၊ ဂန္ဓဓာတ် - ၁၊ ဃာနဝိညာဏဓာတ် - ၁၊
ဤဓာတ်သုံးပါး တစ်စုံ။

ဇိဝှါဓာတ် - ၁၊ ရသဓာတ် - ၁၊ ဇိဝှါဝိညာဏဓာတ် - ၁၊
ဤဓာတ်သုံးပါး တစ်စုံ။

ကာယဓာတ်- ၁၊ ဗောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် - ၁၊ ကာယဝိညာဏဓာတ် - ၁၊
ဤဓာတ်သုံးပါး တစ်စုံ။

ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းနှင့် သမ္ပဋိဈိန်းဒွေးဟုဆိုအပ်သော မနောဓာတ်-

၁၂ အာရုံငါးပါးတို့မှ ကြွင်းသော ခပ်သိမ်းသော ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတဓမ္မဓာတ် -၁၊ မနောဝိညာဏဓာတ် -၁၊ ဤဓာတ်သုံးပါး တစ်စုံ။

ဓာတ်ဖက် ၃-ပါး အစုံပေါင်း ၆-စုံ ဖြစ်၏။

တဏှာသင်္ခယ သုတ္တန်

ဤသုတ္တန်ဒေသနာတော်ကို ဥပမာများစွာနှင့် ဟောတော်မူ ရခြင်း၏အကြောင်းကား ဘုရားရွှေ့လက်ထက်တော်၌ “**သာတိ**” အမည်ရှိ သော ရဟန်းအား “**တဒေဝိဒံ ဝိညာဏံ သန္ဓာဝတိ သံသရတိ န အညံ**” ဟူသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူသည် ဖြစ်၏။ နိစ္စဒိဋ္ဌိတည်း။

တဒေဝိဒံ ဝိညာဏံ=ထိုဝိညာဏ်တစ်ခုသည်ပင်လျှင်၊ သန္ဓာဝတိ= ပြေးသွား၏၊ သံသရတိ=ပြောင်းရွှေ့၏၊ (အညံ=အသစ်အသစ် တစ်ပါး တစ်ပါးဖြစ်၍၊ န သန္ဓာဝတိ=ပြေးသွားသည် မဟုတ်၊ န သံသရတိ= ပြောင်းရွှေ့သည် မဟုတ်။)

အဓိပ္ပါယ်ကား ဝိညာဏ်သည် သတ္တဝါတစ်ယောက်မှာ တစ်ခု သာ ရှိ၏။ ရင်တွင်းမှာ အမြဲတည်၏၊ မျက်စိမှာ ရူပါရုံ ထင်လာသော အခါ၌ ထိုဝိညာဏ်သည်ပင်လျှင် ရင်တွင်းမှ မျက်စိပေါက်သို့ ပြောင်းရွှေ့၍ ရူပါရုံကို ကြည့်ရှု၏၊ နားမှာ အသံထင်လာပြန်လျှင် နားသို့ ပြောင်းရွှေ့၍ သဒ္ဒါရုံကို ကြား၏၊ ဤနည်းအတူ ခြောက်ဒွါရတို့၌ အာရုံဆိုက်တိုက်လာရာ ပြောင်းရွှေ့ပြေးသွား၍ ထိုထိုအာရုံကို ယူ၏၊ ခံစား၏၊ တစ်ဘဝလုံး တစ်ခုတည်းဖြစ်၍ အမြဲတည်၏၊ ဘဝပြောင်းပြန် လျှင် ထိုဝိညာဏ် တစ်ခုတည်းသည်ပင်လျှင် ထိုထိုဘဝသို့ ပြောင်းသွား လေ၏၊ ချုပ်သည်၊ ပျက်သည်၊ သေသည်ဟူ၍ မရှိ၊ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် အမြဲတည်၏ ဟူလိုသည်၊ သဿတဒိဋ္ဌိမျိုးတည်း။

ထိုအယူကို ပယ်ဖျောက်၍ ဝိညာဏ်၏ အနိစ္စဓမ္မမျိုး၊ အနတ္တဓမ္မမျိုး စစ်စစ်ဖြစ်ကြောင်းကို ပြတော်မူခြင်းငှါ ဤဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူပေသတည်း။ ဤဒေသနာတော်၌ ဝိညာဏ် ၆- ပါးကိုသာ ဟောတော်မူလိုရင်း ဖြစ်ငြားသော်လည်း ဓာတ် ၁၈-ပါးလည်းပါဝင်သည်။ ဥပမာ ဥပမေယျနှင့်လည်း ပြည့်စုံလှသည်။ ဓာတ် ၁၈-ပါးတို့တွင်လည်း ဝိညာဏဓာတ် ၇-ပါး၌ နိစ္စအယူ၊ အတ္တအယူ အလွန်ခိုင်မြဲကြလှသည် ဖြစ်၍ ဤစာအုပ်မှာ ဓာတ် ၁၈-ပါးအရာ၌ ဤဒေသနာတော်မြတ်ကို ထုတ်ပြပေသတည်း။

ဓာတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ခွဲနည်း

ဓာတ် ၁၈-ပါး အစဉ်ခွဲနည်းကား ဓာတ်ဖက် ၃- ပါး၊ ၆- စုံတို့တွင် ရှေ့ငါးစုံမှာ ရှေ့၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အတိုင်းပင်၊ နောက်ဆုံး ၃-ပါး တစ်စုံ၌မူကား မနောဓာတ်- ၁၊ မနောဝိညာဏဓာတ်- ၁၊ ဓမ္မဓာတ်- ၁ ဟူ၍ ဆိုလေ။

မနောဓာတ်မှာလည်း ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းနှင့် သမ္ပဋိစ္ဆိန်းဒွေး- ဤစိတ်သုံးခုကို ယူလေ။

မနောဝိညာဏဓာတ်မှာလည်း ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်- ၁၀၊ မနောဓာတ်- ၃-ခုမှ ကြွင်းသော စိတ်ပေါင်း ၇၆- ခုကို ယူလေ။ ဓမ္မဓာတ်မှာလည်း စေတသိက်- ၅၂၊ သုခုမရုပ်- ၁၆၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကို ယူလေ။ ထုတ်ပြခဲ့ပြီးသော ဒေသနာတော်၌ကား ဒွါရ ၆- ပါး၊ အာရုံ ၆- ပါး၊ ဝိညာဏ် ၆- ပါးကို ပဓာနပြု၍ ဟောတော်မူသည်။ ဓာတ် ၁၈- ပါး သက်သက်ကို ပဓာနပြု၍ ဟောတော်မူရင်းမဟုတ်။

ဤစာအုပ်၌ ထင်လွယ်မြင်လွယ်ကြစေခြင်း အကျိုးငှါ ထိုဒေသနာတော်နည်းကို အစဉ်မှီး၍ ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုပေအံ့၊ ရှေးဦးစွာ

ထုတ်ပြသော ဥပမာ၌ (၁) ထင်းမီးတောက်၊ (၂) ထင်းပေါက်မီးတောက်၊
(၃) မြက်မီးတောက်၊ (၄) နွားချေးမီးတောက်၊ (၅) ဖွဲမီးတောက်၊ (၆)
အမှုက်မီးတောက်၊ (မီးတောက်ခြောက်မျိုး။)

မီးကို တောက်စေနိုင်သော ယောက်ျား၏ပယောဂကြောင့် ထင်း
ချောင်းကိုစွဲမှီ၍ တောက်သောမီးသည် ထင်းမီးတောက်မည်၏။ ကြွင်း
သောမီးတောက်ငါးမျိုးတို့၌လည်း ထိုအတူတည်း။

ထိုမီးတောက် ၆-ပါးတို့သည် အသီးအခြားစီ ဖြစ်ကြကုန်၏။
ထင်းမီးတောက်သည် ထင်း၌သာ ဖြစ်၏။ ထင်း၌သာတည်၏။ ထင်း၌သာ
ပျက်၏။ သေ၏။ ထင်းပေါက်မီးတောက် စသည်တို့သည်လည်း ထင်း
ပေါက်စသည်တို့၌သာ ဖြစ်ကုန်၏။ တည်ကုန်၏။ ပျက်ကုန်၏။ သေကုန်
၏။ ထင်းမီးတောက်သည် ထင်း၌ဖြစ်၍ ထင်းပေါက်သို့ ကူးပြောင်းသည်
မရှိ။ ထင်းပေါက်မီးတောက် စသည်တို့သည်လည်း တစ်ခုသည်တစ်ခုသို့
ကူးပြောင်းသည် မရှိကြကုန်။

စောဒနာရန် ရှိသည်ကား အဘယ့်ကြောင့် တစ်ခုသည် တစ်ခုသို့
ကူးပြောင်းခြင်း မရှိကြကုန်သနည်း။ လောကမျက်မြင်၌ မီးတစ်ခုသည်
မီးစာတစ်ခုသို့ ကူးပြောင်းမှု ရှိသည်မဟုတ်လောဟု စောဒနာရန် ရှိ၏။
ကူးပြောင်းမှု မဟုတ်။ မီးစာတစ်ခု၌ မီးတောက်စေလိုသည်ရှိသော် တစ်
ပါးသော မီးတောက်၌ ထိုမီးစာကိုထိ၍ထား၏။ တစ်ပါးသော မီးတောက်
သည် ထိုမီးစာကိုမြှိုက်၍ ထိုမီးစာ၌ရှိရင်းဖြစ်သော တေဇောကို လှုံ့ဆော်
၏။ နှိုး၏။ အားပေး၏။ ထိုတေဇောသည် တောက်၍ထ၏။ ထိုမီးစာ၌
မီးတောက်ရ၏။ တစ်ပါးသော မီးတောက်သည် ထိုမီးစာသို့ ကူးပြောင်း
သည် မဟုတ်။ တစ်ခုသောအိမ်ကို မီးလောင်၍ တစ်ခုသောအိမ်သို့ မီး
ကူးရာ၌လည်း ဤနည်းတူ။ မီးသည် မီးစာတစ်ခုမှ မီးစာတစ်ခုသို့ ကူး

ပြောင်းငြားအံ့၊ ပထမမီးစာကိုလွှတ်၍ ဒုတိယမီးစာ၌ စွဲရလိမ့်မည်၊ မီးမည်သည် မီးစာမှလွတ်လျှင် သေမြဲဓမ္မတာဖြစ်၍ ပထမမီးစာမှ အလွတ်တွင် သေ၏။

စောဒနာရန် ရှိပြန်သည်ကား မီးတောက်မည်သည် လေ၏ အဟုန်အားဖြင့် တစ်ခုသောဌာနမှ ပြတ်လွင့်လေ၍ တစ်ခုသောဌာနမှာ စွဲနိုင်သည်ကား မျက်မြင်မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာရန် ရှိပြန်၏၊ ပြတ်၍ လွင့်လေသော မီးတောက်၌ တေဇော၏အစွမ်းဖြင့် ပထမမီးစာမှ ဖြစ်ပွား၍သွားသော ပထဝီမီးစာသည် ပါရှိသည်သာဖြစ်၏၊ ထိုသဟဇာတ် ပထဝီ မီးစာကို စွဲ၍လွင့်လေ၏၊ မီးစာနှင့်ကင်း၍ လွင့်လေသည် မဟုတ်၊ ထိုမီးစာအကုန်တွင် သေရ၏၊ ထိုမီးစာသည် မျက်စိနှင့် မြင်ကောင်းသည် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် မျက်စိနှင့် မြင်ကောင်းရာမျှကို အစွဲပြု၍ မီးကူးသည်ဟု ဝေါဟာရဖြစ်သတည်း၊ ဤကား မီးကူးမှု၌ လောကဓမ္မ နှစ်ပါး ရှင်းလင်းချက်တည်း။

တစ်ခုသောမီးစာမှ တစ်ခုသောမီးစာသို့သာ မကူးသည်မဟုတ်သေး၊ ထင်းမီးစတစ်ခု၌တောက်သော မီးသည်လည်း ထိုထင်းမီးစ၌ တစ်ခုသော အဋ္ဌကလာပ်မှ တစ်ခုသောအဋ္ဌကလာပ်သို့ ပြောင်းကူးသည်ဟူ၍ မရှိ၊ သူ့ကလာပ်နှင့် သူ့မီးတောက်သာ ဖြစ်၏၊ သူ့မီးလောင်၍ သူ့ကလာပ်ကုန်ဆုံးလျှင် သူ့မီးလည်း ကုန်ဆုံးမြဲဓမ္မတာ ဖြစ်၏၊ အပြိုင်ဖြစ်သော ကလာပ်တစ်ပါးသို့လည်း ပြောင်းကူးခြင်းမရှိ၊ ရှေ့နောက်အစဉ် ဖြစ်သော ကလာပ်တစ်ပါးသို့လည်း ပြောင်းကူးခြင်းမရှိ၊ မီးကိုလည်း ကောင်း မီးတောက်ကိုလည်းကောင်း စေ့စေ့ကြည့်ရှု၍နေလျှင် လှုပ်လှုပ် ရွရွ မြင်ကြရ၏၊ ထိုလှုပ်မှု၊ ရွမှုဟူသမျှသည် အသီးအသီး သူ့ကလာပ်နှင့် သူ့မီး ဖြစ်ပေါ်မှု ပျက်ဆုံးမှုပေတည်း။

ဤကား လောကဓမ္မနှစ်ပါးတွင် မုချအမှန်ဖြစ်သော

ဓမ္မအလိုကို ပြဆိုချက်တည်း။

ဤတွင် ရွှေ့ကား ဥပမာ ၆- ချက်၌ ရှင်းလင်းချက်ပြီး၏။

ဓာတ်အိမ် ဓာတ်အိုး

တစ်ယောက် တစ်ယောက်သော သတ္တဝါသန္တာန်၌ ဓာတ်အိမ် ၆-
မျိုး၊ ဓာတ်အိုး ၆- မျိုး၊ ဓာတ်မီးစာ ၆- မျိုး၊ ဓာတ်မီးတောက် ၆- မျိုး၊
ဓာတ်မီးကို ညှိထွန်းသူ ၆- မျိုး၊ ဓာတ်နန်းကြီး အထောင်မက ရှိကြ၏။

မျက်လုံးအိမ်- ၁၊ နားအိမ်- ၁၊ နှာခေါင်းအိမ်- ၁၊ ခံတွင်းအိမ်- ၁၊
အတွင်းအပ တစ်ကိုယ်လုံး- ၁၊ နှစ်လုံးအိမ်- ၁၊ ဤကား ဓာတ်အိမ် ၆-
မျိုးတည်း။

မျက်လုံး- ၁၊ နား- ၁၊ နှာခေါင်း- ၁၊ လျှာ- ၁၊ အလုံးစုံသော အ
ရထူ၊ အရေပါး အသားဆိုင်၊ အသားခဲ၊ အသည်း၊ အဆုတ်၊ အူမ၊ အူသိမ်၊
နှလုံး၊ ကျောက်ကပ်၊ အကြောကြီး၊ အကြောငယ်၊ ခြင်ဆီ၊ ဦးနှောက်
အစရှိသော အဇ္ဈတ္တသန္တာန်တစ်ခုလုံး - ၁၊ နှလုံးသွေး - ၁၊ ဤကား
ဓာတ်အိုး ၆-မျိုးတည်း။

စက္ခုဝတ္ထုရုပ် - ၁၊ သောတဝတ္ထုရုပ် - ၁၊ ယာနဝတ္ထုရုပ် - ၁၊
ဇိဝှိဝတ္ထုရုပ် - ၁၊ ကာယဝတ္ထုရုပ် - ၁၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ် - ၁၊ ဤကား
ထိုဓာတ်အိုး ၆-မျိုးတို့၌တည်ရှိသော ဓာတ်မီးစာ ၆-မျိုးတည်း။

စက္ခုဝိညာဏ် - ၁၊ သောတဝိညာဏ် - ၁၊ ယာနဝိညာဏ် - ၁၊
ဇိဝှိဝိညာဏ် - ၁၊ ကာယဝိညာဏ် - ၁၊ မနောဝိညာဏ် - ၁၊ ဤကား
ထိုဓာတ်မီးစာ ၆-မျိုးတို့၌မှီ၍ဖြစ်သော ဓာတ်မီးတောက် ဓာတ်မီးအလင်း
၆-မျိုးတည်း။

မှီရာကိစ္စကို အစွဲပြု၍ ဝတ္ထုရုပ် ငါးမျိုးကို မီးစာဆိုပေသည်။
လောင် စာဖြစ်၍ ဆိုသည်မဟုတ်။ အာရုံကို အလင်းပြမှုကြောင့် ဝိညာဏ်
ငါးပါးကို ဓာတ်မီးတောက် ဆိုပေသည်။ ပူလောင်မှုကြောင့် ဆိုသည်
မဟုတ်။

အဆင်းအမျိုးမျိုး - ၁၊ အသံအမျိုးမျိုး - ၁၊ အနံ့အမျိုးမျိုး - ၁၊
အရသာအမျိုးမျိုး - ၁၊ အတွေ့အထိအမျိုးမျိုး - ၁၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်
အဗျာကတဓမ္မ အမျိုးမျိုး - ၁၊ မိမိ မိမိတို့ဆိုင်ရာ ဓာတ်မီးတောက်ကို
ထအောင်ညှိထွန်းကြသူ ငါးမျိုး။

ရင်တွင်းရှိ နှလုံးသားဟူသော အချုပ်အခြာဖြစ်သော ဟဒယ
ဓာတ်အိမ်မှ တစ်ကိုယ်လုံးအနှံ့ သွယ်တန်းလျက်ရှိသော သွေးကြော
ကြီးငယ်အပေါင်းကို ဓာတ်နန်းကြိုး အထောင်မကဆိုသည်။ အဆင်း
အမျိုးမျိုးအစရှိသော အာရုံ ငါးပါးကိုမူကား ရေနံဆီအလားကဲ့သို့ ဓာတ်
မီးကို အလွန်တောက်စေနိုင် ပွားစေနိုင်သော ဓာတ်မီးစာ ငါးမျိုး
ဟူ၍လည်းဆိုအပ်၏။ ဤကား ခန္ဓာပုရဟူသောဓာတ်မြို့ကြီး၏ ဓာတ်
ကြိယာစုကို အကျဉ်းပြဆိုချက်တည်း။

ဟဒယဓာတ်အိမ် အချုပ်အခြာဖြစ်ပုံကား ပဋိသန္ဓေ အခါမှစ၍
ဖြစ်ပေါ်၍လာခဲ့သော ဘဝင်ခေါ်သော မနောဝိညာဏ ဓာတ်မီးတောက်
သည် ဟဒယဓာတ်အိမ်တွင်းရှိ နှလုံးသွေးနှင့် အပြည့်ရှိနေသော ဟဒယ
ဝတ္ထုရုပ်ကို စွဲမှီ၍ ခဏမစဲ တစ်ဖွားဖွား တစ်လက်လက် ဖြစ်ပေါ်၍
နေ၏။ အလွန်မှိန်မွေးသော ဓာတ်မီးတောက်မျိုးသာတည်း။ အာရုံ
မှာလည်း ရှေးဘဝ၌ မရဏာသန္နတွင် ထင်မြင်ခဲ့ဖူးသော အာရုံဟောင်း
တစ်ခုခုကိုသာ အမြဲအာရုံပြု၏။ ယခုဘဝတွင် ထင်မြင်တွေ့ရှိသော
အာရုံသစ်ကို အာရုံမပြု၊ ထို့ကြောင့် ထိုဘဝင်၏အာရုံကို ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်

မသိနိုင်၊ ထိုဟဒယဓာတ် အိမ်တွင်း၌ တစ်ခြားတစ်ပါးသော ဝိညာဏဓာတ်တို့ ဖြစ်ပေါ်ခိုက် ကြုံကြိုက်သောအခါ၌သာ ထိုဘဝင်စိတ်သည် ပြတ်စဲ၏။

ထိုအတူ စက္ခုဓာတ်အိမ် အစရှိသော ဓာတ်အိမ်တစ်ပါးတို့၌ ပဉ္စဝိ ညာဏဓာတ်တို့ ဖြစ်ပေါ်ခိုက် ကြုံကြိုက်သောအခါတို့၌လည်း ထိုဘဝင် စိတ်သည် ပြတ်စဲ၏။ ထိုစကားမှန်၏။ စိတ်မည်သည် တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ထိုထိုနေရာ၌ တစ်ခုတစ်ခုသာ ဖြစ်ပေါ်မြဲ ဓမ္မတာတည်း။ တစ်ကိုယ်လုံး မှာ ဤနေရာ ထိုနေရာ၌ ပြိုင်၍ဖြစ်ပေါ်သည် မရှိ။ စက္ခုဓာတ်အိမ်မှာ ဖြစ်ပေါ်ဆဲအခါ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ စက္ခုတွင်သာ စိတ်ရှိ၏။ ကြွင်းသော တစ်ကိုယ်လုံးမှာ စိတ်မရှိ၊ သောတဓာတ်အိမ် စသည်တို့မှာ ဖြစ်ပေါ်ဆဲ အခါတို့၌လည်း ဤနည်းတူသိလေ၊ ဤကား ဓမ္မတာတည်း။

သို့သော်လည်း စိတ်၏ဖြစ်မှု ပျက်မှုမည်သည်၊ မျက်တောင် တစ်ခတ်ခန့်ခဏ၌ပင် ကုဋေတစ်သိန်းမက လျင်မြန်လှသည် ဖြစ်၍ ထိုထိုအဆင်းကို မြင်မှု ထိုထိုအသံကို ကြားမှု စသည်တို့သည် အပြိုင်ပင် ဖြစ်သကဲ့သို့သာ ထင်ကြရကုန်၏။ ဤသည်လည်း ဓမ္မတာတစ်ခန်း တည်း။

စက္ခုဝိညာဏဓာတ်ကို သိရန်

စက္ခုဝိညာဏဓာတ် ဆိုသည်ကား- အဆင်းအမျိုးမျိုးကို မြင်မှု သက်သက်သာတည်း၊ ထွေထွေလာလာ ကြုံမှု သိမှုမဟုတ်၊ မျက်စိဖြင့် မြင်ပြီးနောက် ထွေထွေလာလာ ကြုံမှု သိမှုတို့သည်ကား ဟဒယဓာတ် အိမ်မှာ ဖြစ်ပေါ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်တို့အမှုသာတည်း။ ထို့ကြောင့် မြင်ဆဲခဏ၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ငါမြင်သည်ဟူ၍ပင် မသိသေး၊ နောက် လိုက် မနောဝိညာဏဓာတ်တို့ ဖြစ်ပေါ်သောအခါမှ ငါမြင်သည်ဟု သိ၏။

မြင်အပ်သော ဝတ္ထု၏ အဖြူ အနီစသော အဆင်း အဝန်း၊ အလျား စသောသဏ္ဌာန်အမည် ပညတ်တို့ကိုလည်း နောက်လိုက် မနောဝိညာဏ ဓာတ်တို့ ဖြစ်ပေါ်သောအခါမှ သိနိုင်၏။

မြင်မှုကား စက္ခုဓာတ်အိမ်မှ ဖြစ်၏။ မြင်ပြီးနောက် သိမှုကား ဟဒ ယဓာတ်အိမ်မှ ဖြစ်၏။ ဤသို့ တုံးကိုမြင်၍ တုံးမှန်းသိရာ၊ တိုင်ကိုမြင်၍ တိုင်မှန်းသိရာ၌ ဓမ္မအလိုအားဖြင့် မြင်မှု သိမှုနှစ်ပါး တစ်ခြားစီသာ ဖြစ်၏။ မြင်မှုတစ်လှည့် သိမှုတစ်လှည့် အစဉ်အတိုင်း သွား၏။ လောကအလို အားဖြင့်မူကား စိတ်၏ပြောင်းလဲမှု အလွန်မြန် လှသောကြောင့် မြင်မှု သိမှုတစ်ခုတည်း တစ်ပြိုင်တည်း ထင်ရ၏။ ထိုထိုအသံကို ကြားမှု သိမှု တစ်စုံ၊ ထိုထိုအနံ့ကို နံမှု သိမှုတစ်စုံ၊ ထိုထိုအရသာကို လျက်မှု သိမှုတစ်စုံ၊ ထိုထိုအပူအချမ်း အကြမ်းအနု စသည်ကို ထိမှု သိမှုတစ်စုံ၊ ဤလေးစုံ တို့၌လည်း ထိုနည်းတူသိလေ၊ အကြံအသိဟူသမျှသည် ဟဒယဓာတ် အိမ်မှချည်း ဖြစ်၏။ ဤသည် လည်း ဓမ္မတာတစ်ခန်းတည်း။

စက္ခုနှင့် ဟဒယဓာတ်

စက္ခုဓာတ်အိမ်ကို ဖွင့်လှစ်၍ လဗိမာန်ကို ကြည့်ရာ၌ လဝန်းအ ဆင်းသဏ္ဌာန်သည် စက္ခုဓာတ်အိမ်တွင်းရှိ စက္ခုအကြည်ဓာတ်၌လည်း ကောင်း ဟဒယဓာတ်အိမ်တွင်းရှိ ဘဝင်ဟူသော မနောအကြည်ဓာတ်၌ လည်းကောင်း ဤဓာတ်အိမ်နှစ်ခုမှာရှိသော အကြည်ဓာတ်နှစ်ခု၌ တစ်ပြိုင်နက် တစ်ချက်တည်း ခိုက်၏။ စက္ခုဓာတ်အိမ်တွင်းမှာ လဝန်း သဏ္ဌာန်တစ်ခု၊ ဟဒယဓာတ် အိမ်တွင်းမှာ လဝန်းသဏ္ဌာန်တစ်ခု၊ တစ်ပြိုင်နက် အရိပ်ပေါ်၏။ ထိုအရိပ်ပေါ်မှုသည် ဓမ္မသဘာဝအလို အားဖြင့် မိုးကြိုးမှန်သကဲ့သို့ ပြင်းထန်၏။ ထိုအခါ ဟဒယဓာတ်အိုးမှာ

ဘဝင်စိတ်လှုပ်ရှား၍ အစဉ်ပြတ်၏။ ထိုလဝန်းသဏ္ဌာန်ကို ဆင်ခြင်သော အာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည် ဟဒယဓာတ်အိမ်တွင်းမှာ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်၏။ ဘာလဲဟု ဆင်ခြင်မှုပေတည်း။

ထိုဆင်ခြင်မှု ချုပ်သည့်နောက်၌ စက္ခုဓာတ်အိမ်တွင်းမှာ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်တစ်ကြိမ် ဖြစ်ပေါ်၏။ မြင်မှုဖြစ်ပေါ်ခြင်းတည်း။ ထိုမြင်မှုချုပ်သည့်နောက်၌ ဟဒယဓာတ်အိမ်တွင်းမှာ သိမှု ကြံမှုတွေ ဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုနောက်မြင်မှု တစ်လှည့် သိမှု ကြံမှုတွေတစ်လှည့် ဤသို့ အလှည့်အလည်အားဖြင့် အကြိမ်ပေါင်း အသိန်းအသန်းများစွာ ဖြစ်၍ နေကြ၏။ ထိုသို့ဖြစ်၍ နေသမျှ ကာလပတ်လုံး ဘယ်ဟာကို ငါမြင်သည် ငါကြည့်သည် ငါရှုသည်- အစရှိသည်ဖြင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းကြကုန်၏။

ဤတွင် မြင်မှု သိမှု၌ ဝိညာဏ်တည်းဟူသော ဓာတ်မီးအလင်း ကို တောက်စေခြင်းငှါ လဝန်းဗိမာန်တည်းဟူသော သော့ကိုင်ယောက်ျား သည် မိမိမှထွက်သော အဆင်းအရောင်ဟူသော ရူပဓာတ် သော့တံဖြင့် စက္ခုဟဒယဟူသော ဓာတ်မီးအိမ်နှစ်ခု၌ တစ်ပြိုင်နက် သော့ပေး၏။ ထင်ခြင်း ထိခိုက်ခြင်းသို့ ရောက်စေ၏ဟုဆိုလိုသည်။ ထိုအခါ ဟဒယ ဓာတ်အိမ်၌ ဘဝင်စိတ်နှစ်ကြိမ်လည်၍ ချုပ်ပြီးမှ ဆင်ခြင်မှု၊ မြင်မှု၊ သိမှု၊ ကြံမှုဟူသော ဝိညာဏဓာတ်မီးတောက်တို့သည် အစဉ်အတိုင်း တောက် ကြကုန်၏။ ဇောခေါ်သော ဝိညာဏဓာတ်မီးသည် အလွန်ကြီးသော အဟုန်ရှိ၏။ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ သဒ္ဓါ၊ ပညာ၊ သတိ၊ ဝီရိယအစရှိသော ပြင်းထန်သော အခိုးအရှိန်ရှိ၏။ သော့ ပေးသော သက်ရှိသက်မဲ့ ဝတ္ထုအားလျော်စွာ ဥဿာဟဗျာပါရ အထွေ ထွေကို ဖြစ်စေနိုင်၏။

ချဲ့၍ ပြဦးအံ့၊ သော့ပေးသော ဝတ္ထုသည် လောဘ၏ အစာဖြစ်ခဲ့

အံ့၊ ဟဒယဓာတ်အိမ်၌ လောဘမူဓာတ်မီးသည် ဝတ္ထုအားလျော်စွာ အဟုန်နှင့်တကွ တစ်ဟုန်းဟုန်း တောက်ထ၏။ ထိုလောဘမူဓာတ်မီး တောက်မှ ဖြစ်ပွားကုန်သော စိတ္တဇရုပ်ကလာပ်တို့သည် တစ်ကိုယ်လုံး၌ တစ်ပြိုင်နက် အပြည့်ပျံ့နှံ့ ဖြစ်ပွားကုန်၏။

ဥပဓာသိ၌ တိုက်ခန်းလယ်မှာ မီးထွန်းကြရာ မီးတောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ထိုမီးတောက်မှ ဖြစ်ပွားသော မီးရောင်တို့သည် တိုက်ခန်း တစ်ခုလုံး၌ တစ်ပြိုင်နက်အပြည့် ပျံ့နှံ့ဖြစ်ပွားကုန်သကဲ့သို့တည်း၊ သော့ပေးသောဝတ္ထုသည် ဒေါသမီးကို ပွားစီးစေနိုင်သော ဒေါသမီး စာဖြစ်၍ ဒေါသမူဓာတ်မီး တစ်ဟုန်းဟုန်းတောက်ထမှု၊ ဒေါသမူစိတ္တဇ ရုပ်တစ်ကိုယ်လုံး ခဏချင်း ပြည့်မှုစသည်တို့ကိုလည်း အသီး အသီး ပြည့်စုံစွာ ဆိုလေ၊ မျက်စိ မျက်နှာ၌ ပေါ်လာသောရုပ်ကို မြင်ကြသဖြင့် ထိုသူ၌ သာယာသောစိတ် ဖြစ်သည်၊ မသာယာသောစိတ် ဖြစ်သည်၊ လျစ်လျူရှုသောစိတ် ဖြစ်သည်ကို သိနိုင်ကြကုန်၏။ ဤကား ဟဒယဓာတ် အိမ်မှ မနောက်အနေမှ တောက်ထသော ဇောဓာတ်မီးတို့၏ အခြင်း အရာတည်း၊ ပြောခြင်း ဆိုခြင်းအစရှိသော စကားသံအမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေရာ၌ ဥပမာကား မီးသင်္ဘော၌ ဥဩသံလွှတ်သော ခေါင်းတိုင် ငယ်သည် ရှိ၏၊ ရေနွေးအိုးကြီးမှ ယင်းခေါင်းတိုင်ငယ်သို့ သွားသော အခိုးလေလမ်းသည် ရှိ၏၊ ယင်းခေါင်းတိုင်ငယ်၏အတွင်း၌ အသံ ပြင်းထန်စွာဖြစ်ဖို့ရန် စီမံ၍ထားသော အခင်ကြိယာသည် ရှိ၏၊ ဥဩ သံလွှတ်လို လတ်သော် အခိုးလေလမ်းကို ဖွင့်၍ပေး၏၊ အခိုးလေသည် ပြင်းထန်သော အဟုန်နှင့် တက်လေ၍ အခင်ကြိယာကို ပြင်းထန်စွာ တိုးဝှေ့လေ၏။ ထိုအခင် ကြိယာမှ လိုရာဥဩသံဖြစ်၍ ထွက်လေ၏။

ဤဥပမာအတူ လူသံစသည်ဖြစ်မှုကိုလည်း သိရာ၏၊ လည်

ချောင်းပေါက်၊ ခံတွင်းပေါက်သည် ခေါင်းတိုင်ငယ်အပေါက်နှင့် တူ၏။
ဟဒယဓာတ်အိမ်မှ ယင်းအပေါက်သို့သွားသော လေလမ်းသည် ရှိ၏။
အသံကိုပြုအံ့ဟူသော စေတနာ ဥဿာဟဇောဓာတ်မီးသည် ဟဒယ
ဓာတ်အိမ်မှ တောက်ထလတ်သော် ထိုအပေါက်၌ စိတ္တဇဝါယောလေတို့
သည် ဖြစ်ပေါ်လျှောက်သွားကုန်၏။ လည်ချောင်းအတွင်း၌ အခင်တစ်
ဌာန ရှိ၏။ အာစောက်၊ အာခေါင်၊ ခံတွင်း၊ လျှာရင်း၊ လျှာလယ်၊ လျှာဖျား၊
သွား၊ နှုတ်ခမ်းတို့၌ အခင်တစ်ဌာနစီ များစွာရှိကြကုန်၏။ ထိုထိုအက္ခရာ
အသံတို့သည် ထိုထိုအခင်ဌာနမှ အခင်ပြုပြင်ချက်အားလျော်စွာ ဖြစ်၍
ထွက်ကြရကုန်၏။ အခင်ပြုပြင်မှုဆိုသည်လည်း- အင်္ဂမင်္ဂီနုသာရီ ခေါ်
သော စိတ္တဇဝါယောအမှုပင်တည်း။

ဟဒယဓာတ်အိမ်မှတောက်သော ဇောဓာတ်မီးသည် လောဘ
ဇောဖြစ်ခဲ့အံ့၊ တဏှာသံ၊ ရာဂသံ၊ လောဘသံတို့သည်ဖြစ်၍ ထွက် ကုန်၏။
ဒေါသဇော ဖြစ်ခဲ့အံ့၊ ဒေါသသံ ဒေါမနဿသံတို့သည်ဖြစ်၍ ထွက်ကုန်၏။
ကြွင်းသော ဇောအမျိုးမျိုးတို့၌လည်း ထိုနည်းအတူ သိလေ၊ အသံကို
ကြားကြသဖြင့် ထိုသူ၌လောဘဇောဖြစ်၍ နေသည်၊ ဒေါသ ဇောဖြစ်၍
နေသည် အစရှိသည်ဖြင့် သိကြကုန်၏။

ဤကား ဟဒယ ဓာတ်အိမ်မှ ဝစီကံကိစ္စနှင့် တောက်ထသော

ဇောဓာတ်မီးတို့၏ အခြင်းအရာတည်း။

ကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ လှုပ်ရှား၊ ချီကြွ၊ ထိုင်၊ ထ၊ သွား၊ ပြေး၊
ကွေးမှု၊ ဆန့်မှု အစရှိသော ကာယကံကြိယာ အမျိုးမျိုးကို ပြုကြရာ၌
ဥပမာကား မီးသင်္ဘော၌ ရေနွေးအိုး၊ စရဏာအိုး၊ စက်ကြိယာကြီးငယ်
အမျိုးမျိုး အဆင့်ဆင့် ရှိကြကုန်၏။ ထိုအတူ ဤအန္ဓာပုရဓာတ်သင်္ဘော
ကြီး၌လည်း များစွာသောအရိုးဆက်တို့သည် ခြေဖျားခေါင်းဖျားတိုင်

အောင် အတွင်းအပ အနံ့အပြား လျှောက်သွားကူးယှက်ကာ ရှိနေကြ ကုန်သော များစွာသော အကြောကြီး အကြောငယ်တို့သည် ရှိကြကုန်၏။

အိပ်နေရာမှ ထိုင်လိုက်အံ့ဟူသော စေတနာ ဥဿာဟဇော ဓာတ်မီးတို့သည် ဟဒယဓာတ်အိမ်မှ တောက်ထလတ်သော် ထိုဇော ဓာတ်မီးတောက်တို့မှ ဖြစ်ပွားကုန်သော အင်္ဂမင်္ဂီနုသာရီ ခေါ်သော စိတ္တဇဓာတ်လေတို့သည် တစ်ကိုယ်လုံးရှိ အကြောကြီး အကြောငယ်တို့၌ အပြည့်အတင်း ဖြစ်ပေါ်လျှောက်သွားကြကုန်၏။ နဂါးတွေ ကကြကုန် သကဲ့သို့ ထိုအကြောကြီး အကြောငယ်တို့သည် စိတ်အလိုရှိရာသို့ ထို ဓာတ်လေတို့၏ သည်ပိုးမှုနှင့် လှုပ်ရှားထကြွခြင်း စသည်ကို ပြုကြကုန် ၏။ ထိုထိုအကြောနှင့်စပ်သော ကိုယ်အင်္ဂါတို့သည်လည်း အကြောဓာတ် လေတို့ သည်ပိုးရာပါကြရလေကုန်၏။ ထိုအခါ၌ လှုပ်ရှား၊ ချီကြွ၊ ထိုင်၊ ထ၊ သွား၊ ပြေး၊ ကွေးမှု၊ ဆန့်မှုစသည်တို့သည် ဖြစ်လေကုန်၏။

ဤကား တစ်ကိုယ်လုံး လှုပ်ရှားမှုကို ပြဆိုချက်တည်း။

ဦးခေါင်းလှုပ်မှု၊ မျက်လွှာ၊ မျက်လုံးလှုပ်မှု၊ လျှာဖျား၊ လျှာရင်း၊ ခံတွင်း၊ မေးပါး၊ နှုတ်ခမ်းသားလှုပ်မှု၊ ခြေလက်စသည် လှုပ်ရှားမှုဟူသော ထိုထိုအင်္ဂါကြီးငယ် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ လှုပ်ရှားမှုတို့၌မူကား ထိုထိုလှုပ် ရှားရာ အင်္ဂါ၏ဆိုင်ရာ အကြောကြီး အကြောငယ်တို့ကို ကွက်ခြား၍ ဆိုလေ။ ဤကိုယ်ခန္ဓာသည် ရုပ်သေးရုပ်နှင့်တူ၏။ အကြောလျှောက် လေ ဓာတ်တို့သည် ရုပ်သေးကြိုးစုံနှင့်တူ၏။ ဟဒယဓာတ်အိမ်ဖြစ်သော ဇောစိတ်သည် ရုပ်သေး ကြိုးစုံဆွဲကသူ ယောက်ျားနှင့်တူ၏။ ဤတွင်ရွေ့ ကား အဆင်းအမျိုးမျိုးဟူသော ရူပဓာတ်၏စက္ခုဓာတ်အိမ် ဟဒယ ဓာတ်အိမ်နှစ်ပါးတို့၌ ခိုက်မှုကိုအစွဲပြု၍ ဟဒယဓာတ်အိမ်မှ ထသော ဝိညာဏဓာတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် အမှုအားလျော်စွာ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊

မနောကံ သုံးပါးဖြစ်ပွား၍ သွားပုံကိုပြဆိုသော အခန်းတည်း။

အသံအမျိုးမျိုးဟူသော သဒ္ဒဓာတ်၏ သောတဓာတ်အိမ် ဟဒယဓာတ်အိမ်နှစ်ပါးတို့၌ ခိုက်မှု၊ အနံအမျိုးမျိုးဟူသော ဂန္ဓဓာတ်၏ ယာနဓာတ်အိမ် ဟဒယဓာတ်အိမ်နှစ်ပါးတို့၌ ခိုက်မှု၊ အရသာအမျိုးမျိုးဟူသော ရသဓာတ်၏ဇိဝှိဓာတ်အိမ် ဟဒယဓာတ်အိမ်နှစ်ပါးတို့၌ ခိုက်မှု၊ အပူအချမ်း အကြမ်းအနုအစရှိသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်၏ ကာယဓာတ်အိမ် ဟဒယဓာတ်အိမ်နှစ်ပါးတို့၌ ခိုက်မှုတို့ကိုအစွဲပြု၍ အသီးအသီး ဟဒယဓာတ်အိမ်မှတစ်ဆင့် ဝိညာဏဓာတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် အမှုအားလျော်စွာ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံသုံးပါးတို့ ဖြစ်ပွား၍ သွားပုံတို့ကိုလည်း ထိုနည်းကိုအမှီပြု၍ အကျယ်သိလေ မြင်လေ။

ဓာတ်တို့၏ ဆန်းကြယ်ပုံ

ဓမ္မာရုံမည်သည် လောကဓမ္မအားဖြင့် အလွန်များပြား၏။ ထိုဓမ္မာရုံမျိုးနှင့်တကွ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ရူပဓာတ်၊ သဒ္ဒဓာတ်၊ ဂန္ဓဓာတ်၊ ရသဓာတ်၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တို့၏ ပဉ္စဒ္ဓါရဓာတ်အိမ်နှင့် မဖက်၊ သက်သက် သော ဟဒယဓာတ်အိမ် ဘဝင်မနောမှာ ခိုက်မှုသည်လည်း အလွန်များ ပြား၏။ ယခုမျက်စိမြင်မှုစသည် ငါးချက်နှင့်ကင်း၍ စိတ်သက်သက်မှာ ဖြစ်သမျှသော အကြံအသိတွေကို ယူလေ။ ဤဟဒယအိမ် သက်သက်၌ ကံသုံးပါး ဖြစ်ပုံလည်း အလွန်များပြား၏ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာမှာမူကား မထူးကြလှပြီ။

ဥပမာကိုပြဆိုဦးအံ့- သံပတ်ဖြင့် စက်ကြီးစက်ငယ် အမျိုးမျိုး၊ သော့အိမ် သော့ပေါက် အမျိုးမျိုးတို့နှင့် စီရင်အပ်သော စက်သူယောင်ရုပ်ကြီးသည် ရှိရာ၏။ စကျသော့အိမ် သော့ပေါက်မှ တစ်ကြိမ်သော့ပေး၍ စက်တို့ကို နှိုးလိုက်သည်ရှိသော် တစ်မုဟုတ်၊ နှစ်မုဟုတ်၊ တစ်နာရီ၊

နှစ်နာရီ အစရှိသဖြင့် သံပတ်လှုပ်ရှားသမျှ ကာလပတ်လုံး စက်ကြိယာတို့ လည်ကြကုန်၏။ စက်ကြိယာတို့လည်ကြသမျှ ကာလပတ်လုံး ခံတွင်းမှ ထွေထွေလာလာ အသံတို့သည် ထွက်ကုန်၏။ ထိုင်ခြင်း၊ ထခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ သွားခြင်း၊ အင်္ဂါကြီးငယ် လှုပ်ရှားခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်စိတ် တစ်ဒေသသော စက်တို့ကို နှိုးခဲ့လျှင် တစ်စိတ်တစ်ဒေသသော အမှုအရာ ကိုသာပြု၏။

ဤစက်သူယောင် ဥပမာကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့၏ခန္ဓာ၌ ထင်မြင်ရာ ၏၊ အပ၌အာရုံခြောက်မျိုးသည် သော့တံ ၆-မျိုးတည်း၊ လောက၌ အာရုံ ၆-မျိုး၏ တည်ရှိရာ သက်ရှိသက်မဲ့ဝတ္ထုမျိုးသည် သော့ကိုင်သူ၊ သော့ ပေးသူ၊ စက်နှိုးသူ ခြောက်မျိုးတည်း၊ မျက်လုံးအိမ်၊ မျက်လုံးပေါက် အစရှိ သဖြင့် သော့အိမ် သော့ပေါက် ၆-မျိုးရှိ၏။ ဘဝင်တည်းဟူသော သံပတ် ရှိ၏။ ဇောဝီထိစိတ္တုပ္ပါဒ်တည်းဟူသော စက်ကြိုးစက်ငယ် အမျိုးမျိုးရှိ၏။ အကြောကြိုးငယ်ဟူသော စက်ကြိုးစက်လွန်အမျိုးမျိုးရှိ၏။

မျက်စိဥပစာ၌ရှိသော သက်ရှိသက်မဲ့ဝတ္ထုတို့က အဆင်း အရောင်တည်းဟူသော သော့တံဖြင့် စက္ခုဒွါရသော့အိမ်၌ တစ်ကြိမ် သော့ပေး၍ စက်တို့ကို နှိုးလိုက်သည်ရှိသော် ဘဝင်ဟူသော သံပတ် မသေသမျှကာလပတ်လုံး ဇောဝီထိစိတ္တုပ္ပါဒ်တည်းဟူသော စက်တို့သည် အဟုန်နှင့်တကွ လည်ကြကုန်၍ ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှု၊ မနောကံမှုတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။

နားဥပစာ စသည်တို့၌ရှိကုန်သော သက်ရှိသက်မဲ့ ဝတ္ထုတို့က အသံစကားအမျိုးမျိုးစသော သော့တံတို့ဖြင့် မိမိ၊ မိမိတို့ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ သောတဒွါရစသော သော့အိမ်တို့၌ တစ်ကြိမ်၊တစ်ကြိမ် သော့ပေးရာ တို့၌လည်း အသီးအသီး ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှု၊ မနောကံမှု ဖြစ်ပွား၍

သွားပုံကို ထိုနည်းတူသိလေ။ အိပ်ပျော်၍နေမှုကား သံပတ်သေမှုတည်း။ အိပ်ရာက နိုးတော့မည်ရှိရာ ရှေးဦးစွာ နှိုးလိုက်သော သော့ချက်မှစ၍ တစ်နေ့ပတ်လုံး ကာယကံမှု တလှုပ်လှုပ်၊ ဝစီကံမှု တဖွားဖွား၊ မနောကံမှု တရွရွ နေလေ၏။ ထိုသို့ ကံသုံးပါး တရွရွနေခြင်းသည် ပုဂ္ဂိုလ်၏ အမှု မဟုတ်။ သတ္တဝါ၏အမှုမဟုတ်။ ဓာတ်တို့၏ အမှုသက်သက်သာတည်း။

[ဤကားဓာတ်တို့၏ အမှုဆန်းကြယ်ပုံကို ပြဆိုလိုက်သော ဓာတ်သူယောင် ဥပမာတည်း။]

ရုပ်အကြည် ငါးရပ်နှင့် ဝိညာဏဓာတ်

ယခုအခါ အထက်ဒေသနာတော်၌ ဥပမာဆောင်၍ ပြအပ်သော မီးတောက် ၆-မျိုးတို့ကဲ့သို့ စက္ခုစသော စွဲမီရာ အဇ္ဈတ္တဝတ္ထု ၆-မျိုးတို့၌ အဆင်းဓာတ်အစရှိသော အစာအာရုံဓာတ် ၆-မျိုးတို့၏ ခိုက်တိုက်မှု ဒဏ်ချက်အဟုန်ကြောင့် သူဝတ္ထု၌သူ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော ဝိညာဏ ဓာတ်တို့၏ တစ်ဌာနမှ တစ်ဌာနသို့ အဏုမြူခန့်မျှ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း မရှိကြပုံကို ပြဆိုပေအံ့။

စက္ခု၊ သောတ၊ ယာန၊ ဇိဝှါ၊ ကာယဟူသော ရုပ်ကြည်ငါးပါး တို့သည် တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး ကြည်ပုံခြင်း မတူကြကုန်။ ထိုကြောင့် အဆင်း ဟူသော ရူပဓာတ်သည် စက္ခုဓာတ်နှင့်သာ ခိုက်ဖော် ခိုက်ဖက် ဖြစ်နိုင်၏။ သောတဓာတ်သည်တို့နှင့် ခိုက်ဖော်ခိုက်ဖက် မဖြစ်နိုင်။ မီးရောင်တည်း ဟူသော အဆင်းဓာတ်ကို စက္ခုဓာတ်၌ပြခဲ့လျှင် ခဏချင်း ခိုက်ကြ၏။ ရူပဓာတ် စက္ခုဓာတ်နှစ်ပါး ခဏချင်း လုံးထွေးမိကြ၏။ သံနှင့်သံလိုက် ကဲ့သို့တည်း။ မီးခတ်နှင့်ကျောက်သား နှစ်ပါးစုံ ခိုက်ကြရာ၌ မီးပွင့်ဖြစ် ပေါ်သကဲ့သို့ ထိုဓာတ်နှစ်ပါး ခိုက်မှုဒဏ်ချက်ကို စွဲ၍ အမြင်ဓာတ် ဖြစ်ပေါ်၏။

စက္ခုဝိညာဏဓာတ်ကို အမြင်ဓာတ်ဆိုသည်။ ထိုမီးရောင်တည်း ဟူသော အဆင်းဓာတ်ကို နားဝ၊ နှာခေါင်းဝ၊ လျှာပေါ်၊ ကိုယ်အင်္ဂါစု၌ တစ်ကမ္ဘာလုံးပြသော်လည်း ခိုက်ခြင်းမရှိကြ၊ အဆင်းနှင့် လုံးထွေးမှု မရှိကြ၊ ကျောက်ခဲနှင့် သံလိုက်ကဲ့သို့တည်း၊ ခိုက်ခြင်း မရှိကြသောကြောင့် အမြင်ဓာတ် ဖြစ်ပေါ်မှု မရှိ၊ မီးရောင်အဆင်းကို နားနှင့်မြင်ရိုး မရှိ၊ နှာခေါင်းနှင့်မြင်ရိုး မရှိ၊ လျှာအင်္ဂါ ကိုယ်အင်္ဂါတို့နှင့်မြင်ရိုး မရှိ၊ မျက်စိ နှင့်သာ မြင်ရိုးရှိသည် ဟူလို။

ထို့ကြောင့် အဆင်းကိုမြင်မှုမည်သည် စက္ခုဓာတ်မှသာ ဖြစ်ပေါ် နိုင်၏။ သောတဓာတ်စသည်တို့မှ မဖြစ်ပေါ်နိုင်၊ မြင်မှုကိုပင် စက္ခု ဝိညာဏ်စိတ်ခေါ်သတည်း၊ မာဂဘောသာ၌ ဒဿနဟူ၍လည်းကောင်း၊ စက္ခုဝိညာဏဟူ၍လည်းကောင်းခေါ်သည်၊ မြန်မာတို့၌ မြင်မှုခေါ်သည်၊ ထိုမြင်မှုကိုပင် စက္ခုဝိညာဏဓာတ်ခေါ်သည်၊ မြင်မှုမှတစ်ပါး စက္ခု ဝိညာဏစိတ် စက္ခုဝိညာဏဓာတ်ဟူ၍ အသီးအခြားမရှိပြီ။

သတ္တဝါတို့၏စိတ်သည် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ တစ်ခုတည်း အမြဲ တည်နေ၍ မျက်စိ၌ အဆင်းထင်လာခိုက် ထိုစိတ်သည်ပင်လျှင် မျက်စိသို့ ရောက်လာ၍ မြင်မှုကို ဆောင်ရွက်၏၊ နား၌ အသံထင်လာခိုက် ထိုစိတ် သည်ပင်လျှင် နားသို့ရောက်လာ၍ ကြားမှုကို ဆောင်ရွက်၏၊ နှာခေါင်း၌ အနံ့ထင်လာခိုက် ထိုစိတ်သည်ပင်လျှင် နှာခေါင်းသို့ရောက်လာ၍ နံ့မှုကိုဆောင်ရွက်၏၊ လျှာ၌ အရသာထင်လာခိုက် ထိုစိတ်သည်ပင်လျှင် လျှာပေါ်သို့ရောက်လာ၍ လျှက်မှုကို ဆောင်ရွက်၏။

ထိုစိတ်သည်ပင်လျှင် ရင်တွင်းမှာနေ၍ အထွေထွေသော ကြံမှု၊ သိမှုတို့ကို ဆောင်ရွက်၏ဟု ယူသော သာတိမည်သော ရဟန်း၏ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူ၌မူကား မြင်မှုကား တစ်ခြား၊ ထိုမြင်မှုကို ဆောင်ရွက်သော

အမှုဆောင်စိတ်ကား တစ်ခြား၊ ဤသို့ အမှုနှင့်အမှုဆောင်နှစ်ပါးခြား နား၍ယူ၏။ ထိုသို့ခြားနား၍ယူသောကြောင့် စက္ခု၌မြင်မှုပြီးစီးကွယ် ပျောက်သော်လည်း မြင်မှုကိုဆောင်ရွက်သော ထိုစိတ်မူကား ကွယ် ပျောက်သည် မရှိဟု ယူ၏။ ယခုလောကအများ၌လည်း ဤအထင် အမှတ် အယူမိစ္ဆာတင်းလင်း ရှိနေကြလျက်ပင်တည်း။

ဤအယူသည် နိစ္စဒိဋ္ဌိလည်းမည်၏။ သဿတဒိဋ္ဌိလည်းမည်၏။ အတ္တဒိဋ္ဌိလည်းမည်၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိလည်းမည်၏။ ဤဒိဋ္ဌိကို ပယ်ဖျောက် စေခြင်းအကျိုးငှါ “**ကဋ္ဌဗ္ဗ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ လေတိ ကဋ္ဌဂ္ဂိတွေဝ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ**”-အစရှိသော ဒေသနာတော်မြတ်ကို ဟောတော်မူ၏။ ဤမျှသော စကားရပ်တို့ဖြင့် စက္ခုဓာတ်အိမ်မှာ ဖြစ်ပေါ်သော မြင်မှုသက်သက်ဟူ သော စက္ခုဝိညာဏဓာတ်သည် သောတဓာတ်အိမ်စသည်တို့သို့ ပြောင်း ရွှေ့ခြင်းမရှိ၊ စက္ခုဓာတ်ကြည် အပြင်၌သာ အဆင်းထိခိုက်ရာ ပဿာဒ ဝတ္ထု၌ ဖြစ်ပေါ်၍ ထိုဖြစ်ပေါ်ရာ၌သာ ချုပ်ပျက်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြသတည်း။

သောတဓာတ်အိမ်စသည်တို့သာ မပြောင်းမရွှေ့သည် မဟုတ် သေး၊ ထိုစက္ခုဓာတ်အိမ်မှာ ထင်လာသော အဖြူ အညိုစသော အဆင်း သဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုးတို့တွင်လည်းကောင်း၊ ဖြူသော ဝတ္ထုသဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုးတို့တွင်လည်းကောင်း၊ မှီရာစက္ခု ဝတ္ထုအမျိုးမျိုးတို့တွင် လည်းကောင်း၊ တစ်ပါးမှတစ်ပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမရှိ၊ အဖြူထိခိုက်မှု နှင့် ဖြစ်ပေါ်သော မြင်မှုသည် အဖြူကိုသာမြင်၍ ချုပ်၏၊ အညိုစသည်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမရှိ၊ အဖြူတွင်လည်း တစ်ခုသောအဖြူ ထိခိုက်မှုနှင့် ဖြစ်ပေါ်သော မြင်မှုသည် ထိုအဖြူကိုသာ မြင်၍ ချုပ်၏၊ အဖြူတစ်ပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမရှိ။

စက္ခုဓာတ်အိမ်တွင်း၌ စက္ခုဝတ္ထုရုပ်တွေ အများရှိကြသည်တွင် တစ်ခုသော ဝတ္ထုရုပ်၌ ဖြစ်ပေါ်သော မြင်မှုသည် ထိုဝတ္ထုရုပ်၌သာ ချုပ်၏။ တစ်ပါးသော စက္ခုဝတ္ထုရုပ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမရှိ၊ တစ်ပါးသော စက္ခုဝတ္ထုရုပ်တို့မှာ အာရုံထင်မှု ဒဏ်ချက်ရှိလာလျှင် အသစ်အသစ်သာ ဖြစ်ပေါ်၏။ ပြောင်းရွှေ့မှုလည်း မရှိ၊ မြင်မှု ၂-ခု၊ ၃-ခုစသည် အပြိုင်ဖြစ် ပေါ်သည်ဟူ၍လည်း မရှိ၊ လောကီလူတို့ အထင်အမြင် မိစ္ဆာ၌မူကား ဤဝိညာဏ်ကို မဆိုထားဘိဦး၊ မီးတောက်၌ပင် မီးစာတစ်ခုမှသည် မီးစာ တစ်ခုသို့ မီးတောက်ကူးပြောင်းသည်ဟု ထင်မြင်ယူမှတ်လျက် ရှိကြ၏။ သောတဓာတ် သဒ္ဒဓာတ် သောတဝိညာဏဓာတ် အစရှိသော အစုံဓာတ် လေးမျိုးတို့၌လည်း အသီးအသီး ဤနည်းအတိုင်း အကျယ်သိလေ။

ရုပ်ကြည်ငါးရပ် ဝိညာဏဓာတ် ငါးပါးစစ်တမ်း ပြီး၏။

ဟဒယဝတ္ထု၌ ထိသိမှုအထွေထွေ

တစ်ယောက်တစ်ယောက်သော သတ္တဝါသဏ္ဌာန်၌ မ၊တည်၊ မူတည်၊ ဧရာတည်ဖြစ်သော ဟဒယဓာတ်အိမ်၌မူကား အထွေထွေ အပြားပြား အလွန်များ၏။ ကြုံမှုအထွေထွေ၊ သိမှု အထွေထွေ များပြား၏။ မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ နံမှု၊ လျက်မှု၊ ထိမှုတို့၌ အသီးအသီးလိုက်ရသော ကြုံမှု၊ သိမှုတို့သည်လည်း ဤဟဒယဓာတ်အိမ်မှ ဖြစ်ပေါ်၍ လိုက်ရကုန်၏။ လိုက်ပုံမှာ ရှေး၌ပြဆိုခဲ့ပြီ၊ မြင်မှုစသည် ငါးချက်တို့မှ အလွတ်ဖြစ်သော ကြုံမှု၊ သိမှုတို့သည်လည်း ဤဟဒယဓာတ်အိမ်မှ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ ဖြစ်ပေါ်၍ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံသုံးပါး ဖြစ်ပွားပုံကိုလည်း ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီ။

တစ်ခုတစ်ခုသော ဝတ္ထုကိုကြည့်ရှု၍ နေဆဲအခါ၌ မျက်တောင်

တစ်ခတ်ခန့်ကာလအတွင်း၌ပင်လျှင် မြင်မှု၊ သိမှု အလှည့်အလည် အပြန်ပေါင်း အထောင်မက များပြား၏။ လူတို့အထင်အမှတ်၌ကား ထိုအလုံးစုံကို အကုန်ပေါင်း၍ မြင်မှုတစ်ခုတည်း ထင်မှတ်ကြရ၏။ ထိုသို့ အထောင်မက များပြားကြရာ၌ မြင်မှုသည် စက္ခုဝတ္ထုမှသာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏။ သိမှုသည် ဟဒယဝတ္ထုမှသာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့်တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး ဓာတ်အိမ်ကူးပြောင်းခြင်း မရှိကြ။ တစ်ခုချုပ်သေမှ တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်ကြရ၏။ ကြားမှု၊ သိမှု၊ နံမှု၊ သိမှု၊ လျက်မှု၊ သိမှုတို့၌လည်း ဤနည်းတူ သိကြလေ။

ယခုအခါ ထိမှု၊ သိမှုနှစ်ပါးကို ထင်လျားအောင် ပြဆိုပေအံ့။ လူတို့အမှတ်အထင်အတိုင်း အထောင်မကသော ထိမှု သိမှုတို့ကို တစ်ခုတည်းပြု၍ ဆိုမည်။ သွားခြင်းအမှု၌ ခြေတစ်လှမ်း ခြေတစ်လှမ်းတွင် မြေအပြင်နှင့် ခြေဖဝါးအပြင် ထိခိုက်မှုတို့၌ အောက်မြေအပြင်ကား ပထဝီဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တည်း၊ ခြေဖဝါးအပြင်ဟူသော ကာယဓာတ်အိမ် အစိတ်မှာရှိနေသော ကာယဝတ္ထုရုပ်အကြည်တို့နှင့် ထိုဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တို့ ထိခိုက်ကြရာတွင် ထိခိုက်မှုဒဏ်ချက်ကိုစွဲ၍ ထိုကာယဝတ္ထုရုပ်အကြည်တစ်ပြင်လုံးမှာ ကာယဝိညာဏဓာတ်တွေ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏။

ဤအရာ၌ ပထဝီဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တို့၏ ခြေဖဝါးအပြင်၌ ထိမှုသည် နှစ်ပါးရှိ၏။ နှစ်ပါးဆိုသည်ကား- ခြေဖဝါးအပြင်ရှိ ရူပက္ခန္ဓာ၌ ထိမှုတစ်ပါး၊ ထိုရူပက္ခန္ဓာအပြင်မှာ ယခုပေါ်ရှိဆဲဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့၏ ထိုပထဝီဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်၌ ထိမှုတစ်ပါး၊ ဤ ၂-ပါးတည်း။

ထိုနာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့၏ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်၌ ထိမှုဆိုသည်ကား- ထိုဖောဋ္ဌဗ္ဗဒဏ်ချက်ကို အာရုံပြုသောအားဖြင့် ထိမှုကိုဆိုသတည်း။ သိခြင်း

အထူးတစ်မျိုးကိုပင် ထိမှုဆိုသည်။ ဤထိမှုကို ဤအရာ၌ ပြဆိုလိုရင်းပေတည်း။ အောက်မြေအပြင်ဟူသော ပထဝီဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် ထိခိုက်မှုဒဏ်ချက်အဟုန်ကြောင့် ခြေဖဝါးအပြင်ဟူသော ရူပက္ခန္ဓာ၌ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော ထိုနာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့သည်၊ ထိုဖောဋ္ဌဗ္ဗ ဒဏ်ချက်ကို ထိကြကုန်၏။ ထိသောအနေအားဖြင့် အာရုံပြုကြကုန်၏ဟု ဆိုလိုသည်။

ဤကား ထိမှု သိမှုနှစ်ပါးတွင် ထိမှုကို ပြဆိုချက်တည်း။

မြေကြီးကို နင်းမိသည်ဟု ပုဂ္ဂိုလ်၏သိမှုကား ဟဒယဓာတ်အိမ် ဆိုင်ရာသာတည်း။ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်တွင် သိမှုဟူသော မနောဝိညာဏ ဓာတ်တို့ ဖြစ်ပေါ်၍ ထိမှု၏နောက်လိုက် ဖြစ်ကြကုန်၏။ မျက်တောင်တစ် ခတ်ခန့် ကာလအတွင်းမှာပင် ထိမှုတစ်သုတ်၊ သိမှုတစ်သုတ် အလှည့် အလည် အပြန်ပေါင်း အထောင်မက များပြား၏။ လူတို့အထင်အားဖြင့် ကြိယာတစ်ခုသာဟု ထင်ကြရ၏။

ခြေဖဝါးအပြင်၌ ထိမှုတစ်သုတ် ချုပ်သေမှ ဟဒယဓာတ်အိမ်၌ သိမှုတစ်သုတ် ဖြစ်ပေါ်ရ၏။ ဟဒယဓာတ်အိမ်၌ သိမှုတစ်သုတ် ချုပ်သေ မှ ခြေဖဝါးအပြင်ဟူသော ကာယဓာတ်အိမ်၌ ထိမှုတစ်သုတ် ဖြစ်ပေါ် ရ၏။ ဤသို့ အလှည့်အလည် အပြန်အလှန်ကို သိလေ၊ ဤ၌လည်း ကာယဓာတ်အိမ်၌ ဖြစ်ပေါ်သော ထိမှုနာမက္ခန္ဓာလေးပါးသည် ဟဒယ ဓာတ်အိမ်သို့ ကူးပြောင်းခြင်းမရှိ၊ ကာယဓာတ်အိမ်၌သာ ချုပ်ပျက် သေဆုံးကြလေကုန်၏။ ဟဒယဓာတ်အိမ်၌ ဖြစ်ပေါ်သော သိမှုနာမက္ခန္ဓာ လေးပါးတို့သည် ကာယဓာတ်အိမ်သို့ ကူးပြောင်းခြင်းမရှိ၊ ဟဒယဓာတ် အိမ်၌သာ ချုပ်ပျက် သေဆုံးကြလေကုန်၏။

လူတို့အထင်၌မူကား ထိုထိမှု သိမှုနှစ်ပါး အပြန်ပေါင်း အထောင်

မကများပြားသည်ကို သိမှုကြိယာတစ်ခုတည်းဟု ထင်ကြရကုန်၏။ ထိုမှု၊ သိမှုနှစ်ပါးနှစ်ပါးတို့၏ အကူးအကူး၌ ချုပ်မှု၊ ပျက်မှု အပိုင်းအပိုင်း ခြား၍ခြား၍ နေသည်ကို မသိမမြင်နိုင်ကြကုန်၍ တစ်ခုတည်းဟု ထင်ကြရကုန်သည်။ ခြေဖဝါးအပြင်မှာ ထိုမှုဟူသော နာမက္ခန္ဓာလေးပါး တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်ဆဲအခါ၌ ခြေဖဝါးအပြင်မှာသာ ခန္ဓာငါးပါးရှိ၏။ ခြေဖဝါးအပြင်မှ ကြွင်းကျန်သော တစ်ကိုယ်လုံး တစ်ကောင်လုံးမှာ ရူပက္ခန္ဓာချည်းသက်သက်ရှိ၏။ ဟဒယဓာတ်အိမ် အပြင်မှာ သိမှုဟူသော နာမက္ခန္ဓာလေးပါး တစ်ဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်ဆဲအခါ၌ ထိုဟဒယဓာတ် အိမ်မှာသာ ခန္ဓာငါးပါးရှိ၏။ ထိုမှကြွင်းကျန်သော တစ်ကိုယ်လုံး တစ်ကောင်လုံးမှာ ရူပက္ခန္ဓာ ချည်းသက်သက်ရှိ၏။ ရှေး၌ ပြခဲ့ပြီးသောမြင်မှု ကြားမှုသည်တို့၌လည်း ဤနည်းအတူသိကြလေ။

ရုပ်ဓာတ် နာမ်ဓာတ် နှစ်ရပ်

ခြေချီမှု၊ ကြွမှု၊ လှမ်းမှု၊ ချမှုအစရှိသော တစ်လှမ်းတစ်လှမ်း အတွင်း၌ဖြစ်သော ကာယကံမှုတို့ကိုမူကား ဟဒယဓာတ်အိမ်မှ ပြုပြင်ကြ ပေကုန်၏။ ပြုပြင်ပုံကို ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီ။ ဤခြေတစ်လှမ်းအတွင်းမှာပင် မြင်မှုလည်း မစဲသကဲ့သို့၊ ကြားမှုလည်း မစဲသကဲ့သို့၊ ထွေထွေလာလာ ကြုံမှုလည်း မစဲသကဲ့သို့ ဖြစ်နိုင်လျက်ရှိကြသည်ကား မျက်တောင်တစ် ခတ်၌ ကုဋေတစ်သိန်းမကဟု ပြဆိုခဲ့သော စိတ်၏အဖြစ်အပျက် အပြောင်းအလဲ မြန်လှသည်အတွက်ပေတည်း။

ဤကား ပထမခြေလှမ်း ပထမဖဝါး၌ ခန္ဓာငါးပါးဟူသော ဓာတ်တို့၏ အစုအစု အပိုင်းအပိုင်း ဖြစ်နေပုံကို ပြဆိုချက်တည်း။ ဒုတိယခြေလှမ်း ဒုတိယဖဝါးစသည်တို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း အကုန်သိကြလေ မြင်ကြလေ။

မြေအပြင်ဟူသော ပထဝီဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် ထိခိုက်မှုဒဏ်ချက်

ကြောင့် ခြေဖဝါးအရေအပြင်၌ ဖြစ်ပေါ်သော နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့တွင် ထိမှုခေါ်သော သိမှုအထူးကား ဝိညာဏက္ခန္ဓာတည်း။ ထိုသိမှုအထူးမှာ ပါရှိသော ဝေဒနာကား ဝေဒနာက္ခန္ဓာတည်း။ သညာကား သညာက္ခန္ဓာတည်း။ ဖဿ၊ စေတနာ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ဇီဝိတ၊ မနသိကာရ ဤငါးခုတို့ကား သင်္ခါရက္ခန္ဓာတည်း။ ခြေဖဝါးအပြင်ကား ရူပက္ခန္ဓာတည်း။ ခြေကိုချီကြွ၍ မြေမှလွတ်သောအခါ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးသည် ထိုနေရာမှာအကုန် ချုပ်ဆုံးကွယ်ပျောက်လေ၏။ အနိစ္စ ရောက်လေ၏။ အစ၌ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် အခိုက်တွင် ဖြစ်ပေါ်မှုကား နာမ်၏ဇာတိတည်း။ ချုပ်ကွယ်မည်ရှိသော အခါ ဆုတ်ယုတ်လျော့ပါး၍သွားမှုကား နာမ်၏သန္တတိဇရာတည်း။ ထိုတွင် ခြေဖဝါးအပြင် ရှိ ကာယပသာဒရုပ်ကား ကာယဓာတ်မည်၏။ အောက်မြေအပြင်ရှိ ပထဝီဓာတ်ကား ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်မည်၏။ ထိုဓာတ် ၂-ပါး ထိခိုက်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော သိမှုအထူးကား ကာယဝိညာဏ ဓာတ်တည်း။ နာမ်၏ဇာတိ၊ နာမ်၏ဇရာ၊ နာမ်၏မရဏတို့နှင့် စေတသိက် ခန္ဓာ ၃-ပါးတို့ကား ဓမ္မဓာတ်တည်း။ ဤမြေ၌ ခြေဖဝါးနင်း၍ ထိမှန်းသိ၍ နေကြဆဲအခိုက်၌ ခြေဖဝါးရေမှာ ခန္ဓာငါးပါးဓာတ်လေးပါး ခွဲခြမ်းနည်း တည်း။

အကျဉ်းချုံးပြန်လိုသော် ရုပ်ခန္ဓာ နာမ်ခန္ဓာဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရုပ်ဓာတ်နာမ်ဓာတ်ဟူ၍လည်းကောင်း ၂-ပုံပြု၍ရှုရာ၏။ ခြေဖဝါး ရေမှာရှိနေသော ကာယဝတ္ထုရုပ်၊ မြေအပြင်ဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုပ်တို့ကား ရုပ်ခန္ဓာ ရုပ်ဓာတ်တည်း။ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့ကား နာမ်ခန္ဓာ နာမ်ဓာတ် တည်း။ ရုပ်ခန္ဓာ၏ ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏတို့သည် ရုပ်ခန္ဓာ၌ ဝင်ကုန်၏။ နာမ်ခန္ဓာ၏ ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏတို့သည် နာမ်ခန္ဓာ၌ ဝင်ကုန်၏။ ထိုနေရာ ၌ အသီးအခြား ထင်ရှားရှိနေခိုက်ဖြစ်သော ထိမှု၊ သိမှုဟူသော နာမ်ခန္ဓာ

ကို ဉာဏ်ထဲတွင် အသီးအခြား ထင်ရှားစွာမြင်နိုင် ထင်နိုင်စေရာ၏။
ရုပ်ခန္ဓာနှင့်ရောထွေး၍ မနေစေနှင့်။

ဤကား ရုပ်ဓာတ် နာမ်ဓာတ် ခွဲနည်းတည်း

ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းရှုရန်

ဤသို့ ထိုခြေဖဝါးရေ၌ ရုပ်ဓာတ်နာမ်ဓာတ် ၂-ပါးကို ဉာဏ်၌ အသီးအသီး ခြားနား၍ ထင်မြင်ပြီးမှ ရုပ်ဓာတ်၏ အနိစ္စအချက်၊ နာမ်ဓာတ်၏ အနိစ္စအချက်ကို ရှုရာ၏။ နာမ်ဓာတ်၏ အနိစ္စအချက်ဆို သည်ကား- **“အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန”**-ဟူသည်နှင့်အညီ ထိုနေရာမှာ ထိမှု၊ သိမှု၏ ချုပ်ဆုံးပျောက်ပျက်မှုသည် နာမ်ဓာတ်၏ အနိစ္စအချက်ပင်တည်း။ ရုပ်ဓာတ်၏ အနိစ္စအချက်ကိုမူကား **“အာဟာရဒီပနီ”** မှာ ရူပက္ခန္ဓာ အနိစ္စ ခန်း၌ ကြည့်ကြလေ။

ဤကား သွားခြင်းဣရိယာပုထ်၌ ခြေတစ်လှမ်းတစ်လှမ်းတွင် မြေသို့ ခြေဖဝါး တစ်ခါတစ်ခါအချတွင်၊ ခြေဖဝါးရေအပြင်မှာ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါးဖြစ်ပေါ်ခိုက် ထိုနေရာ၌ ခန္ဓာငါးပါး စုံလင်ခိုက်အခါဖြစ်၍ ထိုနေရာ၌ ဉာဏ်မှာခန္ဓာငါးပါး ကွဲအောင်ရှုနည်း။ ရုပ်ဓာတ်နာမ်ဓာတ် ၂-ပါး ကွဲအောင်ရှုနည်း အစီအရင်တည်း။

ခန္ဓာငါးပါးတို့တွင် ရူပက္ခန္ဓာသည်ကား တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ဘယ် နေရာတွင် ဘယ်အခါ၌ မရှိဟု ဆိုဖွယ်မရှိ၊ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး တို့သည်မူကား ခြေဖဝါးအပြင်မှာ ဖြစ်ပေါ်၍နေခိုက် ခြေဖဝါးအပြင် တွင်သာ ရှိနေကြကုန်၏။ ခြေဖဝါးအပြင်မှကြွင်းသော တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ရူပက္ခန္ဓာသာရှိ၏။ ဤနည်းအတိုင်း တစ်ကိုယ်လုံးရှိ အရေပေါ်မှာ အကြင်အကြင်နေရာ၌ ထိမှု ခိုက်မှုရှိဆဲဖြစ်၍ ဤနာမက္ခန္ဓာလေးပါး ဖြစ်ပေါ်ဆဲဖြစ်၏။ ထိုထိုနေရာ၌သာ ခန္ဓာငါးပါး ပေါင်းဆုံမိကြ၏။ ခြေမထိပ်၌ ထိခိုက်၍ နာမူဟူသော နာမက္ခန္ဓာတို့ ဖြစ်ပေါ်ခိုက်

ခြေမထိပ်၌သာ ခန္ဓာငါးပါးရှိ၏။ လက်မထိပ်၌ ထိခိုက်၍ နာမှုဟူသော နာမက္ခန္ဓာတို့ ဖြစ်ပေါ်ခိုက် လက်မထိပ်၌သာ ခန္ဓာငါးပါးရှိ၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့၏ ဖြစ်ပေါ်ခိုက် ကျရာကျရာ ဌာန၌သာ ခန္ဓာငါးပါးရပ်ကို သိကြလေ။

ဤကား ခြေဖဝါးမှစ၍ ငယ်ထိပ်တိုင်အောင် တစ်ကိုယ်လုံးကို

ဖုံးအုပ်၍နေသော အရေပါးပေါ်မှာ ခန္ဓာငါးပါး

ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်းတည်း

အတွင်းရေ အတွင်းသား ဦးနှောက်ခဲ၊ မျက်လုံးခဲ၊ အသည်းခဲ၊ အဆုတ်ခဲ အစရှိသော အတွင်းကောဋ္ဌာသ ရှိသမျှတို့သည်လည်း ကာယဓာတ်အိမ်ချည်းဖြစ်ကြကုန်၏။ အတွင်းကာယဓာတ် အပြည့်ရှိကြကုန်၏။ ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယောဟူသော အတွင်းဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်အပြည့် ရှိကြကုန်၏။ ကိုယ်အင်္ဂါလှုပ်ရှားမှုကို ပြုခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ဓာတ်လေးပါး ဖောက်ပြန်လှုပ်ရှားခဲ့သော်လည်းကောင်း ထိုထိုဦးခေါင်းတွင်း ရင်တွင်း ဝမ်းတွင်းအစရှိသော အတွင်းအရပ်တို့၌ အတွင်းကာယဓာတ်နှင့် အတွင်းဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တို့၏ ထိခိုက်မှုတို့သည် ဘယ်အခါမှမစဲ ရှိနေကြကုန်၏။

နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် ထိခိုက်ရာဌာနတို့၌ အလှည့်အလည် အားဖြင့် တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏။ နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ပေါ်၍နေဆဲ ဖြစ်သော ထိုထိုအတွင်းအရပ်တို့ကိုသာလျှင် ငါ့ကိုယ်တွင်းမှာ ဘယ်နေရာက လှုပ်ရှားသည်ဟု သိကြကုန်၏။ ဘယ်နေရာက ပူသည်၊ အေးသည်၊ ညောင်းသည်၊ ညာသည်၊ နာသည်၊ ကျင်သည်၊ ယားသည်၊ ယံသည်၊ အောင့်သည်၊ အင့်သည် အစရှိသည်ဖြင့် သိကြကုန်၏။ မီးနှင့်ပင် မြို့က်သော်လည်း မြို့က်သည့်နေရာမှာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့ မပေါ်ကြ

သည်ရှိသော် ပူသည်ဟူ၍ မသိကြကုန်၊ တစ်ကိုယ်လုံး လှုပ်ရှားသွားလာ ဆဲအခါတို့၌လည်းကောင်း၊ အဖျား ရောဂါ၊ ကျောက်ရောဂါ၊ ကာလ ရောဂါ စသည်တို့ဖြစ်၍ နေဆဲအခါတို့၌လည်းကောင်း တစ်ကိုယ်လုံးရှိ ကာယဓာတ် ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တို့သည် အချင်းချင်း အုန်းအုန်းဆူ ထိခိုက် ကြကုန်သောအခါ တစ်ကိုယ်လုံး၌ လျှပ်ကြီးတထိန်ထိန် ပြက်ဘိသကဲ့သို့ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် အတွင်းအပ တစ်ကိုယ်လုံး တစ်ကောင်လုံး အပြည့်ထင်ရအောင် တလက်လက် တလျှမ်းလျှမ်း ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏။

ဗာဂျာဆိုသော တူရိယာ ဘဏ္ဍာကို မြိုင်လှစွာတီးသောအခါ၌ အတွင်းမှာရှိနေကြကုန်သော ကြိယာတို့သည် အချင်းချင်း အလျင်အမြန် ထိခိုက်ကြကုန်၏။ ထိခိုက်ရာ ထိခိုက်ရာတို့မှ အသံအထူးထူး အထွေထွေ တို့သည် အလျင်အမြန် ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏။ ဗာဂျာတစ်ခုလုံးသည် အသံဖြင့်ပြည့်သကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ ဗာဂျာခေါ်သော တူရိယာ ဘဏ္ဍာ အထည်ကြီးနှင့် ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် တူ၏။ အတွင်းကြိယာတို့နှင့် အတွင်းကာယဓာတ် ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တို့သည် တူကုန်၏။ အသံအထွေထွေ အလာလာတို့နှင့် ထိုထိုခိုက်ရာဌာန အကွက်အကွက်မှာ ဖြစ်ပေါ်ကြသော နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် တူကြကုန်၏။

ဗာဂျာသံတို့၌လည်း တစ်ခုတစ်ခုသော ထိခိုက်မှုတို့မှ ဖြစ်ပေါ် သော တစ်မျိုးတစ်မျိုးသော အသံတို့၏ အဆုံးအဆုံးဟူသော အနိစ္စဓာတ် ကြီး၊ မရဏဓာတ်ကြီး၊ ခယ ဝယဓာတ်ကြီး၊ အပိုင်းပြတ် အပိုင်းပြတ် ဓာတ်ကြီး အသီးအသီးပါရှိသကဲ့သို့ ကိုယ်ခန္ဓာတွင်း၌ ထိခိုက်မှုရှိရာ ထိုထိုနေရာတို့မှာ တလက်လက် ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော နာမက္ခန္ဓာ တစ်သုတ်တစ်သုတ်တို့၌လည်း အဆုံးအဆုံးဟူသော အနိစ္စဓာတ်ကြီး၊ မရဏဓာတ်ကြီး၊ ခယဝယဓာတ်ကြီး အပိုင်းအပြတ် အပိုင်းအပြတ်ဓာတ်

ကြီး အသီးအသီး ပါရှိကြကုန်၏။ တစ်ကိုယ်လုံး ရွလို့နေအောင် မြင်ကြစေ၊ ဝိညာဏ် အပိုင်းအပိုင်းပြတ်တွေကို မြင်ကြစေ၊ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့ အပိုင်းအပိုင်းပြတ်တွေကို မြင်ကြစေ၊ ဤအပိုင်းအပိုင်းပြတ်တွေကို အနိစ္စဓာတ် မရုဏဓာတ်ဆိုသတည်း၊ ညောင်းမှု၊ ညာမှု၊ နာမှု၊ ကျင်မှု၊ ခံသာမှု၊ မခံသာမှု အလုံးစုံသည် နာမ်ဓာတ်ချည်းသာတည်း၊ ဤကား ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်း ရှုခန်းအမြွက်တည်း။

အကျယ်ကိုမူကား “ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ” “အာဟာရဒီပနီ” “အနတ္တဒီပနီ” တို့မှာ ယူလေ၊ ဤတွင် တစ်ခန်းပြီး၏။

စက္ခုဝိညာဏဓာတ်၏သဘော

လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာတွေသည် တစ်စုံတစ်ခု နှင့် မရောမဖက် သက်သက်သော ဓာတ်စု၊ ဓာတ်ပုံ၊ ဓာတ်တုံး၊ ဓာတ်ခဲ တွေသာ ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့် ဓာတ်မည်သနည်းဆိုသော်-

“သတ္တဿ-သတ္တဝါ၏၊ ဝသံ-အလိုသို့၊ အဝတ္ထိတွာ- မလိုက်ကြကုန်မူ၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ သဘာဝံ-သဘောကို သာလျှင်၊ ဓာရေန္တိ-တစ်ဖြောင့်တည်း တစ်စင်းတည်း ဆောင်တတ်ကြကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့သောအကြောင်း ကြောင့်၊ ဓာတုယော-ဓာတ်တို့မည်ကုန်၏”

ဟူ၍လည်းကောင်း။ ။

“နိဿတ္တ နိဇ္ဇိဝဋ္ဌေန-သတ္တဝါလည်းမဟုတ်၊ သတ္တဝါ၏ အသက်လည်း မဟုတ်လေသောကြောင့်၊ ဓာတုယော- ဓာတ်တို့မည်ကုန်၏”

ဟူ၍လည်းကောင်း ဓာတ်မည်ကြောင်းကို မှတ်ရာ၏။

အနုမတဂ္ဂသံသရာ၌ စကြဝဠာအနန္တ၊ ကမ္ဘာအနန္တ၊ သတ္တဝါ

အနန္တ၊ မြေ၊ ရေ၊ တော၊ တောင်အစရှိသော သင်္ခါရအနန္တတို့ကို ဉာဏ်နှင့် အကုန်ပေါင်းစု၍ သေတ္တာထုတ်ယူသည်ရှိသော် ရှေး၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဓာတ်သား၊ ဓာတ်နှစ် တစ်ဆယ့်ရှစ်ခုသာ အသားတင်ရ၏။ စကြဝဠာ ကမ္ဘာသတ္တဝါ သင်္ခါရတွေ မြူမျှမကျန် ကွယ်ပျောက်လေ၏။ ထိုဓာတ်သား ဓာတ်နှစ် တစ်ဆယ့်ရှစ်ခုကို ဓမ္မအားဖြင့် ဝေဖန်သော် စိတ် -၁၊ စေတသိက်- ၅၂၊ နိဗ္ဗာန်-၁ ဟူ၍ နှာမ်ဓာတ် ၅၄-ပါး၊ ပထဝီဓာတ်၊ အာပေါဓာတ် အစရှိသော ရုပ်ဓာတ် ၂၈-ပါးဟူ၍ ၈၂-ဖြစ်၏။

ထို ၈၂-တို့တွင် စိတ်ဟူသော ဝိညာဏဓာတ်သည် ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုသို့ မလိုက်မူ၍ မိမိသဘောကိုသာ တစ်ဖြောင့်တစ်စင်းတည်း အဘယ်သို့ ဆောင်လေသနည်းဟူမူကား ခပ်သိမ်းသောသတ္တဝါတို့၏ ပကတိသဘောသည် မိမိ၏ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ အမြဲချမ်းသာခြင်းကိုသာ အလိုရှိ၏။ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ မချမ်းသာခြင်းကို စက်ဆုပ်၏။ မိမိ၏ကောင်း မြတ်သည်ကိုသာ အမြဲလျှင် အလိုရှိ၏။ မကောင်းသည် မမြတ်သည်ကို အလိုမရှိ၊ ဤကား ပကတိအလိုတည်း။

ဝိညာဏ်အစရှိသော ဝိပလ္လာသဓာတ်တို့၏ နှောင့်ယှက်ခြင်း ကြောင့် ဖောက်ပြန်၍ ဥမ္မတ္တက အနေသို့ရောက်၍ နေကြသောအခါ၌ ထိုပကတိအလိုနှင့် ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်ကုန်သော ဖောက်ပြန်သော အထင် အမှတ် အစွဲအလမ်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဓာတ်တို့သည်ကား အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ အခါခပ်သိမ်း ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပကတိအလိုသို့ လိုက်ခြင်းမရှိကြကုန်၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကသာ ဓာတ်တို့၏အလိုသို့ လိုက်ပါ၍ နေကြကုန်၏။ မျက်စိ၌ ဆိုက်တိုက်လာသော အဆင်းသဏ္ဌာန်ကိုမြင်မှုသည် စက္ခုဝိညာဏဓာတ် ၏သဘောတည်း။

ထိုအဆင်းသဏ္ဌာန်မျိုးသည်လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ

ဆင်းရဲခြင်းသို့ရောက်အောင် နှစ်သတ်မည့် အဆင်းသဏ္ဌာန်မျိုးလည်း ရှိ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုးဝါးညစ်ညမ်းခြင်းသို့ရောက်အောင် နှစ်သတ်မည့် အဆင်းသဏ္ဌာန်မျိုးလည်းရှိ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို မှောက်မှားခြင်းသို့ရောက် အောင်၊ မိုက်မဲခြင်းသို့ရောက်အောင် အပါယ်ငရဲသို့ နှစ်မြှုပ်၍ သွားလေ အောင်၊ သံသရာဝဋ်၌ နှစ်မြှုပ်၍နေရလေအောင် နှစ်သတ်မည့် အဆင်း သဏ္ဌာန်မျိုးလည်း ရှိ၏။ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်သည်ကား မျက်စိနှင့် ဆိုင်မိ သမျှသော အဆင်းသဏ္ဌာန်တို့၌ မြင်မှုကိုသာ အသွင်ဆောင်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပကတိအလိုနှင့် ဖက်စပ်၍ မရအပ်။ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကသာ ဖောက်ပြန်၍ ထိုစိတ်အလိုသို့ လိုက်ကြရကုန်၏။ ထို့ကြောင့်-

စိတ္တေန နိယတိ လောကော၊ စိတ္တေန ပရိကဿတိ။

စိတ္တဿ ဧကဓမ္မဿ၊ သဗ္ဗေဝ ဝသ မန္တဂူ-

သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ္တ၊ ပါ၊ နှာ-၃၆။

ဟူ၍ ဟောတော်မူပေ၏။

လောကော=ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါကို၊ စိတ္တေန=ဝိညာဏဓာတ်ဟုဆို အပ်သော မိမိစိတ်သည်၊ နိယတိ=မိမိအလိုသို့သာ အပါသွေးဆောင်၏။ လောကော=ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါကို၊ စိတ္တေန=ဝိညာဏဓာတ်ဟုဆိုအပ်သော မိမိစိတ်သည်၊ ပရိကဿတိ= မိမိအလိုသို့သာ အတင်းဆွဲငင်၍ သွား၏။ တသွားထို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗေဝ=အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့သည်၊ စိတ္တဿ=မိမိစိတ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ဧကဓမ္မဿ=တစ်ခု သောတရား၏၊ ဝသံ=အလိုနိုင်ငံသို့၊ အန္တဂူ=အနုမတဂ္ဂသံသရာ၌ အစဉ်တစိုက် အမြဲလိုက်၍ နေကြရကုန်၏။

စိတ်၏အလိုနိုင်ငံ ဆိုသည်ကား- **“ပါပသို့ ရမတိ မနော”**- ဟူသော ပါဠိတော်နှင့်အညီ မကောင်းသောအမှု၊ မကောင်းသောအာရုံ

တို့၌သာ ဓမ္မလျော်မှုသည် စိတ်၏အလိုပေတည်း။ ။ သတ္တဝါတို့သည် စိတ်၏အလိုကို အဘယ်မျှလောက် လိုက်ကြကုန်သနည်းဟူမူကား စိတ်ကိုပင် မိမိကိုယ် ပြုလုပ်စွဲလမ်း၍ စိတ်၏အလိုကို မိမိတို့အလိုဟု ထင်မှတ်စွဲလမ်း၍ ထားကြကုန်၏။ မိမိတို့၏ ပကတိအလိုကား တစ်လမ်း၊ ဝိပလ္လာသစိတ်၏အလိုကား တစ်လမ်းဟု နှစ်ထွေမရှိကြကုန်မူ၍ ဝိပလ္လာသစိတ်၏ အလိုတစ်ခုသာ ထားကြကုန်၏။ ဤမျှလောက် စိတ်၏ အလိုကို လိုက်စားကြကုန်၏။ ထိုသို့ လိုက်စားကြလေလေ၊ စိတ်၏ အလို နိုင်ငံသို့ပါရာ နစ်မျော၍ သွားကြလေလေဖြစ်သဖြင့် မိမိတို့၏ ပကတိ အလိုနှင့် ကွာလမ်း၍ သွားကြလေလေသာဖြစ်၍ နေကြကုန်၏။

ကမ္ဘာပေါ်၌ ရေသတ္တဝါ၊ ကုန်းသတ္တဝါ၊ ကောင်းကင်ပျံ သတ္တဝါတို့ နေကြပုံကို မျှော်လိုက်သော် မိမိတို့၏ပကတိအလိုကို ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ ပကတိအလိုဖက်သို့ အဖြောင့်သွားနိုင်လေအောင် စိတ်ကို သံဝေဂဓမ္မဖြင့် နာနာနှိပ်ကွပ်၍ ပကတိအလိုသို့လိုက်ပါအောင်ပြု၍ ပကတိအလိုနှင့် ညီညွတ်စွာ နေနိုင်သောသတ္တဝါကား အလွန် နည်းပါးလှ၏။ စိတ်အလိုရှိ တိုင်းကို မိမိတို့အလိုပြု၍ လိုက်စားခွင့်သာသမျှ ကံသုံးပါးတို့ဖြင့် လိုက်စား၍နေကြသော သတ္တဝါတို့သည်သာ အလွန်များကုန်၏။

ကာမဂုဏ်မှု၌ လိုက်စားကြသူ၊ လောကီစီးပွား၌ လိုက်စားကြသူ ဒုစရိုက်စီးပွား၌ လိုက်စားကြသူ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိစီးပွား၌ လိုက်စားကြသူ အလုံးစုံ တို့သည် စိတ်နိုင်ငံသားတို့၏ ချည်းသာတည်း။ အပါယ်လေးဘုံမှာ သတ္တဝါ အဘယ်မျှလောက် များပြားသည်ဟု မျှော်နိုင်ကြပါလျှင် စိတ်၏အလို နိုင်ငံသည် အဘယ်မျှလောက် ကြီးကျယ်စည်ကား ပွားစီးသည်ဟု မျှော်နိုင် ကြကုန်ရာ၏။

ဤကား စက္ခုဝိညာဏဓာတ်၏ မိမိသဘောကိုသာ တွင်ကျယ်စွာ ဆောင်မှုကို

လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ဆောင်မှုကြောင့် ဓာတ်မည်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း ပြဆိုချက်တည်း၊ ကြွင်းသောဝိညာဏဓာတ် ၆-ပါးတို့ကိုလည်း အသီးအသီး ဤနည်းချည်းသိကြလေ၊ စိတ် ဓာတ်ပြီး။

ကြွင်းသော ဖဿ ဝေဒနာအစရှိသော နာမ်ဓာတ်ပထဝီ၊ အာပေါ အစရှိသော ရုပ်ဓာတ်တို့ကိုလည်း ပုဂ္ဂိုလ်၏ပကတိအလိုသို့ မလိုက်မူ၍ သူ့သဘောကို သူ့အသီးအသီး အကြီးအကျယ် ဆောင်ကြ ပုံနှင့်တကွ အကျယ်ဝိတ္ထာရ သိကြမြင်ကြလေ။

သဒ္ဓါစသော ဓာတ်အများ

ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ၊ သဒ္ဓါ၊ ပညာ အစရှိသော ဓာတ်ကောင်း မျိုးတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်၏ပကတိအလိုသို့ လိုက်ကြပေကုန်သည် မဟုတ်လော ဟူငြားအံ့၊ လူတို့အသုံးပြုကြသော မီးဥပမာဖြင့် ဖြေရာ၏၊ မိမိတို့အိမ်၌ မိမိတို့ညှိထွန်း၍ထားသော မီးတောက်ကို မိမိတို့အစိုးရသည်ဟု လောက ပညတ်ရှိ၏၊ အလိုလိုက်မှု အစိုးရမှုအတူတူ၊ အလိုလိုက်လျှင် အစိုးရ တော့သည်၊ အစိုးရလျှင် အလိုလိုက်ရတော့သည်။

မုချစင်စစ်အားဖြင့်မူကား ထိုမီးတောက်သည် မီး၏အကြောင်းစု နှင့်သာ အလိုတူအလိုပါကဲ့သို့ ဖက်စပ်၍ရ၏၊ မီးရှင်ဆိုသူ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုနှင့်ကား ဖက်စပ်၍ မရအပ်၊ မီးခွက်၊ မီးစာ၊ ဆီ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ညှိထွန်းမှု ပယောဂဟူသော အကြောင်းစုနှင့်ကင်း၍ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုသက်သက် အားဖြင့် တောက်အောင်လည်း မတတ်နိုင်၊ တစ်ညဉ့်လုံးတည်နေအောင် လည်း မတတ်နိုင်၊ အကယ်၍ စင်စစ်အားဖြင့် အစိုးရသည်ဖြစ်ခဲ့ငြားအံ့၊ ထိုအကြောင်းစုသည် အသုံးမကျရာပြီ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စိတ်က တောက် စေလိုလျှင် ကောင်းကင်သက်သက်မှာပင် တောက်ရလတ္တံ့၊ စိတ်က တည် နေစေလိုလျှင် နေ့ရက်များစွာ ကောင်းကင်မှာပင် မီးတောက် တည်နေ

ရလတ္တံ့၊ မပူစေလိုလျှင် မပူရလတ္တံ့၊ မလောင်စေလိုလျှင် မလောင်ရလတ္တံ့။

ထိုသို့ကားမဟုတ် အကြောင်းစုနှင့်ကင်း၍ အလိုသက်သက်နှင့် တောက်မှု တည်မှုတို့၌ အစိုးမရ၊ ထိပါးပြန်လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် လောင်လတ္တံ့၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ပစ္စည်းဘဏ္ဍာ အိမ်ရာဝင်းခြံကိုပင် ခဏချင်း ပြာဖြစ်အောင် လောင်လတ္တံ့၊ ဤသို့ ထိုမီးသည် အကြောင်းစုနှင့် ဖက်စပ်၍ မိမိ၏သဘောကိုသာ ဆောင်၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏အလိုသက်သက်နှင့် ဖက်စပ်၍ မရအပ်၊ အကြောင်းစုကို စုံလင်အောင်ပြု၍ တောက်မှု၊ မီးစာ၊ ဆီရှိနေသမျှသာ တည်နေမှုတို့မှာမူကား မီး၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အစိုးရမှု မဟုတ်၊ မီး၏ကျွန်ခံမှုသက်သက်သာတည်း။

လောက၌ ဥစ္စာကျွန်၊ လူကျွန် နှစ်ပါးရှိ၏၊ သူဌေးတစ်ဦးက တစ်ယောက်သောသူအား အသပြာငါးရာ ချေး၏၊ နောက်ကာလ၌ မဆပ်မပေးနိုင်ရှိ၍ ထိုသူဌေးအိမ်မှာ ကျွန်ခံရ၏၊ သူဌေးကား ထိုသူ၏ ဥစ္စာကျွန်တည်း၊ ထိုသူကား သူဌေး၏ လူကျွန်တည်း၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား မီး၏ဥစ္စာကျွန်၊ လူကျွန် နှစ်ပါးဖြစ်၏၊ မီးခွက်၊ မီးစာ၊ ဆီစိုက်ရမှုအတွက် ဥစ္စာကျွန်၊ လူပယောဂစိုက်မှုအတွက် လူကျွန်ဖြစ်သတည်း၊ ထိုသို့သော မီး၏ကျွန်ခံမှုနှင့် သက်သက်ကင်း၍ မီးတောက်၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏အလိုသို့ လိုက်မှု ထိုပုဂ္ဂိုလ်အစိုးရမှုဟူ၍ မရှိ၊ မီး၏ဆိုင်ရာ အကြောင်း အဆောက်အဦတို့ကိုပေးနိုင်ပါမှုကား ပေးနိုင်သမျှသာ အနည်းငယ်အလိုသို့ လိုက်ပါယောင်ထင်ရ၏၊ ဥပမာအတိုင်း ဒါနု၊ သီလ၊ ဘာဝနာ၊ သဒ္ဓါ၊ ပညာစသည်တို့၌လည်း ပုဂ္ဂိုလ်၏အလိုသို့ လိုက်မှုမရှိပုံကို သိလေ။

မီးတောက်သည် မီးခွက်၊ မီးစာ၊ ဆီ ညှိထွန်းမှု ပယောဂဟူသော အကြောင်းလေးပါးကို စွဲ၍သာဖြစ်၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ပကတိအလိုကိုစွဲ၍

ဖြစ်သည်မဟုတ်။

ထို့အတူ ဒါနစေတနာဟူသော ဓမ္မဓာတ်သည်လည်း အလှူ ဝတ္ထု၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၊ သဒ္ဓါတရား၊ လှူဒါန်းမှု ပယောဂဟူသော အကြောင်းလေးပါးကို စွဲ၍သာဖြစ်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုသက်သက်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သည်မဟုတ်။ အကြောင်းလေးပါး မရှိခဲ့လျှင် ဘဝတစ်ရာ၊ ဘဝတစ်ထောင်မှာပင် ဒါနကုသိုလ်တစ်ခု ဖြစ်ခွင့်မရ၊ အကြောင်းလေးပါးစုံညီစွာ ရှိနေဆဲ အခါ၌သာလျှင် ဒါနကုသိုလ်သည် ဖြစ်၍နေ၏။ အကြောင်းလေးပါး ကင်း ခဲ့လျှင် ကင်းသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ချုပ်ကွယ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အကုသိုလ်မှောင်အတွင်းသို့ ရောက်ရပြန်၏။ မချုပ်မကွယ်ရအောင် အစိုးမရလေ။

မီးသည် အကိုင်း၊ အတွယ်၊ အထား၊ အသို လိမ္မာလှပါမှ ချက်မှု ပြုတ်မှုစသော အနည်းငယ်မျှသော အလိုသို့လိုက်ပါယောင် ရှိ၏။ မလိမ္မာပါမူကား ထိုသူ့အိမ်ရာ ထိုသူ့ခန္ဓာနှင့်တကွ ထိုရပ် ထိုရွာ သက်ရှိသက်မဲ့အားလုံးကို နေခြင်းညခြင်း ပြာဖြစ်အောင် လောင်တတ်သော ကြီးကျယ်လှသော ရန်သူကြီး ရိုးရာမျိုး စင်စစ်ဖြစ်၏။

ထို့အတူ ဒါနကုသိုလ်သည်လည်း လိမ္မာသူကိုမှ သံသရာကြီးအတွင်း၌ လျှပ်တစ်ပြက်စာမျှကဲ့သို့သော လူ့ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာကိုပေး၏။ မလိမ္မာပါမူကား ထိုဒါနကုသိုလ်မှ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိစသော ကိလေသာမီးတို့ တောက်ထကုန်၍ အမျိုးအဆွေ အပေါင်းအသင်းတို့နှင့်တကွ ကြီးစွာသောအပါယဒုက္ခ ဝဋ္ဋဒုက္ခသို့ ပစ်ချတတ်၏။ ဤသို့လျှင် ဒါနဓာတ်မျိုး၏ ပုဂ္ဂိုလ်အလိုနှင့် ဆန့်ကျင်ဖက်စခန်း ကြီးကျယ်ပုံကို သိအပ်၏။ လောကီသီလ၊ လောကီဘာဝနာ၊ လောကီသဒ္ဓါ၊ လောကီပညာအစရှိသော ဓာတ်တို့ကိုလည်း ဒါနဓာတ်ကဲ့သို့ သိလေ။

ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မာ ပဌာန်းပါဠိတော်ကြီး၌-

သဒ္ဓါ သီလံ သုတံ စာဂေါ ပညာ (ပ) ရာဂဿ
ဒေါသဿ မောဟဿ မာနဿ ဒိဋ္ဌိယာ ပတ္တနာယ
(ပ) ဥပနိဿယ ပစ္စယေန ပစ္စယော-

ပဌာနပါ၊ နှာ-၃၁၅။

ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသည်။

သဒ္ဓါ=လောကီသဒ္ဓါ ကုသိုလ်မျိုးသည်လည်းကောင်း၊ သီလံ=လောကီသီလကုသိုလ်မျိုးသည်လည်းကောင်း၊ သုတံ=လောကဓမ္မဗဟုသုတပညာမျိုးသည်လည်းကောင်း၊ စာဂေါ=ဒါနကုသိုလ်မျိုးသည်လည်းကောင်း၊ ပညာ=လောကီအသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာမျိုးသည်လည်းကောင်း၊ (ပ) ဣမေ= ဤလောကီကုသိုလ်မျိုးတို့သည်၊ ရာဂဿ= ရာဂမီးအားလည်းကောင်း၊ ဒေါသဿ=ဒေါသမီးအားလည်းကောင်း၊ မောဟဿ=မောဟမီးအားလည်းကောင်း၊ မာနဿ=မာနမီးအားလည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိယာ=မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမီးအားလည်းကောင်း၊ ပတ္တနာယ=ဘဝတောင့်တခြင်းဟူသော ဘဝတဏှာမီးအားလည်းကောင်း၊ (ပ) ဥပနိဿယ ပစ္စယေန=အားကြီးစွာမှီရာ ပွားစီးရာဟူသော ဥပနိဿယပစ္စယ သတ္တိဖြင့်၊ ပစ္စယော=ချီးမြှောက်သမှု ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၊ ဟောတံ=ဖြစ်၏။

မလိမ္မာသူတို့အား လောကီသဒ္ဓါ ကုသိုလ်မျိုးသည်-

- ရာဂမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- ဒေါသမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- မောဟမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- မာနမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။

ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီကျမ်း

၁၆၅

- ဘဝတဏှာမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
လောကီဖြစ်သော ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလ၊
ရဟန်းတော်တို့၏ စတုပါရိသုဒ္ဓိ သီလမျိုးသည်-

- ရာဂမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- ဒေါသမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- မောဟမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- မာနမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- ဘဝတဏှာမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။

လောကဓမ္မ ဗဟုသုတပညာမျိုးသည်-

- ရာဂမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- ဒေါသမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- မောဟမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- မာနမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- ဘဝတဏှာမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။

ဒါနကုသိုလ်မျိုးသည်-

- ရာဂမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- ဒေါသမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- မောဟမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- မာနမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
- မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။

- ဘဝတဏှာမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
  - လောကီဖြစ်သော အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာမျိုးသည်-
  - ရာဂမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
  - ဒေါသမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
  - မောဟမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
  - မာနမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
  - မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
  - ဘဝတဏှာမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏
- ဟု ဆိုလိုသည်။

သဒ္ဓါ သီလအစရှိသော လောကီကုသိုလ်တို့သည် အလိမ္မာ မစေ့စုံသူတို့အား ရာဂ ဒေါသစသော မီးကြီး ၆-မျိုးတို့ကို တောက်လောင် စည်ကား ပွားစီးစေတတ်ကုန်သည်ဟူ၍ ဟောတော်မူသဖြင့် ထိုကုသိုလ် ဓာတ်တို့၏ သတ္တဝါတို့ကို နစ်သတ်မှုသည် အဘယ်မျှကြီးကျယ်ရာ သည်ဟု မျှော်နိုင်လေရာ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုလောကီကုသိုလ်တို့ကို သူသတ် ယောက်ျား မာရ်မျိုးငါးပါးတို့တွင် အဘိသင်္ခါရမာရ်ဟူ၍ သူသတ် ယောက်ျား မာရ်မျိုးတစ်ပါးအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူပေသည်။ ရှေး၌ ထုတ်ပြခဲ့သော မီးဥပမာနှင့် အလွန်တူလှ၏။ လောကီကုသိုလ်တို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပကတိအလိုသို့ မလိုက်မှု၊ မိမိတို့သဘောကိုသာ ဆောင်မှုသည် အလွန်ထင်ရှားလှ၏။ ဤတွင် **“အတ္တနော ဧဝ သဘာဝံ ဓာရေန္တိတိ ဓာတုယော”**^၁ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရကို အမြွက်မျှ ပြဆိုခန်းပြီး၏။

“နိဿတ္တ နိဇ္ဇိဝဋ္ဌေန ဓာတုယော”ဟူသော ပါဠိ၏အရ ကိုမူကား **“အာဟာရဒီပနီ”**တွင် ပုဂ္ဂလ၊ သတ္တ၊ အတ္တ၊ ဇီဝ စစ်ခန်းမှာပြ ဆိုလျက် ရှိပြီ။

ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်း အစီအရင် အမြွတ်ပြီး၏။

ဝိပဿနာအားထုတ်ခြင်း၏အကျိုး

ယခုအခါ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်တို့၌ ဝိပဿနာမှုကို အားထုတ် ရခြင်း၏ အရင်းမူလဖြစ်သော အကျိုးကို ပြဆိုပေအံ့။

သတ္တဝါတို့၏သန္တာန်တွင် အစဉ်ဖြစ်ပွား၍နေကုန်သော လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိအစရှိကုန်သော ကိလေသာတရားတို့ကို ပယ်ရှားမှုသည် ခပ်သိမ်းသောကုသိုလ်တရားတို့ကို အားထုတ်မှု၌ အရင်း မူလဖြစ်သော အကျိုးပေတည်း။ ကိလေသာတရားတို့တွင် တစ်ခု၊ တစ်ခု သော ကိလေသာတရား၏ အခိုက်အတန့်တို့သည် ဝီတိက္ကမ အခိုက် အတန့်၊ ပရိယုဋ္ဌာနအခိုက်အတန့်၊ အနုသယအခိုက်အတန့် ဟူ၍ ၃- ပါး ၃-ပါးစီ ရှိကြကုန်၏။ ကိလေသာတရားတို့ကို ပယ်ရှားမှုတို့သည် လည်း တဒင်္ဂပဟာန်မှု၊ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်မှု၊ သမုစ္ဆေဒပဟာန်မှု ဟူ၍ ၃- ပါး ရှိ၏။ ပယ်တတ်သော သာသနဗြဟ္မစရိယတရားသည်လည်း သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဟူ၍ ၃-ပါး ရှိ၏။

ချဲ့၍ ပြဆိုအံ့။ လောဘကိလေသာတစ်ခုသည် ဝီတိက္ကမမှု၊ ပရိယုဋ္ဌာနမှု၊ အနုသယမှုဟူ၍ အခိုက်အတန့်မှု သုံးပါးရှိ၏။ ထိုသုံးပါး တို့တွင် လောဘ၏ ဝီတိက္ကမမှုဆိုသည်ကား- ဝစီဒွါရမှ လောဘစကား မျိုးထွက်၍လာအောင် လွန်စွာသောင်းကျန်းမှုတစ်ပါး၊ ကိုယ်အင်္ဂါကြီး ငယ်ဟူသော ကာယဒွါရမှ လောဘအမှုအရာမျိုး ဖြစ်ပွား၍လာအောင် လွန်စွာသောင်းကျန်းမှုတစ်ပါး၊ ဤသို့ နှုတ်အင်္ဂါ၊ ကိုယ်အင်္ဂါ ၂-ပါးလှုပ် ရှားလေအောင် ထမ်းဆောင် ချီကြွ တံခွန်ပြု၍လာသော သာယာမှု၊ ချစ်ချင်မှု၊ လိုချင်မှု၊ ရချင်မှုများသည် ဝီတိက္ကမမှု မည်၏။ ဤဝီတိက္ကမမှုကို

မြင်ကြလျှင် ဤသူမှာ သာယာသော တဏှာ၊ ရာဂ၊ လောဘဖြစ်သည်ဟု ပကတိ လူတို့ချင်းချင်းပင် သိကြကုန်၏။

ပရိယုဋ္ဌာနမူဆိုသည်ကား- ကိုယ်အင်္ဂါ၊ နှုတ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားသည် တိုင်အောင် မသောင်းကျန်းမှု၍ စိတ်နှလုံးတွင်း၌သာလျှင် ဇောကိစ္စနှင့် ပွက်ပွက်ဆူထ၍နေသော လောဘမှုပေတည်း။ ဤပရိယုဋ္ဌာန လောဘ ကိုကား ပကတိလူတို့ မသိနိုင်ကြကုန်၊ မိမိစိတ်ကို မိမိသာ သိနိုင်၏။ သူတစ်ပါး၏စိတ်ကို သိနိုင်ကြကုန်သော အဘိညာဏ်ရူပဂ္ဂိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ကိုယ်စောင့်နတ် အစရှိသော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း သိနိုင်ကြကုန်၏။

အနုသယမူဆိုသည်ကား- မနောဒွါရ၌ ဇောကိစ္စနှင့်အမျှ ထကြွခြင်း မရှိမှု၍ အနမတဂ္ဂ သံသရာနှင့်အမျှ စိတ်သန္တာန်ထဲဝယ် အမြဲထာဝရကိန်းဝပ် ငှပ်အောင်း၍နေသော လောဘမှုပေတည်း။ ဤ လောဘမှုကိုကား သဗ္ဗညုဘုရားတို့သာ သိနိုင် မြင်နိုင်ကုန်၏။ သာသနာပ အခါ၌ အခြားတစ်ပါးသော လူ၊ နတ်၊ သိကြား၊ ဗြဟ္မာတို့ကို မဆိုထားဘိ၊ သရဘင်္ဂရသေ့ အစရှိသော အဘိညာဏ်ရ ဘုရားအလောင်းကြီးများ သော်မှလည်း ဤအနုသယလောဘကို မသိနိုင်ကြ မမြင်နိုင်ကြကုန်။

လောဘမှု၏ ဥပမာ

ဤအရာ၌ ဥပမာကား- စိတ်သန္တာန်သည် မီးခြစ်တံနှင့် တူ၏။ စိတ်သန္တာန်၌ အစဉ်အမြဲ ကိန်းဝပ်၍ ငှပ်နေသော လောဘမှုသည် မီးခြစ်တံ၌ ရှိနေသော မီးဓာတ်နှင့် တူ၏။ ပိယရုပ်၊ သာတရုပ်ဟုဆိုအပ် သော မာတုဂါမအဆင်း အသံအစရှိသော အာရုံ ၆-ပါးသည် ကော် ပတ်နှင့် တူ၏။ ကော်ပတ်နှင့် မထိခိုက်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ထိုမီးခြစ် သည် ပိုက်ပွေ့၍ပင် နေသော်လည်း ပူမှုလောင်မှု မရှိသေး၊ အေးမြစွာ

နေသည်သာဖြစ်၏။ ထိုအတူ ထိုအနုသယဟူသော ကိန်းဓာတ် ဝပ်ဓာတ်
ငုပ်ဓာတ်မျိုးသည် မိမိကိုယ်စေတတ်သော အာရုံမျိုးတစ်ခုခုသော ဒွါရတွေ
မထိမခိုက်လာသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး မထမကြ ငြိမ်ဝပ်စွာနေ၏။
ကိလေသာမရှိသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။

ဤကား အနုသယဟူသော ငုပ်ဓာတ် ဝပ်ဓာတ်၏ အခြင်းအရာပေတည်း

မီးခြစ်နှင့် မီးခြစ်တံ ဥပမာ

မီးခြစ်၌ဝပ်၍ ငုပ်၍နေသော မီးဓာတ်သည် ကော်ပတ်နှင့်
တိုက်ခိုက်သောအခါ ထကြွ၍ မီးခြစ်တံ၌တောက်၍ မီးခြစ်တံကို
လောင်၏။ ထိုအတူ အကြင်အခါ၌ ထိုလောဘငုပ်ဓာတ်ကို ထကြွအောင်
နှိုးနိုင် လှုံ့ဆော်နိုင်သော အာရုံသည် စက္ခုစသော ဒွါရ၌ ခိုက်တိုက်
ဆုံစည်းလာ၏။ ထိုအခါ ထိုလောဘငုပ်ဓာတ်သည် ခဏချင်းထကြွ၍
ဇောကိစ္စနှင့် မနောဒွါရအစဉ်မှာ ပွက်ပွက်ဆူ ပူလောင်စွာဖြစ်ပေါ်၏။
ဤကား ပရိယုဋ္ဌာနဟူသော ထဓာတ်ကြွဓာတ်၏ အခြင်းအရာပေတည်း။

မီးစာနှင့် မီးခြစ်တံ ဥပမာ

မီးခြစ်တံ၌ တောက်လောင်၍နေသော မီးတောက်သည် မီးစာ
တစ်ပါး မရှိခဲ့လျှင် မီးခြစ်တံတွင်ပင် သေငြိမ်းလေ၏။ မီးစာတစ်ပါး ရှိခဲ့မူ
ခဏချင်းပင်လျှင် အားကြီးစွာပွားစီး၍ တစ်မြို့လုံး တစ်ရွာလုံး ပြာဖြစ်
သည်တိုင်အောင်ပင် သောင်းကျန်းနိုင်၏။ ထိုအတူ မနောဒွါရ၌ ထကြွ၍
နေသော ထိုလောဘမီးသည် သတိပညာနှင့် အုပ်ချုပ်သဖြင့် ပိယဝတ္ထုမီး
စာနှင့် တာရှည်ပွားစီးခွင့် မရခဲ့သည်ရှိသော် မနောဒွါရ၌ပင် ရုပ်သိမ်း၍
အိပ်မြဲအိပ် ဝပ်မြဲဝပ် ငုပ်မြဲငုပ် ပြန်လေ၏။ အကြင်အခါ၌ သတိပညာ
အချုပ်အထိန်း မရှိမူ၍ ပိယဝတ္ထုဟူသော မီးစာတစ်ပါးသို့ အကူးခံ၏။

အာရုံသို့လွှတ်၍ ပေး၏။ ထိုအခါ မနောဒွါရတွင်မက ဝစီဒွါရ ကာယဒွါရ တို့ ထကြွသောင်းကျန်း၍ လာ၏။ ပိယဝတ္ထု၌ တဏှာရာဂ စကားမျိုး ထွက်၍လာ၏။ ပိယဝတ္ထုနှင့်ပေါင်းဖက်ရန် ကိုယ်အင်္ဂါလှုပ်ရှားမှု သွားလာမှု စသည်တွေဖြစ်၍လာ၏။ ဤကား ဝီတိက္ကမဟူသော လွန်ကျူးမှု၊ သောင်းကျန်းမှုပေတည်း။ အကြမ်း၊ အလတ်၊ အနုဟူသော လောဘ ၃-မျိုးပြီး၏။

ကံသုံးလီ၏ အဓိပ္ပါယ်

ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ အစရှိသည်တို့၌လည်း ဤနည်းအတူ အကြမ်း၊ အလတ်၊ အနု ၃-မျိုး ၃-မျိုးစီ ခွဲ၍သိလေ။ ထို ၃-ပါးတို့တွင် ကာယကံ၊ ဝစီကံဟုဆိုအပ်သော အကြမ်းမျိုးဖြစ်သော ဝီတိက္ကမကိလေသာမှုသည် သီလသာသနာ၏ ဆိုင်ရာပေတည်း။ ထို့ကြောင့် သီလသည် ထိုဝီတိက္ကမမှုမျိုးကိုသာ တဒဏ်ပဟာန်အားဖြင့် ပယ်နိုင်၏။ ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာမှုမျိုး အနုသယကိလေသာမှုမျိုးတို့ကို မပယ်နိုင်။ မနောကံဟုဆိုအပ်သော အလတ်မျိုးဖြစ်သော ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာမှုမျိုးသည် ဥပစာရဈာန်နှင့်တကွသော သမာပတ်ရှစ်ပါးဟူသော သမာဓိ၏ ဆိုင်ရာပေတည်း။ ထို့ကြောင့် သမာဓိသည် ထိုပရိယုဋ္ဌာနမှုမျိုးကိုသာ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်အားဖြင့် ပယ်နိုင်၏။ အရင်းလဲလျှင် အဖျားထင်းဖြစ်မြဲဆိုသကဲ့သို့ ပရိယုဋ္ဌာနမှုကိုပယ်လျှင် ဝီတိက္ကမမှုသည် ဝိက္ခမ္ဘနအနေအားဖြင့် ပယ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးလေ၏။

မိန်းမ၏ အဆင်းဓာတ် လက်နက်စူးဝင်ပုံ

အနုသယဟုဆိုအပ်သော ငုပ်ဓာတ်တို့ကိုမူကား- မပယ်နိုင်သည်သာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော်ကြီးဖြစ်သော ဟရိတစ

ရှင်ရသေ့၊ ဓမ္မဓဇရှင်ရသေ့တို့သည် နှစ်ရှည်များစွာ ဈာန်အဘိညာဏ် သမာပတ်တို့ဖြင့် ဟိမဝန္တာ၌နေ၍ ဗာရာဏသီပြည်သို့ ရောက်လာကြရာ မင်း၏ဥယျာဉ်၌ နေကြကုန်၍ နေ့စဉ် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် မင်း၏နန်း တော်သို့ ဆွမ်းစားကြကြကုန်၏။

ထိုသို့ကြွကြရာ တစ်ရံရောအခါ ကောင်းကင်မှ မိဖုရားကြီး၏ အသွင်အပြင်ကို မြင်ကြကုန်ရာ မိဖုရားကြီး၏အသွင်အပြင်ဟူသော ရူပဓာတ်သည် ရှင်ရသေ့တို့၏ စက္ခုဓာတ် ဘဝင်ဓာတ်တို့၌ ခိုက်လေ၏။ မီး၏ကော်ပတ်နှင့် တိုက်ခိုက်ရာ ခဏချင်းမီးတောက်၍ ထသကဲ့သို့ ကာမစ္ဆန္ဒခေါ်သော လောဘတဏှာ ရာဂမီးသည် အနုသယ ငုပ်ဓာတ်မှ ခဏချင်း တောက်ထ၍ ပရိယုဋ္ဌာနကိစ္စနှင့် နှလုံးအပြင်မှာ ပွက်ပွက်ဆူ ဖြစ်ပေါ်လေ၏။ ကောင်းကင်သို့ပျံသွားသော ရွှေဟင်္သာကို သေနတ် နှင့်ပစ်ရာ အသည်းကိုကျည်ဆန်မှန်၍ ကျလာသကဲ့သို့ ရှင်ရသေ့တို့ သည် မိဖုရား၏အဆင်းတည်းဟူသော ရူပဓာတ်လက်နက် ဘဝင်၌ ထိခြင်းကြောင့် ခဏချင်းကောင်းကင်မှ လျောကျ၍ မိဖုရားအထံသို့ ရောက်ကြကုန်၏။

ဤကား မိန်းမ၏အဆင်းဟူသော ရူပဓာတ်လက်နက် စူးဝင်ပုံဝတ္ထုတည်း။

သီဟိုဠ်၌ ဈာန်အဘိညာဏ်နှင့် ကောင်းကင်သို့ ပျံသွားသော ရှင်သာမဏေသည် မိန်းမငယ်တစ်ယောက်၏ သီချင်းသံကို ကြားလေရာ ထိုအသံဓာတ် ခိုက်မှုကြောင့် ဈာန်လျော့၍ ကောင်းကင်မှကျရလေ၏။

ဤကား မိန်းမ၏အသံဟူသော သဒ္ဓဓာတ်လက်နက် စူးဝင်ပုံဝတ္ထုတည်း

ထိုရှင်ရသေ့၊ ရှင်သာမဏေတို့အား လောဘငုပ်ဓာတ် လှုပ်ကြွ၍ ပရိယုဋ္ဌာနအဖြစ်သို့ ရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အနှစ်ရှည်ကြာစွာ

အားထုတ်၍ထားအပ်သော ဈာန်အဘိညာဏ်သမာပတ်တို့သည် ခဏချင်း အကုန်ကွယ်ပျောက်လေကုန်၏။ ကောင်းကင်မှလျောကျ၍ ထိုမိန်းမတို့နှင့် တွေ့ကြသောအခါ ပရိယုဋ္ဌာနတွင် မရပ်၊ ဝီတိက္ကမအဖြစ် သို့ ရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အနှစ်ရှည်ကြာစွာ စောင့်ထိန်း၍ ရထားအပ်သော ရသေ့ ရဟန်းသီလသည် ခဏချင်းကွယ်ပျောက် လေ၏။ ဤသို့လျှင် သမထမည်သည် အနုသယဓာတ်ကို မပယ်နိုင်။ အနုသယဟူသော ငုပ်ဓာတ်အမြစ်ကို မဖြတ်နိုင်သမျှ ကာလပတ်လုံး ဘဝင်ဘုံမှာ ဗြဟ္မာကြီးအဖြစ်သို့ ရောက်သော်လည်း အပါယ်မှ လွတ်ခွင့် မရှိသေး၊ ခေတ္တသီလဝန္တ၊ ခေတ္တဈာနလာဘီ၊ ခေတ္တဗြဟ္မာမင်းသာ ဖြစ်နိုင် ကြလေသတည်း။

ကံသုံးပါးတို့၏ ဗီဇမူလကို ဖြတ်ရန်

ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံတို့မှ အလွတ်ဖြစ်၍ ထိုကံသုံးပါးတို့ ဖြစ်ပွားရန် အမြစ်မူလ ဗီဇမျိုးစေ့ အနေနှင့် စိတ်သန္တာန်ထဲမှာ အစဉ်အမြဲ ကိန်းဝပ်၍ရှိနေသော အနုသယကိလေသာမှုသည် ပညာ၏ဆိုင်ရာ ပေတည်း။ ပညာသည်သာလျှင် သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် ထိုအနုသယ ကိလေသာမှုကို ဖြတ်တောက်ပယ်ရှားနိုင်၏။ သီလ၊ သမာဓိတို့၏ ဆိုင်ရာ မဟုတ်။ သီလ၊ သမာဓိတို့သည် မပယ်ရှားနိုင်ကုန်၊ လောဘ၏အမြစ် အရင်းကို ဖြတ်တောက်ပယ်ရှားလျှင်လည်း လောဘ၏ ပရိယုဋ္ဌာနမှု၊ ဝီတိက္ကမမှုတို့ကိုလည်း သမုစ္ဆေဒပဟာန်အားဖြင့် ဖြတ်တောက်ပယ်ရှား ခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးလေ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်မှာလောဘမျိုးပြတ်လေ၏။

ဝသဝတ္တီနတ်ပြည်မှ ဝသဝတ္တီနတ်မင်းကြီး၏ သမီးတော် နတ်သမီးပေါင်း တစ်ထောင်လာ၍ အဆင်းသဏ္ဌာန်၊ အသံ၊ အတွေ့ စသည်တို့ဖြင့် တစ်သက်လုံး ထိပါးပြားယောင်းသော်လည်း သာယာသော

တဏှာ၊ ရာဂ၊ လောဘဟူ၍ အဏုမြူမျှ မလာပြီ။ ရေမိုးကောင်းစွာ
စွတ်ပြီးသော မီးခြစ်ကို ကော်ပတ်နှင့် အကြိမ်တစ်ရာပင် ခြစ်ချုပ်
ပွတ်တိုက်သော်လည်း မီးမျိုးစေ့ ပျက်ဆုံးပြီးဖြစ်၍ မီးတောက်ခြင်း
မရှိနိုင်သကဲ့သို့တည်း။ အနုသယဟုဆိုအပ်သော ကိလေသာအမြစ်
တို့သည် အဘယ်၌ စူးစိုက် စည်ကားပွားစီး၍ နေကြကုန်သနည်းဟူမူကား
ခန္ဓာငါးပါး၊ အာယတနတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး၊ ဓာတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတို့၌
စူးစိုက်စည်ကား ပွားစီး၍ နေကြကုန်၏။

ဒိဋ္ဌိကိလေသာ၏ အမြစ်ဖြတ်နည်း မျိုးဖြတ်နည်းကို ဥပမာနှင့်
တကွ ပြဆိုအံ့။ ပျင်းရိသောသဘောရှိသော ယာလုပ်ယောက်ျားသည်
တစ်ခုသော တောချုံအရပ်ကို ယခုနှစ်ထွန်သာ ယက်သာရှိရုံအပေါ်တွင်
ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း၍ ကြီးမားသော အငုတ်အရင်းတို့ကို ရှောင်ကွင်း၍
ထွန်ယက် မျိုးကြလေ၏။ မိုးလေဖြောင့်မှန်လျှင် တစ်နှစ်စာ စားရ
သောက်ရရုံမျှ ရ၏။ မိုးဦးကျပြန်လျှင် ယာပြင်တစ်ခုလုံး၌ ချုံနွယ် သစ်ပင်
ပြည့်ပြန်၏။ ခုတ်ထွင်မြဲ ခုတ်ထွင်၍ မျိုးကြမြဲ မျိုးကြ၍ ရမြဲရပြန်၏။
ယာကောင်းဖြစ်သည်ဟူ၍ မရှိ။ နှစ်စဉ်အတိုင်း ခုတ်မှု၊ ထွင်မှု မငြိမ်း
ရှိနေ၏။ မိုးခေါင်၍သော်လည်းကောင်း မိမိကအရပ်တစ်ပါး၌ နေရခိုက်
ကြုံ၍လည်းကောင်း မခုတ်မလုပ်ရပဲ ၃-နှစ် ၄-နှစ် ၅-နှစ်စသည် ကြာ
ညောင်းခဲ့လျှင် တောကြီးမြက်မဲ ဖြစ်ပြန်လေ၏။

ဝီရိယကောင်းသော ယာလုပ်ယောက်ျားသည်မူကား ပေါက်တူး၊
ပုဆိန်၊ ဓား၊ တူရွင်း စုံလင်စွာတို့နှင့်တကွ အစမှစ၍ ရှိသမျှသော ချုံနွယ်
သစ်ပင်တို့ကို ရှေးဦးစွာ အကိုင်းအခက်တို့ကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း၍
အငုတ်အရင်းမျှသာ ကျန်စေ၏။ နှစ်ကြိမ်မြောက်၌ အငုတ်အရင်းတို့ကို

ဖြတ်တောက်ရှင်းလင်း၍ မြေတွင်းရှိ အမြစ်ကြီး အမြစ်ငယ်မျှသာ ကျန်စေ၏။ သုံးကြိမ်မြောက်၌ အမြစ်ကြီးငယ်တို့၏ စူးစိုက်စည်ကား ပွားစီး၍ နေရာမြေအဖို့တို့ကို အခြေအနေ အကုန်ပျက်စီး၍ ပေါက်တူး စာချည်းဖြစ်အောင် တူးဆွ၏။ အမြစ်ကြီးငယ်တို့သည် တွယ်တာရာမရှိ အကုန်လုံး ပေါ်ကုန်၏။ ကုန်းပေါ်သို့ အကုန်တင်ထား၍ အမြစ်ကြီးများ ကို ဓားမဖြင့် အပိုင်းပိုင်းဖြတ်တောက်၍ ပုဆိန်ဖြင့် ၃-စိတ် ၄-စိတ်စသည် ပေါက်ခွဲ၍ မြေတလင်းရှိရာ၌ နေသွေ့စွာ ဖြန့်လှန်းပြီးလျှင် စုပုံ၍ မီးတိုက်လေ၏။ ပြာအဖြစ်သို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။ ယာပြင်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်လေ၏။ အနှစ်တစ်ရာ၊ တစ်ထောင်ပင် မလုပ်ပဲ ပစ်ထားသော်လည်း ထိုအပင်တို့ကား တစ်ဖန်ပေါက်ရောက်ခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ။

ပါဠိတော်၌ကား- အဆိပ်ပင်ကို သတ်မှုဥပမာပြ၍ ပြာတို့ကိုပင် မြစ်ရေ၌ မျောမှုလာသေး၏။ ဤဥပမာ၌ အကိုင်းအခက်မျှကို ရှင်းလင်းမှု နှင့် သီလဝိသုဒ္ဓိမှု တူ၏။ မြေပေါ်၌ ပေါ်ရှိသော အငုတ်အရင်းတို့ကို ရှင်းလင်းမှုနှင့် သမာဓိဟုဆိုအပ်သော စိတ္တဝိသုဒ္ဓိမှု တူ၏။ မြေတွင်းရှိ အမြစ်ကြီး၊ အမြစ်ငယ်တို့၏ မှီတွယ်ရာ မြေအဖို့တို့ကို အခြေအနေ အကုန်ပျက်၍ ပေါက်တူးစာချည်းဖြစ်အောင် ပြုမှုနှင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၌ ဝိပဿနာရှုမှု တူ၏။

တူပုံကား ထိုမြေကြီးသည် အခြေမပျက် အနေမပျက် ပကတိ အတိုင်းတည်၍ ထိုသစ်မြစ်ကြီးငယ်တို့ကို အစဉ်ထာဝရ ပိုက်ထုပ် ချီပွေ့၍ မြေအခိုး၊ ရေအခိုးဟူသော အစာရေစာတို့ကို ဝစွာကျွေး၍ မွေးမြူ၏။ သစ်မြစ်ကြီးငယ်တို့သည် အခြေအနေကောင်းသော မြေမှ ကျေးဇူးတွေ ကိုရ၍ ကြီးပွားစည်ကားကြကုန်၏။ ထိုအတူ မိမိကိုယ်ခန္ဓာ ငါးပါး

ရုပ်နာမ်တရားတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ ဦးခေါင်း၊
ခြေလက်အစရှိသော သဏ္ဌာနပညတ်၊ သန္တတိပညတ်တည်းဟူသော
ပညတ်နိုင်ငံကြီး အခြေအနေနှင့် ထိုကိလေသာတို့ကို ပိုက်ထုပ် ချည်ပွေ့၍
ပိယရုပ်၊ သာတရုပ်တည်းဟူသော အစာရေစာတို့ကို ဝစ္စာကျွေး၍
မွေးမြူလျက် ရှိနေကြကုန်၏။ ကိလေသာတို့သည် မိမိကိုယ် ခန္ဓာငါးပါးတို့မှ
ကျေးဇူးတွေကိုရ၍ အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ကြီးပွားစည်ကား ၍ နေကြ
ကုန်၏။

ထိုမြေအဖို့ကို အခြေအနေအကုန်ပျက်၍ ပေါက်တူးစာချည်း
ဖြစ်အောင် ပြုလိုက်သည်ရှိသော် ထိုသစ်မြစ်တို့သည် မြစ်သေး၊ မြစ်မွှား
မကျန် အကုန်ပေါ်၍ တွယ်ရာမှီရာမှ ကျွတ်လွတ်၍ ကုန်လေ၏သို့၊
ထိုအတူ မိမိကိုယ်ခန္ဓာ တစ်ခုလုံးကို ဓာတ်နိုင်ငံကြီး လုံးလုံးပေါ်အောင်
ဝိပဿနာဉာဏ်တည်းဟူသော ပေါက်တူးဖြင့် သဏ္ဌာနပညတ်၊ သန္တတိ
ပညတ် ဖြစ်အသည်ဟူ၍ အဏုမြူမှု မကျန်ရအောင် တူးဆွပေါက်ခွဲ၍
ပေါက်တူးစာချည်းဖြစ်အောင် ပြုလိုက်သည်ရှိသော် ထိုကိလေသာ
အမြစ်ကြီးငယ်တို့သည် တွယ်ရာမှီရာမှ ကျွတ်လွတ်၍ ကုန်ကြကုန်၏။

ထိုသစ်မြစ်ကြီးငယ်တို့သည် ထိုနေရာတွင် မွၼ်သောမြေ၌ ထို
အတိုင်းထားပြန်လျှင် မကြာမီ ရောနှောမိကြ၍ ခဏချင်း အညွန့်
အညွှောက် ပေါက်ရောက်ကုန်ရာသောကြောင့် ထိုနေရာမှ ထုတ်တင်၍
မြေတလင်းမာမာ၌ ဖြတ်တောက်စိတ်ဖြာကာ နေသွေ့စွာလှန်း၍
မီးတိုက်လေ၏သို့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ခန္ဓာတစ်ကောင်လုံးကို ပေါက်တူး
စာချည်းဖြစ်အောင် တူးဆွ ပေါက်ခွဲ၍ ပညတ်နိုင်ငံကြီးငယ် ကွယ်ပျောက်
၍ ကိလေသာမြစ်တို့ တွယ်ရာ မှီရာမှ ကျွတ်လွတ်ကုန်ငြားသော်လည်း
ထိုအတိုင်းထားခဲ့လျှင် ခဏချင်း ရောနှောမိကြပြန်၍ ကြီးပွား စည်ကားမြဲ

စည်ကားရန် ရှိနေသောကြောင့် မဂ်ဉာဏ်တည်းဟူသော မီးဖြင့် အကျွမ်း ဖုတ်မြိုက်ရကုန်သတည်း။

ဤဥပမာ၌ သစ်မြစ်တို့၏ မှီတွယ်ရာ မြေအဖို့ကို ပေါက်တူးစာ ချည်းဖြစ်အောင် ပြုမှုသည် ကြီးကျယ်၏။ မီးတိုက်မှုသည် ခဏနှင့်ပင် ပြီးစီး၏သို့ ထိုအတူ သဏ္ဌာနပညတ်၊ သန္တတိပညတ် အခုအခံ မရှိရ အောင် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ဝိပဿနာပေါက်တူးစာ ပြုမှုသည် ကြီးကျယ်၏။ မဂ်ဉာဏ်မီးတိုက်မှုကား ခဏနှင့်ပြီး၏။

ဤကိလေသာ အမြစ်ဖြတ်မှုကိုကား ဘုရားသာသနာ၌လည်း ကောင်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၌လည်းကောင်း ရအပ်၏။ ထိုမှတစ်ပါးသော သာသနာပအခါတို့၌ မရအပ်။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ ထိုကဲ့သို့သော ပညာသာသနာ၏ ထိုအခါတို့၌ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ သီလ၊ သမာဓိ နှစ်ပါးတို့ကိုမူကား သာသနာတွင်း၌လည်းကောင်း၊ သာသနာပ၌လည်း ကောင်း ခပ်သိမ်းသောကမ္ဘာ၊ ခပ်သိမ်းသောအနန္တစကြဝဠာ တို့၌ပင် ရအပ်ကုန်၏။ သီလတရားရှိကြသောကြောင့် ခပ်သိမ်းသောကမ္ဘာ၊ ခပ်သိမ်းသောစကြဝဠာတို့၌ လူသတ္တဝါ၊ နတ်သတ္တဝါ အပြည့်ရှိကြ ကုန်၏။ သမာဓိတရားရှိကြသောကြောင့် ခပ်သိမ်းသောကမ္ဘာ၊ ခပ်သိမ်း သော စကြဝဠာတို့၌ ဗြဟ္မာပြည် ဗြဟ္မာသတ္တဝါဟူ၍ ရှိကြကုန်၏။

ကိလေသာအပေါင်းတို့တွင် ဒိဋ္ဌိဟူသော ကိလေသာသည် အဆိုး အဝါးဆုံးဖြစ်၏။ ခပ်သိမ်းသော ဒုစရိုက်အမိုက်ကြီး အမှားကြီး ဟူသမျှတို့သည် ထိုဒိဋ္ဌိမှ ဖြစ်ပွားကုန်ကြ၏။ ဒိဋ္ဌိကိလေသာ အမြစ်ပြတ် လျှင် ခပ်သိမ်းသော ဒုစရိုက်အမိုက် အမှားကြီးတို့သည် အမြစ်ပြတ်ကြ လေကုန်၏။ ထိုသူမှာ အပါယ်သံသရာကြီးအပြီး ချုပ်ငြိမ်း၏။ အနတ္တ ဝိပဿနာမှုသည် ဒိဋ္ဌိကိလေသာအမြစ်ဖြတ်မှု သက်သက်ပေတည်း။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဓာတုကမ္မဋ္ဌာန်းမှုသည် အထူးအားဖြင့် အနတ္တဝိပဿနာ မှပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌိအမြစ်ပြတ်ခြင်းကို အလိုရှိသော အမျိုးသား သည် ဘုရားသာသနာ၌ ကြုံကြိုက်ဆဲအခါတွင် ဓာတုကမ္မဋ္ဌာန်းများကို ကြိုးစားအားထုတ်ရာသတည်း။

ဤတွင်ရွှေကား “ကဋ္ဌဗ္ဗ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ လေတိ ကဋ္ဌဂ္ဂိတွေဝ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ”- အစရှိသော မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ်ကို အမှီပြု၍ ပြဆိုအပ်သော ဓာတ် ကမ္မဋ္ဌာန်းအမြွက် ပြီး၏။

လက္ခဏာရေး သုံးပါး ဝိမောက္ခမုခဉာဏ် သုံးပါး လက္ခဏဝိမောက္ခ ရောပြွမ်းပုံ

ယခုအခါ၌ လက္ခဏာရေး သုံးပါးကို စွဲမြဲ ကြည့်ရှုကြကုန်သော သူတို့အား မိမိတို့ရှုမြင်ကြသော အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၏ အနိစ္စမှန်၊ ဒုက္ခမှန်၊ အနတ္တမှန် ဟုတ်မည် မဟုတ်မည်၊ အချက်ကျမည် မကျမည်ကို ဆင်ခြင် နိုင်ကြရန် အနုပဿနာဉာဏ်သုံးပါး ဝိမောက္ခမုခဉာဏ်သုံးပါးတို့၏ ရောနှောခန်းကို ပြဆိုဦးအံ့။

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်၊ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်၊ အနတ္တာနုပဿ နာဉာဏ်ဟူ၍ အနုပဿနာဉာဏ်သုံးပါး၊ အနိမိတ္တာနုပဿနာ၊ အပဏိဟိ တာနုပဿနာ၊ သုညာတာနုပဿနာ ဟူ၍ ဝိမောက္ခမုခဉာဏ် သုံးပါး၊ ဝိမောက္ခကား ကျွတ်လွတ်မှုတည်း။ မဂ်၊ ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တည်း။ မုခ-ကား တံခါးဝတည်း။ တံခါးပေါက်တည်း။ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်၏ တံခါးဝကို တံခါး ပေါက်ကို ဝိမောက္ခမုခ ဆိုသတည်း။

၁။ အချက်လှလှ ကောင်းကောင်းကျသော အနိစ္စာနုပဿနာ ဉာဏ်ကို အနိမိတ္တာနုပဿနာဉာဏ် ဆိုသည်။

- ၂။ အချက်လှလှ ကောင်းကောင်းကျသော ဒုက္ခာနုပဿနာ ဉာဏ်ကို အပဏိဟိတာနုပဿနာဉာဏ် ဆိုသည်။
- ၃။ အချက်လှလှ ကောင်းကောင်းကျသော အနတ္တာနုပဿနာ ဉာဏ်ကို သုညတာနုပဿနာဉာဏ် ဆိုသည်။

ဝိမောက္ခသုံးဖြာနှင့် လက္ခဏာသုံးသွယ်

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်ကို အနိမိတ္တာနုပဿနာဉာဏ် ဆိုရာ၌ ဓာတ်တို့၏ ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်မှုသည် အနိစ္စမည်၏။ သတ္တဝါတို့၏ ပကတိစိတ်တွင် ထင်မြင်ပေါ်ရှိ၍နေသော သဏ္ဌာနပညတ်၊ သန္တတိ ပညတ် အရိပ်နိမိတ်ကြီးငယ်စုသည် နိမိတ္တမည်၏။

ဓာတ်နိုင်ငံကြီး၏ ခဏမစဲ ချုပ်ပျက်ကွယ်ပျောက်မှုကို ဉာဏ်၌ ကောင်းကောင်း ထင်မြင်သည်ရှိသော် ပကတိစိတ်တွင် ထင်မြင်ပေါ်ရှိ၍ နေသော ထိုအရိပ်နိမိတ်ကြီးငယ်စုသည် ဉာဏ်၌အလိုလို ကွယ်ပ၏။ ဤသို့ ပကတိစိတ်တွင် ထင်မြင်ပေါ်ရှိ၍နေသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အင်္ဂါ ကြီးငယ်၊ ဆံပင်၊ မွေးညင်း အစရှိသော အရိပ်နိမိတ်ကြီးငယ်တို့ကို ဉာဏ် အမြင်၌ ကွယ်ပစေနိုင်သော အမှုဖြစ်၍ အနိစ္စာနုပဿနာကို အနိမိတ္တာ နုပဿနာ ဆိုသတည်း။

ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်ကို အပဏိဟိတာနုပဿနာဉာဏ် ဆိုရာ၌ တေဘူမက ဓမ္မအသိုက်အအုံဖြစ်သော ဓာတ်နိုင်ငံကြီးသည် ဒုက္ခသစ္စာ ဖြစ်၏။ “ဘယဋ္ဌေန ဒုက္ခံ” -ဟူသည်နှင့်အညီ ကြောက်မက်ဖွယ်သော အန္တရာယ်အစု၊ ဘေးအစုသာ အမှန်ဖြစ်၏။ စင်စစ်အားဖြင့် သာယာဖွယ် ဟူ၍ တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိ၊ အနိစ္စဟုဆိုအပ်သော မရဏဘေးကြီး ခဏမစဲ အမြဲကပ်ကြီးတိုက်၍ နေသော ဓမ္မတို့သာ အမှန်ဖြစ်၏။ မရဏဘေးကြီး

ခဏမစဲ အမြဲကပ်ကြီး ပွက်ပွက်ဆူတိုက်၍နေသော ဓာတ်နိုင်ငံကြီးကို မိမိ၏ကိုယ်တွင်း အင်္ဂါ၊ မိမိ၏ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ပြုလုပ်သိမ်းပိုက်၍နေကြမှု၏ အလွန်ဘေးဘယ ကြီးကျယ်များပြားလှသောအပြစ်ကို ရှုမြင်မှုသည် ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ် မည်၏။

လူ့လောက၊ နတ်လောကတို့၌ ချစ်ဖွယ်၊ ခင်ဖွယ်၊ လိုချင်ဖွယ်၊ ရချင်ဖွယ် အတင့်အတယ် အကောင်းအမြတ် ထင်မြင်ပေါ်ရှိ၍နေသော သုဘ သုခအခြင်းအရာမျိုးစုသည် ပဏိဟိတမျိုးမည်၏။ သက်ရှိသက်မဲ့ ဖြစ်သော ဓာတ်နိုင်ငံကြီး၏ ဒုက္ခအချက်တွေကို ကောင်းကောင်းထင်မြင် သည်ရှိသော် ထိုသုဘ သုခအခြင်းအရာမျိုးစုသည် ဉာဏ်၌ကွယ်ပျောက် ၏။ ကြောက်မက်ဖွယ်တွေ အတိထင်မြင်၏။ ဤသို့ လောက၌ ပကတိ စိတ်သညာတွင် ထင်မြင်၍နေကြသော သုဘ သုခ အခြင်းအရာတို့ကို ဉာဏ်အမြင်၌ ကွယ်ပစေနိုင်သောအမှုဖြစ်၍ ဒုက္ခာနုပဿနာကို အပဏိ ဟိတာနုပဿနာ ဆိုသတည်း။

ဓာတ်နိုင်ငံကြီးကို ဉာဏ်မပေါက်သည့်အတွက် သဏ္ဌာနပညတ်၊ သန္တတိပညတ်တို့မှာ ထင်မြင်ပေါ်ရှိ၍နေသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝတို့ကို ပျောက်ကွယ်စေခြင်းငှါ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အနှစ်သာရမရှိသည့် အတွက် ရေမြှုပ်၊ ရေပွက်၊ တံလှုပ်၊ ငှက်ပျောတုံး၊ မျက်လှည့်အသွင် ထင်မြင်အောင်ရှုမှုသည် အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ် မည်၏။

ရေမြှုပ်၊ ရေပွက် အစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်မြင် သည်ရှိသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝသည် ဉာဏ်အမြင်၌ ကွယ်ပ လေ၏။ ခန္ဓာငါးပါးသည် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝ မဟုတ်၊ တူစ္ဆ၊ သုည အတိ ထင်မြင်လေ၏။ ဤသို့ ပကတိစိတ်တွင် အဟုတ်ရှိထင် မြင်၍နေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝတို့ကို ဉာဏ်အမြင်၌

ကွယ်ပစေနိုင်သောအမှုဖြစ်၍ အနတ္တာနုပဿနာကို သုညတာ
နုပဿနာဆိုသတည်း။

ဝိပဿနာသုံးပါး၌ အချက်ကျ၊ မကျ

အလိုရှိရာ ခန္ဓာအစိတ်ကို အနိစ္စဉာဏ် ချိန်ရွယ် ရှုကြည့်လိုက်
သည်ရှိသော် စက္ကူပုံ စက္ကူပြာသားကို ဗုံး အမြောက်ဖြင့် ပစ်ခွင်း
လိုက်ဘိသကဲ့သို့ သဏ္ဌာနပညတ်၊ သန္တတိပညတ်တည်းဟူသော အရိပ်
နိမိတ် ကြီးငယ် ပြိုကွဲပျောက်ကွယ်၍ ဓာတ်တို့၏ချုပ်ပျက်ခြင်းဟူသော
အနိစ္စအချက် ထင်မြင်လာသောအခါ အနိမိတ္တဉာဏ်ဖြစ်၏။ အနိစ္စဉာဏ်
အချက်ကျ၏ ဟု သိအပ်၏။ အရိပ်နိမိတ်ကြီးငယ် ခုခံ၍နေလျှင် အနိမိတ္တ
ဉာဏ်မဖြစ်၊ အနိစ္စဉာဏ် အချက်မကျဟု သိအပ်၏။

ဒုက္ခဉာဏ် ချိန်ရွယ်ရှုကြည့်လိုက်သည်ရှိသော် အကြင်အာရုံဝတ္ထု
၌ သာယာသိမ်းပိုက်ချင်ဖွယ်သော ပဏိဟိတအခြင်းအရာ ကွယ်
ပျောက်၏။ ကြောက်ဖွယ်၊ ရှောင်ကြဉ်ဖွယ်၊ စွန့်ပစ်ဖွယ်သော ဘယအာဒိ
နဝပေါ်၏။ ထိုအာရုံဝတ္ထုတို့၌ အပဏိဟိတဉာဏ်ဖြစ်၏။ ဒုက္ခဉာဏ်
အချက်ကျ၏။ ပဏိဟိတ အခြင်းအရာ မပျောက်လျှင် ဒုက္ခဉာဏ် အချက်
မကျဟု သိအပ်၏။

အနတ္တဉာဏ် ချိန်ရွယ်ရှုကြည့်လိုက်သည်ရှိသော် အတ္တသာရ၊
ဇီဝသာရ အခြင်းအရာ ကွယ်ပျောက်၏။ အသာရ၊ အဇီဝ၊ တုစ္ဆ၊ သုည၊
ဓာတ်အစု၊ ဓာတ်အခဲ၊ ဓမ္မအစု၊ ဓမ္မအခဲ သက်သက်မျှ ထင်မြင်၏။ ထို
အခါ သုညတဉာဏ်ဖြစ်၏။ အနတ္တဉာဏ် အချက်ကျ၏။ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊
အတ္တသာရ၊ ဇီဝသာရ ထင်မြင်၍နေသည်ရှိသော် အနတ္တဉာဏ် အချက်
မကျဟု သိအပ်၏။ အတ္တသာရ ဇီဝသာရ စစ်ချက်သည်ကား “**အာဟာရ
ဒီပနီ**” စာအုပ်၊ “**အနတ္တဒီပနီ**” စာအုပ်တို့မှာ ပါရှိလေပြီ။

ဤသည်ကား အကျဉ်းအားဖြင့် အနုပဿနာဉာဏ်သုံးပါးနှင့်
ဝိမောက္ခမုခဉာဏ် သုံးပါးရောနှောပုံတည်း။

ကိလေသာ၏ နိုင်ငံကြီးသုံးရပ်

ကိလေသာတို့၏ မှီရာတည်ရာ စည်ကားရာ ဖြစ်ကုန်သော နိုင်ငံ
ကြီးတို့သည်-

- နိမိတ္တနိုင်ငံကြီးတစ်ပါး၊
- ပဏိဟိတနိုင်ငံကြီးတစ်ပါး၊
- အတ္တဇီဝ နိုင်ငံကြီးတစ်ပါး

ဟူ၍ သုံးပါးရှိကုန်၏။ ထိုတွင်-

- ပရမာဏုမြူ၊ အဏုမြူတို့မှစ၍ ပကတိစိတ်တွင် ထင်မြင်
ပေါ်ရှိ၍နေကုန်သော သဏ္ဌာနပညတ်၊ သန္တတိပညတ်၊ ဖြစ်ကြီး
ငယ်၊ အထည်ဝတ္ထုဟူသမျှသည် နိမိတ္တနိုင်ငံကြီးမည်၏။
- လောက၌ တဏှာဖြင့် သာယာအပ်ကုန်သော အကောင်း
အမြတ် အတင့်အတယ် အဖွယ်အရာ ချမ်းသာသူခ သူဘ
ကျက်သရေ ဟူသမျှသည် ပဏိဟိတနိုင်ငံကြီးမည်၏။
- ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ အတ္တသာရ၊
ဇီဝသာရ၊ ကာရက၊ ဝေဒကအစရှိသော အခြင်းအရာမျိုးစုသည်
အတ္တဇီဝ နိုင်ငံကြီးမည်၏။

ကာရကဆိုသည်ကား- ဤသတ္တဝါတို့သည် အလုံးစုံသော
ကာယ ကံမှု၊ ဝစီကံမှု၊ မနောကံမှုတို့ကို မိမိတို့အစွမ်းအားလျော်စွာ
အစိုးတရ ပြုနိုင်ကြကုန်၏ဟူသော အတ္တဒိဋ္ဌိမျိုးတည်း။

ဝေဒကဆိုသည်ကား- ထိုသို့ ပြုလုပ်ပြီးစီး၍ ရရှိသော ပစ္စုပ္ပန်

အကျိုး၊ သံသရာအကျိုးတို့ကို ခံစားတတ်ကြကုန်၏။ စံစားတတ်ကြကုန်၏ ဖြစ်သော အတ္တဒိဋ္ဌိမျိုးတည်း။

ဤကား နိုင်ငံကြီးသုံးပါး အမြွက်အားဖြင့် ပိုင်းခြားချက်တည်း။ အကျယ်ဝေဖန်မှုကား အသီးအသီးပင် အလွန်ကြီးကျယ်ကြ၏။

အုပ်စိုးသောဓမ္မ

ထိုနိုင်ငံကြီးသုံးရပ်တို့တွင်-

- နိမိတ္တနိုင်ငံကြီး၌ မာနအုပ်စိုး၏။
- ပဏိဟိတနိုင်ငံကြီး၌ တဏှာအုပ်စိုး၏။
- အတ္တဇီဝနိုင်ငံကြီး၌ ဒိဋ္ဌိအုပ်စိုး၏။

နိမိတ္တမြို့ကြီး၌ အုပ်စိုးသော မာနကိုပယ်ရန်

နိမိတ္တနိုင်ငံကြီး၌ အဘယ်သို့ မာနအုပ်စိုးသနည်း ဟူမူကား- မာန ဆိုသည် “မညန-အထင်မှားခြင်း၊ မာနော-အထင်မှားခြင်း”- ဟူသည် နှင့်အညီ ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်၍ စင်စစ်ဆိုးဝါးသော လောကီရုပ်နာမ် ခန္ဓာ တရားတို့၏ အတွင်းမှာပင် ဤကားအယုတ်၊ ဤကားအမြတ်၊ ဤကား အကောင်း၊ ဤကားမကောင်းဟု အယုတ်အမြတ် အထွေအပြား အထင် မှားခြင်းသည် မာနမည်၏။

ဥပမာကား- မြေစိုင်းခဲနှင့် ရွှေခဲသည် လောကအလိုအားဖြင့် အယုတ်အမြတ် ကွဲကြ၏။ မြေစိုင်းခဲသည်ကား ယုတ်ညံ့၏။ ရွှေခဲသည်ကား ကောင်းမြတ်၏။

သစ္စဒေသနာတော် အလိုအားဖြင့် ပထဝီဓာတ်ချင်း အတူတူပင် ဖြစ်၏။ အာဒိနဝအရာ၌ကား မြေစိုင်းခဲမှာ တဏှာ၊ မာန၊ ဣဿာ၊ မဇ္ဈေရ စသော ကိလေသာပွားများရန် အခွင့်မရှိ၊ စောင့်ရှောက်မှုလျှင် အရင်းရှိ

သော ဒုက္ခတရား ပွားများရန် အခွင့်မရှိ၊ အပါယ်လားကြောင်း မကောင်းမှု ပွားများရန် အခွင့်မရှိ။

ရွှေခဲမှာမူကား ထိုအလုံးစုံသော အပြစ်ဒေါသအာဒီနဝတို့သည် ထင်ရှားရှိကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာချင်း တူသည်ဆိုငြားသော်လည်း မြေစိုင်ခဲသည် ဒုက္ခသာမညသာဖြစ်၏။ ရွှေခဲသည်ကား အလွန်ကြီးမား များပြားသော အပြစ်ဒေါသ ဒုက္ခဘေးမျိုးရှိ၏။

ရသေ့သူတော်ကောင်း၊ ရဟန်းသူတော်ကောင်းတို့သည်လည်း ကောင်း၊ ကာမရာဂမှ ထွက်မြောက်ကြကုန်ပြီးသော လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း မြေစိုင်ခဲကို အကောင်း အမြတ်ပြု၍ အသုံးပြုသော် ပြုကြကုန်ရာ၏။ ရွှေခဲကိုမူကား ဝေးစွာ ကြဉ်ရှောင်ကြကုန်၏။

ဤဥပမာ၌ သစ္စဒေသနာတော် အလိုအတိုင်း ရွှေခဲ၏အပြစ် ဒေါသအာဒီနဝ ဒုက္ခဘေးကြီးတွေကို ကောင်းစွာသိမြင်ကြ၍ ရွှေခဲ၌ သာယာသောတဏှာမှ ကင်းစင်ကြကုန်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လောက ဝေါဟာရမျှကို ရွှေခဲပြု၍ ရွှေခဲကို အကောင်းအမြတ် အဖိုးထိုက် အဖိုး တန် အမြတ်ဥစ္စာ ရတနာပြု၍ ပြောဟောကြကုန်သော်လည်း အထင်မှား သော မာနတရား မဆိုရ၊ အပြစ်ဒေါသအာဒီနဝ ဒုက္ခ ဘေးကြီးကို မမြင်ကြကုန်မူ၍ မြေစိုင်ခဲကား အယုတ်အညံ့၊ ရွှေခဲကား အကောင်း အမြတ်ဟု ထင်မှတ် စွဲလမ်းကြကုန်သော သူတို့၏ အထင် အမှတ်သည် ကား အထင်မှားမှု စင်စစ်ဖြစ်သတည်း။ ဤဥပမာအတိုင်း လူ့လောက၊ နတ်လောက၊ ဗြဟ္မာလောကတို့၌ သက်ရှိသက်မဲ့ ဝတ္ထုအာရုံ အလုံးစုံကို အကုန်သိမြင်ကြလေကုန်။

ဤကဲ့သို့သော အထင်မှားခြင်းမည်သည် ဓာတ်နိုင်ငံ၌ ဉာဏ်

အမြင်စင်ကြယ်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မရှိ၊ နိမိတ္တနိုင်ငံသားတို့အားသာ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် နိမိတ္တနိုင်ငံကြီး၌ မာနအုပ်စိုးသည်ဟု ဆိုသတည်း။

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်သည်ကား ထိုနိမိတ္တနိုင်ငံကြီးကို မှုန့်မှုန့် ညက်ညက် ထုံးလိုကြေကာ ပြာလိုလွင့်ပျောက်အောင် ပစ်ခတ်ဖျက်ဆီး သော ဝရဇိန်လက်နက်ကြီးပေတည်း။ ထိုနိမိတ္တနိုင်ငံကြီး ပျက်စီးခဲ့လျှင် ထိုနိုင်ငံကြီးကို အုပ်စိုးသော မာနဘုရင်မင်းလည်း အသင်းဗိုလ်ပါနှင့် တကွ ပျက်ဆုံးကြလေကုန်၏။ ထို့ကြောင့် -

**အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုဿ မုဇ္ဈဟ။
တတော မာနာဘိသမယာ၊ ဂူပသန္တော စရိဿတိ။
သုတ္တနိပါတ၊ ပါ၊ နာ-၃၂၉။**

ဟူ၍ ရာဟုလသုတ်၌ဟောတော်မူပေသည်။

ဤနိမိတ္တနိုင်ငံကြီးမှ ဖြစ်ပွားသော နိမိတ်အများတို့တွင် သောတာပတ္တိမဂ်၌ နိစ္စနိမိတ်၊ အတ္တနိမိတ်နှစ်မျိုးကိုသာ အကုန်အစင် ဖျက်ဆီး နိုင်၏။ သုခနိမိတ် သုဘနိမိတ်တို့ကိုမူကား အရဟတ္တမဂ် သို့ဆိုက်မှ အကုန်အစင် ဖျက်ဆီးနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုမာနသည်လည်း အရဟတ္တ မဂ်သို့ကျမှပင် အကုန်အစင် ကျွတ်ငြိမ်းလေသတည်း။

နိမိတ္တနိုင်ငံကြီးကို ဖြိုဖျက်ခန်း ပြီး၏။

ပဏိဟိတမြို့၌ တဏှာ

ယခုအခါ ပဏိဟိတနိုင်ငံကြီး ပြိုဖျက်ခန်းကို ပြဆိုအံ့။ ရှားမီးကျီး အစုထဲမှ အေးမြသော မီးခဲဟူ၍ ထွက်ခြင်းမရှိသကဲ့သို့ သစ္စဒေသနာ တော်အလိုအားဖြင့် အလွန်ဆိုးဝါးသော ဒုက္ခသစ္စာတရားမျိုးထဲမှ သုခ၊ သုဘ၊ ဣဌ၊ သမ္ပတ္တိ၊ သီရိ၊ မင်္ဂလာ ချမ်းသာကောင်းမြတ်သော တရားမျိုး၊ ဝတ္ထုအာရုံမျိုးဟူ၍ ထွက်ခြင်းမရှိ၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် လူ့လောက၌

အကောင်းအမွန်တွေ တွေ့ရှိ၍နေကြမှု၊ နတ်လောက၊ ဗြဟ္မာလောက၌ အကောင်းအမွန်တွေ တွေ့ရှိ၍နေကြမှုတို့သည်ကား ပဏိဟိတနိုင်ငံကြီး ကို အုပ်စိုးသော ပဏိမိ တဏှာ၏ အမှုပေတည်း။

ပဏိမိ ဆိုသည်ကား-တောင့်တမှုတည်း၊ လောက၌ ပုထုဇဉ် တို့၏ ပကတိစိတ်တွင် ကောင်းသည်ဟုတွေ့ရှိကြသော ဣဋ္ဌအာရုံမျိုးကို ကြည့်ချင်၊ မြင်ချင်မှု၊ ကြားချင်မှု၊ နာချင်မှု၊ စားချင်မှု၊ သောက်ချင်မှု၊ လိုချင်မှု၊ ရချင်မှု၊ ခံစား စံစားချင်မှုပေတည်း။ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်သည် ထို ပဏိဟိတနိုင်ငံကြီးကို ထုံးလိုကြေကာ ပြာလိုလွင့်ပျောက် ကြောက် ဖွယ်၊ လန့်ဖွယ်၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်တွေ ဖြစ်၍ကုန်အောင် ပစ်ခွင်း ဖျက်ဆီး သော ဝရရိန်လက်နက်ကြီးပေတည်း။

မြေစိုင်ခဲ၊ ရွှေခဲ ဥပမာကို ဤအရာ၌လည်း ထုတ်ဆိုရာ၏။ မာနအမှုနှင့် တဏှာအမှုနှစ်ပါးတို့၏ အထူးကား- မြေစိုင်ခဲကို အယုတ် အညံ့ထင်မှု၊ ရွှေခဲကို အထွဋ်အမြတ်ထင်မှုသည် မာနတည်း။ ရွှေခဲကို သာယာခင်မက် နှစ်သက်တွယ်တာမှုသည် တဏှာတည်း။ မာနဆိုသော် လည်း အနုသယမာနမျိုးတည်း။ ကုသိုလ်စိတ်ထဲမှာပင် အထင်ပါရှိ၍ နေသော မာနမျိုးဟူလိုသည်။ တဏှာသည်လည်း အနုသယတဏှာမျိုး တည်း။ ကုသိုလ်စိတ်ထဲမှာပင် သာယာသောအခြင်းအရာ ပါရှိ၍နေသော တဏှာမျိုးဟူလိုသည်။

ပဏိဟိတနိုင်ငံကြီး ပျက်စီးကွယ်ပျောက်သည်ရှိသော် ထိုနိုင်ငံ ကြီးကို အုပ်စိုး၍နေသော တဏှာသည်လည်း အသင်းဗိုလ်ပါတို့နှင့်တကွ ချုပ်ဆုံးကွယ်ပျောက်ကြလေကုန်၏။ ဤပဏိဟိတနိုင်ငံကြီးသည်ကား အရဟတ္တမဂ်သို့ဆိုက်မှ အကုန်ပျက်စီးသည်၊ တဏှာသည်လည်း အရဟတ္တမဂ်သို့ဆိုက်မှ အကုန်ချုပ်ဆုံးသည်။

ပဏိဟိတနိုင်ငံကြီး ဖြူဖျတ်ပုံကို ပြဆိုခန်းပြီး၏။

အတ္တဇီဝဒိဋ္ဌိကို ပယ်ပုံ

အနိစ္စာနုပဿနာ လက်နက်နှင့် အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် ပစ်ခွင်းသဖြင့် နိစ္စနိမိတ်နိုင်ငံကြီး ပျက်စီးကွယ်ပျောက်သည်ရှိသော် အတ္တသာရ၊ ဇီဝသာရ နိုင်ငံကြီးသည်လည်း ပျက်စီးကွယ်ပျောက်တော့သည်သာ ဖြစ်၏။ အဘယ်သို့ ပျက်စီးကွယ်ပျောက်လေသနည်းဟူမူကား- တစ်ကိုယ် လုံး၌ ဓာတ်တို့၏ သေဆုံးခြင်း၊ ဓမ္မတို့၏ သေဆုံးခြင်းတို့ဖြင့် မျက်တောင် တစ်ခတ်မျှ မပြတ်မစဲ တစ်ကိုယ်လုံး၊ တစ်ကောင်လုံး အမြဲသေဆုံး၍ နေသည်ကို ထင်မြင်နိုင်သည်ရှိသော် ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ်တို့သည် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၏ အမာခံ အတ္တသာရမျိုး မဟုတ်ကုန်၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါကို ကာလအရှည် တည်နေနိုင်အောင် စောင့်ရှောက်နိုင်ကြသော ဇီဝသာရမျိုး မဟုတ်ကုန်ဟု အတ္တမဟုတ် ဇီဝမဟုတ်သည်ကိုလည်း ထင်မြင်တော့မည်သာ ဖြစ်၏။ ယုတ်စွအဆုံး မျက်တောင်တစ်ခတ်အတွင်း၌ပင်လျှင် ရှေ့နောက် အဆက်ဆက်အားဖြင့် များစွာသော ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ်တို့သည် ချုပ်ဆုံးကုန်၏။

ထို့ကြောင့် လောကမျက်မြင်ဖြစ်သော ကာယကံမူ၊ ဝစီကံမူ၊ မနောကံမူတို့တွင် ဘယ်ကြိယာတစ်ခုကိုမျှ တစ်ပါးတည်းနှင့်ပြီးစေနိုင်သော ဓာတ်ဟူ၍ မရှိလေသောကြောင့် ကာရကသတ္တိ မရှိမှုကိုလည်း ထင်မြင်တော့မည်သာ ဖြစ်၏။ ခံစား စံစားမှု၌လည်း ထိုအတူပင်တည်း။

တစ်နည်းကား ပြုပြင်မှု၊ ခံစား စံစားမှုဟူသော ကြိယာသည်ပင်လျှင် ဓာတ်သားဓာတ်စစ် အမှန်ဖြစ်လေသောကြောင့် ထိုကြိယာကို ပြုတတ်သော ကာရကဓာတ်၊ ဝေဒကဓာတ်ဟူ၍ အသီးအခြားမရှိ၊ ဓာတ်ကိုလွှတ်၍ ကာရကပုဂ္ဂိုလ်၊ ဝေဒကပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍လည်း မရှိဟု ထင်မြင်

တော့မည်သာ ဖြစ်၏။ ဤသို့လျှင် နိစ္စနိမိတ္တနိုင်ငံကြီး ပျက်စီးကွယ်ပျောက်ခဲ့သည်ရှိသော် အတ္တဇီဝနိုင်ငံကြီးသည်လည်း ပျက်စီးကွယ်ပျောက်တော့သည်သာ ဖြစ်သတည်း။ ထို့ကြောင့် အတ္တဇီဝနိုင်ငံကြီး ဖြိုဖျက်ခန်းကို အသီးအခြား မဆိုပြီ။

နိုင်ငံကြီး သုံးချက်ကို ဖြိုဖျက်ရန်

ဉာဏ်အမြင်၌ ဤနိုင်ငံကြီး သုံးရပ်ဖြိုဖျက် ပျောက်ကွယ်သည် ရှိသော် ဓမ္မစက္ခု၊ ပညာစက္ခုတို့သည် ပေါ်ပေါက်ကုန်၏။ အဝိဇ္ဇာနှင့်တကွ သော တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိသုံးပါးတို့သည် ချုပ်ဆုံးကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသာသနာအလုပ်သည် ထမြောက်ပြီးစီး၏။ နောင်သာသနာတော် တစ်ပါးကို မျှော်ဖွယ်ကိစ္စမရှိ။

ယခုအခါ၌မူကား နိစ္စနိမိတ္တ၊ အတ္တဇီဝ နိုင်ငံကြီးနှစ်ရပ် ဖြိုဖျက်ရန် အခွင့်သည်သာ အလွန်အလျင်လိုလှ၏။ ထိုနိုင်ငံကြီးနှစ်ရပ်ပြိုပျက်လျှင်ပင် ခပ်သိမ်းသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမျိုး၊ ခပ်သိမ်းသော ဒုစရိုက်မျိုး အပါယ်သံသရာကြီးတို့မှ အပြီးတိုင် လွတ်ငြိမ်းလေသည်။ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာများစွာ သံသရာ၌ ကျင်လည်၍ သွားသော်လည်း သံသရာ၌ နစ်မြွန်းမျောပါးသော သံသရာဝဋ်သမား မဟုတ်ပေပြီ။ တဖြေးဖြေး နိဗ္ဗာန်သို့ ဆန်တက်ရင်းနှင့် ဘုံစဉ်စံစား၍ သွားသူသာဖြစ်ပေ၏။

ဤအနက်များကို ငါတို့စီရင်သော “စတုသစ္စဒီပနီ” စာအုပ်မှာ အကျယ်ပါရှိလေ၏။

ဤတွင်ရှေ့ကား နိုင်ငံကြီးသုံးပါး၊ ဘုရင်ကြီးသုံးပါး၊ ထိုနိုင်ငံကြီးသုံးရပ်ကို မှုန်မှုန်ညက်ညက် ကြေပျက်လေအောင် ပစ်ခွင်းရသော လက်နက်ကြီး သုံးပါးကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

နိဂုံး

တေတ္ထိသက္ကဋေမဏ္ဍိတေ၊ လက်ပံတောင်းနာမ ပဗ္ဗတေ။

ဝသတာ မဟာထေရေန၊ ကတာ ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ။

တေတ္ထိသက္ကဋေမဏ္ဍိတေ=သုံးကျိပ်သုံးပါး နတ်သိကြားတို့ ပျော်ပါးစံရာ မြို့ပမာဖြင့် ရံကာညွတ်ရုံး သုံးဆယ့်သုံးလုံးသော တောင် ထွတ်တို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်သော၊ လက်ပံတောင်းနာမ ပဗ္ဗတေ= သလ္လာဝတီ နောက်ကမ်းဆီမှ သုံးလီမိုင်ခန့် ခရီးဆန့်လျက် ကြီးခုံ မြင့်ငြောင်း “လက်ပံတောင်း” အမည်ရှိသော တောင်စောင်းဝယ် ပုံရွာမြို့ အမိန့်တော်ရ မောင်ကြော့၊ မောင်စံလင်းတို့ ဆောက်လှူဒါန်း အပ်သော စင်္ကြကျောင်း၌၊ ဝသတာ=၁၂၆၂-ခုနှစ်၌ အသစ်တည်လတ် ဝါကပ် သီတင်း သုံးနေသော၊ မဟာထေရေန= မဟာထေရ်မြတ်ဖြစ်သော၊ မယာ=လယ်တီတောကျောင်းဆရာ ငါသည်၊ ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ=ရန်ကုန်မြို့ ပုဇွန်တောင် တောင်လုံးပျံ ဓာတ်ဆရာကြီး ဆရာမြို့လျှောက်ထား အပ်သည်ဖြစ်၍ ရေးသားအပ်သော “ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ” ဤစာကျမ်း သစ်သည်၊ ကတာ=၁၂၆၅-ခု၊ သီတင်းကျွတ်လဆုတ် ၅-ရက်နေ့၌ ပြုစီရင်အပ် အပြီးသတ်သတည်း။

ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ ပြီးပြီ။

* * *

-----○-----